

SAS koncernens årsredovisning med hållbarhetsöversikt, november 2012–oktober 2013

TOWARDS EXCELLENCE

Innehåll

Året i siffror	1	Hållbarhet	18	Formell årsredovisning	
VD har ordet	2	Flygmarknaden	22	Innehållsförteckning	37
		Luftfartens villkor	24	Förvaltningsberättelse	38
		Kvalitet och säkerhet	25	Noter	50
Omvärld och strategi	4	Flygbolagets verksamhet	26	Bolagsstyrningsrapport	82
Affärsmodell	6	Avyttrad verksamhet	28	Styrelse	88
Omställningsprogram	8	Finansiell ställning	29	Koncernledning	90
Flottastrategi	10	Risker och riskhantering	32		
		Aktien och aktieägarservice	35		
				SAS i siffror	94
Kunder och kunderbjudande	12				

Så här sammanfattar SAS 2012/2013

November 2012– januari 2013

Första kvartalet är säsongsmässigt svagt och SAS levererade som förväntat ett negativt resultat. I början av kvartalet initierades ett omställningsprogram för att stärka den finansiella beredskapen och möjliggöra ett positivt resultat redan 2012/2013:

- Nya kollektivavtal som minskade kostnaderna och möjliggjorde ökad produktivitet
- Nya pensionsordningar som lade grunden för minskade pensionsförpliktelser på cirka 19 mdr SEK
- Målsättning att avyttra tillgångar med likviditetseffekt om cirka 3 mdr SEK

De nya avtalen möjliggjorde att en kreditfacilitet om 3,5 mdr SEK ställdes till förfogande fram till mars 2015.

Februari–april 2013

Andra kvartalet är säsongsmässigt det näst svagaste kvartalet under SAS räkenskapsår. Resultatet före skatt och engångsposter förbättrades med 686 MSEK till 57 MSEK:

- Enhetskostnaden sjönk med 10,7%, positivt påverkad av effekter från ändrade villkor för förtidspensioner
- Försäljning av reservmotorer för 700 MSEK

- Överenskommelse under tecknad avseende outsourcing av call centers till tredje part

Maj–juli 2013

Tredje kvartalet var SAS resultatmässigt starkaste kvartal med ett resultat före skatt och engångsposter på 973 MSEK. Under sommarperioden möjliggjorde de nya avtalen att SAS med i stort sett befintliga resurser kunde öka kapaciteten med 7,9%.

- SAS tecknade avtal om försäljning av 80% av aktieinnehavet i flygbolaget Widerøe inklusive flygplan
- SAS förenklade resandet genom lanseringen av servicekoncept SAS Go och SAS Plus
- EuroBonus-förbudet upphävdes av de norska myndigheterna avseende norsk inrikes- trafik
- SAS ingick outsourcingavtal avseende IT med Tata Consultancy Services (TCS)
- SAS initierade plan om förnyelse av interkontinentala flygplansflottan genom beställning av fyra Airbus A330 Enhanced, åtta Airbus A350 samt uppgradering av passagerarkabiner på Airbus A330/ A340

Augusti–oktober 2013

Fjärde kvartalet, ett säsongsmässigt bra kvartal, präglades av minskad tillväxt och kraftigt intensifierad konkurrens. Trots detta redovisade SAS ett positivt resultat före skatt och engångsposter på 546 MSEK.

- Försäljning av 10% av SAS Ground Handling
- Emittering av icke säkerställd obligation om 1,5 mdr SEK
- SAS slutförde försäljningen av Widerøe (80%)

Händelser efter räkenskapsårets slut

Som en effekt av implementering av nya pensionsvillkor, upplösning av uppskjutna skatteskulder kopplat mot pensioner, bokning av särskild löneskatt på pensionsöverskottet inom Alecta och Euroben-planerna samt implementering av reviderad IAS 19 påverkas SAS koncernens balans- och resultaträkning enligt följande under november månad, vilket påverkar koncernens eget kapital negativt med cirka 7 mdr SEK:

- Pensionsförpliktelsen reduceras med cirka 12,9 mdr SEK
- Förvaltningsstillgångarna reduceras med cirka 10,7 mdr SEK

- Estimatavvikelsen skrivs ner med cirka 10,3 mdr SEK
- Latenta skatteskulder reduceras med cirka 1,2 mdr SEK
- Resultaträkningen (personalkostnader) förbättras med cirka 1 mdr SEK

Styrelsen har till Årsstämman 2014 föreslagit följande åtgärder för att möta SAS finansieringsbehov:

- Ändring i bolagsordningen för att möjliggöra emission av preferensaktier
- Bemyndigande för beslut om nyemission av högst 7 miljoner preferensaktier
- Bemyndigande att ge ut konvertibla skuldebrev till belopp om högst 2 mdr SEK

För den fullständiga beskrivningen av styrelsens förslag, se kallelse till årsstämma: www.sasgroup.net under Investor Relations

För fullständig hållbarhetsredovisning för november 2012–oktober 2013 och årsredovisning som webbaserad version: www.sasgroup.net

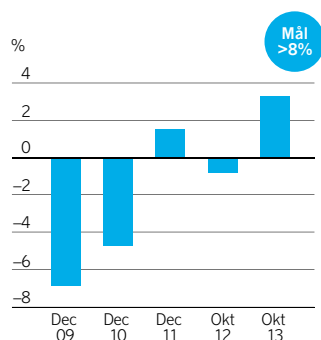
SAS på rätt kurs efter kraftfulla åtgärder

År 2012/2013 präglades av ett genomgripande omställningsarbete för att stärka SAS finansiella beredskap och marknadsposition. Kraftfulla åtgärder resulterade i en förbättrad finansiell stabilitet och mer konkurrenskraftig kostnadsstruktur, som i sin tur möjliggör offensiva satsningar och investeringar i SAS kunderbjudande. Tack vare en markant förbättrad produktivitet har SAS också kunnat öka kapaciteten. Trots den oerhört tuffa marknadssituationen, inte minst under slutet av året, levererade SAS ett positivt resultat och en minskad nettoskuldsättning.

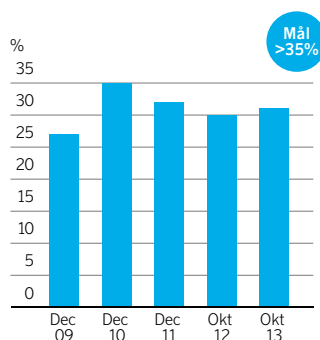
Finansiella mål

I anslutning till lanseringen av SAS omställningsprogram beslutades om uppdaterade finansiella mål. De nya målen syftar till att reflektera en verksamhet som har minskade fasta kostnader, förbättrad lönsamhet och stärkt kassaflöde. Under slutet av räkenskapsåret 2012/2013 präglades marknaden av minskad tillväxt och betydligt ökad kapacitet samtidigt som den norska kronan varit svag i förhållande till den svenska kronan. Dessa förutsättningar förväntas kvarstå varför SAS bedömning är att de finansiella målen, som tidigare förväntades uppnås under 2014/2015, nu uppnås under 2015/2016.

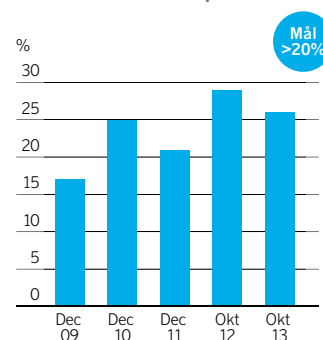
Lönsamhet

Soliditet

Finansiell beredskap

SAS nyckeltal	2012-2013 Nov-okt	2011-2012 Nov-okt
Intäkter, MSEK	42 182	42 419
EBIT-marginal	3,3	-1,6
Resultat före skatt och engångsposter, MSEK	775	21
Resultat före skatt, EBT, MSEK	433	-3 255
EBT-marginal före skatt och engångsposter, %	1,8	0,0
Periodens resultat, MSEK	179	-3 010
Kassaflöde från den löpande verksamheten, MSEK	1 028	1 717
Investeringar, MSEK	1 877	1 814
Resultat per aktie, SEK	0,54	-9,15
Börskurs vid räkenskapsårets slut, SEK	19,5	6,45
Utdelning, stamaktier (förslag för 2012/2013), SEK	0	0

SAS finansiella nyckeltal	2013 31 okt	2012 31 okt
CFROI, 12 månader rullande, %	19	9
Finansiell beredskap, % av fasta kostnader	26	29
Soliditet, %	31	30
Justerad soliditet, %	23	24
Finansiell nettoskuld, MSEK	4 567	6 549
Skuldsättningsgrad	0,41	0,59
Justerad skuldsättningsgrad	1,49	1,54
Räntetäckningsgrad	1,4	-1,6

SAS övriga nyckeltal	2012-2013 Nov-okt	2011-2012 Nov-okt
Antal passagerare, miljoner	28,1	28,2
Betalda passagerarkm, RPK, miljoner	29 650	28 621
Offererade säteskm, ASK, miljoner	40 583	38 406
Medelantal anställda	14 127	14 903 ¹
varav kvinnor, %	39	38 ²
Sjukfrånvaro, % ³	8,0	7,1 ²
Koldioxid (CO ₂), 1 000 ton	3 815 ⁴	3 919
Kväveoxider (NO _x), 1 000 ton	16,2 ⁴	15,9
Klimatindex	96 ⁴	98

1) Avser november 2011-oktober 2012
3) Avser Scandinavian Airlines (exklusive Blue1)

2) Avser januari-oktober 2012
4) Exklusive Widerøe

VD har ordet

Stärkt konkurrenskraft med ny plattform

Året som gått innebar utan tvekan betydande förändringar. Flygmarknaden präglades av hårdnande konkurrens och tilltagande prispress. Samtidigt inledde vi ett genomgripande omställningsarbete och offensiva satsningar som gör att SAS står betydligt bättre rustat inför framtiden.

Marknaden har under året påverkats av hårdnande konkurrens, prispress och svängningar i efterfrågan. Mot slutet av året hårdnade klimatet ytterligare med ett minskat affärsresande och en samtidig kapacitetsökning från europeiska flygbolag. Utvecklingen var särskilt kännsbar på vår skandinaviska hemmamarknad under det fjärde kvartalet.

Trots marknadsutvecklingen levererade SAS enligt löftet om ett positivt resultat för helåret 2012/2013. Resultatet före skatt uppgick till 433 MSEK. Det är en förbättring vi kan vara stolta över. Samtidigt är vi medvetna om att resan mot ett långsiktigt konkurrenskraftigt SAS bara har börjat.

SAS skapar en effektiv operativ plattform

SAS resultatförbättring är ett kvitto på att omställningsprogrammet som lanserades i början av räkenskapsåret ger effekt. Det har inneburit krävande men helt nödvändiga åtgärder som omfattar nya kollektivavtal, nya pensionsvillkor, halverad IT-kostnad, förenklad försäljningsorganisation och 1 000 färre heltidstjänster inom administrationen.

Effekterna från programmet är mycket tydliga. SAS har under året expanderat genom en markant ökning av produktiviteten. Vi ökade kapaciteten med 5,7% samtidigt som rörelsekostnaderna, exklusive flygbränsle, sjönk med 2,7 mdr SEK. Flygplansutnyttjandet per dag ökade med nästan en halvtimme jämfört med föregående år, delvis som ett resultat av ett än mer optimerat nätverk och nya kollektivavtal. Åtgärderna bidrog till att minska vår enhetskostnad

Åtgärder som SAS genomfört under räkenskapsåret för ökad effektivitet och förbättrad finansiell position

- Nya kollektivavtal
- Nya pensionsavtal
- Avtal tecknade med nya IT-leverantörer
- Outsourcing av call centers
- Omstrukturering av försäljningsorganisationen
- Centralisering av administrationen – 75% av reduktionerna genomförda enligt plan
- Försäljning av Widerøe
- Sale and leaseback-avtal av reservflygplansmotorer
- Sale and leaseback-avtal av flygplan
- Emittering av obligationslån om 1,5 mdr SEK

med 5,9%. Flexibiliteten i vår kostnadsstruktur har ökat genom outsourcing av exempelvis call centers, varigenom vi minskat våra fasta kostnader. Ett första steg har tagits för att outsourca Ground Handling genom försäljning av 10% till Swissport. Genom ökad produktion av wet lease på kortare linjer med turbopropflygplan kan SAS utöka nätverket mer kostnadseffektivt.

Trots de omfattande åtgärderna gav vi inte avkall på den kvalitet och tillförlitlighet som är kärnan i SAS varumärke. Kundtillfredsställelse och lojalitet var fortsatt hög, inte minst bland de som reser mycket. Punktligheten försämrades något under mitten av året, framför allt beroende på inkörningsproblem med ett nytt IT-system, men sedan augusti var punktligheten tillbaka på Europatopp på omkring 90%.

Sammantaget visar utfallet under räkenskapsåret att SAS är på god väg att skapa en mer konkurrenskraftig operativ plattform.

Förbättrad finansiell position

SAS finansiella position förbättrades under året genom försäljningar som förbättrade likviditeten med cirka 2,8 mdr SEK. Därutöver emitterade vi två nya obligationer (35 MEUR och 1 500 MSEK). Den enskilt största tillgången som avyttrades var Widerøe, där SAS ägande nu uppgår till 20%. Widerøe är sedan länge en viktig länk i SAS norska regionala nätverk och bolagen fortsätter sitt nära samarbete även framöver.

Nya överenskommelser gällande löner, tjänstevillkor och pensioner som träffades i november 2012 är helt avgörande för SAS möjligheter att möta den allt mer intensiva konkurrensen. De nya pensionsvillkoren är dessutom nödvändiga för att minska effekten av förändrade pensionsredovisningsprinciper som för SAS del trädde i kraft den 1 november 2013. Med de nya avtalen minskade nedskrivningsbehovet av eget kapital från 13,5 mdr till 7 mdr SEK samtidigt som SAS pensionsförpliktelser minskar med cirka 19 mdr SEK eller 60%. Även om nedskrivningen av eget kapital har reducerats visar balansräkningen per 1 november 2013 på nödvändigheten av att vi fortsätter att stärka vår finansiella position. I syfte att adressera investeringsbehov samt kreditförfall har styrelsen därför föreslagit till årsstämman att möjliggöra emission av preferensaktier samt konvertibler. Genom att ge ut preferensaktier skulle kapitalbasen stärkas, vilket skulle leda till minskad nettoskuldssättning samt ökad soliditet såväl som finansiell beredskap. En emission av konvertibler skulle vara avsedd att ersätta bolagets existerande konvertibla obligationslån som förfaller 2015.

Investeringar i vårt kommersiella erbjudande

SAS primära målgrupp är de som reser mycket och gärna, såväl i tjänsten som privat. De värdesätter ett tidseffektivt och enkelt resande, frekventa avgångar, många destinationer och bra service. I dagsläget står dessa resenärer för cirka 70% av värdet på alla flygbiljetter som säljs i Skandinavien.

”Vi skapade en mer konkurrenskraftig operativ plattform. Vi är mer relevanta för de som reser mycket, och vi investerar i vår framtid.”

– I juni lade SAS en order på tolv nya långdistansflygplan (fyra Airbus A330 Enhanced och åtta Airbus A350) med första leverans 2015 samt uppgradering av kabininteriören på befintliga flygplan. Det innebär bland annat nya säten i hela kabinen inklusive så kallade ”flat-bed seats” i Business Class. Redan nu sätts nya stolar in på vår flotta inom Europa.

Investeringarna i de nya flygplanen stärker inte bara vårt kommersiella erbjudande utan är också det viktigaste skälet till de kraftiga miljöeffektiviseringar som vi uppnådde under 2013. Klimatindexet förbättrades med två procentenheter. Vårt mål att reducera utsläppen med 20% 2015 jämfört med 2005 står fast. När vi 2018 får leverans av den första Airbus A350 kommer bränsleförbrukningen att vara över 30% lägre per passagerarkilometer jämfört med nuvarande Airbus A340.

SAS medarbetare

Året som gått har utan tvekan varit påfrestande för SAS medarbetare. Det går inte att komma ifrån att flera av förändringarna medfört att duktiga kolleger fått lämna organisationen samtidigt som vi som är kvar behöver arbeta ännu hårdare för att öka effektiviteten. Trots dessa stora förändringar klarade SAS att i stort sett behålla samma höga kundtillfredsställelse, vilket visar på en fantastisk professionalitet hos våra medarbetare.

Framtidsutsikter

SAS tog viktiga steg mot ett långsiktigt lönsamt SAS under året. Vi skapade en mer konkurrenskraftig operativ plattform. Vi är mer relevanta för de som reser mycket, och vi investerar i vår framtid. Trots detta är vi alla medvetna om att resan mot ett långsiktigt lönsamt SAS bara har börjat. Resultateffekterna från omställningsprogrammet för 2013/2014 förväntas uppgå till cirka 1,2 mdr SEK. De försämrade förutsättningarna i marknaden förväntas kvarstå och första kvartalet 2013/2014 (november–januari) kommer som vanligt att vara säsongsmässigt mycket svagt. Under förutsättning att marknadsutvecklingen avseende kapacitet, flygbränsle och valuta inte försämras ytterligare samt att inget oförutsett inträffar i övrigt, förväntas även ett positivt resultat före skatt (exklusive positiv effekt avseende ändrade pensionsvillkor) att uppnås under 2013/2014. Den positiva effekten avseende ändrade pensionsvillkor kommer att påverka resultatet under första kvartalet. Som ytterligare konsekvens av de försämrade förutsättningarna är SAS bedömning nu att de finansiella målen som tidigare förväntades uppnås under 2014/2015, uppnås först under 2015/2016.

Under året fortsatte vi att förenkla och förbättra vårt erbjudande på marknaden såväl som i luften, med bland annat investeringar i Fast Track på fler flygplatser, uppgraderade lounges och fler säsongsbetonade destinationer. I början av juni introducerade vi också SAS Go och SAS Plus på samtliga linjer inom Skandinavien och Europa. Genom att ersätta alla tidigare klasser med två prisvärda och tydliga alternativ som utgår ifrån resenärens behov, snarare än historiska industristandarder, anpassar vi vårt erbjudande till dem som reser mycket.

Ett enklare resande, fler linjer och avgångar och konkurrenskraftiga priser innebär att fler och fler av våra frekventa resenärer väljer att resa med SAS även på fritiden. Exempelvis flög drygt 50% fler EuroBonus-medlemmar med SAS under juli–augusti än motsvarande period föregående år. Det visar att investeringarna i vårt kommersiella erbjudande ger resultat.

Under 2014 kommer vi att fortsätta utveckla vårt erbjudande. Exempelvis planerar vi att lansera 43 nya linjer och vi investerar i stora förbättringar i vårt lojalitetsprogram (EuroBonus).

En mer effektiv flygplansflotta

Den förbättrade finansiella positionen har varit avgörande för SAS möjligheter att investera i en omfattande förnyelse av flygplansflottan:

– Under året förnyades flygplansflottan med in- och utfasning av 48 flygplan. MD-80 fasades ut i oktober 2013 och i december 2013 fasades den sista Boeing 737 Classic ur trafik.

Stockholm 27 januari 2014

Rickard Gustafson
VD och koncernchef

Tillväxt under starkt konkurrenstryck

Flygbranschen är mycket konjunkturkänslig och kännetecknas av hård konkurrens. Samtidigt fortsätter branschen att växa och SAS har trots den starka konkurrensen från lågkostnadsbolagen (LCC) lyckats stärka sin position på viktiga marknader. För att uppnå långsiktig konkurrenskraft krävs att SAS fullföljer sitt omfattande omställningsprogram och fortsätter att investera i sitt kunderbjudande.

De senaste åren har LCC-bolagen flyttat fram sina positioner kraftigt på de europeiska marknaderna, och i många fall lyckats etablera sig som marknadsledare. Nätverksbolagen har i olika utsträckning svarat med kostnadsbesparingar och satsningar på egna lågkostnadsvarumärken för kortdistansflygningar för att försvara sina positioner.

För SAS är kortdistansflygningar kärnan i verksamheten, och en verksamhet som SAS i huvudsak bedriver självt. Genom det pågående omställningsprogrammet skapar SAS flexibilitet och kostnads-

effektivitet som gör det möjligt att öka kapaciteten med nya attraktiva destinationer och lönsamt konkurrera med LCC-bolagen inom Europa och på den växande fritidsmarknaden.

I Skandinavien är SAS det enskilt största flygbolaget med en marknadsandel på cirka en tredjedel av den totala flygmarknaden som är värd drygt 70 mdr SEK. Baserat på officiell flygplatsstatistik (Swedavia, CPH och Avinor) i Skandinavien låg SAS marknadsandel inom skandinavisk inrikestrafik på strax över 45% under 2013.

Drivkrafter och utmaningar

Fortsatt globalisering driver resandet

En fortsatt tillväxt är att vänta på långlinjerna. I enlighet med den ekonomiska tillväxten i världen pågår ett skifte av balansen i globala reseflöden mot Asien och Afrika. Europa och Nordamerika är mer mogna marknader och är mer stabila. Privatresandet ökar i snabbare takt än affärsresandet. En anledning till det är att fysiska affärsmöten i ökad omfattning ersätts av digitala möten och digital kommunikation.

Segdragen svag konjunktur

I Europa har ökningen av flygresor varit svagare på grund av den ekonomiska krisen som flertalet länder drabbats av. Skandinavien har dock varit relativt förskonat från krisen och SAS har därför sett en ökad efterfrågan på flygresor till samtliga regioner och kontinenter. Den allmänna osäkerheten i ekonomin har en negativ påverkan på biljettpriserna och efterfrågan till följd av striktare resepolicyer bland företagskunder.

Hårdnande konkurrens, prispress och ökad kapacitet

De senaste tio åren har antalet direktlinjer till och från Skandinavien ökat med 50%. En viktig orsak har varit LCC-bolagens expansion, som innebär att de tredubblat sin andel av europeisk trafik under samma period. Kapaciteten från både LCC- och nätverksbolag förväntas fortsätta att skärpa konkurrensen. IATA, Boeing och Airbus prognostiserar en kapacitetsökning på cirka 5% per år. Den ökade kapaciteten och konkurrensen förväntas påverka biljettpriserna nedåt.

Konsolidering och renodling i flygbranschen

Som svar på ökad konkurrens i Europa finns tydliga tecken på att de stora traditionella flygbolagen söker renodla sin verksamhet och lägga

ut kortlinjerna på mindre, regionala, hel- eller delägda bolag i syfte att sänka sina kostnader. På långlinjerna konsoliderar de största flygbolagen genom bildandet av samriskbolag (joint venture) med syfte att öka effektiviteten och förbättra kunderbjudandet.

Kapital- och personalintensiv verksamhet

Flygbranschen är synnerligen kapitalintensiv och en förnyelse av flygplansflottan ställer stora krav på finansiering och kassaflöde. Samtidigt förblir verksamheten personalintensiv. En del konkurrenter upprättar därför baser i lågkostnadsländer, dit anställda allokeras.

Ny flygteknologi

En ny generation flygplan från de största tillverkarna erbjuder upp till 20% lägre bränsle- och underhållskostnader samtidigt som de nya flygplanen har längre räckvidd, vilket kan möjliggöra öppnandet av nya linjer.

Ökade hållbarhetskrav från samhälle och kunder

Ökad medvetenhet om miljö-, klimat- och samhällsmässiga effekter från transporter gör att fler kunder aktivt väljer transporter med lägst påverkan. Flera större kunder kräver att flygbolagen aktivt arbetar för en förbättrad miljö och transparent redovisar miljöeffekterna av sin trafik.

Nya regelverk

Nya regelverk införs ständigt inom flygindustrin, såsom förändrade passagerarrättigheter och utsläppsrätter, vilket kräver investeringar och anpassningar. Avreglering inom flygindustrin gör att fler flygbolag från olika kontinenter kan konkurrera.

Lägre yield och PASK

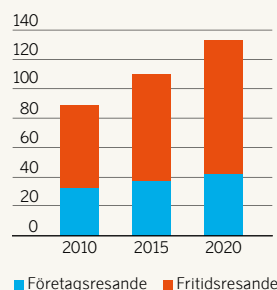
Innan SAS lanserade sitt omställningsprogram sjönk SAS enhetsintäkt snabbare än enhetskostnaden. För att säkra en hållbar lönsam utveckling måste SAS vända denna trend. Av denna anledning tog SAS ett viktigt steg under november 2012 då nya kollektivavtal tecknades. Dessa, i kombination med övriga åtgärder inom omställningsprogrammet, bidrog till att enhetskostnaden sjönk med 5,9% under 2012/2013.

Tillväxt

Branschen fortsätter att växa, men under stark prispress. Enligt IATA förväntas kortlinjemarknaden fortsätta att växa med cirka 3–6% per år de närmaste fem åren. Konkurrensen förväntas också öka inom långlinjemarknaden, främst från samriskbolag (i form av joint venture-samarbeten) och i form av att ny kapacitet har introducerats av expansiva flygbolag från Mellanöstern. I den hårdnande konkurrensen är SAS ambition att vara det bästa alternativet för människor i Skandinavien som reser mycket, i arbetet och på fritiden.

Flygresor i Norden beräknas fortsätta öka

Miljoner passagerare

- Genomsnittlig årlig tillväxttakt (CAGR) om 4,1% (2010–2020)

- Tillväxten för fritidsresandet är större än för affärsresandet, CAGR om 4,8% jämfört med 2,7% för affärssektorn

SAS prioriteringar

Fokus på frekventa resenärer

SAS huvudmålgrupp definieras som frekventa resenärer som flyger mer än fem gånger tur och retur per år, oavsett om de reser i jobbet eller privat. Dessa resenärer utgör cirka 70% av totalmarknaden för flygresor till, från och inom Skandinavien. Snabbhet, enkelhet, service och punktlighet värdesätts högt i denna målgrupp, vilket är helt i linje med SAS erbjudande och affärsmodell.

Förenklat kunderbjudande

I juni 2013 lanserade SAS ett nytt kommersiellt koncept med enkelhet som ledstjärna. Alla tidigare klasser ombord på kortlinjerna har ersatts av två nya: SAS Go och SAS Plus. På marken har SAS uppgraderat sina lounges samt utökat den uppskattade tjänsten Fast Track.

Ökad kapacitet och nya linjer

Under året har SAS lanserat en förstärkt sommartidtabell med ökad kapacitet och 32 nya linjer, inklusive en ny långlinje till San Francisco. Detta är en följd av SAS fokus på frekventa resenärer. Responsen på det utökade nätverket har varit mycket positiv. Andelen EuroBonus-medlemmar som flög med SAS under juli–augusti 2013 ökade med drygt 50% jämfört med året innan.

Förnyelse av flygplansflottan och ombordprodukten

Under 2013 beslutade SAS att investera i en omfattande förnyelse av flygplansflottan. Den innebär att kabinens interiör uppgraderas på befintliga kortdistansflygplan och att långdistansflottan uppgraderas med nya säten och nytt underhållningssystem. Därutöver har SAS lagt order på totalt 42 nya Airbus-flygplan för både lång- och kortlinjer, de första med leverans under 2015.

Sänkt enhetskostnad

Inom ramen för omställningsprogrammet har SAS under året sänkt enhetskostnaden med 5,9%. Ett antal åtgärder har vidtagits som har effektiviserat produktionen, bland annat nya kollektiv- och pensionsavtal. Dessutom genomförs ett omfattande centraliseringsprogram av administrationen. Totalt är målsättningen att sänka den underliggande enhetskostnaden med 15% fram till 2014/2015.

Ökad flexibilitet i resursdimensioneringen

Ökad flexibilitet är avgörande för att SAS snabbt ska kunna anpassa kapaciteten efter svängningar i efterfrågan. Som ett led i att öka flexibiliteten outsourcade SAS sin call center-verksamhet under 2013. På mindre regionala linjer har wet lease-avtal införts, vilket har ökat effektiviseringen ytterligare. På långdistanslinjerna har SAS lagt en beställning på 12 nya flygplan och har en option om ytterligare sex nya flygplan vilket ger möjligheter att öka kapaciteten parallellt med efterfrågan. SAS har vidare sålt 10% av SAS Ground Handling till Swissport. Avsikten är en komplett outsourcing med ökad flexibilitet och rörlig kostnadsstruktur.

Fokus på den frekventa resenären

Under året har SAS byggt vidare på styrkorna i erbjudandet till den huvudsakliga kundgruppen – människor i Skandinavien som reser mycket och ser ett värde i ett enklare och mer tidseffektivt resande. Samtidigt har de strukturförändringar som genomförts skapat en mer effektiv och flexibel operativ plattform. Ett utökat fokus på de resenärer som ställer höga krav på sitt resande förutsätter att SAS hela tiden utvecklas, vilket också skapar aktieägarvärde och en stark skandinavisk infrastruktur.

SAS vänder sig primärt till dem som reser mycket, och erbjuder fler destinationer och fler avgångar än något annat nordiskt flygbolag, vilket är den grundläggande styrkan i affärsmodellen. Tack vare ökad produktivitet och mer effektiva processer har SAS under året kunnat satsa på många nya destinationer och därmed kunnat möta efterfrågan hos sina frekventa kunder. Fler linjer och avgångar till konkurrenskraftiga priser under hela året innebär att en större andel av kunderna nu även väljer att flyga med SAS på fritiden.

SAS har under året också säkrat en förnyelse av flygplansflottan och fortsätter att utveckla tjänster som gör resandet enklare. Arbetet med att ytterligare sänka kostnaderna och öka effektiviteten genom att införa Lean i alla produktionsprocesser har också inletts. Dessa förbättringar gör att SAS stärker sin konkurrenskraft med såväl traditionella nätverksbolag som LCC-bolag. Målet är att SAS alltid ska vara det naturliga valet för dem som reser mycket.

Affärsmodell

SAS affärsmodell har genomgått tre väsentliga förändringar under året; ett nytt förenklat kunderbjudande, en kraftigt minskad kostnadsbas och en mer rationell produktionsmodell med högre kapacitet.

Kunderbjudande

Enkelhet

- Tydliga erbjudanden – SAS Go och SAS Plus
- Transparent prissättning
- Lojalitetsprogram (EuroBonus)
- 24 timmars öppet köp
- Digitala tjänster

Access

- Ett brett eget linjenät och oslagbar global räckvidd via Star Alliance
- Ett serviceutbud som kunderna efterfrågar och uppskattar

Tid

- Skandinavien bästa tidtabell med nästan 800 dagliga avgångar
- Punktlighet på Europatopp
- Tidseffektiva lösningar på marknaden

Läs mer på sida 12–17

Produktionsmodell

Flexibelt resursutnyttjande

- Flexibilitet inom flygplansflottan
- Inhyrd kapacitet i peak och på tunna trafikflöden
- Förenklade tjänstgöringsvillkor
- Påbörjad outsourcing av mark-tjänst, kundtjänst och administrativa funktioner

Effektiva processer

- Enklare och smidigare flöden
- Förenklad produktionslogistik
- Lean operation i alla delar

Effektiv organisation

- Centralisering av administrationen
- Omstrukturering och effektivisering av försäljningsorganisationen
- Outsourcing för ökad flexibilitet och effektivisering i kostnadsstrukturen

Läs mer på sida 8–11 och 25

=Intäkter

Resultat

=Kostnader

Vår vision:

To be valued for excellence by all stakeholders

Vår mission:

We provide best value for time and money to Nordic travelers whatever the purpose of their journey

Vårt varumärkeslöfte:

Makes Your Travel Easier

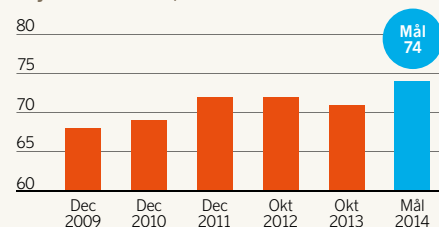
Fler kunder väljer SAS även på semestern

SAS tidtabell med ett utökad antal destinationer under sommaren 2012/2013 gjorde att fler EuroBonus-medlemmar valde att resa med SAS även på semestern. Läs mer på sida 16.

Kundvärde

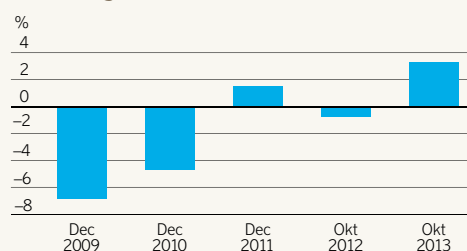
De som reser mycket är också de som mest värdesätter SAS erbjudande. SAS satsar nu på att utveckla lojalitetsprogrammet EuroBonus för att ytterligare förstärka erbjudandet till de frekventa resenärerna med fler fördelar och möjligheter. SAS kundnöjdhet har stabiliserats på en hög nivå. SAS arbetar för att öka kundnöjdheten genom innovativa produktförbättringar som syftar till att förenkla reseupplevelsen med SAS.

Läs mer på sida 12–17

Nöjd Kund Index, CSI**Värdeskapande****Aktieägarvärde**

Genom att skapa en effektiv operativ plattform och ett förbättrat kommersiellt erbjudande ska SAS lönsamt konkurrera om passagerarna och skapa aktieägarvärde. SAS målsättning är att uppnå en EBIT-marginal på 8%.

Läs mer på sida 29–31 och 35

EBIT-marginal**Hållbarhet**

Den moderna resenären är medveten om vad som krävs för att säkra ett långsiktigt hållbart samhälle. SAS bidrag är att genom ett strukturerat långsiktigt hållbarhetsarbete erbjuda ett väl anpassat utbud av frekventa flygresor som producerats med ständigt minskande klimat- och miljöpåverkan, god affäretik och trygga anställningsvillkor. SAS målsättning är att reducera sina utsläpp från flygverksamheten med 20% 2015 jämfört med 2005.

Läs mer på sida 18–21

Scandinavian Airlines reduktion av koldioxidutsläpp per passagerarkilometer 2012/2013 jämfört med 2011/2012.

-3,2%

Flexibel och konkurrenskraftig kostnadsbas möjliggör offensiva satsningar

I november 2012 lanserade SAS omställningsprogrammet 4Excellence Next Generation för att åstadkomma kraftiga kostnadsbesparingar och ökad flexibilitet. Programmet syftar till att skapa marknadsmässiga förutsättningar för SAS. Efter tolv månader syns tydliga resultat, även om programmet är långt ifrån slutfört.

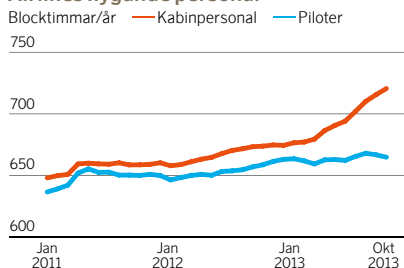
4EXCELLENCE
NEXT GENERATION

Huvudutmaningar	Åtgärder
<p>Kostnad och flexibilitet (A)</p> <p><i>SAS historiska "arv" och geografiska hemvist i tre länder har resulterat i en för dyr och oflexibel kostnadsstruktur.</i></p> <p><i>Kostnaderna har i alltför stor grad varit fasta och enhetskostnaden för hög. Omställningen till förändrade förutsättningar har tagit för lång tid.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nya kollektivavtal och pensionsvillkor ✓ Centralisering av administrationen ✓ IT-omstrukturering ✓ Omstrukturering av säljorganisationen ✓ Optimering av nätverk och resursplanläggning ✓ Ökad användning av extern produktion, så kallad wet lease ✓ Outsourcing av Ground Handling
<p>Eget Kapital (B)</p> <p><i>De förändrade redovisningsreglerna för pensionsåtaganden, IAS19, innebär att ackumulerade estimatavvikelser ska redovisas omedelbart mot eget kapital. För SAS del skulle en oförändrad situation innebära negativt eget kapital.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nya premiebaserade pensionsavtal
<p>Finansiell beredskap (C)</p> <p><i>SAS finansiella beredskap har i hög grad varit beroende av externa kreditfaciliteter. Detta beroende medför ökade kostnader och minskad handlingsfrihet.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Avyttring av tillgångar ✓ Omfinansiering av flygplan

Nya kollektivavtal (A)

De nya avtalen som tecknades under november 2012 innebär betydande effektivitetsförbättringar i planering och schemaläggning. De nya tjänstevillkoren har fullt ut implementerats under våren 2013 och medfört en ökning av produktiviteten med 7% under året. Avtalen öppnar även möjligheter för inhyrd kapacitet för att skapa ytterligare flexibilitet och utjämning av säsongvariationer i efterfrågan.

Ökad produktivitet för Scandinavian Airlines flygande personal

Produktiviteten har kontinuerligt ökat sedan 2011 och framför allt för kabinpersonalen under 2013. Till följd av utfasning av MD-80 och Boeing 737 Classic som lett till träning för omskolning var piloternas produktivitetsförbättring lägre under 2013.

Nya pensionsvillkor (A och B)

Överenskommelsen om nya pensionsvillkor i november 2012 innebär nya premiebästa pensionslösningar för merparten av de anställda. De nya avtalen reducerar den negativa effekten på eget kapital med cirka 3,4 mdr SEK som redovisningsmässigt uppstår 1 november 2013. Försäljningen av Widerøe reducerar därutöver effekten med ytterligare cirka 1 mdr SEK. Detta innebär att den negativa effekten på eget kapital beräknas att uppgå till cirka 7 mdr SEK. Den förmånsbaserade pensionsförpliktelsen reduceras på sikt med cirka 60%, vilket motsvarar cirka 19 mdr SEK, och minskar därmed volatiliteten i resultatet.

Centralisering av administrationen (A)

Åtgärderna innebär en minskad administration och centralisering till Stockholm. Sammanlagt minskas antalet medarbetare med drygt 1 000 heltidstjänster. Processen löper enligt plan och vid räkenskapsårets slut hade 75% av reduktionerna genomförts.

Minskade administrativa kostnader med

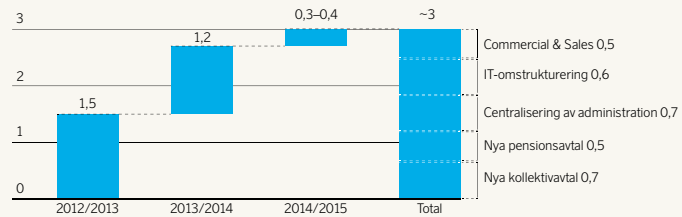
43%

Utfall helår

- ✓ Enhetskostnad reducerad med 5,9%
- ✓ Scandinavian Airlines personalkostnad reducerad med 18%
- ✓ Flygplansnyttjande ökad med 5,3%
- ✓ Scandinavian Airlines kapacitet ökad med 6%
- ✓ Nya wet lease-avtal ingångna

Bruttoeffekt från omställningsprogrammet

Mdr SEK

- ✓ Minskade pensionskostnader om 500 MSEK med full effekt från räkenskapsåret 2013/2014
- ✓ Reducerad negativ effekt på eget kapital från ändrade redovisningsregler, från -13,5 mdr SEK till cirka -7 mdr SEK
- ✓ Utestående pensionsförpliktelser reduceras med 60%

Förmånsbaserade pensionsförpliktelser minskas med

60%

genom de nya pensionsavtalen

- ✓ Försäljning av icke kärnverksamheter och tillgångar genomförda med likviditetseffekt uppgående till 2,8 mdr SEK:
 - Widerøe
 - Flygplansmotorer
 - Flygplansfinansiering
- ✓ Nettoskulden minskad med cirka 2 mdr SEK

- ✓ Långsiktiga likviditeten stärkt genom:
 - utgivande av obligation om 35 MEUR (inom EMTN)
 - utgivande av obligation om 1,5 mdr SEK
- ✓ Likvida medel har ökat med 1 962 MSEK jämfört med oktober 2012

IT-omstrukturering (A)

SAS målsättning är att halvera IT-kostnaderna fram till 2016. Under räkenskapsåret träffades en femårig överenskommelse med Tata Consultancy Services (TCS) för IT-tjänster. Kvarvarande IT-organisation har minskats och strukturerats om för att skapa en tydligare och mer affärsmässig koppling till verksamheten. I samband med överföringen till TCS sker en konsolidering och förenkling av system och infrastruktur.

Commercial & Sales (A)

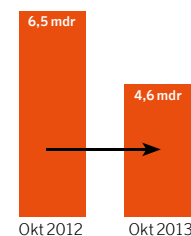
SAS försäljningsorganisation har omstrukturerats och centraliserats. En ny kompensationsmodell för säljpersonalen är under implementering. Även nätverket har effektiviserats genom bättre utnyttjande av egna flygplan, kompletterat med wet lease av mindre flygplan. Ett nytt kommersiellt koncept har införts med förenklad logistik. SAS har ingått avtal med Sykes och outsourcat ytterligare delar av call center-verksamheten.

Outsourcing av Ground Handling (A)

Outsourcningen av Ground Handling-verksamheten är en långsiktig strategisk åtgärd med syfte att åstadkomma högre flexibilitet i kostnadsstrukturen samt ge bättre förutsättningar för verksamheten att växa. En avsiktsförklaring ingicks i mars 2013 med Swissport avseende outsourcing av verksamheten. Den 31 oktober 2013 såldes som ett första steg 10% av Ground Handling till Swissport. Parterna har enats om att avvakta vidare förhandlingar i väntan på att Swissport avslutar förvärvet och integrationen av Servisair (under förutsättning att den fusionen godkänns).

Avyttring av tillgångar och finansieringsplan (C)

I september såldes 80% av SAS aktieinnehav i Widerøe. SAS har för avsikt att avyttra hela ägarskapet under 2016. Som en del av transaktionen sålde SAS sju Bombardier Q400-flygplan till Widerøe. Totala värdet för de olika transaktionerna kan uppgå till 2,3 mdr SEK vid full avyttring under 2016. Även andra transaktioner har genomförts, bland annat sale and leaseback av motorer och omfinansiering av flygplan.

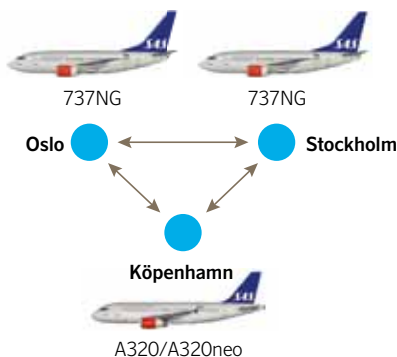

Avyttringen av tillgångar har i kombination med SAS förbättrade lönsamhet bidragit till att minska finansiella nettoskulden med nästan 2 mdr SEK.

Förnyad flotta stärker effektivitet och flexibilitet

Förenklad och förnyad flotta anpassad efter stora och små trafikströmmar stärker konkurrenskraften

SAS flottastrategi för trafiken inom Europa bygger på att ha olika storlekar på flygplanen från 50 till cirka 200 säten anpassade till kundernas efterfrågan i Skandinavien. På detta sätt kan SAS erbjuda fler frekvenser, en bättre tidtabell och förbindelser till mindre destinationer. Genom att etablera en Boeing 737 Next Generation-plattform i Norge och Sverige och en Airbus A320-plattform i Danmark skapar SAS en enhetsflotta på respektive bas. Under 2012/2013 ökade SAS utnyttjandet av kort- och medeldistansflottan med 5,3%.

Finansiering av nya flygplan

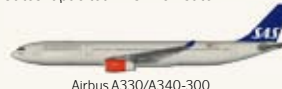
SAS har tecknat avtal för köp och leasing av totalt 51 flygplan, för leverans 2014–2021. Det totala listpriset på SAS beställda flygplan uppgår till cirka 5,8 mdr USD. SAS planerar att både leasa och äga flygplanen med leverans från 2015. Vid ägande avser SAS att använda en mix av exportkreditfinansiering, EETC, banklån samt bankfaciliteter. Läs mer om finansiering av flygplansflottan på sida 29.

SAS har under 2011–2013 kraftigt förnyat flygplansflottan. Under 2012/2013 fasades 48 flygplan in och ut ur trafik och per 31 oktober 2013 bestod kort- och medeldistansflottan enbart av senaste generationens flygplan, med undantag av tre flygplan som fasades ut i december 2013.

Huvudsakliga flygplansmodeller:

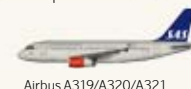
Långdistansflygningar

Räckvidd: 10 100–12 800 km
Säteskapacitet: 245–264 säten

Kort/medeldistansjet

Räckvidd: 2 400–5 100 km
Säteskapacitet: 123–198 säten

Antal flygplan i trafik

Flygplanstyp	Oktober 2013			
	Ålder	Ägda	Leasade	Totalt
Airbus A330/A340	11,4	5	6	11
Airbus A350	-	0	0	0
Airbus A321/A320/A319/A320neo	8,8	6	18	24
Boeing 737NG/Classic	12,0	17	66	83 ¹⁾
Boeing 717/Bombardier CRJ900	8,2	16	5	21

1) Tre av dessa är Boeing 737 Classic

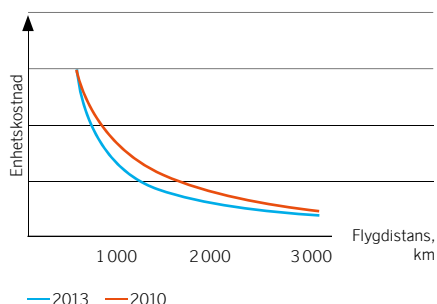
SAS kompletterar och breddar den egna produktionen med en mindre andel wet lease, framför allt på regionala linjer som till stor del beflygs med turbopropflygplan.

SAS kommer att uppgradera passagerarkabinerna på upp till sju utvalda Airbus A330/A340. Uppgraderingen kommer att bestå av nya säten inklusive helt horisontala säten i Business Class.

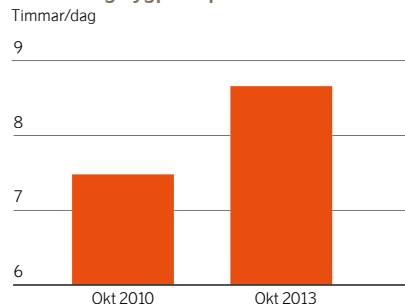
Enhetskostnad

Jämförelser av enhetskostnader (se sida 99 för definition) mellan flygbolag är svårt och kan vara mycket missvisande. En viktig parameter för enhetskostnaden är flygdistanen. Ju längre flygning, desto lägre blir enhetskostnaden. Diagrammet nedan visar hur enhetskostnaden för SAS Boeing 737-800-produktion varierade på olika flygdistanser under 2012/2013 jämfört med 2010. Då SAS genomför en stor andel av sina flygningar inom Skandinavien och på delvis korta inrikeslinjer är en justering av enhetskostnaden ofta helt nödvändig för att en rättvisande jämförelse ska kunna göras med andra flygbolag.

SAS enhetskostnad för Boeing 737-800-produktion

Utveckling flygplansproduktivitet

Regionaljet

Räckvidd: 2 100–2 800 km
Sätenskapacitet: 88–115 säten

2014–2021	
Fast order	Leaseorder
4	1
8	0
30	1
0	7
0	0
Totalt 51 flygplan	

Resultat av ny flygplansflotta

- ✓ Ett attraktivare erbjudande
- ✓ Inbyggd flexibilitet beroende på hur marknaden utvecklas
- ✓ En enhetsflotta på respektive bas; Oslo, Stockholm och Köpenhamn
- ✓ Lägre underhållskostnader
- ✓ Minskade utsläpp

SAS kommer att öka sin effektiva Airbus A330-flotta från fyra till åtta flygplan genom att ersätta fyra Airbus A340 med fyra Airbus A330-300 Enhanced, när nuvarande leasingavtal förfaller.

Köp av 30 Airbus A320neo

Under 2011 undertecknade SAS en fast order för köp av 30 Airbus A320neo. Därutöver har SAS optioner på ytterligare elva flygplan. De första Airbus A320neo börjar levereras under 2016. Dessa flygplan är i princip likadana som existerande flygplan i Airbus A320-familjen, men har nya motorer och vingspetsar ("sharklets"), vilka förbättrar aerodynamiken. Jämfört med dagens flygplan av samma storlek reduceras bullret betydligt och bränsleförbrukningen med cirka 15%.

Köp av åtta Airbus A350-900 XWB och fyra Airbus A330-300 Enhanced

I oktober 2013 undertecknade SAS det slutliga avtalet för köp av fyra Airbus A330-300 Enhanced och åtta Airbus A350-900 XWB för leverans från 2015 respektive 2018. Avtalet inkluderar optioner för köp av ytterligare sex Airbus A350-900. Airbus A330-300 Enhanced har förbättrad räckvidd jämfört med SAS befintliga Airbus A330-300 och cirka 15% lägre bränsleförbrukning jämfört med dagens Airbus A340-300. Airbus A350-900 kommer att ha över 30% lägre bränsleförbrukning per säte än Airbus A340-300, och bullret reduceras betydligt. Jämfört med konkurrerande flygplan i samma storlek är en av fördelarna med Airbus att flygplanen är bredare, vilket ger bättre passagerarkomfort.

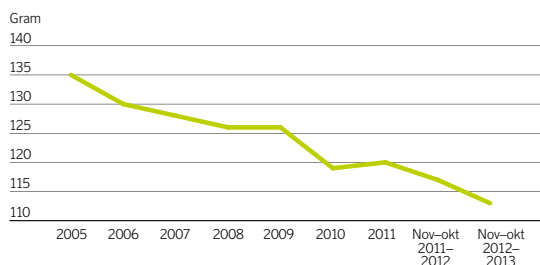
Hållbarhetsaspekter på en nyare flotta

Nyare flygplan är generellt sett mer effektiva än äldre flygplan och kräver mindre tekniskt underhåll. Jämfört med MD-80 och Boeing 737 Classic, som SAS har fasat ut den senaste tiden, har Boeing 737 Next Generation och Airbus A320-familjen längre räckvidd, lägre bränsleförbrukning och lägre utsläpp av växthusgaser. En jämförelse mellan en Airbus A320 och en MD-80 visar att den totala bränsleförbrukningen minskar med cirka 20% på en genomsnittlig flygsträcka samtidigt som ytterligare 18 stolar erbjuds. Flygplanen har även lägre bullernivå. Exempelvis minskar den yta som exponeras för 85 dB vid start med 55%. I samband med inhyrning och inköp av flygplan genomförs alltid en noggrann hållbarhetsbedömning i enlighet med SAS policys och riktlinjer.

Hur SAS arbetar med att spara flygbränsle

Utöver att förnya flottan arbetar SAS aktivt med att öka bränsleeffektiviteten hos existerande flygplan i den dagliga verksamheten. Sedan basåret 2005/2006 har bränsleeffektiviteten ökat med 6,4% genom en rad bränslebesparande åtgärder. Exempel på åtgärder är att använda effektivare metoder för att flyga flygplanen, använda färre motorer vid förflyttning på marken och reducera vikten på flygplanen.

Scandinavian Airlines CO₂-utsläpp per passagerarkilometer

MD-80 – En trotjänare lämnar flygplansflottan

I oktober 2013 utfördes den sista kommersiella flygningen med MD-80. I och med denna flygning lämnade en trotjänare SAS flotta. SAS har flugit MD-80-flygplan i närmare 30 år. Sammanlagt har SAS MD-80-flygplan under denna tid färdats en sträcka motsvarande cirka 3 870 resor tur och retur till månen. SAS tog emot sin första av totalt 66 MD-80 i oktober 1985. Fram till utfasningen genomförde flygplanen cirka 3 134 900 flygningar.

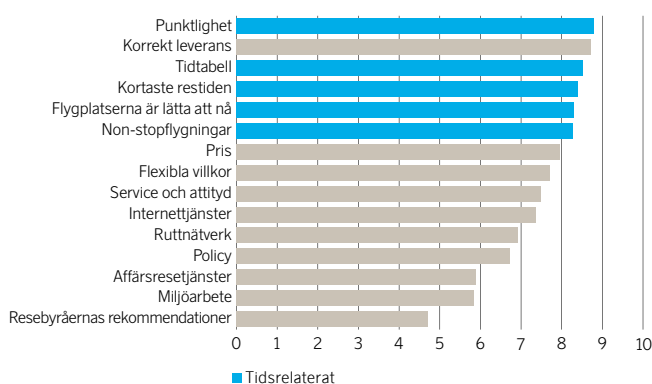
Kunddriven utveckling säkrar fortsatt kundnöjdhet

SAS huvudmålgrupp är människor i Skandinavien som reser mycket, oavsett om resan äger rum i tjänsten eller på fritiden. Målet är att fortsätta att vara det naturliga alternativet för målgruppen genom enkla, tydliga och tidseffektiva produkter och tjänster, kopplat till ett ööverträffat nätverk och en tidtabell med täta avgångar. Därtill kommer den trygghet som medlemskapet i Star Alliance ger vid eventuell irreguläritet.

Anpassad produktutveckling utifrån förändrat resemonster

SAS strävar efter att göra det enkelt för kunderna att planera, boka och genomföra en resa. Oavsett om det är en tjänste- eller privatresa förväntar sig den moderna resenären samma enkelhet, tydlighet och effektivitet. Det ställer krav på produktutvecklingsprocessen. Under året mottog SAS som första flygbolag i världen IATA:s Fast Travel Award Platinum för utveckling av självservice-tjänster i hela resekedjan.

Tidsrelaterade faktorer är viktigast för dem som reser mycket

Människor i Skandinavien som reser mycket

Av Skandinavien cirka 20 miljoner invånare flyger cirka 2 miljoner fem tur- och returer per år eller mer. Kännetecknande för dessa resenärer är att de värdesätter sin tid och vill ha ett enkelt och effektivt resande. De återfinns både i storstad och i mindre orter, är välutbildade, teknikintresserade och är stora mediekonsumenter. Cirka 1,7 miljoner av dessa resenärer valde att resa med SAS minst en gång under 2013.

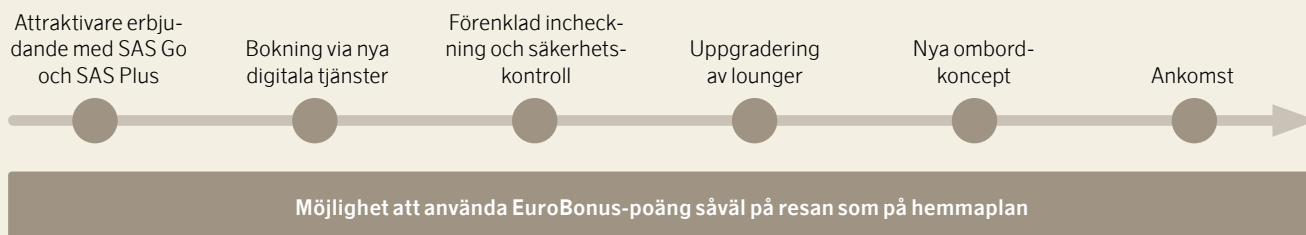
För att förbättra erbjudandet till denna nyckelgrupp, även för privatresande, har SAS expanderat nätverket. Expansionen har lett till att SAS nu i större utsträckning också konkurrerar om intäkter från fritidsmarknaden. Det bidrog till att de valutajusterade passagerarintäkterna steg under 2012/2013.

Den frekventa resenären:

- Minst fem tur- och returer per år
- Värdesätter tid och enkelhet
- Kräver samma service oavsett affärs- eller fritidsresande
- Representerar cirka 70% av resemarknaden i Skandinavien

Enkelhet genom hela resan

SAS arbetar aktivt med att utveckla och förbättra kunderbjudandet genom alla led i resan. De som reser med SAS värdesätter ett enklare och mer tidseffektivt resande, från bokning till ankomst vid slutdestinationen. SAS lojalitetsprogram EuroBonus är en viktig del i erbjudandet, såväl på resan som på hemmaplan. Kunder har möjlighet att tjäna och utnyttja EuroBonus-poäng genom hela flygresan, liksom på allt ifrån hotell och hyrbilar till shopping.

Check-in och bagagehantering

SAS kunder kan, när de reser inom Schengen och till Storbritannien, använda Self Service Bag Drop och själva scanna väskans tagg. Under 2012/2013 har SAS Self Service Bag Drop rullats ut på flera flygplatser såsom Köpenhamn, Luleå, Oslo och Arlanda International. Totalt finns tjänsten på 15 flygplatser.

SAS har kontinuerligt förbättrat kvaliteten vid bagagehanteringen. Under november 2012–oktober 2013 var 7,6 bagage försenade per 1 000 passagerare. Detta är en minskning med 24% jämfört med genomsnittet från de senaste tio åren.

Nytt produktkoncept

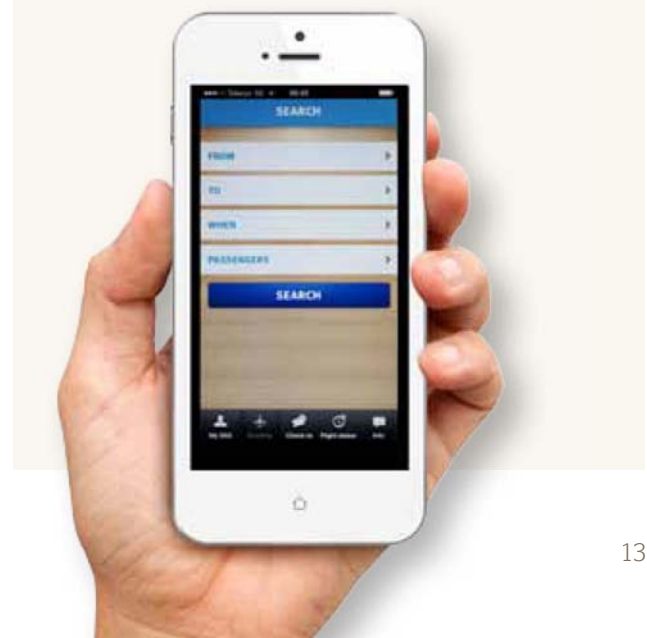
I juni 2013 lanserades ett helt nytt produktkoncept: SAS Go och SAS Plus. Produkterna utvecklades tillsammans med SAS kunder och syftar till att möta den ökande efterfrågan på enklare och mer tidseffektiva resor, både för privat- och affärssyfte. Konceptet bygger på enkelhet, tydlighet och transparens i innehåll och prissättning. Passagerarna ska veta vad de får och hur mycket det kostar, utan dolda avgifter och tillägg. Grundprodukten SAS Go inkluderar allt som behövs, till ett konkurrenskraftigt pris. SAS Plus innehåller ytterligare fördelar som gör resan ännu enklare, som Fast Track, Lounge, extra väska och återbetalningsrätt. På SAS interkontinentala flygningar erbjuds fortsatt Business Class.

	SAS Go	SAS Plus
Biljettflexibilitet	Omboka mot avgift	Ombokningsbar
Återbetalningsbar		✓
Reserverad plats vid bokning		✓
Lounge		✓
Fast Track		✓
Kaffe och te	✓	✓
Frukost	✓ ¹⁾	✓
Mat och dryck	Till försäljning	Ingår
Bagage	1 väska à 23 kg	2 väskor à 23 kg
Prioriterat bagage, internat.		✓
EuroBonus-poäng	100%	100%

1) SAS bjuder på frukost på inrikesresor fram till kl 09.00.

Appar och sociala medier

Under året har SAS lanserat appar både för smartphones och surfplattor. Via apparna går det att boka och boka om en resa, checka in, ladda ner boardingkort, kontrollera flygstatus och mycket annat. Det sparar tid och förenklar för SAS kunder. SAS har en aktiv dialog med resenärerna, både på Facebook och genom My SAS Idea. Många av de förbättringar som införts har sitt ursprung i förslag från SAS resenärer.

Enkelt och tillgängligt

En del av resan som tar mycket tid i anspråk är säkerhetskontrollen. Oavsett om en passagerare får köa länge eller är ute i extra god tid för att vara säker på att hinna med flyget adderas tid till resan. Under 2012/2013 har SAS satsat på utökad och förbättrad Fast Track, både i Köpenhamn och Oslo, vilket sparar mycket tid för resenärerna. I Oslo erbjuder SAS nu även Fast Track inrikes.

Uppgradering av lounges

SAS har under 2012/2013 genomfört en uppgradering av loungerna, som nu erbjuder ännu bättre möjligheter att koppla av eller arbeta. I samband med lanseringen av SAS Go och SAS Plus bytte SAS namn på sina lounges. SAS Business Lounge har blivit SAS Lounge och SAS Scandinavian Lounge bytte namn till SAS Gold Lounge. Under året öppnade SAS även upp för SAS Go-kunder att, på internationell flygning, köpa tillgång till utvalda SAS Lounges redan vid incheckning på nätet. Betalning kan ske med EuroBonus-poäng.

Förnyade kommersiella koncept minskar komplexitet

En effekt av det nya ombordkonceptet är minskad komplexitet i den bakomliggande logistiken. Där det tidigare krävdes tre olika catering-sortiment, flera olika betalningslösningar och komplicerad planering, har nu ett och samma sortiment införts. Skillnaden är att sortimentet är tillgängligt utan extra kostnad i SAS Plus och kan erhållas mot betalning i SAS Go. Det leder till minskad komplexitet, reducerat svinn och sänkta kostnader.

Exempel på minskad komplexitet:

- Ökad harmonisering mellan de olika linjerna.
- Från tre till två klasser i Europa.
- One-cart concept. Samma mat- och dryckesutbud i båda kabinerna.

Ett breddat lojalitetsprogram för ökad kundnöjdhet

SAS program EuroBonus har utvecklats från att ursprungligen ha varit ett renodlat flygbonusprogram till att nu vara ett brett lojalitetsprogram som återspeglar hela medlemmens vardag – både på resan och hemmaplan. Tillsammans med externa samarbetspartners erbjuds möjligheten att tjäna EuroBonus-poäng på allt från flygresor, hotell och hyrbilar till shopping, försäkringar, el och matinköp. Samarbeten med nya attraktiva partners tillkommer kontinuerligt. Genom att belöna EuroBonus-medlemmarna och förenkla deras vardag ökar deras lojalitet, vilket genererar ökade intäkter för SAS och SAS samarbetspartners.

En central förändring som genomförts inom EuroBonus är att medlemmarna inte längre behöver vänta tills de uppnår en viss poängnivå för att kunna ta ut en bonusresa. Idag kan EuroBonus-poäng användas fritt för att köpa "vanliga" flygbiljetter, delbetala resor, shoppa i EuroBonus webbshop, handla mat och dryck i SAS Café ombord, köpa presentkort hos restauranger, butiker, nöjesparker och mycket mer. EuroBonus-medlemmarna kan redan efter några få resor, eller inköp via SAS partners, få användning för sina poäng, vilket stärker lojaliteten och ger fler medlemmar anledning att välja SAS – en viktig ingrediens för EuroBonus fortsatta framgång. För EuroBonus ger varje intjänad poäng en intäkt och varje använd poäng en kostnad. För SAS innebär varje poäng som används samtidigt en viktig investering i kundens lojalitet.

För att vara så relevant som möjligt är kommunikationen med EuroBonus-medlemmarna alltmer dynamisk och baserad på vad varje medlem använder sina poäng till. Kommunikationen anpassas efter den specifika medlemmens beteende, intresse och behov.

EuroBonus medlemsantal ökar stadigt. Den 31 oktober 2013 hade programmet 3,2 miljoner medlemmar, en ökning med 214 000 medlemmar jämfört med föregående år.

Nästa generations EuroBonus

Under 2014 kommer SAS att göra stora förbättringar i EuroBonus-programmet. Förändringarna består i att bredda antalet förmåner för medlemmarna, öka antalet partners och produkter som förklar resandet samt intjänning och användande av poäng.

Antal EuroBonus-medlemmar, 1 000-tal

	2013 Okt	2012 Okt	Förändring
Antal medlemmar totalt	3 153	2 939	7,3%
varav Sverige	947	867	9,3%
varav Norge	897	795	12,8%
varav Danmark	603	573	5,4%
varav Finland	244	248	-1,7%
varav internationellt	462	457	1,1%
Totalt antal guldmedlemmar	80	74	7,6%
Totalt antal silvermedlemmar	143	125	14,1%

SAS Credits

SAS unika erbjudande för små och medelstora företag, SAS Credits, ger företagen möjlighet att sänka sina resekostnader genom att (utöver personliga bonuspoäng) även samla Credits för företagets räkning. Dessa kan företaget lösa in mot resor och hotellnätter genom samarbetspartnern Rezidor Hotels. SAS Credits har vuxit med rekordfart under de tre år som har gått sedan lanseringen, och hade den 31 oktober 2013 närmare 35 000 företagsavtal globalt, varav 28 000 i Skandinavien. Vid räkenskapsårets slut utgjorde SAS Credits cirka en tredjedel av SAS portfölj med företagskontrakt.

SAS Credits är basen i SAS erbjudande till små och medelstora företag där de över tid kan växa och erhålla flera effektiva lösningar för att sänka företagets direkta och indirekta resekostnader. Flera partners väntas tillkomma, och flera tjänster är under utveckling.

Konkurrenskraftigt nätverk och fler destinationer

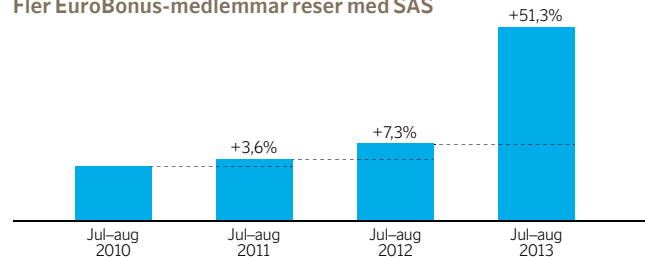
Med i snitt 791 avgångar per dag erbjuder SAS det bästa nätverket till, från och inom Skandinavien. Med täta avgångar till efterfrågade destinationer erbjuds valfrihet och möjlighet att ta väl vara på tiden, oavsett om man reser i affärssyfte eller på fritiden.

SAS lyssnar på sina resenärer vilket under 2012/2013 resulterade i en ökad kapacitet med över 6 000 avgångar, både på existerande och nya linjer. Totalt öppnades 52 nya linjer, bland dessa Köpenhamn–San Francisco och ett flertal linjer till Medelhavet under sommarmånaderna. Expansionen har främst skett genom ett utökad utnyttjande av flygplansflottan.

SAS utbud av destinationer varierar över säsong för att möta frekventa resenärers resebehov och ha ett relevant erbjudande året om. I grunden erbjuds täta avgångar inrikes, mellan de skandinaviska länderna samt till internationella destinationer i Europa, USA och Asien. Beroende på säsong kompletteras kärnnätverket med eftertraktade linjer till Medelhavet, Kanarieöarna och Alperna.

Under 2014 kommer SAS fortsätta att förstärka erbjudandet riktat mot frekventa resenärer genom fler avgångar på eftertraktade linjer, nya helårsdestinationer och över 30 nya säsongslinjer under sommarmånaderna.

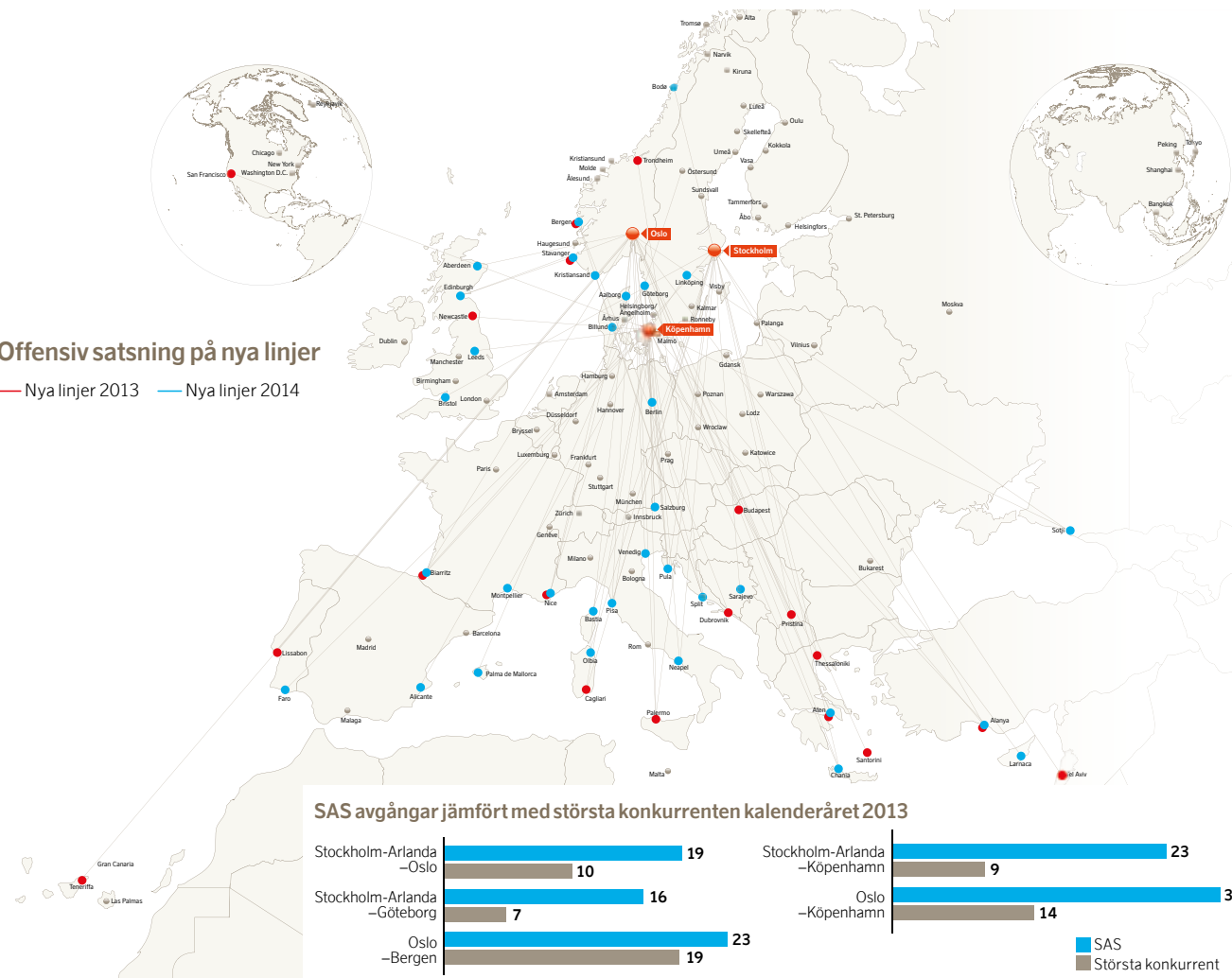
Fler EuroBonus-medlemmar reser med SAS

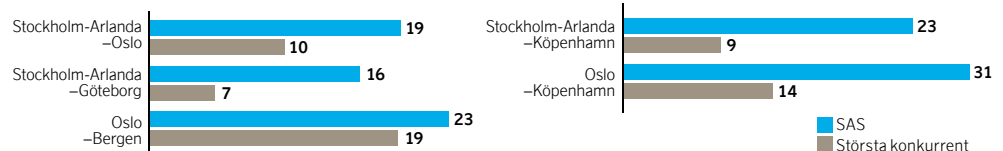
SAS satsning på ökad kapacitet och säsonganpassat destinationsutbud gav resultat. Antalet EuroBonus-medlemmar ökade och de mest lojala kunderna flög mer med SAS under 2012/2013.

Offensiv satsning på nya linjer

— Nya linjer 2013 — Nya linjer 2014

SAS avgångar jämfört med största konkurrenten kalenderåret 2013

Under 2013 öppnade SAS en ny interkontinental linje till San Francisco. Det är en eftertraktad linje, då efterfrågan på resor från Skandinavien till USA:s västkust är stor från såväl affärs- som fritidsresenärer. Sedan april 2013 erbjuder SAS direktflygningar sex gånger per vecka till San Francisco. Därutöver har

SAS upp till 45 ytterligare avgångar per vecka till USA. Under vintermånaderna används en del av kapaciteten för San Francisco till Köpenhamn–Bangkok för att möta den stora efterfrågan som finns på resor till Thailand under vintern.

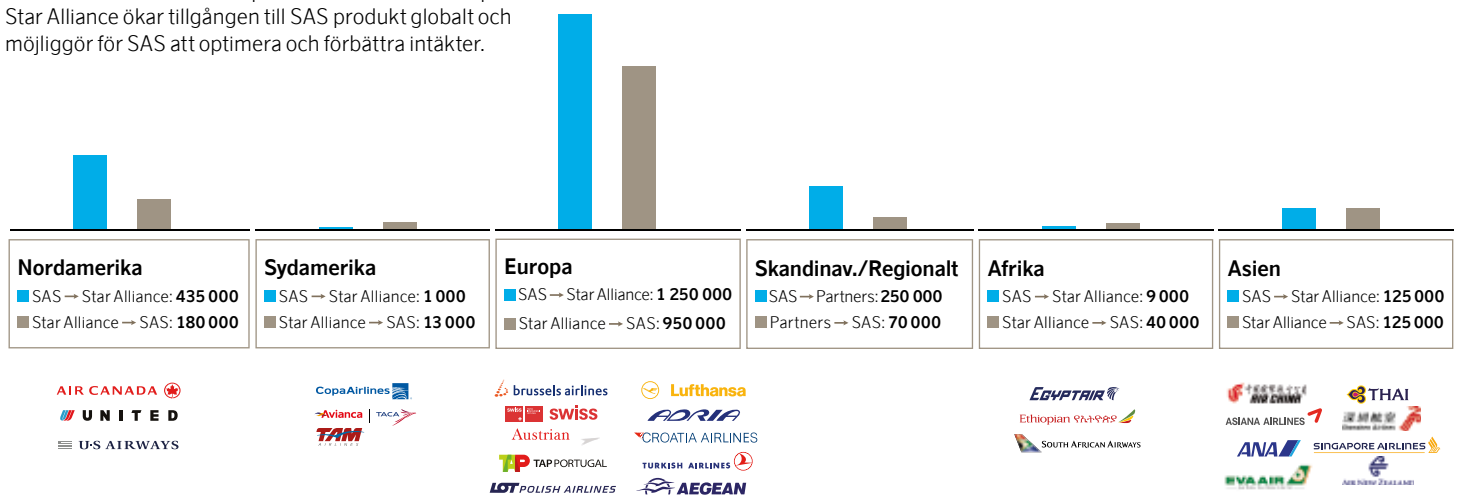
Enkelt, smidigt och tryggt med Star Alliance

Genom medlemskapet i Star Alliance kan SAS erbjuda kunder tillgång till ett globalt nätverk av destinationer och smidig transfer via medlemsbolagens viktigaste flygplatser. Samarbetet möjliggör en reseupplevelse där kunderna kan tjäna och lösa in bonuspoäng och få tillgång till lounges och andra tidsbesparande tjänster. I de sällsynta fall då flyg ställs in har SAS och medlemmarna i Star Alliance ett avtal som innebär att de gemensamma kunderna tas om hand genom ombokning till slutdestinationen med nästa tillgängliga Star Alliance-flyg-

ning. Detta skiljer sig markant från LCC-bolagen som oftast saknar motsvarande samarbeten och inte har tillgång till reservkapacitet. Under 2013 har SAS inlett ett joint venture med Singapore Airlines och intensifierat code sharing med Thai Airways, varvid Skandinavien knyts ännu tätare samman med Sydostasien. Modellen för samarbetet med Lufthansa har lagts om, men kommer även fortsatt att vara bland de viktigaste samarbetena för SAS.

Sålda passagerarflöden november 2012–oktober 2013

Samarbetet med bilaterala partners och medlemskapet i Star Alliance ökar tillgången till SAS produkt globalt och möjliggör för SAS att optimera och förbättra intäkter.

TAM och US Airways planerar att lämna Star Alliance i mars 2014.

Star Alliance i korthet

Medlemsbolag:	28	Dagliga avgångar:	21 900
Antal flygplan:	4 701	Antal flygplatser:	1 328
Antal anställda:	460 238	Antal lounges:	över 1 000
Passagerare per år:	727 miljoner	Service i antal länder:	195
Försäljningsintäkter (USD):	198,98 mdr		

Källa: www.staralliance.com

Ansvar för medarbetare och miljö – en av SAS starkaste konkurrensfördelar

Det övergripande målet för SAS hållbarhetsarbete är att skapa långsiktig värdetillväxt för ägarna och bidra till att koncernen når sina mål samtidigt som alla hållbarhetsrelaterade aspekter tillvaratas. Räkenskapsperioden 2012/2013 kännetecknades av påtagliga omställningar och tidvis turbulenta perioder. SAS hållbarhetsarbete fortsatte med hög intensitet.

Hållbar utveckling skapar värde

SAS arbete med hållbar utveckling utgår ständigt ifrån att säkra det sociala, miljömässiga och finansiella ansvaret samt att säkra ett ständigt pågående förbättringsarbete. Genom ett strukturerat och långsiktigt arbete kan tydligt mätbara förbättringar uppnås och hållbarhetsrelaterade risker minimeras. Att använda klart definierade ledningssystem för att upprätthålla exempelvis flygsäkerhet, HR-processer, kvalitetsarbete och miljöledning är självklart för en seriös aktör på en reglerad och konkurrensutsatt marknad. SAS valde exempelvis att under 2010 certifieras enligt miljöledningssystemet ISO 14001 och under räkenskapsåret 2012/2013 recertifierades hela verksamheten. Det borgar för möjligheten att på ett strukturerat sätt arbeta med att upprätthålla de lagliga förutsättningarna kring den egna verksamhetens miljöbelastning samtidigt som de miljöförbättrande aktiviteterna sätts i fokus av ledningen och styrelsen på ett tydligare sätt. Avslutningsvis granskas och auditeras ledningssystemet av en extern part vilket skapar den transparens och trovärdighet som frågeställningarna förtjänar. SAS låter dessutom hållbarhetsredovisningen granskas av extern part.

SAS intressenter lägger normalt störst vikt vid miljöansvaret, framför allt hur SAS hanterar kraven på en reduktion av de klimatpåverkande utsläppen. I redovisningen av SAS hållbarhetsarbete ägnas därför den största delen åt miljöansvaret. För SAS är dock det sociala ansvaret – med allt som där ingår – av lika stor betydelse.

Långsiktigt hållbarhetsarbete

För att kommunicera hållbarhetsarbetet och dess resultat strävar SAS efter att fortsätta vara ett föredöme inom hållbarhetsrapportering, ett arbete som också drivs av omvärldens krav och intressenter nas förväntningar.

SAS långsiktiga mål ligger fast och rapporteringen av hållbarhetsarbetet ska bibehålla den höga standard för vilken SAS erhållit positiva omdömen av både hållbarhetsanalytiker och andra utomstående bedömare.

Trots att marknaden för flygindustrin har varit turbulent de senaste åren har engagemanget kring hållbarhetsrelaterade frågor inte minskat.

SAS förhoppning är att det aktiva och strukturerade hållbarhetsarbetet skapar ökad kundlojalitet. Slutligen är det kunden som måste välja hur stor betydelse hållbarhetsaspekterna ska ha när denne väljer leverantör av flygresor. SAS hållning är att det är en central frågeställning när tjänsterna produceras och uppmuntrar samtliga intressenter att ha samma hållning.

SAS medarbetare

People Excellence

People Excellence är ett av fyra kärnområden inom omställningsprogrammet och medarbetarna är en avgörande resurs för att nå våra mål.

Nyare flygplan ger lägre utsläpp

SAS strategi är att ersätta äldre flygplan med nyare. Under den senaste perioden har exempelvis äldre MD-80 ersatts med Airbus A320. Vid ett sådant utbyte sänks de totala koldioxidutsläppen med cirka 20% samtidigt som 18 fler säten erbjuds på en given sträcka. Även bullret vid start minskar betydligt. *Läs mer på sida 11 eller i den separata hållbarhetsredovisningen.*

Medarbetarrelaterade nyckeltal

	2012-2013	2011-2012
	Nov-okt	Nov-okt
Arbetsglädje	57	63
Ledarskapsindex	67	69
Antal undervisningstimmar	540 000 ¹	660 000 ²
Medelantal anställda	14 127	14 903 ³
varav kvinnor, %	39	38 ²
Sjukfrånvaro, % ⁴	8,0	7,1 ²
Totalt antal arbetsskador	280 ¹	257 ²

1) Exklusive Widerøe

2) Avser januari-oktober 2012

3) Avser november 2011-oktober 2012

4) Avser Scandinavian Airlines (exklusive Blue1)

Arbetsglädjen bland medarbetarna mäts årligen och under 2013 minskade resultatet med 6 enheter till 57. Nedgången kan härledas till de stora strukturella förändringar som har genomförts, såsom omorganisationer, personalminskningar och nya marknadsmässiga villkor. Trots dessa omfattande förändringar har SAS medarbetare visat genomgående professionalitet, vilket kan exemplifieras av den höga bibehållna kundnöjdheten, CSI, under året kring 71–72.

Ett bra samarbetsklimat och motiverade medarbetare är en förutsättning för att SAS ska vara konkurrenskraftigt, generera bra resultat och få SAS att växa. SAS långsiktiga mål är att vara bland topp fem inom den nordiska transportbranschen och för att nå dit har tre fokusområden definierats:

1. Stabilisera och standardisera SAS processer
2. Fokusera på ledarskap
3. Se framåt

Inom ramen för People Excellence har ett Performance Management-program rullats ut med syftet att stärka ledarskapet. Ledarskapet mäts

årligen i SAS ledarskapsindex som för året uppgick till 67 mot benchmark 64. Därutöver genomförs omfattande utbildningsprogram varje år och under räkenskapsåret har SAS medarbetare (exklusive Widerøe) deltagit i cirka 540 000 undervisningstimmar.

Mångfald och jämställdhet

SAS policy för mångfald baseras på likabehandling av alla medarbetare och de som söker arbete på SAS. Varje år revideras likabehandlingsplanen utifrån analyser och undersökningar av flera faktorer, där alltifrån sjukfrånvaro till mobbing ingår.

SAS miljöansvar

SAS hållning kring miljöansvaret är att säkra att tillämpbara lagkrav efterlevs och att en kontinuerlig utveckling sker där såväl utsläppen per passagerarkilometer som de totala utsläppen reduceras över tid.

SAS har mål som adresserar såväl de absoluta som relativa utsläppen, samt andra miljörelaterade områden. Arbetet med att realisera dessa sker inom ramen för det certifierade miljöledningssystemet.

Miljövision

SAS ska vara en del av det långsiktigt hållbara samhället och stöttar IATA:s vision om att det ska gå att flyga utan klimatpåverkande utsläpp 2050.

Miljöpolicy

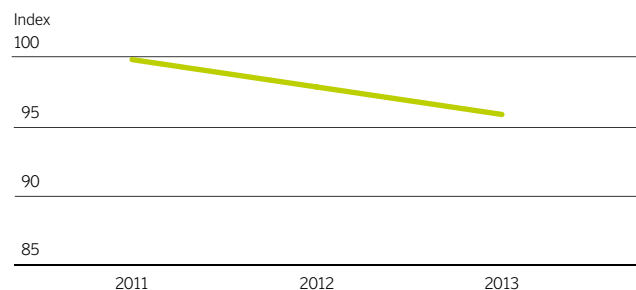
SAS ska ha ett miljöprogram som är likvärdigt med de ledande konkurrenternas. Det ska dra till sig medarbetare, kunder och investerare och uppfattas positivt av andra intressenter.

SAS kommer att bidra till hållbar utveckling genom att optimera resursanvändningen, försöka använda förnybar energi och minimera miljöpåverkan inom hela verksamheten.

SAS miljöprogram och miljöarbete bygger på ett ständigt förbättringsarbete i enlighet med SAS övergripande miljömål. Varje bolag och enhet ansvarar för att sätta upp specifika mål och sedan arbeta för att nå dessa.

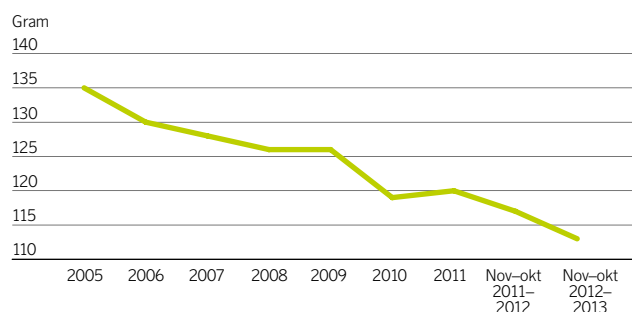
Arbetet inom SAS miljöprogram kommer att samordnas och integreras med produktionen, kvalitetsarbete och den finansiella verksamheten och ska följa tillämplig lagstiftning och andra krav.

Scandinavian Airlines, Klimatindex

Klimatindex mäter klimatpåverkan relaterad till trafiken mätt i passagerarkilometer och består av två tredjedelar koldioxid och en tredjedel kväveoxider (som indikator på övriga växthusgaser). Se Redovisningsprinciper på www.sasgroup.net/miljo.

Scandinavian Airlines, CO₂-utsläpp per passagerarkilometer

Kort om SAS hållbarhetsarbete

- Scandinavian Airlines totala koldioxidutsläpp från flygverksamheten ökade med 1,7% under 2012/2013 och det totala antalet passagerarkilometer ökade med 5,1% jämfört med samma period 2011/2012. Detta innebär att de relativa koldioxidutsläppen minskade under perioden till 113 gram (117) per passagerarkilometer jämfört med samma period 2011/2012.
- Scandinavian Airlines har minskat sina totala koldioxidutsläpp från flygverksamheten med 14,1% 2012/2013 jämfört med basåret 2005.
- Energiförbrukningen i SAS byggnader minskade med 13,2% 2012/2013 jämfört med 2011/2012.
- Användning av fossila bränslen i SAS markfordon minskade med 9,0% jämfört med 2011/2012.
- SAS recertifierades avseende ISO 14001 under 2012/2013.
- SAS uppfyllde föreskrifterna i EU-ETS.
- Arbetsglädjen hos personalen på SAS minskade. Index minskade med 6 enheter till 57.
- Sjukfrånvaron var i Scandinavian Airlines 8,0% och i Blue1 5,6%.

Miljörelaterade nyckeltal för Scandinavian Airlines¹

	2012–2013 Nov–okt	2011–2012 Nov–okt
Klimatindex	96	98
Utsläpp av koldioxid (CO ₂), 1 000 ton	3 815	3 752
Utsläpp av kväveoxider (NO _x), 1 000 ton	16,2	15,3
Gram koldioxid (CO ₂)/passagerarkm	113	117
Bränsleförbrukning flygverksamhet, 1 000 ton	1 211	1 191
Bränsleförbrukning markverksamhet, 1 000 liter	2 068	2 273
Vattenförbrukning, 1 000 m ³	99	146
Energiförbrukning, mark, GWh	149	172
Osorterat avfall, 1 000 ton	0,4	0,6
Farligt avfall, 1 000 ton	0,2	0,2

¹) Redovisningsprinciper finns i den separata hållbarhetsredovisningen.

Översikt hållbarhet och SAS hållbarhetsredovisning

Sedan 2011 har SAS valt att enbart presentera en översikt över hållbarhetsarbetet i årsredovisningarna medan en mer omfattande hållbarhetsredovisning publiceras separat på SAS webbplats www.sasgroup.net under rubriken "Sustainability".

Från och med räkenskapsåret 2012/2013 rapporteras Blue1 som en del av Scandinavian Airlines. Widerøe avyttrades under perioden och dess hållbarhetsrelaterade nyckeltal redovisas separat i hållbarhetsredovisningen.

Den separata hållbarhetsredovisningen omfattar hela koncernen. Det är SAS 18:e hållbarhetsredovisning. Dessa redovisningar har granskats av revisorer sedan 1997. FN:s Global Compact (UNGC), ISO 14001 och Carbon Disclosure Project samt de riktlinjer som har utfärdats av Global Reporting Initiative (GRI) har tagits i beaktande.

SAS tar det sociala ansvaret på allvar

SAS är en stor arbetsgivare och ansvaret kopplat till arbetsförhållanden är väldigt viktigt. SAS hållning är att samtlig personal ska ha rimliga arbetsförhållanden och anställningsvillkor. Det innebär att medarbetare ska vara anställda i det land där deras faktiska arbete utförs och att alla skattemässiga åtaganden ska ske i detta land. Under räkenskapsåret har stora förändringar i SAS organisation genomförts och det är av stor vikt att de lagar och bestämmelser som gäller för varje marknad följs.

Läs mer i den separata hållbarhetsredovisningen.

Miljömålen fram till 2015 ska ligga till grund för att säkerställa en långsiktig hållbarhet i SAS verksamhet

Miljömål	Utfall 2012/2013	Prioriteringar 2014
SAS ska reducera sina utsläpp från flygverksamheten med 20% 2015 jämfört med 2005	<p>Under räkenskapsåret 2012/2013 har SAS ersatt 26 MD-80 och Boeing 737 Classic med 21 mer effektiva och tystare Boeing 737 Next Generation och Airbus A320.</p> <p>SAS bränslebesparingsinitiativ inom ramen för SAS omställningsarbete fortsatte under perioden och har levererat en ökad bränsleeffektivitet motsvarande 1,6% jämfört med motsvarande period ett år tidigare. Exempel på aktiviteter som har genomförts är modifikation av existerande flygplan, effektivare processer etc.</p> <p>Sammantaget har detta resulterat i att utsläppen per passagerarkilometer har minskat med 3,2% 2012/2013 jämfört med 2011/2012. Sedan basåret 2005 har de minskat med 16,0%.</p>	<p>Under räkenskapsåret 2013/2014 kommer ytterligare Boeing 737 Next Generation och Airbus A320 att fasas in i SAS flotta. Bränslebesparingsinitiativet inom ramen för SAS omställningsarbete fortsätter med oförminskad styrka.</p>
SAS ska reducera energiförbrukningen i byggnader med 15% 2015 jämfört med 2010	<p>Den totala energiförbrukningen i SAS byggnader har minskat med 13,2% 2012/2013 jämfört med 2012. Sedan basåret 2010 har den minskat med 24,8%.</p>	<p>SAS fortsätter att söka vägar att reducera energiförbrukningen. Kopplat till förändringar i organisationen kommer den använda kontorsytan att reduceras vilket förväntas leda till sänkt energiförbrukning.</p>
SAS ska reducera sin fossila bränsleförbrukning bland markfordonen med 10% på SAS större flygplatser i Skandinavien 2015 jämfört med 2010	<p>Den totala bränsleförbrukningen bland SAS markfordon har minskat med 9,0% 2012/2013 jämfört med 2012. Sedan basåret 2010 har den minskat med 33,4%.</p>	<p>Fortsatta insatser kommer att genomföras. Primärt handlar det om att effektivisera processerna ytterligare.</p>
SAS ska reducera bullret vid start med 15% 2015 jämfört med 2010	<p>Genom introduktion av tystare flygplan har den yta som bullerexponeras med 85 dB vid start minskat med 8,7% 2012/2013 jämfört med 2012. Sedan basåret 2010 har den minskat med 10,9%.</p>	<p>Fortsatt introduktion av nyare och tystare flygplan, samt fokus på effektivare processer kommer att stödja måluppfyllelsen.</p>

Läs mer om SAS hållbarhetsarbete i den separata hållbarhetsredovisningen som återfinns på www.sasgroup.net/miljo

Förutsättningar för tillväxt i SAS marknader

Flygindustrin präglas å ena sidan av hård konkurrens och höga effektiviseringskrav. Å andra sidan är det en bransch med god tillväxt. Kontinuerlig effektivisering tillsammans med avregleringen på 1990-talet har bidragit till fundamentala förändringar inom flygindustrin.

Nya affärsmodeller har krävt att befintliga flygbolag genomfört ytterligare effektiviseringar. Trycket på att fortsätta förbättra effektiviteten väntas också prägla industrin framöver. Samtidigt har flygmarknaden under många år visat en god tillväxt. Sedan 1970-talet har den globala flygtrafiken vuxit med drygt 6% årligen, och framöver väntas en fortsatt gynnsam utveckling, med en tillväxt på cirka 5% årligen. Under 2013 beräknas den skandinaviska flygmarknaden omsätta drygt 70 mdr SEK.

Flygmarknaden i Norden

I relation till befolkningen är den nordiska marknaden förhållandevis stor vid en jämförelse med övriga Europa. I Norden flyger varje person i genomsnitt nästan fyra gånger per år vilket kan jämföras med cirka två gånger i Europa.

Det är särskilt på de kortare sträckorna som människor i Skandinavien i högre utsträckning väljer flyget jämfört med andra delar av Europa och världen. Ett viktigt skäl är de förhållandevis stora avstånden i Norden, besvärlig topografi, relativt små städer samt att Norden till stor del omges av hav, vilket gör andra transportslag tidskrävande. Därför är flygningar på kortare distanser kärnan och huvudfokus för SAS. Det är också en verksamhet som SAS huvudsakligen bedriver självt, vilket står i kontrast till flera nätverksbolag i Europa som outsource delar av produktionen inom Europa till egna LCC- eller produktionsbolag. Genom omställningsprogrammet skapar SAS operativa förutsättningar att lönsamt konkurrera med LCC inom Europa och på den växande fritidsmarknaden.

Avreglering och ökad konkurrens

Flygmarknaden i Norden började avregleras i början av 1990-talet. Den svenska inrikesmarknaden avreglerades formellt 1992. Den norska och danska marknaden avreglerades 1994 och 1995. Vid mitten av 1990-talet rådde fri etableringsrätt för alla bolag från EU/EES-länder för flygtrafik inom Skandinavien.

Exempel på europeiska nätverksbolag som outsource Europaproduktion till LCC-enheter

Nya affärsmodeller, såsom LCC-bolag, har växt fram. Effekten av LCC-bolag för befintliga nätverksflygbolag är olika beroende på vilka nätverk, erbjudanden och flygplatser som används. Flera nya LCC-bolag har medfört att den totala marknaden har vuxit och befintliga flygbolag har fortsatt att flyga med i stort sett oförändrade volymer. Nya mer effektiva affärsmodeller har också pressat befintliga flygbolag och krävt ytterligare effektiviseringar under 2000-talet.

Konkurrensen i Europa är fortsatt hård, vilket illustreras av flygbolagens låga förväntade EBIT-marginaler i Europa under 2013. Förbättrad effektivitet och något stabilare konjunktur i Europa gör att IATA i december 2013 prognostiserade att nettoresultatet för flygbolagen i Europa kommer att förbättras under 2014 till 3,2 mdr USD.

Förbättrad balans mellan utbud och efterfrågan

Sedan 2000 har kapacitetsökningar på SAS hemmamarknad framför allt kommit från LCC-bolag. Sedan 2010 finns det tecken på att ökningen avtagit och att LCC-bolagens totala kapacitetsandel har stagnerat. Det beror delvis på att vissa LCC-bolag gått i konkurs. Genom SAS förbättrade kostnadsposition finns det förutsättningar för SAS att lönsamt konkurrera inom LCC-bolagens mer traditionella fritidssegment.

Ökat fritidsresande

Effektiviseringen av flygindustrin har medfört att resor på fritiden blivit billigare. Det, i kombination med att företag i högre grad väljer elektroniska mötesformer, gör att IATA bedömer att nära 80% av marknadstillväxten kommer att genereras från fritidsresande fram till 2020.

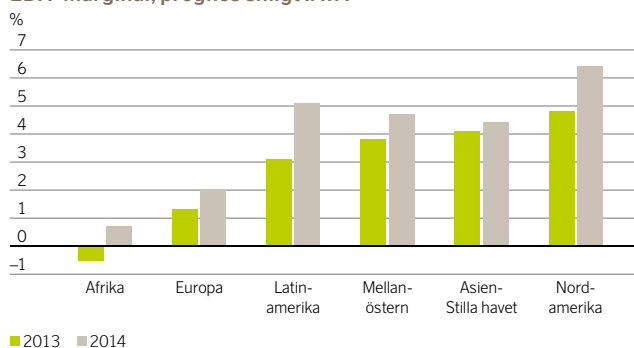
Kapacitets- och trafikutvecklingen

Flygkapaciteten ökade globalt med 6–7% under 2013 enligt IATA. Inom Europa var ökningen 2–3%. Utvecklingen i Europa skilde sig åt mellan olika marknader. Kapaciteten ökade med cirka 1% i Syd-europa, cirka 2% i Centraleuropa och med cirka 8% i norra Europa.

Kapacitetsökningen i norra Europa var högre än Scandinavian Airlines ökning på 6%. Framöver prognostiserar Airbus och Boeing att trafiken globalt kommer att öka med cirka 5% fram till 2030 och med cirka 3% inom Europa.

Under 2014 förväntas kapaciteten i Skandinavien fortsätta att öka. SAS planerar att öka reguljära kapaciteten med 3–4% under räkenskapsåret 2013/2014.

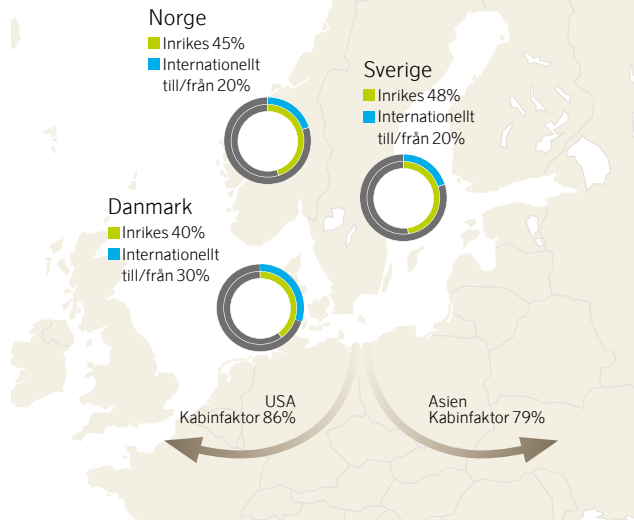
EBIT-marginal, prognos enligt IATA

Källa: IATA, december 2013

Scandinavian Airlines marknadsandel avseende passagerare, 2013

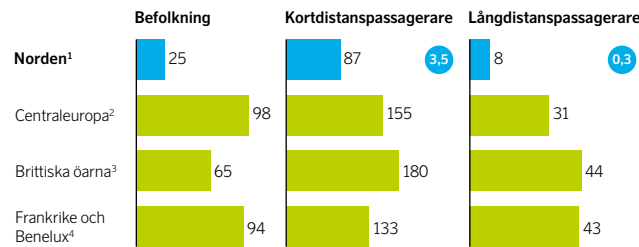
Marknadsandel, %

Källa: SAS samt officiell flygplatsstatistik i Norden

Störst andel kortdistanspassagerare i Norden

Miljoner

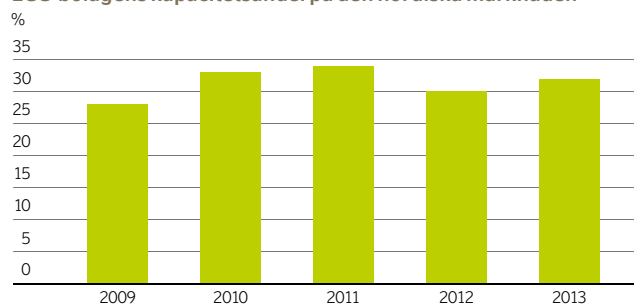

● Per capita

1) Norden = Danmark, Finland, Norge och Sverige
 2) Centraleuropa = Tyskland, Österrike och Schweiz
 3) Brittiska öarna = Storbritannien och Irland
 4) Benelux = Belgien, Luxemburg och Nederländerna

Källa: PaxIS 2009; Airports Council International; Global Insight-WMM

LCC-bolagens kapacitetsandel på den nordiska marknaden

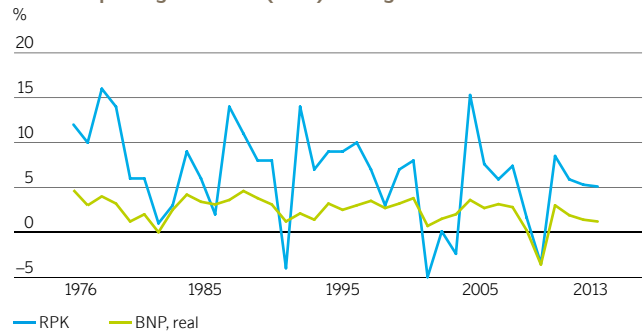

Källa: APG

SAS geografiska fördelning av passagerarintäkter, nov 2012–okt 2013

	%
Norge	33
Sverige	25
Danmark	14
Övriga Europa	18
Nordamerika	5
Asien	4
Övriga länder	1
Totalt	100

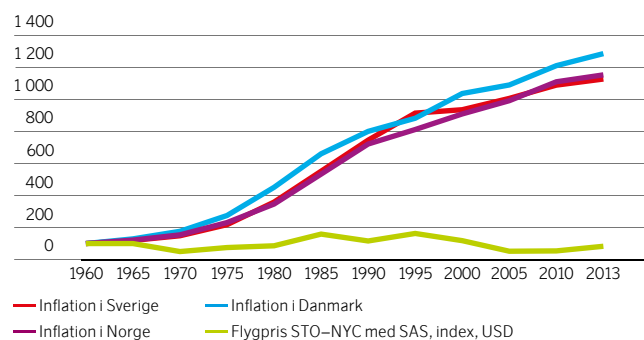
BNP och passagerartrafik (RPK) ökning 1976–2013

Korrelationen mellan BNP-utvecklingen och flygtrafiken visar att flygtrafiken historiskt växt drygt två gånger mer än BNP-utvecklingen. Också vid konjunkturedgångar sjunker flygtrafiken kraftigare än BNP.

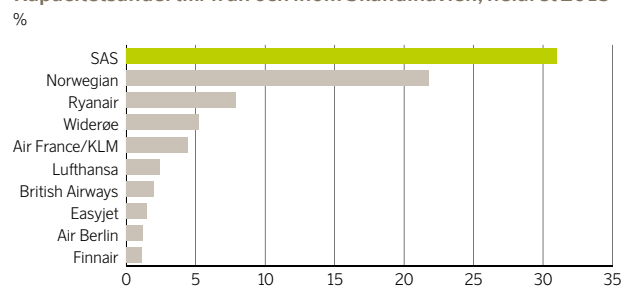
Biljettpriser jämfört med konsumentprisindex, 1960–2013

Index = 100 år 1960

Källa: SCB, Statistisk Sentralbyrå, Danmarks statistik och SAS

Kapacitetsandel till/från och inom Skandinavien, helåret 2013

Källa: APG

Regleringar sätter ramarna för flygindustrin

Politiska och administrativa beslut på nationell eller EU-nivå har en stor strategisk och ekonomisk betydelse för flygindustrin. Ett omfattande arbete läggs ned för att påverka utvecklingen. Det bedrivs av SAS i egen regi men också i hög grad av industriorganisationerna IATA och AEA.

Industriorganisationerna IATA och AEA

Flygindustrin försöker aktivt påverka regelutvecklingen inom luftfarten genom organisationerna IATA och AEA, till gagn för hela industrin och för flygbolagens kunder.

IATA (International Air Transport Association) är en global organisation med 240 medlemsbolag (84% av all global flygtrafik). IATA har en central roll genom myndighetskontakter i hela världen.

AEA (Association of European Airlines) baserad i Bryssel är de europeiska flygbolagens kontakt gentemot EU:s institutioner. AEA har idag 29 medlemsbolag.

SAS är medlem i både IATA och AEA, och SAS VD och koncernchef valdes in i styrelserna för båda organisationerna under 2013.

Utvecklingen inom EU 2013

All flygtrafik till, från och inom EU går sedan 2012 under EU:s system för handel med utsläppsätter. På grund av kraftig kritik från ett stort antal stater utanför EU fattades beslut om att undanta trafiken till och från EU till dess att en global lösning för frågan kunde redovisas inom ICAO. Vid ICAO-konferensen i oktober 2013 uppnåddes ett avtal om att utarbeta ett globalt system för marknadsbaserade åtgärder, för godkännande vid nästa konferens 2016 och implementering 2020. Nya kompromisser i frågan diskuteras fortsatt i EU-systemet.

EU-kommissionen presenterade under året ett förslag till revision av Förordning 261/2004 som reglerar principer för passagerarrättigheter, såsom kompensation i samband med förseningar och överbokningar. Förslaget innebär vissa lättnader för industrin men är samtidigt problematiskt på andra områden. Slutresultatet efter parlamentsbehandlingen redovisas under 2014.

På grund av svårigheterna med att etablera en "Single European Sky" har kommissionen presenterat ett nytt åtgärds paket för att

Trafikrättigheter och start/landningsrättigheter (sk slots)

För att kunna bedriva kommersiell flygtrafik måste ett flygbolag ha både trafikrättigheter och slots. Trafikrättigheter är tillstånd att bedriva flygtrafik mellan två (eller flera) länder som förhandlats fram av enskilda stater eller på EU-nivå. Bland annat inom EU och mellan EU och USA är flygtrafiken nu i stort sett avreglerad.

Slots fördelas inför varje säsong (sommar och vinter) på varje enskild flygplats, enligt regler fastställda inom IATA och godkända av myndigheter i stort sett i hela världen. Slots tilldelas av en oberoende koordinator. Prioritet ges för de flygbolag som tidigare använt en viss ankomst-/avgångstid. Slots på hårt belastade flygplatser, till exempel London Heathrow, kan ha ett stort kommersiellt värde och en viss andrahands-handel förekommer. EU-kommissionen har föreslagit ett regelverk för handeln.

accelerera processen. Förslaget, som innebär en överflyttning av vissa lednings- och styrningsfunktioner till överstatliga organ, har mötts med stor tveksamhet av många medlemsstater. Flygindustrin anser det dock helt nödvändigt om man ska klara framtida trafikutveckling och dessutom reducera kostnaderna för trafikledning.

Mot slutet av året presenterades ett förslag om att reglera stöd från stater och regioner till flygplatser, och från flygplatser till flygbolag. Orsaken är det omfattande stöd som ges till många olönsamma regionala flygplatser runt om i Europa vilket snedvrider konkurrensen. Det förekommer också ett direkt stöd från statliga/kommunala flygplatser till flygbolag utan transparens. Riktlinjerna ska säkra konkurrens på lika villkor och förväntas träda i kraft i början av 2014.

Kapstadskonventionen

Kapstadskonventionen standardiserar transaktioner avseende flyttbar egendom (däribland flygplan). Genom konventionen skapas internationella standarder för registrering av ägarskap, säkerheter och panter samt olika legala procedurer i händelse av betalningsinställelse. Konventionen har ratificerats av ett 50-tal stater, däribland Norge. SAS har föreslagit att även Danmark och Sverige bör ratificera konventionen, eftersom det då går att erhålla mer förmånliga villkor vid bland annat finansiering av flygplan och motorer.

EuroBonus på inrikesresor i Norge

Efter en lång juridisk och politisk process beslutade den norska regeringen, i maj 2013, att förbudet mot lojalitetsprogram på inrikes flyglinjer i Norge skulle upphöra med omedelbar verkan. SAS välkomnar beslutet som under lång tid har diskriminerat SAS affärsmodell.

Kreativa anställningsvillkor

"Utflygning" har accentuerats inom flygbranschen i Skandinavien under året, med flera av SAS nära konkurrenter i täten. Frågeställningarna kring "outsourcing" är principiellt viktiga och oroväckande, eftersom det därmed är möjligt att kringgå skandinavisk lagstiftning runt arbetsvillkor, skatter och sociala avgifter, samt underminera principerna om konkurrens på lika villkor. Frågan har uppmärksamats på nationell och EU-nivå men några konkreta åtgärder finns ännu inte.

Infrastrukturkostnader

Flygindustrin står själv, till skillnad från andra trafikslag, för samtliga kostnader för att använda sin infrastruktur, genom avgifter till flygplatser och flygtrafikledning. Scandinavian Airlines infrastrukturkostnader uppgick under räkenskapsåret till 7 348 MSEK. Del av kostnaden belastar koncernens resultat och resterande del betalas av passagerarna till respektive leverantör via flygbolaget. På grund av den monopolistiska strukturen hos leverantörerna, för flygbolagen många gånger en ojämn kamp med att försöka reducera avgiftsnivåerna.

Scandinavian Airlines infrastrukturkostnader november 2012–oktober 2013, MSEK

	Flygplatsrelaterade avgifter	Överflygningsavgifter	Totalt
Danmark	1 167	162	1 329
Norge	1 692	254	1 946
Sverige	925	383	1 308
Internationellt	1 900	866	2 766
Scandinavian Airlines, totalt	5 683	1 665	7 348

Inga kompromisser med säkerheten

En effektiv säkerhetskultur är avgörande för att nå framgång i säkerhetsarbetet. SAS arbetar systematiskt med att förbättra säkerhetskulturen på alla nivåer inom organisationen.

SAS strävar efter en ledande position i flygindustrin, med en väl utvecklad säkerhetskultur. Detta ska uppfattas som en naturlig ambition för både SAS kunder och anställda.

En hörnsten i arbetet med att förbättra säkerhetskulturen är att ständigt lära av goda och dåliga erfarenheter, så att både individer och organisationen kan utvecklas och bidra till att kontinuerligt minska SAS operationella riskexponering. Regelbundet genomförda undersökningar visar att säkerhetskulturen inom SAS är hög.

Utveckling av säkerhetsarbetet under 2013

SAS fortsätter att utveckla ett säkerhetsstyrningssystem för flygsäkerheten för att vara redo att uppfylla de nya myndighetskrav som infördes under 2014. Ledningssystemet omfattar alla operativa komponenter, såsom organisationsstruktur, ansvar och processer. Förbättringarna i systemet baseras på planering, genomförande, övervakning och åtgärder. Under 2013 har SAS fortsatt att arbeta proaktivt med identifiering och hantering av säkerhetsfrågor i bedömningen av "Safety Performance Indicators", som infördes 2011. Information samlas in från flygverksamheten, besättningar, stationsverksamhet, tekniskt underhåll och luftfartsskydd. Uppgifterna sammanställs i ett hierarkiskt system av objektiva "Safety Performance Indicators" som visar hur väl den dagliga verksamheten fortskrider i förhållande till de säkerhetsmål som SAS har satt. Fokus i säkerhetsarbetet är att identifiera faror och vara proaktiva och prediktiva i säkerhetsarbetet.

SAS fortsätter att investera i säkerhet och under 2013 har flera säkerhetsinitiativ och projekt genomförts. Ett nytt säkerhetsrapporteringssystem som möjliggör att piloterna kan rapportera händelser via iPads är utvalt och är planerat att implementeras i början av 2014.

SAS fokuserar också på den "männliga faktorn" och har infört ett antal förbättringar för att öka kunskapen samt bättre klassificera händelser baserade på mänskliga faktorer i sina system. Därigenom inarbetar SAS den metodik – enligt HFACS (Human Factors Analysis and Classification System) – som är vanlig inom flygindustrin.

SAS fortsätter även att delta i det av EU sponsrade MASCA-projektet (Managing System Change in Aviation). Syftet är att utveckla en struktur för hantering av erfarenhet och kunskap om processer för förändringar i hela flygindustrin. Hantering av förändringar är ett obligatoriskt inslag i ett säkerhetssystem och ett område där det finns en direkt samverkan med Lean-initiativet inom bolaget.

SAS fortsätter att vara aktivt engagerat i utvecklingen av Fatigue Risk Management (trötthet). Sedan tidigare är SAS en partner i forskningsprojektet ALFRED (Automotive Laxity and Fatigue Reduction) tillsammans med myndigheter, branschen och universitet för att förbättra den vetenskapliga modellen bakom mätning av fatigue och bedömning av flygande besättningar. Under slutet av 2013 testades en version av denna modell.

Vision Monitor

Vision Monitor-systemet infördes 2011 och har nu förbättrats till att mäta säkerhetsnivåer i realtid, vilket ger aktuell information till ledargrupper och bistår dem i att förutse negativa trender och motverka faror innan de utvecklas.

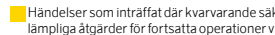
Certifieringar

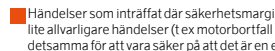
SAS har en hög flygsäkerhetsnivå med engagerade medarbetare på alla nivåer. Flygbolaget är certifierat i enlighet med IATA Operational Safety Audit (IOSA), vilket kan jämföras med ISO 9000, sedan 2003. För att behålla certifiering krävs ett godkännande från IATA vartannat år efter den ursprungliga certifieringen.

SAS initierar bara code share-samarbete med flygbolag som är IOSA-certifierade.

Rapporterade avvikelser inom Scandinavian Airlines nov 2012–okt 2013			
Flight Operations, %	0,48	0,0064	-
Ground Operations, %	0,29	0,0004	-
Technical Operations, %	0,11	-	-
Security, %	0,23	0,0040	-
Totalt 2013 i %, av totalt antal (251 381) flygningar	1,11	0,0108	-
Totalt 2012 i %, av totalt antal (251 945) flygningar	1,50	0,0124	-

 Händelser som inträffat där kvarvarande säkerhetsmarginaler varit mycket effektiva. Inga åtgärder annat än normal uppföljning krävs.

 Händelser som inträffat där kvarvarande säkerhetsmarginaler varit begränsade. Riskvärdering jämte lämpliga åtgärder för fortsatta operationer vidtas.

 Händelser som inträffat där säkerhetsmarginalerna varit minimala eller ineffektiva. Till denna grupp hör lite allvarigare händelser (t ex motorbortfall under start). Sådana här händelser måste man ta tag i med detsamma för att vara säker på att det är en enskild händelse och inte påverkar fortsatt flygverksamhet.

Exempel på avvikelser under november 2012–oktober 2013:

- MD-80. Turbinhavari vid start.
- MD-80. Gled av taxibana i låg fart.
- Airbus A330. Under taxning till landningsbanan kolliderade flygplanets vingspets med ett annat flygplan.
- Boeing 737. Huvudhjulsbromsen läste sig vid landning.

Lean – med målet att bli branschledande på operationell effektivitet

Ett avgörande operativt genombrott för SAS är att öka den operationella effektiviteten för att säkerställa bolagets långsiktiga utveckling. Genom att ta bort grundorsaker till variationer i värdekedjan kan SAS skapa stabilitet i sina processer och därigenom leverera högt kundvärde och uppfylla kostnadsmålen.

Mot denna bakgrund har SAS beslutat att påskynda utrollningen av Lean. Inledningsvis med fokus på de mest kritiska tvärfunktionella värdekedjorna fram till leverans, det vill säga de processer som är viktigast för att skapa resultat för hela SAS. Optimering av SAS värdekedja *Plan to execution*, den process som inbegriper samtliga funktioner och aktiviteter i planeringen fram till avgång, har redan inletts. Baserat på tidigare erfarenheter kommer SAS att bygga in Lean genom hela det system som skapar värde i SAS. Målet är att bli branschledande inom operationell effektivitet och pålitlighet.

Informationssäkerhet

Arbetet med SAS informationssäkerhet följer SAS Information Security Assurance Programme som beslutats av SAS Information Security Board. SAS program för efterlevnad av säkerhetsregelverket från kreditkortbranschen PCI DSS (Payment Card Industry Data Security Standards), väntas vara slutfört vid utgången av 2013. Detta regelverk måste följas av alla parter som hanterar kreditkortsinformation. Under 2013 har också kraven gällande informationssäkerhet i SAS kommande nya IT-infrastruktur fastställts.

Flygbolagets verksamhet: Scandinavian Airlines

Kärnaffären renodlas

SAS flygverksamhet, som utgörs av Scandinavian Airlines och produktionsbolaget Blue1, transporterade 27,7 miljoner passagerare, inklusive charter, under 2012/2013. Intäkterna uppgick till cirka 39 mdr SEK.

Scandinavian Airlines är Nordens största flygbolag avseende destinationer, passagerare och flygningar. Flygbolaget flög till 120 destinationer med 791 dagliga flygningar under 2012/2013. Därutöver erbjöd Scandinavian Airlines ett större nätverk via samarbetspartners och Star Alliance.

Traditionellt har nätverket dimensionerats efter affärsresenärernas behov. En mycket viktig del i nuvarande strategi är att erbjuda den bästa produkten för den frekventa skandinaviska resenärens hela resebehov. För att effektivt kunna konkurrera i den växande fritidsmarknaden har Scandinavian Airlines byggt ut sitt nätverk med ett betydligt större antal fritidsdestinationer. Detta har möjliggjorts genom nya bättre operativa förutsättningar, avseende kostnader och flexibilitet.

I Scandinavian Airlines ingår också SAS Cargo och SAS Ground Handling (90%).

Viktiga händelser 2012/2013

- Scandinavian Airlines öppnade 52 nya linjer under 2013, framför allt till fritidsdestinationer.
- Ett nytt servicekoncept ombord infördes genom lanseringen av SAS Go och SAS Plus.
- SAS lade en order på åtta Airbus A350 och fyra Airbus A330 Enhanced hos Airbus med första leverans under 2015.
- Swissport förvärvade 10% av SAS Ground Handling-verksamheten i Skandinavien.
- EuroBonus återinfördes på norska inrikeslinjer.

Mål

Lönsamhetsmålet är en EBIT-marginal på minst 8% under 2015/2016. Klimatindexmålet för 2012/2013 var 96 och utfallet blev 96.

Resultat och trafikutveckling

Säsongsmässigt är det första halvåret i SAS nya räkenskapsår, med start i november, det svagaste. Som förväntat redovisade också Scandinavian Airlines ett negativt rörelseresultat (EBIT) före skatt och engångsposter under det första halvåret: -230 MSEK. Under första halvåret uppvisade trafiken en liten tillväxt samtidigt som yelden var positiv. I enlighet med den lagda planen utökade Scandinavian Airlines kapaciteten under sommarperioden betydligt genom lansering av 32 nya säsongslinjer till framför allt fritidsdestinationer. Expansionen togs emot väl och bidrog till att Scandinavian Airlines trafik ökade med 4,9% under andra halvåret. Yelden sjönk däremot till följd av satsningen på längre flyglinjer med fritidsfokus samt ökad kapacitet och lägre efterfrågan i slutet av året.

Under hela räkenskapsåret 2012/2013 ökade trafiken med 3,8% och kapaciteten med 6%. Kabinfaktorerna uppgick till 73,6%, en minskning med 1,5 procentenheter. Antalet passagerare i reguljärt trafik minskade med 0,1% och uppgick till 25,4 miljoner.

Scandinavian Airlines intäkter minskade under året med 0,3% och uppgick till 38 899 MSEK. Valutajusterat ökade dock intäkterna med 2,1%. Rörelsekostnaderna minskade under perioden med

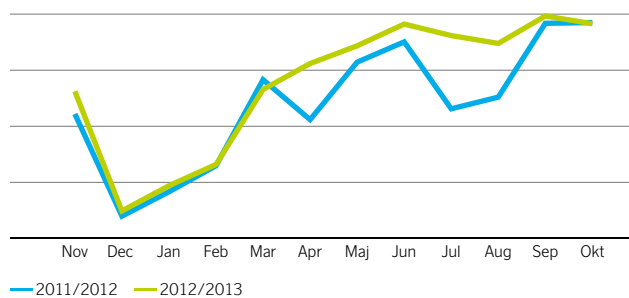
7,7%, huvudsakligen på grund av effekter från omställningsprogrammet – cirka 1,5 mdr SEK – samt lägre flygbränslekostnader. Enhetskostnaden exklusive flygbränsle minskade under perioden med 5,9%. EBIT exklusive engångsposter förbättrades med 821 MSEK, främst drivet av högre trafikintäkter och lägre personalkostnader.

Ökat nätverk med befintliga resurser

Kollektivavtalen som ingicks i november 2012 möjliggjorde för SAS att öka kapaciteten med i huvudsak befintliga interna resurser. Kapacitetsökningen kunde framför allt genomföras under sommarmånaderna.

Ökad produktion med befintliga resurser

Flygtimmar per månad

Jämfört med motsvarande period 2012 ökade Scandinavian Airlines kapaciteten under juli–augusti med 13,6%. Flertalet av de nya linjerna förbättrade kunderbjudandet till fritidsmarknaden och resenärerna som reser mycket, vilket mottogs positivt.

Scandinavian Airlines ökade också antalet frekvenser på flera linjer inom Skandinavien och öppnade nya direktlinjer från Billund och Aalborg till Stockholm, vilket förbättrat erbjudandet framför allt avseende affärsresor. Inom hela nätverket ökade Scandinavian Airlines antalet avgångar med 2,1% under 2012/2013.

Punktlighet och regularitet

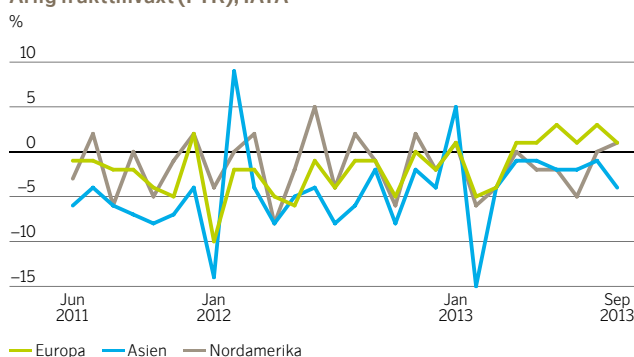
Scandinavian Airlines var Europas femte punktligaste flygbolag i kategorin 'major' under januari–oktober 2013 enligt uppgifter från den oberoende flygstatistik- och analysfirman Flightstats. Ankomstpunktligheten var dock lägre än 2012. Under februari påbörjades implementeringen av ett nytt IT-system, vilket under en inkörningsfas påverkade produktionen och medförde en sämre punktlighet. Punktligheten förbättrades dock under slutet av året och var cirka 90% under augusti–oktober.

Regulariteten, som visar hur stor andel av de planerade flygningarna som genomfördes, uppgick under räkenskapsåret till 98,8%. Scandinavian Airlines kommer fortsätta att bedriva ett aktivt arbete för att behålla och ytterligare förbättra punktligheten och regulariteten.

Miljöarbete

Arbetet med att realisera SAS miljömål genom det ISO14001-certifierade miljöledningssystemet fortsatte under perioden. Utsläppen per passagerarkilometer minskade med 3,2% till 113 (117) gram. Under perioden minskade även bränsleförbrukningen och energiförbrukningen i markverksamheterna.

Årlig frakttillväxt (FTK), IATA

Flygplansflotta

Scandinavian Airlines har ett brett nätverk av destinationer med varierande passagerarvolym och distanser, vilket kräver en flygplansflotta med flygplan av olika storlekar och med olika räckvidd för att kunderbjudandet ska vara attraktivt för de mer frekventa resenärerna. I oktober 2013 hade Scandinavian Airlines inklusive Blue1 en flygplansflotta bestående av 139 flygplan i trafik, en minskning med sex flygplan jämfört med oktober 2012. Flottan bestod av elva långdistansflygplan, 116 kortdistansflygplan, samt tolv regionaljet. Dessutom wet lease SAS tolv flygplan: fyra CRJ200, fyra ATR-72 och fyra S2000.

Genomsnittsåldern för flygplansflottan i trafik var 10,9 år, en minskning med cirka två år jämfört med oktober 2012. Under året fasades 19 MD-80 och sju Boeing 737 Classic ur trafik. SAS sålde nio MD-80 under perioden. Samtidigt förnyades flygplansflottan genom att nio Boeing 737 Next Generation och tolv Airbus A320 fasades in i flottan. SAS fasade också ut en Boeing 737-600 ur trafik.

Verksamheter inom Scandinavian Airlines

SAS Ground Handling

SAS Ground Handling är ledande inom utveckling av marktjänster som underlättar snabb och smidig check-in och boarding. Inom Skandinavien bedrivs markverksamheten av SAS Ground Handling. Utanför Skandinavien är dessa tjänster outsourcade, dock under ledning eller överinseende av Scandinavian Airlines personal.

En relativt stor del av markverksamheten inom SAS Ground Handling är tjänster som säljs till andra flygbolag som trafikerar Skandinavien, till exempel flygbolag inom Star Alliance.

Under året ingicks en avsiktsförklaring med Swissport för att avyttra SAS Ground Handling. Som ett första steg avyttrades 10% av verksamheten till Swissport i oktober 2013.

Finansiella nyckeltal, MSEK

	2012-2013 Nov-okt	2011-2012 Nov-okt
Intäkter	38 899	39 007
varav passagerarintäkter	28 907	28 668
EBITDAR	5 067	2 349
EBIT före engångsposter	1 688	867
EBIT-marginal före engångsposter, %	4,3	2,2
EBT före engångsposter	1 138	42

Operativa nyckeltal

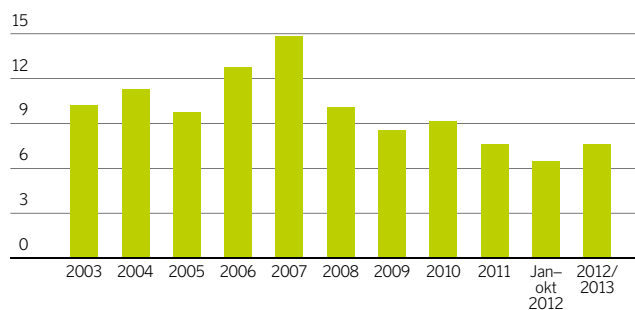
	2012-2013 Nov-okt	2011-2012 Nov-okt
Marknadsandel, hemmamarknad, %	29	30
Antal reguljärpasagerare, (000)	25 446	25 467
Passagerarkm (RPK), milj.	28 854	27 798
Säteskm (ASK), milj.	39 202	36 996
Kabinfaktor, %	73,6	75,1
Yield, valutajusterad förändring, %	-0,4	-1,0
RASK, förändring, %	-3,2	+1,1
Total enhetskostnad, förändring, %	-6,0	-0,1
Antal destinationer	120	113
Genomsnittligt flygavst., linjetrafik, km	861	844
Antal dagliga avgångar, årligt snitt	791	773
Antal flygningar per destination/dag	6,6	6,8
Antal flygplan i trafik	139	145
Flygplan, blocktimmar/dag	8,7	8,2
Piloter, antal	1 413	1 328 ¹
Piloter, blocktimmar	665	659
Kabinpersonal, antal	2 607	2 613 ¹
Kabinpersonal, blocktimmar	721	674
Regularitet, %	98,8	99,0
Punktlighet, % inom 15 min.	86,2	89,4

Övriga nyckeltal

	2012-2013 Nov-okt	2011-2012 Nov-okt
Kundnöjdhet	71	72
Klimatindex	96	98
Koldioxid (CO ₂), 1 000 ton	3 815	3 752
Kväveoxider (NO _x), 1 000 ton	16,2	15,3
Medelantal anställda	12 884	13 604
varav kvinnor, %	40	38 ¹
Total sjukfrånvaro, % ²	8,0	7,1 ¹
Totalt antal arbetsskador > 1 dags sjukfrånvaro	280	257 ¹

1) Avser januari-oktober 2012
2) Exklusive Blue1

Försenat bagage, antal per 1 000 passagerare

Under 2012/2013 uppgick antal försenat bagage till i genomsnitt 6,4 per 1 000 passagerare, den näst lägsta andelen uppmätt sedan 2003.

SAS Cargo Group

Lastutrymmet i Scandinavian Airlines flygplan marknadsförs och säljs genom SAS Cargo Group som betjänar kunder globalt. Genom hög kvalitet och konkurrenskraftiga produkter och priser är SAS Cargo Group marknadsledande på post- och flygfrakttjänster till, från och inom Skandinavien.

Marknaden för post- och flygfrakt har under 2012/2013 fortsatt att präglas av en betydande överkapacitet och därmed en markant prispress.

Fraktvolymer ökade med 3% under året jämfört med föregående år. Trots krävande marknadsförhållanden och prispress genererade SAS Cargo Group ett positivt resultat under räkenskapsåret, vilket var en förbättring jämfört med föregående år.

Spirit

Spirit står för koncernens frakthanteringsverksamhet på marknaden. Verksamhetsmässigt är företaget nära knutet till SAS Cargo, men intäkterna hänförs främst till externa kunder.

Avyttrad verksamhet: Widerøe

Försäljning av Widerøe slutförd

Widerøe's Flyveselskap AS är ett flygbolag som bedriver regionalflyg med bas i Norge. Bolaget var fram till 30 september 2013 helägt av SAS, då 80% såldes till en investerargrupp bestående av Torghatten ASA, Fjord1 AS och Nordland Fylkeskommune.

Viktiga händelser 2012/2013

- Widerøe utsågs för tredje året i rad till "Årets flyselskap innenriks" under Grand Travel Award i Norge.
- Widerøe vann upphandlingen av linjerna i Finnmark och Nord-Troms för perioden 15 april 2013–31 mars 2017.
- Widerøe införde EuroBonus på norska inrikeslinjer i maj 2013.
- Den 30 september 2013 sålde SAS 80% av aktieinnehavet i Widerøe till en norsk investerargrupp.

Resultat och marknadsutveckling

Widerøe redovisas som konsoliderad verksamhet för perioden november 2012–september 2013, vilket innebär att Widerøes resultat är inkluderat till och med september 2013, det vill säga 11 månader. Trots hårdnande konkurrens ökade antalet passagerare under perioden med 6,1% jämfört med samma period föregående år och uppgick totalt till 2,6 miljoner. Nya linjer till Florø och Røros samt ytterligare frekvenser på befintliga linjer låg bakom tillväxten. Totalt utökades kapaciteten med 8% fram till september, där norska inrikeslinjer representerade den största ökningen, med 9,7%. På de internationella linjerna utökades kapaciteten med 2,8%. Kabinfaktorn minskade med 0,7 procentenheter till 57,7%. Minskningen av kabinfaktorn speglade kapacitetsökningen på de kortare inrikeslinjerna som generellt har lägre kabinfaktor. Förändringen i nätverket bidrog till att Widerøes yield ökade med 3,8%.

Intäkterna uppgick under november 2012–september 2013 till 3 703 MSEK, positivt påverkade av fler passagerare och högre yield. Rörelsekostnaderna uppgick till 3 207 MSEK. EBT före engångsposter uppgick till 206 MSEK. Resultatet påverkades negativt av en strejk bland kabinpersonal under fyra dagar i maj och högre underhållskostnader.

Från 1 oktober 2013 redovisas SAS resterande aktieinnehav i Widerøe i balansräkningen som andra värdepappersinnehav.

Finansiella nyckeltal, MSEK

	2012–2013 Nov–sep	2011–2012 Nov–okt
Intäkter	3 703	3 922
varav passagerarintäkter	2 832	2 932
EBITDAR	496	575
EBIT före engångsposter	214	285
EBIT-marginal före engångsposter, %	5,8	7,3
EBT före engångsposter	206	279

Operativa nyckeltal

	2012–2013 Nov–sep	2011–2012 Nov–okt
Marknadsandel, hemmamarknad, %	18	18
Antal reguljärpassagerare, (000)	2 611	2 722
Passagerarkm (RPK), milj.	796	823
Sätesskm (ASK), milj.	1 381	1 410
Kabinfaktor, %	57,7	58,4
Yield, valutajusterad förändring, %	3,8 ¹	3,5 ²
RASK, förändring, %	2,1 ¹	0,1 ²
Total enhetskostnad, förändring, %	4,6 ¹	8,4 ²
Antal destinationer	47	48 ²
Genomsnittligt flygavst., linjetrafik, km	237	230 ²
Antal dagliga avgångar, årligt snitt	312	343 ²
Antal flygningar per destination/dag	6,6	7,1 ²
Antal flygplan	42	39
Flygplan, blockttimmar/dag	6,4	6,9
Piloter, blockttimmar	474	485
Kabinpersonal, blockttimmar	486	494
Regularitet, %	95,2	96,3 ²
Punktlighet, % inom 15 min.	86,3	87,6 ²

1) Beräknad jämfört med perioden november 2011–oktober 2012
2) Avser perioden januari–oktober 2012

Fortsatt fokus på den finansiella stabiliteten

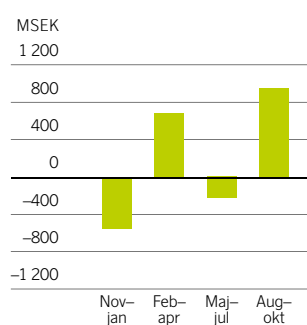
SAS finansiella stabilitet förbättrades under 2012/2013 till följd av ökad lönsamhet, positivt kassaflöde och avyttringar av tillgångar. För att hantera framtida amorteringar och leveranser av nya beställda flygplan från 2015 är en god finansiell ställning av högsta vikt.

Förbättrat kassaflöde och säsongvariationer

SAS arbetar konstant med att analysera balansposter och trender inom verksamheten för att optimera kassaflödet med syfte att uppnå lägsta möjliga totala finansieringskostnad. Eftersom SAS rörelse-skulder överstiger rörelsetillgångar hade SAS den 31 oktober 2013 ett rörelsekapital uppgående till 9 mdr SEK. Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick under 2012/2013 till 1 028 MSEK.

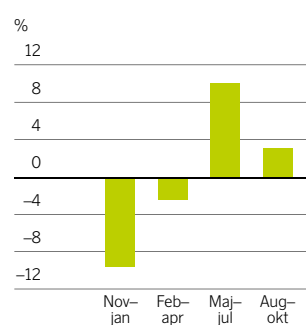
Kassaflödet från den löpande verksamheten har tydliga säsongvariationer. Kassaflödet är starkast i perioder med hög andel bokningar och förtidsbokningar. Andelen förtidsbokningar är störst under perioden januari–maj inför semesterperioden samt under perioden september–oktober. Eftersom passagerarintäkterna redovisas när SAS eller annat flygbolag utför transporten medför det att säsongvariationerna påverkar kassaflödet och resultatet olika. Resultatmässigt är således tredje och fjärde kvartalet (maj–juli och augusti–oktober) starkast medan kassaflödet från den löpande verksamheten är starkast under andra och fjärde kvartalet (februari–april och augusti–oktober).

Kassaflöde från verksamheten efter förändring av rörelsekapital¹

1) Avser perioden Q2 2010 till Q4 2013

EBIT-marginal¹

1) Avser perioden Q2 2010 till Q4 2013

Investeringsplan för förnyelse av flygplansflottan

Implementeringen av SAS omställningsprogram har möjliggjort en förnyelse av SAS flygplansflotta och beställning av tolv nya långdistansflygplan under 2013. Under perioden 2013–2014 fasar SAS in 26 flygplan genom operationella leasingavtal. Därutöver har SAS för perioden 2015–2021 lagt order på 30 Airbus A320neo, fyra Airbus A330 Enhanced och åtta Airbus A350. Tillsammans uppgår listpriset på ordervärdet till cirka 5,8 mdr USD.

Eftersom dessa flygplan är betydligt mer effektiva än dagens flygplan är de attraktiva ur ett finansieringsperspektiv. SAS planerar att både leasa och äga beställda flygplan, då detta ger ökad flexibilitet och differentierad riskprofil. Vid ägande avser SAS använda en mix av exportkreditfinansiering, EETC, banklån samt bankfaciliteter. Vid leasing, som innebär sale and leaseback-avtal, säljs flygplanen vid leverans och hyrs tillbaka på 10–12 år.

Den 31 oktober 2013 representerade SAS flygplansflotta 25% av SAS tillgångar. SAS skriver av ägda flygplan på 20 år med ett återstående restvärde på 10%. Passagerarflygplan används normalt kring 20 år i kommersiell passagerartrafik men flygplan som underhålls väl kan hålla betydligt längre. Teknikutvecklingen gör dock att nyare flygplan normalt blir mer ekonomiska jämfört med äldre flygplan. Efter att ett flygplan tas ur trafik finns det fortfarande värden i bland annat motorer.

Flygplan på fast order 2014–2021

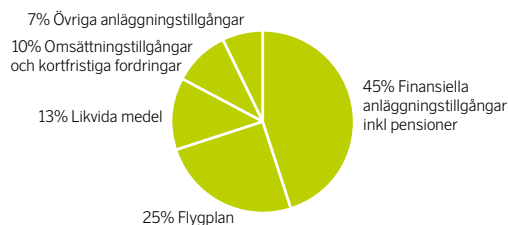
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Airbus A320neo				4	11	7	8	
Airbus A330E/A350		2	2			1	1	2

Listpris på beställda flygplan, MUSD

Airbus A320neo	2 550
Airbus A330E/A350	3 280

Fördelningen av SAS tillgångar

31 oktober 2013

Investeringar och försäljningar 2012/2013

SAS investeringar uppgick under 2012/2013 till 1 877 MSEK. Av dessa avsåg 711 MSEK flygplan, 189 MSEK motorunderhåll, 158 MSEK flygplansmodifieringar, 257 MSEK reservdelar, 97 MSEK förskott till Airbus samt 124 MSEK som avsåg aktiverade systemutvecklingskostnader och 54 MSEK aktier. Flygplansinvesteringarna bestod av åtta MD-82, fyra Boeing 717, två Airbus A320 och en Q300. SAS försäljningar uppgick under 2012/2013 till 1 738 MSEK och bestod av försäljning av 80% av aktieinnehavet i Widerøe, 18 flygplan varav nio MD-82, sex Boeing 737-600 samt tre Q400. I mars gjordes sale and leaseback av reservmotorer vilket genererade 738 MSEK.

Nya pensionsavtal

Nya kollektivavtal med flygande personal i Skandinavien ingicks i november 2012. De nya avtalen innebär bland annat att de förmånsbaserade pensionsordningarna till stor del ersätts med premiebaserade pensionsordningar med verkan från första kvartalet 2013/2014. När ovanstående förändringar redovisas under första kvartalet 2013/2014 reduceras pensionsförpliktelsen med cirka 12,9 mdr SEK. Dessutom kommer resultatet att förbättras med cirka 1 mdr SEK till följd av villkorsförändringarna.

Den årliga löpande kostnadsreduktionen av de nya pensionsvillkoren beräknas till cirka 500 MSEK med full effekt från räkenskapsåret 2013/2014.

Förutom övergång till premiebaserade pensionsordningar har bland annat den tidigare möjligheten till förtids- och deltidspension tagits bort, pensionsgrundande lön har sänkts och pensionsåldern för kabinpersonal inom Alectaplanen höjts från 60 till 65 år. Dessa förändringar har inneburit en resultatförbättring om 450 MSEK under 2012/2013 samt reducerat pensionsförpliktelsen och estimatavvikelsen med cirka 1,7 mdr SEK. Försäljningen av 80% av Widerøe i september 2013 har också ytterligare minskat pensionsförpliktelsen med cirka 2,8 mdr SEK och estimatavvikelsen med cirka 1,1 mdr SEK.

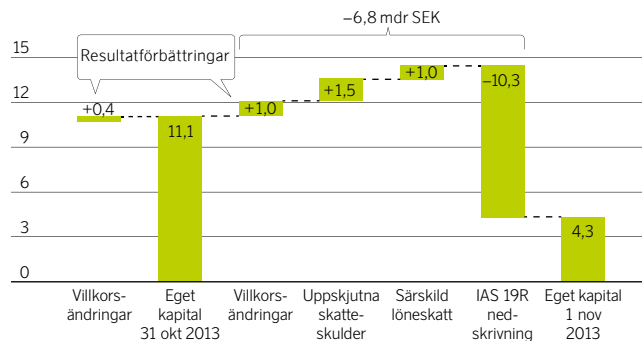
Per 31 oktober 2012 var pensionsförpliktelsen 33,5 mdr SEK. Under 2012/2013 har pensionsförpliktelsen reducerats med cirka 5 mdr SEK och efter redovisning av övergången till premiebaserade pensionsplaner blir reduktionen totalt sett cirka 18 mdr SEK. I och med att en del anställda redan har för- och deltidspension kommer denna förpliktelse att reduceras under de närmaste fem åren och i slutet av räkenskapsåret 2017/2018 beräknas därför pensionsförpliktelsen uppgå till cirka 14 mdr SEK vilket innebär en total reduktion om cirka 19,5 mdr vilket motsvarar cirka 60% av den ursprungliga pensionsförpliktelsen.

Upplösning av uppskjutna skatteskulder kopplat till pensioner kommer att ske under första kvartalet 2013/2014, vilket beror på att temporära skillnader mellan redovisnings- och skattemässigt värde försvinner. Detta påverkar eget kapital positivt med cirka 1,5 mdr SEK.

De kvarvarande pensionsordningarna i Sverige (Alectaplanen och Euroben) redovisar ett överskott om cirka 5 mdr SEK per 1 november 2013. Detta överskott kan komma SAS tillgodo i form av framtida pre-

Effekt av omarbetad IAS 19 och nya pensionsvillkor

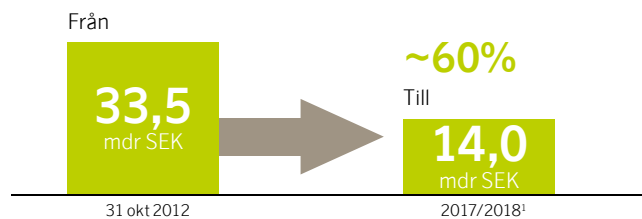
Mdr SEK

mierreduktioner, varför särskild löneskatt kommer att redovisas på överskottet. Detta kommer att öka pensionsmedel, netto med cirka 1,2 mdr SEK, uppskjutna skatteskulder med cirka 0,2 mdr SEK samt eget kapital med cirka 1 mdr SEK.

Sammantaget innebär ovanstående att eget kapital kommer att skrivas ned med cirka 7 mdr SEK vid införandet av den ändrade IAS 19 per 1 november 2013 samt redovisning av villkorsändringarna under första kvartalet 2013/2014.

Förmånsbaserad pensionsförpliktelse

¹) Förväntas uppnås under 2017/2018. Per den 1 november 2013 uppgår den förmånsbaserade pensionsförpliktelsen till cirka 15,6 mdr SEK.

Finansiering

SAS koncernen använder företagscertifikat, banklån, obligationslån, konvertibla obligationslån, förlagslån samt leasing som finansieringskällor.

Den 31 oktober 2013 hade SAS kontrakterade kreditfaciliteter på 4 155 MSEK, varav 1 986 MSEK var outnyttjade. Som ett led i att säkerställa koncernens finansiella stabilitet uppnådde SAS i november 2012 en överenskommelse om att omförhandla den befintliga kreditfaciliteten på 366 MEUR till en reducerande facilitet på 3,5 mdr SEK med en löptid till 31 mars 2015. Bakom kreditfaciliteten stod sju banker, de tre skandinaviska staterna samt KAW. Till följd av genomförda försäljningar inom SAS omställningsprogram omförhandlade SAS under året faciliteten. Per sista oktober 2013 uppgick kreditfaciliteten till 1,8 mdr SEK. Faciliteten är uppdelad i två delar med olika villkor för utnyttjande, en med förfall den 1 juni 2014 och en med förfall den 31 mars 2015.

SAS räntebärande skulder uppgick till 11 510 MSEK, en ökning

med 623 MSEK jämfört med föregående år. Nyupplåning har under året skett med 3 115 MSEK och amorteringarna uppgick till 1 580 MSEK. Därutöver har SAS räntebärande skulder minskat med knappt 700 MSEK till följd av försäljningen av Widerøe.

Kontrakterade kreditfaciliteter, MSEK

Bundna kreditlöften 31 oktober 2013	Totalt	Utnyttjat	Outnyttjat	Förfall
Revolverande kreditfacilitet, 1 800 MSEK	1 800	–	1 800	mar 2015
Kreditfacilitet, 125 MUSD	803	631	172	jan 2016
Kreditfacilitet, 59 MUSD	380	380	–	okt 2017
Kreditfacilitet, 66 MUSD	426	426	–	sep 2021
Kreditfacilitet, 114 MUSD	732	732	–	feb 2020
Övriga faciliteter, 2 MEUR	14	–	14	dec 2013
Summa	4 155	2 169	1 986	

Nyupplåningen bestod huvudsakligen av en obligation på 1 500 MSEK samt förnyelse av befintlig flygplansfinansiering. Inom ramen för EMTN-programmet emitterade också SAS en obligation på 35 MEUR.

Styrelsen i SAS har till årsstämman 2014 föreslagit dels att bolagsordningen ska ändras för att möjliggöra emission av preferensaktier, dels att styrelsen ska bemyndigas att fram till årsstämman 2015 besluta om nyemission om högst 7 miljoner preferensaktier. Därutöver har styrelsen föreslagit att styrelsen ska bemyndigas att fram till årsstämman 2015 besluta att ge ut konvertibla skuldbrev till ett belopp om högst 2 mdr SEK, berättigande till högst 130 miljoner stamaktier vid konvertering.

Räntebindning

SAS finansiella nettoskuld minskade under året med 1 982 MSEK och uppgick till 4 567 MSEK på balansdagen. Den genomsnittliga räntebindningstiden på den finansiella nettoskulden styrs av SAS finanspolicy och har ett måltal på 3,5 år. Den genomsnittliga räntebindningstiden var 3,5 år i oktober 2013.

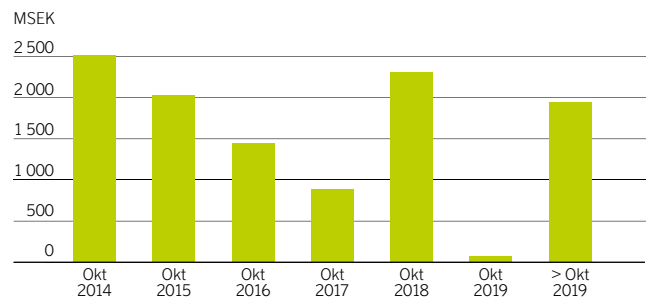
Kreditvärdighet

SAS kreditvärderas av tre institut: Moody's, Standard & Poor's och det japanska kreditvärderingsinstitutet Rating and Investment Informa-

tion Inc (R&I). I november 2012 sänkte Standard & Poor's SAS kreditbetyg från B- till CCC+. Till följd av påtagliga framgångar från implementeringen av SAS omställningsprogram höjde Standard & Poor's SAS kreditbetyg i augusti 2013 tillbaka till B-. R&I sänkte kreditbetyget i juli 2013 till B från BB-. Moody's ändrade utsikterna på SAS kreditbetyg från stabila till positiva i september 2013.

SAS likvida medel placeras i instrument med god likviditet eller kort löptid med kreditvärdighet om lägst A3/P1 enligt kreditvärderingsinstitutet Moody's, alternativt A-/A-1 enligt Standard & Poor's.

Räntebärande skulders amorteringar, 31 oktober 2013

Viktiga steg för ökad kostnadsflexibilitet

Det underliggande syftet med riskhantering är att skapa värde för aktieägare och andra intressenter. Alla organisationer exponeras mot risker och osäkerhet, och osäkerheten innebär både risker och möjligheter. SAS riskhantering handlar om att positionera SAS i förhållande till kända och okända potentiella händelser med målet att minimera de möjliga negativa effekterna om en oförutsedd händelse skulle inträffa.

Riskhantering under 2012/2013

Övergripande risker bevakas och identifieras centralt och följs upp genom policys som syftar till att kontrollera riskerna. Flygsäkerheten är SAS högsta prioritet och beskrivs separat på sida 25.

Rörlighet i kostnadsstrukturen är strategiskt viktig för att hantera omvärldshändelser. SAS har under 2012/2013 fattat viktiga beslut som ökat flexibiliteten i SAS kostnadsstruktur, såsom de nya kollektivavtalen, outsourcing av mark tjänster och call center-verksamhet vilket syftar till att minska de fasta kostnaderna och förnyelse av flygplansflottan. Ytterligare information om åtgärderna inom SAS omställningsprogram finns på sida 8–9.

Marknadsrisker och övriga risker påverkar främst efterfrågan och motverkas genom ökad rörlighet i kostnadsstrukturen för att snabbt kunna anpassa produktionsvolymen. SAS exponering mot olika marknader och kundsegment bidrar till att minska risknivån mot lokala händelser men ökar exponeringen mot globala omvärldshändelser. Trots flera extraordinära händelser och kriser i bland annat Mellanöstern under 2013 hade ingen enskild händelse en kraftig negativ påverkan på efterfrågan på flygresor. Finanskrisen i Sydeuropa fortsatte att påverka SAS, men eftersom omkring tre fjärdedelar av SAS försäljning äger rum i Skandinavien var efterfrågeminskningen för SAS begränsad.

Operationella risker är relaterade till faktorer som kan vara till hinder för produktionen. Dessa kan för ett flygbolag mycket snabbt resultera i stora intäktsförluster. SAS är bland annat exponerat mot risker som är kopplade till organisationen och medarbetarna. Under 2012/2013 påverkades SAS operation vid ett antal tillfällen av lokala arbetskonflikter i Norge, Danmark och Frankrike som låg utanför SAS kontroll. Konflikterna påverkade även andra flygbolag och hade således begränsad effekt för SAS ur ett konkurrensperspektiv, dock med lägre intäkter till följd av konflikterna.

Regleringen av flygindustrin medför att flygbolag är exponerade för politiska beslut som kan påverka lönsamheten. Det finns en stark miljöopinion som gynnar företaget med ett effektivt hållbarhetsarbete

samtidigt som nya ekonomiska styrmedel kan medföra initiala kostnader. SAS beslut att investera i Airbus A320neo och Airbus A330 Enhanced/A350 positionerar och minskar SAS risker inför framtiden. Från 2014 kommer SAS flygplansflotta enbart att bestå av flygplan inom "Next Generation" som är betydligt mer bränsleeffektiva och således bidrar till lägre utsläpp av koldioxid och mindre buller.

Legala frågeställningar och risker hanteras centralt inom SAS koncernen. Bredden i SAS verksamhet gör att SAS är, och även framöver kan komma att vara, inblandat i rättsprocesser och skiljeförfaranden, som kårande eller som svarande. SAS övervakar kontinuerligt hur förändringar i regelverk och policys påverkar SAS rutiner och verksamhet. SAS har en Code of Conduct som syftar till att koncernens medarbetare inte ska överträda några lagar/policys.

Vid slutet av oktober 2013 var SAS involverat i framför allt nedanstående rättsprocess av väsentlig karaktär.

Som en konsekvens av EU-kommissionens beslut i november 2010 i flygfraktundersökningen är SAS tillsammans med övriga flygbolag som bötfällts av EU-kommissionen involverat i olika civila skadeståndprocesser i Europa (England, Nederländerna och Norge). SAS, som har överklagat EU-kommissionens beslut, bestrider ansvar i samtliga rättsprocesser. Ytterligare stämningar från frakt kunder kan inte uteslutas. Inga reserveringar har gjorts.

Därutöver noterar SAS att EU-kommissionen och EFTA Surveillance Authority i juni 2013 beslutade att inleda en fördjupad undersökning om huruvida de tre statliga aktieägarnas deltagande i SAS förnyelse av kreditfaciliteten (RCF) i november/december 2012 utgör statsstöd eller inte.

SAS pilotföreningar har i januari 2014 ingivit stämning mot SAS vid svenska Arbetsdomstolen med yrkande om skadestånd på grund av kollektivavtalsbrott. Det är en fastställsetalan och inga ekonomiska skadestånd är specificerade i stämningsansökan. Tvisten gäller ett större antal piloter som hade sin anställning vid Stockholmsbasen, men tjänstgjorde från Köpenhamnsbasen, samt beräkningen av och samordningen mellan berörda piloters intjänning av svenska respektive danska pensionsförmåner vid basbyte. SAS har ännu inte avgivit svaromål, men kommer att bestrida samtliga yrkanden. Alldeles oavsett utgången i tvisten är det SAS bedömning att tvisten inte kommer att ha någon väsentlig negativ finansiell effekt på SAS.

Känslighetsanalys, november 2012–oktober 2013

Flygverksamhet	Scandinavian Airlines
1% förändring av RPK, MSEK	220
1 procentenhets förändring i kabinfaktorn, MSEK	300
1% förändring i passagerarintäkten per passagerarkm (yield), MSEK	290
1% förändring av enhetskostnaden, MSEK	370
1% förändring av priset på flygbränsle, MSEK	85

Miljörisker är dels kopplade till den egna verksamheten och ökade krav från omvärlden. SAS har genom sitt externt verifierade miljöledningssystem god kontroll över den egna verksamheten. Ökade krav från omvärlden kan dels röra sig om nya miljörelaterade skatter och avgifter, dels om krav på striktare regler avseende exempelvis klimatpåverkande utsläpp. SAS har sedan länge stöttat principen om att förorenaren ska betala för sina utsläpp (PPP). Det förutsätter dock att det sker på lika villkor och ett sätt som inte snedvrider konkurrensen. Vidare ställer sig SAS positivt till krav om exempelvis ökad energi-effektivisering. Det passar väl med de ambitiösa miljömål som är ställda men kräver givetvis förutsägbarhet och långsiktighet.

Finansiella risker hanteras genom säkring mot förändringar av valutakurser, räntor och bränslepris, vilket motverkar kortsiktiga svängningar och ger handlingsutrymme att hantera nivåförändringar.

Valutarisker

SAS är till följd av den internationella verksamheten exponerat mot ett flertal valutors kursutveckling. Transaktionsrisk uppkommer vid valutakursförändringar som påverkar storleken på kommersiella intäkter och kostnader och därmed SAS rörelseresultat. Valuta-exponeringen hanteras genom att löpande kurssäkra 40–80% av koncernens över- och underskottsvalutor baserat på en tolv månaders rullande likviditetsprognos.

SAS har netto två större överskottsvalutor och underskott huvudsakligen i USD. En försvagning av SEK mot till exempel USD innebär en negativ effekt på resultatet, till följd av att växelkursdrivna kostnadsökningar inte motsvaras av intäktsökningar i samma utsträckning.

Under 2012/2013 har SEK stärkts med 3,2% mot USD, vilket har påverkat kostnaderna positivt i första hand för flygbränsle. I förhållande till SAS största överskottsvaluta, NOK, har SEK stärkts med cirka 6% vilket har påverkat SAS intäkter negativt. Valutakursutvecklingen har haft en negativ effekt på intäkterna om 1 027 MSEK och rörelseresultatet om 212 MSEK jämfört med motsvarande period föregående år. På grund av SAS svaga finansiella ställning och därmed begränsade kreditlimiter i finanssystemet föregående år har kurssäkring varit lägre än normalt och därmed har valutakurs-exponeringen, netto, ökat under verksamhetsåret.

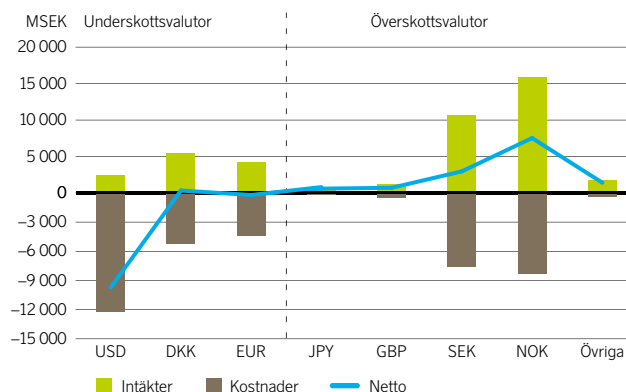
I oktober 2013 uppgick koncernens säkringsgrad för USD-underskottet till 46% av det förväntade USD-underskottet under de kommande tolv månaderna.

För att förhindra resultatmässiga omvärderingseffekter avseende finansiella tillgångar och skulder sker säkring genom främst valutaterminer.

Valutarisk vid flygplansinvesteringar

SAS har tecknat avtal om köp av totalt 42 flygplan med leverans under 2015–2021. 30 av dessa flygplan ska användas på kortlinjer och tolv ska användas i långlinjeproduktionen. För att begränsa valutarisken har SAS säkrat cirka 7% av listprisordervärdet genom derivatkontrakt.

Valutafördelning i SAS koncernen, november 2012–oktober 2013

Resultateffekt från ändrade valutakurser, netto, SAS koncernen, november 2012–oktober 2013

	SAS totalt
1% försvagning av SEK mot USD	-95
1% försvagning av SEK mot NOK	+75
1% försvagning av SEK mot DKK	+5
1% försvagning av SEK mot EUR	-5
1% försvagning av SEK mot JPY	+6
1% försvagning av SEK mot GBP	+7

Flygbränsle

Flygbränslepriset låg på en historiskt hög nivå under räkenskapsåret 2012/2013. Under april–maj 2013 sjönk dock flygbränslepriset temporärt och handlades en kortare tid på strax under 900 USD/ton på grund av oro för världsekonomin. Nedgången var dock kortvarig och flygbränslepriset steg återigen till cirka 1 000 USD/ton vid räkenskapsårets slut. Totalt var flygbränslepriset 3,7% lägre under 2012/2013 än föregående tolv månadersperiod.

Flygbränslekostnader utgjorde under året 24,5% av SAS rörelse-kostnader (exklusive leasing och avskrivning). Av SAS prognostiserade flygbränslebehov för kommande tolv månader säkras 40–80%.

Säkring av flygbränsle 2013–2014

	2013–2014 Nov–jan	2014 Feb–apr	2014 Maj–jul	2014 Aug–okt
Säkring av flygbränsle	100%	80%	20%	7%

Estimerad flygbränslekostnad, november 2013–oktober 2014, mdr SEK

Marknadspris flygbränsle	5,0 SEK/ USD	6,0 SEK/ USD	7,0 SEK/ USD	8,0 SEK/ USD
600 USD/ton	4,8	5,7	6,7	7,6
800 USD/ton	5,7	6,8	7,9	9,1
1 000 USD/ton	6,6	7,9	9,2	10,5
1 200 USD/ton	7,2	8,7	10,1	11,6
1 400 USD/ton	7,9	9,4	11,0	12,6

Till balansdagens dollarkurs och flygbränslekostnad blir kostnaden för det kommande räkenskapsåret enligt ovanstående tabell. Hansyn har tagits till SAS säkring av flygbränsle per den 31 oktober 2013.

Marknadsrisker	Riskenivå	Riskhantering	Utfall november 2012–oktober 2013
Makroekonomisk utveckling Efterfrågan i flygindustrin är starkt korrelerad till den ekonomiska tillväxten.	Medel →	Fokus på rörlighet i kostnadsstrukturen genom bland annat god flexibilitet i flygplansflottan och kollektivavtal.	Den ekonomiska tillväxten i Norden var högre än i stora delar av Europa. Genom omställningsprogrammet kommer SAS att öka flexibiliteten i kostnadsstrukturen för att bättre möta ändringar i efterfrågan. <i>Läs mer på sida 22–23.</i>
Marknadspåverkan SAS är verksamt på flera marknader och påverkas av olika konjunkturcykler vilket minskar exponeringen mot enskilda marknader. SAS är särskilt känsligt för den globala utvecklingen.	Medel →	SAS anpassar produktionen för att säkerställa rätt kapacitet på respektive marknad för att minska affärsrisken.	Trafiktillväxten var god under 2012/2013 men yelden sjönk mot slutet av året. <i>Läs mer på sida 22–23.</i>
Konkurrens och prisutveckling Flygbranschen är mycket konkurrensutsatt av nya bolag som inträder på marknaden. Förändrat kundbeteende och allt fler LCC-bolag på SAS hemmamarknad kan göra att konkurrensen hårdnar.	Hög →	För att möta detta måste SAS sänka sina kostnader till konkurrenskraftig nivå, samt erbjuda ett mer värde jämfört med LCC-bolag.	LCC-bolagens kapacitetsandel har stabiliserats, men konkurrensen ökade ändå på flera linjer. SAS sänkte enhetskostnaden exklusive flygbränsle med 5,9% och implementerar omställningsprogrammet för att ytterligare minska enhetskostnaden framöver. <i>Läs mer på sida 22–23.</i>
Kapacitetsutveckling På grund av lång leveranstid baseras beställningar av flygplan på långsiktiga prognoser. Detta kan leda till över- eller underkapacitet och prispåverkan.	Hög ↗	Som marknadsledare i Norden har SAS möjlighet att påverka kapacitetsutvecklingen. Utnyttjande av korttidsleasing för att anpassa kapacitet och efterfrågan.	Den totala kapaciteten i Norden ökade med cirka 8%. SAS arbetar strategiskt för att ha högst möjliga flexibilitet i flottan för att snabbt kunna anpassa kapaciteten mot efterfrågesvängningar. <i>Läs mer på sida 22–23.</i>
Operationella risker			
Omotiverade medarbetare SAS är en av Nordens mest attraktiva arbetsplatser.	Medel ↗	PULS-analys.	Arbetsglädjen hos personalen på SAS minskade med 6 enheter till 57.
Strejker Historiskt har flygindustrin drabbats hårt av konflikter på arbetsmarknaden.	Låg →	Transparent och öppen dialog.	Inga strejker riktade mot Scandinavian Airlines som arbetsgivare. Däremot genomfördes strejker i Norden och Europa som påverkade SAS och andra flygbolags verksamhet under 2013.
Incidenter och haverier Flygindustrin har exponering mot flygolyckor.	Låg →	Säkerhet som högsta prioritet. Ständigt arbete för förbättring. Utbredd rapporteringskultur.	Inga incidenter med "röd" risk under 2012/2013. <i>Läs mer på sida 25.</i>
Brott och bedrägeri Företaget kan utsättas för brott som kan få ekonomisk och materiell påverkan.	Låg →	Code of Conduct, internkontroll, revisioner, säkerhetsarbete.	Inga nya materiella brott eller bedrägerier riktades mot SAS.
IT-säkerhet SAS är beroende av IT för ekonomiska transaktioner och i den löpande verksamheten.	Medel ↗	Genom god IT-säkerhet tryggar SAS konfidentialitet, riktighet, tillgänglighet, spårbarhet och autenticitet.	Verksamheten påverkades inte av dataintrång.
Miljörisker			
Miljödirektiv och krav Lagar och föreskrifter, liksom den allmänna opinionen, ställer krav på minskad miljöpåverkan.	Låg →	SAS engagerar sig inom hållbarhet och arbetar bland annat aktivt med att minska sin miljöpåverkan.	Scandinavian Airlines minskade koldioxidutsläppen per passagerarkilometer från 117 till 113 gram. <i>Läs mer på sida 18–21.</i>
Legala och politiska risker			
Skatter och avgifter riktade mot flygindustrin Flygindustrin är förenad med avgifter för bland annat start, landning och överflygning.	Medel →	Aktiv dialog och förhandling med myndigheter och organisationer.	Enhetskostnaden för luftfartsavgifter för Scandinavian Airlines minskade med 4%. <i>Läs mer på sida 24.</i>
Compliance risks Överträdelse av lagar eller interna regelverk.	Medel →	Interna policys och regelverk samt interna riktlinjer och Code of Conduct.	Inga betydande rättsprocesser påverkade SAS negativt. <i>Läs mer på sida 82–86.</i>
Finansiella risker			
Motparts förluster SAS exponeras genom krediter, leasingavtal och garantier till externa parter.	Hög →	Exponeringen regleras genom SAS Group Finance Policy.	Inga betydande motparts förluster påverkade SAS. <i>Läs mer i not 27.</i>
Likviditetsrisk Flygindustrin är säsongsmässig vilket påverkar kassaflödet över året.	Låg ↘	Målet är att ha en finansiell beredskap på minst 20% av fasta kostnader.	SAS finansiella beredskap var 26% och därmed över målet i oktober 2013. <i>Läs mer i not 27.</i>
Bränslepris Flygbränsle utgör cirka 24,5% av SAS rörelsekostnader, vilket gör företaget exponerat för förändringar i priset.	Hög →	Hedging av 40–80% av kommande tolv månaders förbrukning.	Genomsnittliga flygbränslepriset i USD minskade med 3,7% och enhetskostnaden i SEK minskade med 5,9%. <i>Läs mer i not 27.</i>
Räntor Flygindustrin är kapitalintensiv och företaget är nettolångt. Detta gör företaget exponerat för ränteförändringar.	Låg ↘	Finanspolicyn reglerar proportionen mellan rörlig och fast ränta. Målsättningen är att skulden ska ha en bindningstid på 3,5 år. Räntebindningen var 3,5 år i oktober 2013.	Räntenettet var 152 MSEK (exklusive valutaeffekt) lägre än föregående tolv månadersperiod beroende i första hand på lägre bruttoskuld (finansiella nettoskulden minskade med 1 982 MSEK) samt lägre ränteläge. <i>Läs mer i not 27.</i>
Valutakurser En betydande del av intäkter, kostnader och tillgångar/skulder är i andra valutor än SEK, vilket skapar växelkurseffekter.	Medel ↘	Hedging av utländska valutor. 40–80% av över- och underskottsvalutor säkras på rullande tolv månader.	Totala skillnaden mellan 2012/2013 och 2011/2012 från valutaförändringar uppgick till –195 MSEK före skatt. <i>Läs mer i not 27.</i>
Övriga risker			
Naturkatastrofer, terrorattacker, konflikter och epidemier Flygbolag påverkas normalt särskilt mycket av extraordinära händelser i världen.	Hög →	SAS arbetar för att öka andelen rörliga kostnader för att snabbt kunna ställa om verksamheten vid onormala händelser. Koncernen ser ständigt över olika beredskapsplaner för att hantera olika katastrofer.	Inga onormala händelser inom SAS primära marknad inträffade. SAS arbetar långsiktigt med att outsourca verksamheter, såsom call centers och marktkänster, vilket syftar till att minska de fasta kostnaderna.

Positiv aktieutveckling

Genomförandet av SAS pågående omställningsprogram ger förutsättningar att skapa långsiktiga värden för SAS aktieägare efter flera års negativ avkastning. SAS aktiekurs har reagerat positivt på åtgärderna och den förbättrade lönsamheten under räkenskapsåret 2012/2013, och steg från 6,45 SEK till 19,5 SEK. SAS har dock fortfarande mycket kvar att göra för att uppnå det långsiktiga lönsamhetsmålet om en EBIT-marginal på 8%.

Aktieutveckling

SAS-aktien handlas på börserna i Stockholm, Mid Cap-listan (primärnotering), Köpenhamn och Oslo. SAS börsvärde ökade med 202% under november 2012–oktober 2013. Aktiekursen steg i samband med att de nya kollektivavtalen undertecknades i november 2012 samt efter tredje kvartalsrapporten i september 2013, då SAS förbättrade lönsamhet blev allt tydligare.

Jämfört med ett vägt genomsnitt av konkurrenters börsvärden hade SAS-aktien en 145 procentenheter starkare utveckling under perioden. Värdet av antalet omsatta aktier på samtliga tre börser där SAS är noterad ökade under räkenskapsåret och uppgick till 6,2 mdr SEK. Ökningen berodde på fler omsatta aktier och högre genomsnittlig aktiekurs.

Antalet omsatta aktier i relation till utestående aktier var, justerat för de tre skandinaviska staternas 50%-iga andel i SAS, 257% under november 2012–oktober 2013. Fördelningen av handel mellan börserna i antal omsatta aktier under året var: Stockholm 69%, Köpenhamn 25% och Oslo 6%. Från 2 december 2013 upptogs SAS-aktien på Oslo Börs huvudindex, OSEBX, som en av de 25 mest omsatta aktierna på Oslo Börs.

Aktieägarservice

En viktig del av SAS service till aktieägare är den kontinuerliga resultatrapporteringen som tillhandahålls genom årsredovisningen, delårsrapporter, pressmeddelanden och månatliga trafikrapporter. Därutöver tillhandahåller SAS kompletterande information och fakta till aktieägare och investerare på www.sasgroup.net.

Via SAS koncernens hemsida under Investor Relations tillhandahåller SAS en aktieägartjänst för samtliga registrerade aktieägare. Fyra gånger per år kontaktas nya aktieägare via brev med information om hur man får tillgång till denna aktieägartjänst. Tjänsten ger möjlighet till att anmäla sig för att få årsredovisningen per post samt kallelser till bolagsstämma med e-post. Dessutom erbjuds aktieägare med minst 400 aktier (antalet aktier kan ändras – se under Investor Relations på hemsidan för aktuell nivå) möjlighet att boka tur och retur-resor med Scandinavian Airlines till fördelaktiga priser.

I samband med kvartalsrapporterna arrangeras normalt webcasts som kan följas direkt på hemsidan och i ytterligare cirka två månader. För den institutionella marknaden arrangerar SAS

investerarträffar och analytikermöten. Presentationer för privata aktieägare arrangeras också på olika platser i Skandinavien.

Ägarspridning och förändring

SAS hade 61 383 aktieägare per den 31 oktober 2013. Ägarandelen i Skandinavien var cirka 86%, fördelat på 45% i Sverige, 25% i Danmark och 16% i Norge. Ägarandelen utanför EES-området var under 6%, varav huvuddelen var registrerade i USA. Ägarandelen utanför EES ökade jämfört med föregående år med cirka 3–4 procentenheter. I övrigt var förändringarna små mellan de skandinaviska länderna.

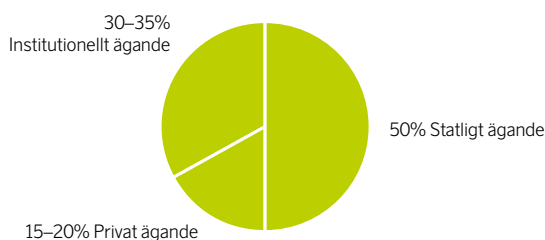
Utdelning och utdelningspolicy

SAS årliga utdelning avseende stamaktier fastställs med beaktande av resultatet, SAS finansiella ställning, kapitalbehov samt relevanta konjunkturförhållanden. Utdelningen ska över en konjunkturcykel ligga i nivån 30–40% av SAS resultat efter skatt. Styrelsen föreslår till årsstämman att utdelning till SAS AB:s stamaktieägare ej lämnas för verksamhetsåret 2012/2013. Detta motiveras av SAS behov av att förbättra sin finansiella position. En god finansiell position och handlingsutrymme är av vikt för att fullfölja samtliga åtgärder inom omställningsprogrammet och förnyelsen av SAS flygplansflotta.

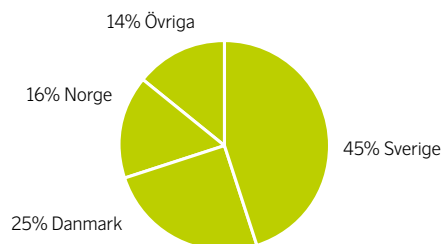
Emittering av preferensaktier

Styrelsen föreslår att utdelning på eventuella utestående preferensaktier, som i enlighet med förslag till bolagsstämman kan komma att emitteras före årsstämman 2015, ska lämnas kvartalsvis med 12,50 SEK per preferensaktie, dock sammanlagt högst 50 SEK per preferensaktie. Som avstämningsdagar, före nästkommande årsstämma, för de kvartalsvisa utbetalningarna föreslås den 5 maj 2014, den 5 augusti 2014, den 5 november 2014 och den 5 februari 2015. Utbetalning från Euroclear Sweden AB beräknas ske den 8 maj 2014, den 8 augusti 2014, den 10 november 2014 och den 10 februari 2015. Första gången utbetalning av utdelning på preferensaktie, eller i förekommande fall betald tecknad preferensaktie, kan komma att ske är vid den utbetalningsdag som infaller efter den första avstämningsdagen efter det att aktien har blivit införd i den av Euroclear Sweden AB förda aktieboken i enlighet med bestämmelserna i bolagets bolagsordning.

Fördelning av SAS koncernens aktiekapital

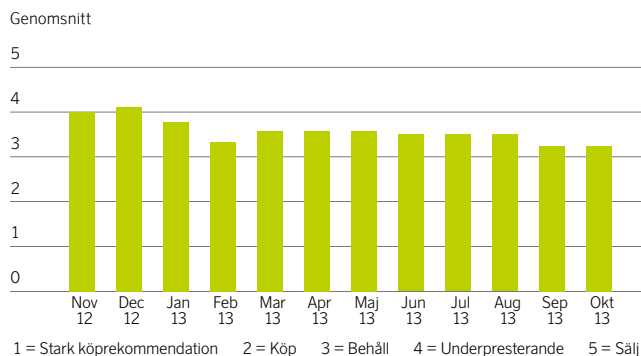

Landsfördelning av SAS koncernens ägande

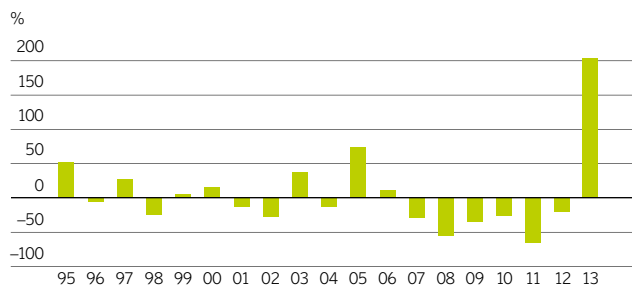

Aktien och aktieägarservice

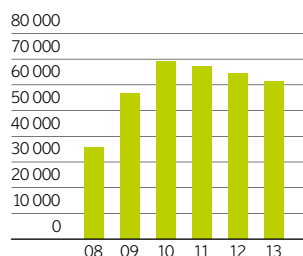
Analitikernas rekommendationer, november 2012–oktober 2013

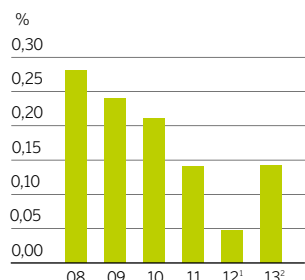
SAS-aktiens långsiktiga årliga totalavkastning

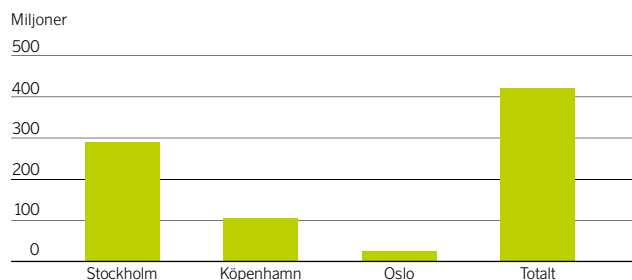
Antal aktieägare i SAS AB

SAS-aktiens omsättning (mätt i % av Stockholmsbörsens totala omsättning)

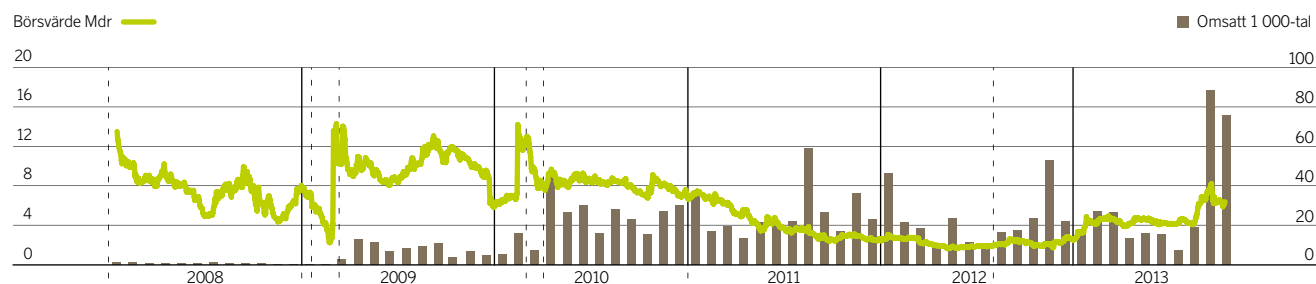

Andel omsatta aktier, fördelat på de tre börserna samt totalt, november 2012–oktober 2013

1) Avser perioden januari–oktober 2012
2) Avser perioden november 2012–oktober 2013

Aktien

Börsvärdet sjönk kraftigt för SAS och hela flygindustrin till följd av stigande flygbränslepriser fram till rekordnivåerna i mitten av 2008 i kombination med sviktande efterfrågan.

SAS genomförde en riktad nyemission till befintliga aktieägare som tillförde cirka 6 mdr SEK.

SAS genomförde en företrädesemission till aktieägarna som tillförde cirka 5 mdr SEK. Dessutom placerades ett konvertibellån på 1,6 mdr SEK i marknaden.

Antal aktieägare i SAS mer än fördubblades, vilket i kombination med fler emitterade aktier ökade omsättningen av antal aktier.

Svag yieldutveckling kombinerat med oro för avmattning i världsekonomin och finanskrisen i Sydeuropa påverkade SAS-aktien samt hela flygindustrin negativt.

SAS aktiekurs steg kraftigt under 2013 efter lanseringen av omställningsprogrammet och de nya undertecknade kollektivavtalen.

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse SAS koncernen	38	Koncernens noter	
Resultaträkning inklusive rapport över övrigt totalresultat	44	Not 1 Väsentliga redovisningsprinciper	50
Kommentarer till resultaträkningen	45	Not 2 Intäkter	57
Resultaträkning exklusive övrigt totalresultat – kvartalsvisa uppgifter	46	Not 3 Personalkostnader	57
Balansräkning	47	Not 4 Övriga rörelsekostnader	59
Kommentarer till balansräkningen	47	Not 5 Avskrivningar och nedskrivningar	59
Förändring i eget kapital	48	Not 6 Resultat- och kapitalandelar i intresseföretag	59
Kassaflödesanalys	49	Not 7 Resultat vid försäljning av flygplan och byggnader	60
Kommentarer till kassaflödesanalysen	49	Not 8 Resultat från andra värdepappersinnehav	60
Noter till de finansiella rapporterna	50	Not 9 Finansnetto	60
SAS AB, moderföretag inklusive noter	79	Not 10 Skatt	60
Bolagsstyrning	82	Not 11 Immateriella tillgångar	61
Bolagsstyrningsrapport	82	Not 12 Materiella anläggningstillgångar	62
Organisation och styrning	82	Not 13 Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	63
SAS koncernens legala struktur	82	Not 14 Finansiella anläggningstillgångar	63
Information om årsstämma	86	Not 15 Pensionsmedel, netto	64
Intern kontroll – finansiell rapportering	87	Not 16 Varulager och förråd	65
Styrelse & revisorer	88	Not 17 Kortfristiga fordringar	66
Koncernledning	90	Not 18 Kortfristiga fordringar hos intresseföretag	66
Revisionsberättelse	93	Not 19 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	66
		Not 20 Kortfristiga placeringar	66
		Not 21 Aktiekapital	66
		Not 22 Reserver	66
SAS aktiedata	94	Not 23 Långfristiga skulder	67
Flygplansflotta	95	Not 24 Förlagslån	67
Koncernens operationella nyckeltal	96	Not 25 Obligationslån	67
Ekonomisk tioårsöversikt	97	Not 26 Övriga lån	67
Definitioner och begrepp	99	Not 27 Finansiell riskhantering och finansiella derivat	68
		Not 28 Övriga avsättningar	74
		Not 29 Kortfristiga lån	75
		Not 30 Trafikavräkningsskuld	75
		Not 31 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	75
		Not 32 Ställda säkerheter	75
		Not 33 Eventualförpliktelser	75
		Not 34 Hyresförpliktelser	75
		Not 35 Justering för övriga poster som inte ingår i kassaflödet med mera	76
		Not 36 Förvärv av dotterföretag	76
		Not 37 Avyttring av dotterföretag	76
		Not 38 Likvida medel	76
		Not 39 Revisionsarvoden	76
		Not 40 Transaktioner med intresseföretag	76
		Not 41 Segmentrapportering	77
		Not 42 Dotterföretag i SAS koncernen	78
		Not 43 Väsentliga händelser efter balansdagen	78

Årsredovisning 2012/2013

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för SAS AB får härmed avge årsredovisning för SAS AB och SAS koncernen för verksamhetsåret 2012/2013 (november 2012–oktober 2013). Bolaget har säte i Stockholm och organisationsnummer 556606-8499.

Viktiga händelser¹

- Årets intäkter uppgick till 42 182 (42 419) MSEK.
- Antalet passagerare (reguljärtrafik) uppgick till 28,1 miljoner.
- Kapaciteten (ASK) ökade med 5,7% jämfört med föregående tolv månaders period.
- Resultat före skatt och engångsposter var 775 (21) MSEK.
- Resultat före skatt var 433 (–3 255) MSEK.
- Periodens resultat var 179 (–3 010) MSEK.
- Omställningsprogrammet 4Excellence Next Generation gav stora effekter under året
 - Passagerarintäkterna för Scandinavian Airlines ökade valutajusterat med 3,4%
 - Enhetskostnaden minskade med 5,9% (bränsle- och valutajusterad)
 - Avyttring av tillgångar med likviditetseffekt om cirka 2,8 mdr SEK
- SAS emitterade ett obligationslån om 1,5 mdr SEK samt 35 MEUR under EMTN-programmet.
- Huvudaktieägare och banker ställde en kreditfacilitet om 3,5 mdr SEK till förfogande som efter försäljning av tillgångar amorterades ned till 1,8 mdr SEK under fjärde kvartalet 2013.

1) Viktiga händelser i denna ruta jämför perioden november 2012–oktober 2013 med november 2011–oktober 2012. Resterande delen av förvaltningsberättelsen jämför resultaten för räkenskapsåret 1 november 2012–31 oktober 2013 med föregående räkenskapsår vilket omfattade perioden 1 januari–31 oktober 2012, om inget annat anges.

MARKNADSUTVECKLING

Trafiktillväxten var generellt god under räkenskapsåret november 2012–oktober 2013, men konkurrensen ökade efter sommaren. Kapacitetsökningen och trafiktillväxten var högre i Skandinavien än i övriga Europa. SAS koncernen ökade kapaciteten med 5,7% jämfört med november 2011–oktober 2012. Under samma period ökade koncernens trafik med 3,6%,

positivt påverkad av god tillväxt på de interkontinentala linjerna och framför allt USA. Trafiken till/från Europa ökade kraftigt under sommarmånaderna till följd av att SAS öppnade 32 nya säsongslinjer. Under senare delen av räkenskapsåret var tillväxten lägre samtidigt som konkurrensen ökade. Trafiken inom Skandinavien var relativt stabil under året.

Till följd av fortsatt hårt marknadsläge med överkapacitet på vissa marknader på framför allt Europalinjerna samt den planerade expansionen under sommaren sjönk den valutajusterade yelden med 0,4% för Scandinavian Airlines jämfört med november 2011–oktober 2012. Den valutajusterade enhetsintäkten, PASK, sjönk med 2,4% under samma period.

Totalt transporterade SAS koncernen 28,1 miljoner reguljärpasagerare under räkenskapsåret 2012/2013 en minskning med 0,5%, jämfört med november 2011–oktober 2012. Trafiktalen inkluderade Widerøe fram till den 30 september 2013 då 80% av bolaget såldes. Exkluderat för Widerøe var förändringen av antalet passagerare –0,1%.

RESULTAT november 2012–oktober 2013

Årsredovisningen 2012/2013 är den första enligt det nya räkenskapsåret med början i november, vilket beslutades vid SAS årsstämma den 19 april 2012. Årsredovisningen, inklusive dess noter, kommer således att för räkenskapsåret 1 november 2012–31 oktober 2013 jämföras med föregående räkenskapsår vilket omfattade perioden 1 januari–31 oktober 2012.

SAS koncernens resultat före skatt och engångsposter uppgick till 775 (23) MSEK och resultatet efter skatt uppgick till 179 (–985) MSEK.

Koncernens intäkter uppgick till 42 182 (35 986) MSEK.

4Excellence Next Generation

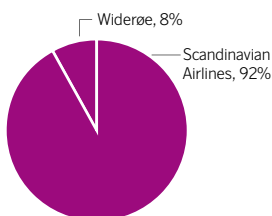
Under november 2012 lanserades ett omställningsprogram under namnet 4Excellence Next Generation, med syfte att adressera avgörande strukturella och finansiella begränsningar i SAS verksamhet.

Omställningsprogrammet omfattar ett antal strukturella besparingsåtgärder, samt avyttring av tillgångar för att minska beroendet av kreditfaciliteter. Totalt är ambitionen att genomföra kostnadsänkningar om cirka 3 mdr SEK under perioden 2013–2015, minska effekten på eget kapital från förändrade redovisningsregler avseende pensioner, samt avyttra tillgångar och ingå finansieringslösningar som totalt omfattar cirka 3 mdr SEK.

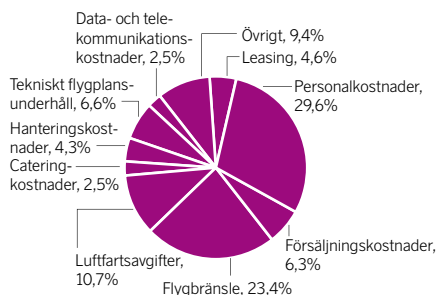
Huvudkomponenterna omfattar nya kollektivavtal för flygande personal med marknadsmässiga löne- och tjänstgöringsvillkor, vilket öppnar för betydande effektivitetsförbättringar i planering och schemaläggning. Vidare har nya premiebästa pensionslösningar införts för merparten av de anställda. Totalt uppgår besparingarna från de nya kollektiv- och pensionsavtalen till cirka 1,2 mdr SEK, med full effekt från 2013/2014. Administrativ verksamhet reduceras och centraliseras till Stockholm och beräknas efter fullt genomförande ge kostnadsreduktioner på cirka 0,75 mdr SEK. Vidare genomförs större IT-effektiviseringar med målsättningen att halvera SAS IT-kostnader fram till 2016 och minska SAS kostnader med 0,55 mdr SEK. SAS försäljningsorganisation omstruktureras och centraliseras, inklusive outsourcing av call center-verksamheten. Även nätverket effektiviseras genom bättre utnyttjande av befintliga resurser såsom flygplansutnyttjande som kompletteras med wet lease med mindre flygplan. Åtgärderna inom Commercial & Sales uppgår till 0,5 mdr SEK.

Utöver kostnadsåtgärderna har SAS sålt tillgångar under räkenskapsåret med likviditetseffekt om cirka 2,8 mdr SEK. Tillgångar som såldes var Widerøe, reservmotorer, sale and leaseback av flygplan samt 10% av SAS

SAS koncernens intäktsfördelning, november 2012–oktober 2013

SAS koncernens kostnadsfördelning, november 2012–oktober 2013

Ground Handling. Syftet med försäljningen av SAS Ground Handling är att långsiktigt öka flexibiliteten i SAS kostnadsstruktur.

Omställningsprogrammet beräknas ha påverkat SAS lönsamhet positivt med cirka 1,5 mdr SEK under räkenskapsåret. Programmet syftar till att SAS framöver effektivt ska kunna konkurrera på den växande privatresemarknaden och samtidigt förbättra konkurrenskraften på den viktiga affärsresemarknaden.

FÖRENKLING AV KONCERNSTRUKTUREN

Koncernstrukturen fortsatte att förenklas under året, framför allt till följd av försäljningen av Widerøe. Som konsekvens har SAS gått från att ha en holdingstruktur med flera dotterföretag till att vara ett funktionellt organiserat flygbolag. Från 1 oktober 2013 består SAS enbart av ett segment; Scandinavian Airlines.

REDOVISNINGSAÄNDRINGAR AVSEENDE PENSIONER

Den omarbetade IAS 19 (förmånsbaserade pensionsordningar) ska tillämpas för räkenskapsår som börjar från och med den 1 januari 2013. Ändringen av räkenskapsåret inom koncernen innebär att koncernen kommer att tillämpa den ändrade standarden för det räkenskapsår som börjar 1 november 2013.

Den omarbetade IAS 19 innebär bland annat att det inte längre är tillåtet att skjuta upp redovisningen av vissa avvikelser i uppskattningar (den så kallade "korridorometoden" tas bort) utan samtliga avvikelser i uppskattningar ska redovisas omedelbart i övrigt totalresultat. Till följd av den ändrade standarden kommer de ackumulerade oredovisade avvikelserna ("Ej resultatförda estimatavvikelser samt planändringar") att redovisas i sin helhet mot eget kapital, vilken kommer att ha en avsevärd negativ effekt på koncernens eget kapital.

Moderföretaget SAS AB:s redovisade eget kapital påverkas inte av denna ändring. Vidare ersätts räntekostnad och förväntad avkastning på förvaltningstillgångar med ett "räntenetto", vilket ska beräknas med diskonteringsräntan på den förmånsbestämda pensionskulden eller pensionstillgången, netto. Redovisningen av estimatavvikelser och planändringar kommer också att innebära att uppskjutna skatteskulder kopplat till pensioner kommer att upplösas i och med att den temporära skillnaden mellan redovisningsmässigt och skattemässigt värde försvinner. Effekten av upplösning av uppskjutna skatteskulder kopplat till pensioner uppgår till cirka 1,5 mdr SEK vilket påverkar SAS koncernens eget kapital positivt.

De kvarvarande pensionsordningarna i Sverige (Alectaplanen och Euroben) redovisar ett överskott om cirka 5 mdr SEK per 1 november 2013. Detta överskott kan komma SAS tillgodo i form av framtida premierreduktioner varför särskild löneskatt kommer att redovisas på överskottet. Detta kommer att öka pensionsmedel, netto med cirka 1,2 mdr SEK, uppskjutna skatteskulder med cirka 0,2 mdr SEK samt eget kapital med cirka 1 mdr SEK.

Nya kollektivavtal med flygande personal i Skandinavien ingicks i november 2012. De nya avtalen innebär bland annat att de förmånsbaserade pensionsordningarna till stor del ersätts med premiebaserade pensionsordningar med verkan från första kvartalet 2013/2014. När ovanstående förändringar redovisas under första kvartalet 2013/2014 reduceras pensionsförpliktelsen med cirka 12,9 mdr SEK. Dessutom kommer resultatet att förbättras med cirka 1 mdr SEK till följd av villkorsförändringarna.

Förutom övergång till premiebaserade pensionsordningar har bland annat den tidigare möjligheten till förtids- och deltidspension tagits bort, pensionsgrundande lön har sänkts och pensionsåldern för kabinpersonal inom

Alectaplanen höjts från 60 till 65 år. Dessa förändringar har inneburit en resultatförbättring om 450 MSEK under räkenskapsåret 2012/2013 samt reducerat pensionsförpliktelsen och estimatavvikelsen med cirka 1,7 mdr SEK. Försäljningen av 80% av Widerøe i september 2013 har också ytterligare minskat pensionsförpliktelsen med cirka 2,8 mdr SEK och estimatavvikelsen med cirka 1,1 mdr SEK.

Per 31 oktober 2012 var pensionsförpliktelsen 33,5 mdr SEK. Under räkenskapsåret 2012/2013 har pensionsförpliktelsen reducerats med cirka 5 mdr SEK och efter redovisning av övergången till premiebaserade pensionsplaner blir reduktionen totalt sett cirka 18 mdr SEK. I och med att en del anställda redan har för- och deltidspension kommer denna förpliktelse att reduceras under de närmaste fem åren och i slutet av räkenskapsåret 2017/2018 beräknas därför pensionsförpliktelsen uppgå till cirka 14 mdr SEK vilket innebär en total reduktion om cirka 19,5 mdr SEK vilket motsvarar cirka 60% av den ursprungliga pensionsförpliktelsen.

Sammantaget innebär ovanstående att eget kapital skrivits ner med cirka 7 mdr SEK vid införandet av den omarbetade IAS 19 per 1 november 2013.

RISKHANTERING

SAS arbetar strategiskt med att utveckla och förbättra sin riskhantering. Riskhanteringen innefattar både identifiering av nya och ökande risker samt kända risker. Koncernen bevakar de övergripande riskerna centralt, men delar av riskhanteringen ligger ute i verksamheten och innefattar identifiering, handlingsplaner och policys.

Marknadsrisk: SAS är särskilt känsligt för globala trender och händelser. Koncernen är emellertid verksam på flera marknader och påverkas därför av olika konjunkturcykler vilket minskar koncernens exponering mot mer lokala marknadsrisker. Eftersom de nordiska ekonomierna var stabilare än övriga Europa under 2012/2013 var passagerartillväxten god i marknaden under räkenskapsåret. Marknadskapaciteten ökade dock mer än efterfrågan i slutet av räkenskapsåret. SAS anpassar produktionen för att säkerställa rätt kapacitet på respektive marknad för att minska marknadsrisken. SAS olika flygplansflottor, bestående av flera olika flygplansstorlekar, är väl lämpade för detta.

Flygbranschen är mycket konkurrensutsatt eftersom nya flygbolag kontinuerligt kan etablera sig på marknaden samtidigt som befintliga aktörer kan öka (och minska) sin kapacitet. Förändrat kundbeteende och allt fler LCC-bolag inom SAS hemmamarknad gör att konkurrensen förväntas fortsätta att vara mycket hård. För att möta detta genomför SAS sitt omställningsprogram som strukturellt kommer att sänka kostnaderna till långsiktigt konkurrenskraftiga nivåer.

Finansiella risker: SAS är exponerat för olika typer av finansiella risker. All riskhantering sker centralt och i enlighet med av styrelsen fastställd finanspolicy. SAS använder derivatinstrument som en del i sin finansiella riskhantering för att begränsa valuta-, ränte- och bränsleprisexponering. Se Not 27. SAS hedgar 40–80% av sin förväntade bränslekonsumtion på rullande tolv månaders basis. Detta sker främst för att kunna skapa tidsutrymme för att anpassa verksamheten till marknadsförhållandena. Strategin för att hantera höjda flygbränslepriser baseras på säkring av flygbränsle, yield management och prisjusteringar.

För utländska valutor är policyn att säkra 40–80%. I oktober 2013 hade SAS säkrat 46% av det förväntade USD-underskottet de kommande 12 månaderna. SAS har täckt dollarunderskottet med en kombination av terminer och optioner.

SAS totala riskhantering

Riskhantering sker genom riskspridning, verksamhetspolicys, Code of Conduct och säkringsarrangemang. Se vidare sida 32–34.

Marknadsrisker

- Makroekonomisk utveckling
- Marknadspåverkan
- Konkurrens – LCC-bolag
- Kapacitetsutveckling
- Prisutveckling

Operationella risker

- Omotiverade medarbetare
- Strejker
- Incidenter och haverier
- Brott och bedrägeri
- IT-säkerhet

Miljörisker

- Miljödirektiv och standarder
- Lagar och föreskrifter
- Handel med utsläppsrättigheter

Legala och politiska risker

- Luftfartsavgifter och skatter riktade mot flygindustrin
- Compliance risks – lagar och interna regelverk

Finansiella risker

- Motpartsförluster
- Likviditetsrisk
- Bränslepris
- Räntor
- Valutakurser

Övriga risker

- Naturkatastrofer
- Terrorattacker
- Konflikter
- Epidemier

Miljörisker: Lagar och föreskrifter inom miljöområdet, bland annat restriktioner avseende bullernivåer och utsläpp av växthusgaser, kan ha en negativ inverkan på SAS som arbetar kontinuerligt med hållbarhetsfrågor för att tillmötesgå nationella och internationella krav.

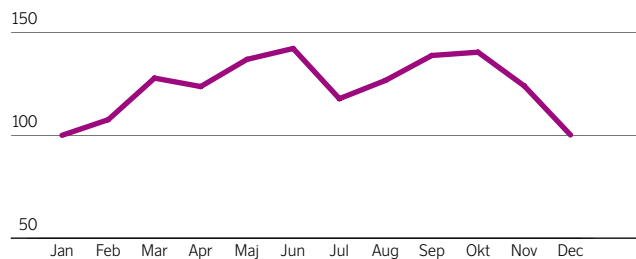
Compliance risks: SAS hanterar och säkerställer compliance risks genom olika typer av interna policys och regelverk samt utvecklar interna riktlinjer och Code of Conduct för att hantera dessa risker. SAS flygförsäkringsavtal är av allrisktyp och omfattar flygplansflottan, reservdelar och annan utrustning samt till flygverksamheten hörande ansvars exponering.

SÄSONGSEFFEKTER

Efterfrågan, mätt som antal transporterade passagerare, i SAS marknader är säsongsmässigt låg under december–februari och högst under april–juni samt september–oktober. Andelen förtidsbokningar är däremot störst under perioden januari–maj som ger en stor positiv påverkan på rörelsekapitalet inför semesterperioden.

Säsongsvariationerna i efterfrågan påverkar kassaflödet och resultatet olika, eftersom passagerarintäkterna redovisas när SAS eller annat flygbolag utför transporten, vilket gör att intäkterna normalt ökar under månader då fler passagerare transporteras. Eftersom en stor andel av ett flygbolags kostnader är fasta påverkas resultatet med svängningarna i intäktsnivåerna. Säsongsvariationerna visar att det tredje och fjärde kvartalet (maj–juli och augusti–oktober) säsongsmässigt är de starkaste kvartalen resultatmässigt. Under tredje kvartalet är kassaflödet från den löpande verksamheten säsongsmässigt negativt, men positivt under fjärde kvartalet.

Säsongsvariationer i antal transporterade passagerare, SAS koncernen 2004–2013

Januari = index 100.

SAS-AKTIE

Aktieslag

SAS AB har två slags aktier, stamaktier och förlagsaktier. Styrelsen i SAS har till årsstämman 2014 föreslagit att möjliggöra emission av preferensaktier med ett bemyndigande att fram till årsstämman 2015 besluta om nyemission av högst 7 miljoner preferensaktier. Därutöver har styrelsen föreslagit att styrelsen ska bemyndigas att fram till årsstämman 2015 besluta att ge ut konvertibla skuldebrev, berättigande till högst 130 miljoner stamaktier vid konvertering. Per 31 oktober 2013 fanns 329 miljoner stamaktier utfärdade, som tillsammans utgör ett registrerat aktiekapital på 6 613 MSEK. Stamaktier ger aktieägaren samtliga rättigheter som framgår av aktiebolagslagen och bolagsordningen.

Därutöver finns en möjlighet att ge ut särskilda förlagsaktier för att trygga bolagets luftfartsrättigheter. Förlagsaktier ger aktieägaren rätt att delta i och rösta på SAS AB:s bolagsstämmor. Förlagsaktier berättigar däremot inte till utdelning eller till deltagande i fondemission. Skulle förlagsaktier inlösas eller bolaget upplösas och bolagets tillgångar utskiftas erhåller innehavare av förlagsaktier endast ersättning motsvarande aktiernas nominella värde plus en ränteesättning. Läs mer om förlagsaktier i Not 21.

Inga övriga bemyndiganden föreligger till styrelsen att besluta att bolaget ska ge ut nya aktier eller förvärva egna aktier.

Aktiens utveckling

SAS AB:s börsvärde steg med 202% under perioden november 2012 till oktober 2013. Efter undertecknandet av de nya kollektivavtalen den 19 november 2012 steg aktien betydligt. Aktien steg också kraftigt efter offentliggörandet av tredje kvartalsrapporten i september 2013.

Skyddet av koncernens luftfartsrättigheter i bolagsordningen

Av luftfartspolitiska skäl har det i SAS bolagsordning införts dels en möjlighet till tvångsinlösen av aktier genom nedsättning av aktiekapitalet och dels, såvitt inlösen inte är möjligt eller bedöms som tillräckligt, en möjlighet till utgivande av förlagsaktier för teckning med stöd av redan utgivna teckningsoptioner.

En förutsättning för bägge dessa åtgärder är att bolagets styrelse bedömer att det föreligger ett direkt hot mot bolagets eller dotterföretags trafikrättigheter för luftfart genom att bolaget eller dess dotterföretag bryter eller riskerar att bryta mot bestämmelser om ägande och kontroll i bilaterala luftfartsavtal eller i lag eller förordning rörande tillstånd för lufttrafik inom EU/EES.

Styrelsen kan i sådant fall besluta att tvångsinlösa ett tillräckligt antal aktier som inte innehas av aktieägare med hemvist i Danmark, Norge eller Sverige samt av aktier som, även om de innehas av juridisk person med hemvist i något av dessa länder, kontrolleras, direkt eller indirekt, av en person eller ett företag utanför dessa tre länder, så att fortsatt skandinaviskt ägande och kontroll säkerställs. I första hand ska sådan tvångsinlösen ske av aktier som ägs eller kontrolleras av någon person eller företag utanför EU/EES. Innan inlösen sker, ska aktieägarna ges möjlighet att avyttra sina aktier frivilligt inom viss föreskriven tid. Inlösen sker sedan utan återbetalning till aktieägaren eftersom minskningen ska överföras till bolagets reservfond.

Skulle åtgärden att inlösa stamaktier av styrelsen inte bedömas som möjlig eller tillräcklig, kan styrelsen föreslå en bolagsstämma att besluta om att ge ut förlagsaktier till sådant antal som säkerställer fortsatt skandinaviskt ägande och kontroll. Ett sådant beslut måste biträdas av minst hälften av de på stämman avgivna rösterna. De därvid utgivna förlagsaktierna tecknas med stöd av redan utgivna teckningsoptioner, som idag innehas av ett dotterföretag till SAS AB men som styrelsen i SAS AB äger överlåta till ett eller flera lämpliga rättssubjekt med hemvist i Danmark, Norge eller Sverige så snart detta bedöms nödvändigt av luftfartspolitiska skäl. Sammanlagt finns 75 000 teckningsoptioner utgivna som berättigar till nyteckning av sammanlagt 150 000 000 förlagsaktier, vilket skulle öka bolagets aktiekapital med maximalt 3 015 000 000 SEK. Utgivna förlagsaktier ska genom styrelsens försorg inlösas så snart hotet inte längre föreligger.

Av luftfartspolitiska skäl har vidare i bolagets bolagsordning införts vissa lämplighets- och behörighetskrav på styrelseledamöter så att styrelsen vid var tid ska ha den sammansättning som kan krävas för att bolaget och dess dotterföretag ska kunna bibehålla sina trafikrättigheter för luftfart, innefattande krav på medborgarskap, bostättningsort och kunskap och erfarenhet av de samhälls-, affärs- och kulturförhållanden som råder i de skandinaviska länderna. Utöver dessa krav och bolagsordningens föreskrifter, finns inga begränsningar eller röstregler vad avser tillsättandet eller entledigandet av ledamöter till styrelsen.

Ägande och kontroll

Per 31 oktober 2013 fanns tre aktieägare som vardera äger och kontrollerar mer än 10% av röstetalet för samtliga aktier i bolaget. Det är den danska staten som äger 14,3%, den norska staten som äger 14,3% och den svenska staten som äger 21,4%. Tillsammans äger de tre staterna 50,0% av aktierna i SAS AB. Andelen skandinaviska aktieägare uppgick till 85–90% och andelen utomskandinaviska aktieägare till 10–15% av det totala aktiekapitalet i SAS AB.

Det finns inga begränsningar avseende aktieägares rösträtt vid bolagets stämmor i bolagsordningen utan aktieägare får i enlighet med aktiebolagslagen rösta för det fulla antal röster som denne äger eller genom fullmakt företräder. Det finns heller inga särskilda ordningar, till exempel pensionsstiftelser eller dylikt, varigenom bolagets eller koncernens anställda äger aktier för vilka rösträtten har begränsats.

SAS AB har ingen kännedom om avtal mellan aktieägare som skulle begränsa aktieägares möjlighet att rösta vid en bolagsstämma eller rätten att frift överlåta sådana aktier.

Effekter av ett offentligt uppköpserbjudande

I ett antal avtal i SAS har motparterna rätt att säga upp avtalen vid vissa förändringar av majoritetsägandet eller kontrollen av bolaget.

KAPITALHANTERING

Finansiella mål

SAS övergripande mål är att skapa värden för sina aktieägare. I anslutning till lanseringen av omställningsprogrammet beslutade SAS om nya finansiella mål. De nya målen reflekterar en verksamhet som har minskade fasta kostnader, förbättrad lönsamhet och förbättrat kassaflöde samt minskad balansräkning. Under fjärde kvartalet 2012/2013 har marknaden präglats av minskad tillväxt och betydligt ökad kapacitet samtidigt som den norska kronan varit svag i förhållande till den svenska kronan. Dessa förutsättningar förväntas kvarstå varför SAS bedömning nu är att de finansiella målen som tidigare förväntades uppnås under 2014/2015 nu uppnås under 2015/2016. De finansiella målen är:

Lönsamhet: Rörelsemarginal (EBIT-marginal) >8%

Soliditet: >35%.

Finansiell beredskap: Likvida medel samt outnyttjade kreditfaciliteter/ fasta kostnader >20%.

Måluppfyllelse per 31 oktober 2013

EBIT-marginalen var 3,3%.

Soliditeten uppgick till 31%.

Den finansiella beredskapen uppgick till 26%.

Som en effekt av de nya pensionsavtalen och ändrade redovisningsregler avseende pensioner, minskade koncernens bokförda eget kapital per den 1 november 2013 med cirka 7 mdr SEK, från cirka 11 mdr SEK till drygt 4 mdr SEK. Soliditeten per 31 oktober 2013 skulle justerat för detta uppgått till cirka 15%, vilket kan jämföras med den redovisade soliditeten per samma datum som uppgick till drygt 31%.

Finansiering

SAS koncernen använder företagscertifikat, banklån, obligationslån, konvertibla obligationslån, förlagslån samt leasing som finansieringskällor. Den 31 oktober 2013 hade SAS kontraherade kreditfaciliteter på 4 155 MSEK, varav 1 986 MSEK var outnyttjade. Samtidigt uppgick SAS räntebärande skuld till 11 510 MSEK, en ökning med 623 MSEK jämfört med föregående år. Nyupplåning har under året skett med 3 115 MSEK och amorteringarna uppgick till 1 580 MSEK. Därutöver har SAS räntebärande skulder minskat med knappt 700 MSEK till följd av försäljningen av Widerøe.

Nyupplåningen bestod huvudsakligen av en obligation på 1 500 MSEK samt förnyelse av befintlig flygplansfinansiering. Inom ramen för EMTN-programmet emitterade också SAS en obligation på 35 MEUR. Som ett led i att säkerställa koncernens finansiella stabilitet uppnådde SAS i november 2012 en överenskommelse om att omförhandla den befintliga kreditfaciliteten på 366 MEUR till en reducerande facilitet på 3,5 mdr SEK med en löptid till 31 mars 2015. Bakom kreditfaciliteten stod sju banker, de tre skandinaviska staterna samt KAW. Till följd av genomförda försäljningar inom SAS omställningsprogram omförhandlade SAS under året faciliteten. Per sista oktober 2013 uppgick kreditfaciliteten till 1,8 mdr SEK. Faciliteten är uppdelad i två delar med separata villkor, en med förfall den 1 juni 2014 och en

med förfall den 31 mars 2015. SAS finansiella nettoskuld minskade under året med 1 982 MSEK och uppgick till 4 567 MSEK på balansdagen.

Utdelningspolicy

SAS årliga utdelning fastställs med beaktande av koncernens resultat, finansiella ställning, kapitalbehov samt relevanta konjunkturförhållanden. Utdelningen ska över en konjunkturcykel ligga i nivå 30–40% av koncernens resultat efter schablon-skatt. Vid negativa resultat ges som regel ingen utdelning för att säkerställa koncernens finansiella position.

STYRELSEARBETET

Styrelsen för SAS AB består av tio ledamöter, varav sju ledamöter väljs årligen av årsstämman. De tre övriga ledamöterna jämte sex suppleanter utses av arbetstagarorganisationerna i Danmark, Norge och Sverige.

Styrelsens arbete styrs primärt av den svenska aktiebolagslagen, bolagsordningen, svensk kod för bolagsstyrning och den av styrelsen årligen fastställda arbetsordningen. Arbetsordningen beskriver fördelningen av styrelsens arbete dels mellan styrelsen och dess utskott, dels mellan styrelsen, dess ordförande och VD. Arbetsprocessen utvärderas varje år. Inom styrelsen utses medlemmarna i de två styrelseutskotten, ersättningsutskottet och revisionsutskottet.

Styrelsens arbete följer en årlig föredragningsplan med särskilda teman och fasta beslutspunkter. Vid årsstämman den 20 mars 2013 nyvaldes Lars-Johan Jarnheimer, Birger Magnus och Sanna Suvanto-Harsaae efter att Jens Erik Christensen, Gry Mølleskog och Timo Peltola avböjt omval. Övriga styrelseledamöter omvaldes. Fritz H. Schur omvaldes till styrelsens ordförande.

Styrelseordföranden ska genom ett nära samarbete med VD följa verksamhetens utveckling, planera styrelsemöten, ansvara för att övriga ledamöter fortlöpande får högkvalitativ information om koncernens ställning och utveckling samt tillse att styrelsen årligen utvärderar styrelsearbetet och VD:s arbetsinsats.

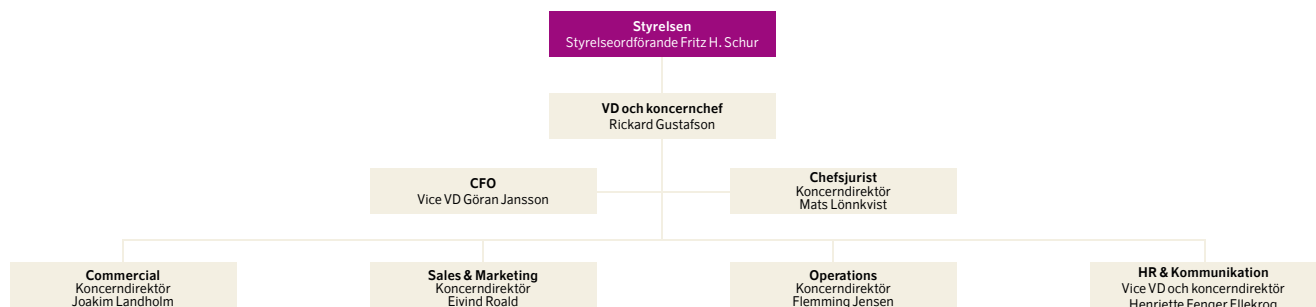
Styrelsen avhöll 15 sammanträden under räkenskapsåret, varav ett konstituerande sammanträde och två per capsulam. Styrelsen har behandlat de fasta punkter som förelagat vid respektive styrelsesammanträde, såsom affärs- och marknadsläge, riskbedömning, ekonomisk rapportering och uppföljning, finansiell ställning samt investeringar. Därutöver har styrelsen vid olika styrelsemöten behandlat frågor om flygsäkerhetsarbetet, internkontrollen, styrelsearbetet, årsboks-lut, delårsrapporter, strategi- och affärsplan, emitterandet av obligationer samt budget.

Ett särskilt tema i början av räkenskapsåret var de avgörande förhandlingarna med den flygande personalen för att säkerställa att villkoren för införandet av omställningsprogrammet fanns på plats. Styrelsen har noggrant följt den finansiella situationen och tagit del av förhandlingarna med banker och ägare i relation till bolagets långsiktiga finansiering. Styrelsen har också behandlat förändringen av redovisningsreglerna avseende pensioner samt effekterna för SAS som träder i kraft den 1 november 2013.

Den huvudansvariga revisorn har vid två tillfällen för räkenskapsåret 2012/2013 träffat styrelsen och presenterat upplägget för revisionsarbetet och redovisat sina iakttagelser från revisionen. Styrelsen har under räkenskapsåret vid ett tillfälle träffat bolagets revisor utan närvaro av VD eller annan person från bolagsledningen.

Huvuduppgiften för styrelsens två utskott är att förbereda ärenden för

SAS interna organisationsstruktur och ansvarsområden

styrelsens beslut. Ersättningsutskottet består av tre bolagsstämvalda ledamöter och revisionsutskottet av tre bolagsstämvalda ledamöter. Revisionsutskottet har under räkenskapsåret haft fem protokollförda möten och bland annat granskat omfattningen och utförandet av den externa och interna revisionens arbete, den finansiella rapporteringen och internkontrollen. Ersättningsutskottet har under året haft ett protokollfört möte och därutöver ett antal informella kontakter i samband med fastställande av riktlinjer och principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare. Villkoren har setts över i samband med SAS omställningsprogram. Inför årsstämman har ersättningsutskottet förberett det förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagsledningen som styrelsen enligt aktiebolagslagen och Svensk kod för bolagsstyrning ska framlägga för godkännande på årsstämman. Styrelsens arvoden och ersättning för arbete i de särskilda styrelseutskotten redovisas i Not 3.

SAS bolagsstyrningsrapport presenteras på sida 82.

RIKTLINJER FÖR ERSÄTTNING TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Ersättningsutskottet bereder principer för ersättning till koncernledningen vilket därefter behandlas av styrelsen, som lägger fram förslaget för årsstämmans beslut. Ersättning till VD ska beslutas inom ramen för godkända principer av styrelsen efter beredning och rekommendation av ersättningsutskottet. Ersättning till övriga ledande befattningshavare ska beslutas av VD inom ramen för fastställda principer och efter avstämning med ersättningsutskottet.

Riktlinjer fastställda på årsstämman 2013 framgår av Not 3. En avvikelse från de fastställda riktlinjerna har gjorts under verksamhetsåret avseende koncerndirektör Sales & Marketing där styrelsen har ansett att han från 2013 ska tillerkännas en rörlig lönommodell med en "mållön" på 100% som består av en fast grundlön på 60% och en rörlig lön på 40%. Den rörliga lönen baseras på utfall i förhållande till i förväg uppsatta mål och fastställs i ett målkontrakt. De av årsstämman fastställda ersättningsprinciperna medger att styrelsen får frångå riktlinjerna om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det. Styrelsen har ansett att det finns särskilda skäl till att avvika från principerna om att ingen rörlig lön ska utgå till medlemmar av koncernledningen då (i) modellen är introducerad i samband med en substantiell reduktion av koncernledningsmedlemmens årliga lön, och (ii) att den rörliga lönen utgår till den koncernledningsmedlem som ansvarar för Sales & Marketing, vilket är ett funktionsområde där rörlig lön är etablerad marknadsstandard.

I samband med förhandlingarna om nya kollektivavtal under 2012 beslutades om en lönesänkning för samtliga medlemmar i koncernledningen med 5%–20% från 1 december 2012. Föreslagna riktlinjer till årsstämman den 18 februari 2014 är oförändrade i förhållande till de ersättningsprinciper som fastställdes på årsstämman 2013.

SÄKERHET I SAS KONCERNEN

Hög säkerhetskultur

Säkerhetskulturen i SAS koncernen vilar på värderingar, kompetens och erfarenhet hos alla anställda i hela organisationen. I säkerhetskulturen ingår att aktivt lära, anpassa och modifiera såväl individuellt som organisatoriskt beteende i syfte att ständigt förbättra verksamheten och minska riskeponeringen.

SAS säkerhetsarbete har högsta prioritet. Arbetet drivs med en vilja till ständiga förbättringar och en gemensam uppfattning om säkerhetens betydelse för kunderna och SAS. Koncernens säkerhetspolicy är dokumenterad och tillämpad i hela verksamheten. Ledningen i SAS är löpande engagerade i säkerhetsfrågor baserat på en säkerhetspolicy som är dokumenterad, kommunicerad och tillämpad i SAS verksamhet.

Under 2013 har SAS arbetat proaktivt med identifiering och hantering av säkerhetsfrågor i bedömningen av "Safety Performance Indicators" som infördes 2011. Information samlas in från flygverksamheten, besättningar, stationsverksamhet, tekniskt underhåll och luftfartsskydd. Denna information sammanställs i ett hierarkiskt system av objektiva "Safety Performance Indicators" som visar hur väl den dagliga verksamheten fortskrider i förhållande till de säkerhetsmål som SAS har identifierat. Därutöver har SAS fortsatt att utveckla ett säkerhetsstyrningssystem för flygsäkerheten för att vara redo att uppfylla nya myndighetskrav under 2014. Ett nytt säkerhetsrapporteringsystem som är förenligt med piloternas surfplattor är utvalt och planeras att implementeras i början av 2014. Likaså har en ny leverantör för hantering av flygdata som används för att mäta säkerhetsutförande valts ut, vilket ger en ökad kapacitet och input.

SAS har en hög flygsäkerhetsnivå med engagerade medarbetare på alla

nivåer. Flygbolaget har en IATA Operational Safety Audit (IOSA)-certifiering vilket kan jämföras med ISO 9000. För att behålla certifiering krävs ett godkännande från IATA vartannat år efter den ursprungliga revisionen. Senast SAS genomförde en IOSA-revision var under 2012. SAS inleder endast code share-samarbeten med flygbolag som har en IOSA-certifiering eller har genomgått en jämförbar revision.

Flygsäkerhetsnivån inom SAS under räkenskapsåret 2012/2013 var hög och i nivå med gällande industristandard.

LEGALA FRÅGESTÄLLNINGAR

Som en konsekvens av EU-kommissionens beslut i november 2010, angående en flygfraktundersökning, är SAS tillsammans med övriga flygbolag som bötfällts av EU-kommissionen involverad i olika civila skadeståndprocesser i Europa (England, Nederländerna och Norge). SAS, som har överklagat EU-kommissionens beslut, bestrider ansvar i samtliga rättsprocesser. Ytterligare stämningar från fraktkunder kan inte uteslutas och inga reserveringar har gjorts.

I juni 2013 beslutade EU-kommissionen och EFTA Surveillance Authority att inleda en fördjupad undersökning om de tre statliga aktieägarnas deltagande i SAS förnyelse av kreditfaciliteten (RCF) i november/december 2012 utgör statsstöd eller inte.

SAS pilotföreningar har i januari 2014 ingivit stämning mot SAS vid svenska Arbetsdomstolen med yrkande om skadestånd på grund av kollektivavtalsbrott. Det är en fastställelsetalan och inga ekonomiska skadestånd är specificerade i stämningens ansökan. Tvisten gäller ett större antal piloter som hade sin anställning vid Stockholmsbasen, men tjänstgjorde från Köpenhamnsbasen, samt beräkningen av och samordningen mellan berörda piloters intjänning av svenska respektive danska pensionsförmåner vid basbyte. SAS har ännu inte avgivit svaromål, men kommer att bestrida samtliga yrkanden. Alldeles oavsett utgången i tvisten är det SAS bedömning att tvisten inte kommer att ha någon väsentlig negativ finansiell effekt på SAS.

SAS BIDRAG TILL HÅLLBAR UTVECKLING

SAS har en hållbarhetspolicy som stödjer ambitionen att, utifrån kravet på en långsiktig ekonomisk utveckling, bidra till en minskad miljöbelastning och en positiv samhällsutveckling. Hållbarhetspolicyen är tillsammans med bland annat uppförandekoden en del av SAS Corporate Manual som styr koncernens verksamhet.

Miljöansvar

En majoritet av miljöbelastningen utgörs av flygverksamheten. Övrig miljöbelastning består primärt av kabin- och markverksamheten där energi- och vattenförbrukning samt avfallsgenerering står för huvuddelen.

Flygverksamhetens mest väsentliga miljöpåverkan utgörs av utsläpp av koldioxid och kväveoxider relaterat till förbrukning av icke förnyelsebart bränsle, samt buller. För att minska miljöbelastningen finns två långsiktiga åtgärder som enligt SAS har störst potential, dels kontinuerlig förnyelse av flygplansflottan till nyare generation, och dels inblandning av biobränsle för att minska de totala koldioxidutsläppen.

Flygverksamheten använder flygplan som är internationellt typgodkända enligt ICAO:s certifieringsbestämmelser. De nationella registreringarna av flygplanen innehåller även ett miljögodkännande. Miljöbaserade nationella/lokala tillstånd, föreskrifter och regler sätter ramarna för användningen av flygplanen. Utvecklingen pekar mot strängare miljörelaterade ramvillkor inom flygbranschen.

Samtliga flygbolag har godkända och verifierade planer för Monitoring, Reporting & Verification (MRV) samt rapporter som verifieras för att uppfylla lagkraven i EU-ETS. I övrigt känner SAS inte till några förändringar i ramvillkor som under kommande räkenskapsår kan få väsentliga operativa eller ekonomiska konsekvenser för verksamheten.

Scandinavian Airlines mäter sin climateeffektivitet med hjälp av klimatindex, som visar på utvecklingen av flygverksamhetens relativa klimatbelastning. Klimatindex förbättrades för Scandinavian Airlines med 4 procentenheter till 96 per den sista oktober 2013 jämfört med basåret 2011. Scandinavian Airlines koldioxidutsläpp per passagerarkilometer minskade till 113 gram (117) under räkenskapsåret.

Generellt är flygverksamheten beroende av den tillståndspliktiga verksamheten som Ground Operations och Technical Operations bedriver i verkstäder, fordonsverkstäder och hangarer, liksom av de koncessionärer för operationell drift och för glykolhantering samt gränsvärden för luftemissioner och buller som respektive flygplatsägare har. SAS har erhållit nödvändiga

koncessioner och tillstånd för den verksamhet som bedrivs i Skandinavien.

Flygverksamheten har dispens för användning av halon och avger årlig rapport till myndigheterna om förbrukning inklusive läckage och lagerhållning. SAS uppskattar att drygt 27 kg halon har släppts ut under räkenskapsåret.

SAS har under året inte erhållit några förelägganden från tillståndsmyndigheterna med väsentlig inverkan på SAS verksamhet.

Det har under räkenskapsåret förekommit i enstaka fall att flyg från SAS flygbolag har avviker från lokala in- och utflygningsbestämmelser. Det är SAS bedömning att tillbuden inte har haft några väsentliga miljömässiga konsekvenser.

I övrigt har inte SAS varit inblandad i några miljörelaterade tvister eller klagomål och har i övrigt inga större kända miljörelaterade skulder eller av-sättningar i form av markföreningar eller liknande.

Samhällsansvar

SAS samhällsansvar omfattar ansvar för medarbetare och för påverkan på den omgivning och de samhällen i vilka koncernen verkar. I och med de organisatoriska förändringar som är beslutade kommer övertalighet fortsatt att förekomma.

Frågan om övertalighet hanteras genom förhandlingarna som följer nationella lagar och praxis. Därutöver har SAS egna riktlinjer som medger överföring av medarbetare mellan de nationella bolagen enligt särskild ordning som förhandlas mellan SAS och personalens fackliga organisationer.

SAS redovisar sjukfrånvaro och arbetsskador enligt nationell lagstiftning. Arbetet med att minska sjukfrånvaron är prioriterat. Under räkenskapsåret var sjukfrånvaron i Scandinavian Airlines 8,0%.

SAS arbetar aktivt med jämställdhetsarbete utifrån den lagstiftning som gäller i varje land. SAS mångfaldspolicy bygger på likabehandling av alla medarbetare och platsansökande. Arbetet med likabehandling omfattar främjande av mångfald och jämställdhet i alla dess former. SAS koncernledning bestod per 31 oktober 2013 av en kvinna och sex män. Andelen kvinnor i de ledningsgrupper som direkt rapporterar till en koncernledningsmedlem var 29%.

När det gäller medarbetarnas kompetens bedriver flygbolagen en fort-löpande och planerlig kompetensutveckling av all certifierad personal som tekniker, kabinpersonal och piloter. Detta görs för att upprätthålla de kompetenskrav som bland annat flygtillstånden (AOC) kräver. Därutöver har SAS ett omfattande ledarutbildningsprogram och ett stort utbud av webbaserade utbildningar. Resultatet av medarbetarundersökningen PULS visar på att arbetsglädjen är sjunkande. Detta beror sannolikt på de stora förändringar som pågår och den generella osäkerhet företaget befinner sig i. Långsiktiga åtgärder är pågående för att adressera dessa frågeställningar. Svarsfrekvensen var sjunkande men fortsatt relativt hög.

I avsnittet Hållbarhet i denna redovisning, samt SAS separata hållbarhetsredovisning 2013 återfinns en mer fullständig beskrivning av SAS strävan att bidra till en hållbar utveckling.

PUNKTLIGHET OCH REGULARITET

Scandinavian Airlines punktlighet (avgångar inom 15 minuter) uppgick till 86,2% under 2012/2013. Jämfört med föregående period var det en försämring. Under februari påbörjades implementeringen av ett nytt IT-system som hade inkörningsproblem vilket medförde sämre punktlighet. Krafttag togs under året för att åtgärda de initiala IT-problemen och SAS punktlighet var under augusti–oktober 89,8%.

MODERFÖRETAGET

SAS AB är ett svenskt publikt aktiebolag med säte i Stockholm och adressen till huvudkontoret är Kabinvägen 5, Arlanda, Stockholm. SAS AB är moderföretag för SAS koncernen. Bolaget bedriver flygverksamhet i ett nordiskt och internationellt nätverk. Eget kapital uppgår per 31 oktober 2013 till 9 475 MSEK, varav 2 389 MSEK är fritt eget kapital. Soliditeten uppgår på balansdagen till 72%.

UTDELNING 2012/2013

Styrelsen föreslår till årsstämman 2014 att utdelning till SAS AB:s stamaktieägare ej lämnas för räkenskapsåret 1 november 2012–31 oktober 2013. Detta motiveras av SAS finansiella ställning samt framtida investeringsbehov av förnyelse av flygplansflottan. En god finansiell position och handlingsutrymme är också av vikt för att fullfölja samtliga åtgärder inom SAS omställningsprogram och framtida investeringar.

Styrelsen föreslår att utdelning på eventuella utestående preferensaktier, som i enlighet med förslag till bolagsstämman kan komma att emitte-

ras före årsstämman 2015, ska lämnas kvartalsvis med 12,50 SEK per preferensaktie, dock sammanlagt högst 50 SEK per preferensaktie.

Som avstämningsdagar, före nästkommande årsstämma, för de kvartalsvisa utbetalningarna föreslås den 5 maj 2014, den 5 augusti 2014, den 5 november 2014 och den 5 februari 2015. Utbetalning från Euroclear Sweden AB beräknas ske den 8 maj 2014, den 8 augusti 2014, den 10 november 2014 och den 10 februari 2015. Första gången utbetalning av utdelning på preferensaktie, eller i förekommande fall betald tecknad preferensaktie, kan komma att ske är vid den utbetalningsdag som infaller efter den första avstämningsdagen efter det att aktien har blivit införd i den av Euroclear Sweden AB förda aktieboken i enlighet med bestämmelserna i bolagets bolagsordning.

VINSTDISPOSITION

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel i moderföretaget:

	MSEK
Balanserade vinstmedel	3 545
Årets resultat	-1 156
Summa fritt eget kapital	2 389

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras enligt följande:

	MSEK
Utdelning till innehavare av preferensaktier om 50 SEK/ preferensaktie, vid maximalt utnyttjande av bemyndigandet ¹⁾	350
I ny räkning balanseras	2 039
Summa	2 389

1) 7 miljoner preferensaktier * 50 SEK

Koncernens och moderföretagets ställning per 31 oktober 2013 samt resultatet av verksamheten för verksamhetsåret 2012/2013 framgår av efterföljande resultat- och balansräkningar, kassaflödesanalyser, förändring i eget kapital, bokslutskommentarer och noter.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

- Som en effekt av implementering av nya pensionsvillkor, upplösning av uppskjutna skatteskulder kopplat mot pensioner, bokning av särskild löneskatt på pensionsöverskottet inom Alecta och Euroben-planerna samt implementering av reviderad IAS 19 påverkas SAS koncernens balans- och resultaträkning enligt följande under november månad, vilket påverkar koncernens eget kapital negativt med cirka 7 mdr SEK:
 - Pensionsförpliktelsen reduceras med cirka 12,9 mdr SEK
 - Förvaltningstillgångarna reduceras med cirka 10,7 mdr SEK
 - Estimatavvikelsen skrivs ned med cirka 10,3 mdr SEK
 - Latenta skatteskulder reduceras med cirka 1,2 mdr SEK
 - Resultaträkningen (personalkostnader) förbättras med cirka 1 mdr SEK
- Styrelsen i SAS har till årsstämman 2014 föreslagit att dels bolagsordningen ska ändras för att möjliggöra emission av preferensaktier, dels att styrelsen ska bemyndigas att fram till årsstämman 2015 besluta om nyemission av högst 7 miljoner preferensaktier. Därutöver har styrelsen föreslagit att styrelsen ska bemyndigas att fram till årsstämman 2015 besluta att ge ut konvertibla skuldebrev till ett belopp om högst 2 mrd SEK, berättigande till högst 130 miljoner stamaktier vid konvertering.

HELÅRET 2013/2014

Marknadsvillkoren är fortsatt utmanande med överkapacitet på flera av SAS marknader, varför yelden och PASK (totala passagerarintäkter/scheduled ASK) förväntas fortsätta att minska under 2013/2014. Omställningsprogrammet ökar successivt SAS konkurrenskraft. Resultateffekterna från omställningsprogrammet för 2013/2014 förväntas uppgå till cirka 1,2 mdr SEK. Under förutsättning att marknadsförutsättningarna avseende kapacitetsutbudet, flygbränslet och valutan inte försämrats ytterligare och att inget oförutsett inträffar i övrigt finns det förutsättningar för att uppnå ett positivt resultat före skatt, exklusive den positiva effekten från den ändrade pensionsredovisningen, även under 2013/2014. Första kvartalet 2014 (november–januari) kommer dock som vanligt att vara säsongsmässigt mycket svagt, men påverkas positivt av den ändrade redovisningen av pensioner.

SAS koncernens resultaträkning inklusive rapport över övrigt totalresultat

MSEK	Not	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Intäkter	2	42 182	35 986
Personalkostnader ¹	3	-11 451	-11 584
Övriga rörelsekostnader ²	4	-25 442	-22 105
Leasingkostnader flygplan ³		-1 786	-1 342
Avskrivningar och nedskrivningar	5	-1 658	-1 426
Resultatandelar i intresseföretag	6	25	32
Resultat vid försäljning av aktier i dotter- och intresseföretag samt rörelser		-371	400
Resultat vid försäljning av flygplan och byggnader	7	-118	-247
Rörelseresultat		1 381	-286
Resultat från andra värdepappersinnehav	8	1	0
Finansiella intäkter	9	50	96
Finansiella kostnader	9	-999	-1 055
Resultat före skatt		433	-1 245
Skatt	10	-254	260
Årets resultat		179	-985
<i>Övrigt totalresultat:</i>			
Poster som senare kan återföras i resultaträkningen:			
Valutakursdifferenser vid omräkning av utlandsverksamheter, netto efter skatt om 11 (-1)		-224	-29
Kassaflödessäkringar – säkringsreserv, netto efter skatt om 6 (94)		-23	-263
Förändring av ägarandel i dotterföretag		1	-
Summa övrigt totalresultat, netto efter skatt		-246	-292
Summa totalresultat		-67	-1 277
<i>Årets resultat hänförligt till:</i>			
Innehavare av aktier i moderföretaget		178	-985
Innehav utan bestämmande inflytande		1	-
<i>Totalresultat hänförligt till:</i>			
Innehavare av aktier i moderföretaget		-69	-1 277
Innehav utan bestämmande inflytande		2	-
Resultat per aktie (SEK) ⁴		0,54	-2,99

1) Inkluderar omstruktureringarkostnader 40 (979) MSEK.

2) Inkluderar omstruktureringarkostnader -186 (295) MSEK.

3) Inkluderar omstruktureringarkostnader - (39) MSEK.

4) Resultat per aktie är beräknat på 329 000 000 (329 000 000) utestående aktier.

SAS koncernen har inte några options- eller aktieprogram. Det konvertibla obligationslånet om 1 600 MSEK omfattande 34 408 602 aktier medför ingen utspädningseffekt då räntan per stamaktie som kan erhållas vid konvertering överstiger resultatet per aktie före utspädning.

Resultat före skatt och engångsposter, MSEK	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Resultat före skatt	433	-1 245
Omstruktureringarkostnader	-146	1 313
Realisationsresultat	488	-153
Övriga engångsposter	0	108
Resultat före skatt och engångsposter	775	23

Kommentarer till resultaträkningen

Samtliga tal inom parentes avser föregående räkenskapsår 2012, vilket omfattade tio månader (januari–oktober). Per den 30 september 2013 genomfördes försäljningen av 80% av aktieinnehavet i Widerøe's Flyveselskap AS (Widerøe), vilket innebär att Widerøes resultat är medräknat under perioden november 2012–september 2013 (elva månader).

SAS koncernens rörelseresultat uppgick till 1 381 (–286) MSEK och resultatet före skatt och engångsposter uppgick till 775 (23) MSEK.

Resultatet före skatt uppgick till 433 (–1 245) MSEK och resultatet efter skatt uppgick till 179 (–985) MSEK. Skattekostnaden uppgick till –254 (260) MSEK, vilken inkluderar en skattekostnad beroende på ändrad skattesats i Sverige från 26,3% till 22% vilket har inneburit att uppskjutna skattefordringar kopplat till underskottsavdrag har reducerats. Resultatet har också belastats med realisationsförluster i samband med aktieöverlåtelse vilka inte är skattemässigt avdragsgilla.

Valutakursutvecklingen har haft en negativ effekt på intäkterna och rörelseresultatet. På grund av SAS svaga finansiella ställning föregående år har kursräkningen varit lägre än normalt och därmed har valutakurs exponeringen ökat under innevarande räkenskapsår.

Koncernens intäkter uppgick till 42 182 (35 986) MSEK.

Koncernens totala rörelsekostnader uppgick till –40 801 (–36 272) MSEK.

Personalkostnaderna uppgick till –11 451 (–11 584) MSEK vilket inkluderar omstruktureringskostnader om –40 (–979) MSEK samt en positiv effekt om 450 MSEK vilket bland annat beror på förändrade villkor avseende förtidspension. Detta har minskat pensionsskulden och gett motsvarande positiv effekt i resultaträkningen. Kostnaden för flygbränsle uppgick till –9 046 (–8 035) MSEK och övriga rörelsekostnader, exklusive flygbränsle, uppgick till –16 396 (–14 070) MSEK. Leasingkostnaderna uppgick till –1 786 (–1 342) MSEK. Avskrivningarna uppgick till –1 658 (–1 426) MSEK.

Resultat vid försäljning av aktier i dotter- och intresseföretag samt rörelser om –371 (400) MSEK är primärt hänförligt till realisationsresultatet vid avyttring av 80% av aktieinnehavet i Widerøe om –367 (0) MSEK. Föregående års resultat avser fastighetstransaktioner samt försäljning av Flybussen. Resultat vid försäljning av flygplan och byggnader uppgick till –118 (–247) MSEK varav flygplansförsäljningar uppgick till –118 (–257) MSEK.

Resultatet från andra värdepappersinnehav uppgick till 1 (0) MSEK.

Koncernens finansnetto uppgick till –949 (–959) MSEK, varav räntenetto –773 (–757) MSEK, valutakursdifferenser 3 (1) MSEK och övriga finansiella poster –179 (–203) MSEK av vilka 0 (–50) MSEK har klassificerats som engångspost.

Totala engångsposter utgörs av omstruktureringskostnader, realisationsresultat samt övriga engångsposter och uppgick till –342 (–1 268) MSEK. Omstruktureringskostnaderna uppgick till 146 (–1 313) MSEK av vilka –40 (–979) MSEK avsåg personalkostnader, 186 (–280) MSEK avsåg upplösning av tidigare omstruktureringskostnad avseende fastigheter och 0 (–54) MSEK avsåg övriga rörelsekostnader.

Realisationsresultat uppgick till –488 (153) MSEK och avser realisationsresultaten som nämnts ovan. Övriga engångsposter uppgick till 0 (–108) vilka motsvarande period föregående år omfattade förlikning av legal tvist inom Cargo om –28 MSEK, reservering avseende omförhandling leverantörsavtal om –30 MSEK samt finansiella kostnader i samband med omförhandling av kreditfacilitet om –50 MSEK.

VALUTANS INVERKAN PÅ SAS KONCERNENS RESULTAT

Såväl omsättning som rörelsekostnader och finansiella poster påverkas i betydande grad av valutakursförändringar. Endast cirka 25% av intäkterna och 20% av rörelsekostnaderna är i svenska kronor. Den sammanlagda effekten på SAS koncernens rörelseresultat av förändrade valutakurser mellan räkenskapsåret 2012/2013 och motsvarande period föregående år var –212 MSEK. Valutaeffekten på intäkterna och rörelsekostnaderna beror på förstärkningen av den svenska kronan. Skillnaden mellan åren i valutakursdifferens på den finansiella nettoskulden var 17 MSEK. Den totala valuta-effekten vid jämförelse av resultatet före skatt mellan räkenskapsåret 2012/2013 och motsvarande period föregående år blev därmed –195 MSEK.

Valutapåverkan

MSEK	2012–2013 jmf 2011– 2012 Nov–okt	2012 jmf 2011 Jan–okt
Intäkter	–1 027	87
Personalkostnader	286	69
Övriga kostnader	697	–470
Omräkning av rörelsekapital	34	–66
Resultat valutasäkring kommersiella flöden	–202	–517
Rörelseresultat	–212	–897
Finansnetto	17	–14
Resultat före skatt	–195	–911

Valutakurseffekter i periodens resultat

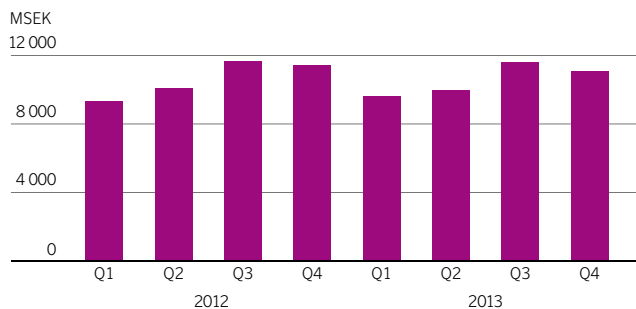
MSEK	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Omräkning av rörelsekapital	–17	–46
Resultat valutasäkring kommersiella flöden	–16	75
Rörelseresultat	–33	29
Valutakurseffekt på koncernens finansiella nettoskuld	3	1
Resultat före skatt	–30	30

Resultaträkning exklusive övrigt totalresultat – kvartalsvisa uppgifter

MSEK	2012					2012–2013				
	Jan–mar	Apr–jun	Jul–sep	Okt	Jan–okt	Nov–jan	Feb–apr	Maj–jul	Aug–okt	Nov–okt
Intäkter	9 591	11 392	11 096	3 907	35 986	9 597	9 933	11 593	11 059	42 182
Personalkostnader	-3 403	-3 323	-3 013	-1 845	-11 584	-3 216	-2 576	-2 943	-2 716	-11 451
Övriga rörelsekostnader	-6 229	-6 870	-6 429	-2 577	-22 105	-6 119	-6 260	-6 379	-6 684	-25 442
Leasingkostnader flygplan	-367	-413	-390	-172	-1 342	-397	-423	-480	-486	-1 786
Avskrivningar och nedskrivningar	-421	-434	-426	-145	-1 426	-426	-418	-426	-388	-1 658
Resultatandelar i intresseföretag	-14	17	32	-3	32	-13	0	19	19	25
Resultat vid försäljning av aktier i dotter- och intresseföretag samt rörelser	0	336	63	1	400	0	-302	0	-69	-371
Resultat vid försäljning av flygplan och byggnader	-24	-73	-70	-80	-247	-7	-40	-39	-32	-118
Rörelseresultat	-867	632	863	-914	-286	-581	-86	1 345	703	1 381
Resultat från andra värdepappersinnehav	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Finansiella intäkter	49	32	14	1	96	8	13	11	18	50
Finansiella kostnader	-314	-293	-309	-139	-1 055	-251	-233	-236	-279	-999
Resultat före skatt	-1 132	371	568	-1 052	-1 245	-823	-306	1 120	442	433
Skatt	403	-51	-134	42	260	193	-82	-276	-89	-254
Periodens resultat	-729	320	434	-1 010	-985	-630	-388	844	353	179
<i>Hänförligt till:</i>										
Innehavare av aktier i moderföretaget	-729	320	434	-1 010	-985	-630	-388	844	352	178
Innehav utan bestämmande inflytande	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1

Intäkter, 2012–2013

(kvartal enligt nya räkenskapsåret november–oktober)

EBIT-marginal, 2012–2013

(kvartal enligt nya räkenskapsåret november–oktober)

SAS koncernens balansräkning

TILLGÅNGAR, MSEK	Not	31 okt 2013	31 okt 2012
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	11	1 802	1 922
Materiella anläggningstillgångar	12		
Byggnader och mark		241	353
Flygplan		8 795	11 220
Reservmotorer och reservdelar		147	1 349
Verkstadsinventarier och service- utrustning för flygplan		117	110
Övriga inventarier och fordon		105	117
Pågående investeringar		21	34
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	13	251	160
		9 677	13 343
Finansiella anläggningstillgångar	14		
Kapitalandelar i intresseföretag	6	352	325
Andra värdepappersinnehav		292	23
Pensionsmedel, netto	15	12 507	12 232
Uppskjuten skattefordran	10	536	597
Andra långfristiga fordringar		2 249	1 250
		15 936	14 427
Summa anläggningstillgångar		27 415	29 692
Omsättningstillgångar			
Varulager och förråd	16	359	687
Förskott till leverantörer		2	0
		361	687
Kortfristiga fordringar	17		
Kundfordringar		1 376	1 311
Fordringar hos intresseföretag	18	1	3
Övriga fordringar		866	1 399
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	858	873
		3 101	3 586
Likvida medel			
Kortfristiga placeringar	20	2 080	366
Kassa och bank		2 671	2 423
		4 751	2 789
Summa omsättningstillgångar		8 213	7 062
SUMMA TILLGÅNGAR		35 628	36 754

EGET KAPITAL OCH SKULDER, MSEK	Not	31 okt 2013	31 okt 2012
Eget kapital			
Aktiekapital	21	6 613	6 613
Övrigt tillskjutet kapital		337	337
Reserver	22	-230	17
Balanserade vinstmedel		4 367	4 189
Totalt eget kapital hänförligt till moderföretagets ägare		11 087	11 156
Innehav utan bestämmande inflytande		16	-
Totalt eget kapital		11 103	11 156
Långfristiga skulder	23		
Förlagslån	24	956	978
Obligationslån	25	2 641	2 763
Övriga lån	26	5 054	5 260
Uppskjuten skatteskuld	10	938	1 013
Övriga avsättningar	28	1 361	1 967
Övriga skulder		161	130
		11 111	12 111
Kortfristiga skulder			
Kortfristig del av långfristiga lån		2 517	1 403
Kortfristiga lån	29	231	411
Förskott från kunder		16	0
Leverantörsskulder		1 689	1 929
Skatteskulder		36	32
Trafikavräkningskuld	30	3 932	4 292
Kortfristig del av övriga avsättningar	28	855	1 186
Övriga skulder		722	1 033
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	31	3 416	3 201
		13 414	13 487
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		35 628	36 754
Eget kapital per aktie (SEK) ¹		33,70	33,91

Information om koncernens ställda säkerheter, eventual- och hyresförpliktelser finns i Not 32, 33 och 34.

¹ Beräknat på 329 000 000 (329 000 000) utestående aktier. Ingen utspädning har skett under året.

Kommentarer till balansräkningen

Tillgångar

SAS koncernens totala tillgångar minskade från 36 754 MSEK till 35 628 MSEK under räkenskapsåret 1 november 2012–31 oktober 2013.

Räkenskapsårets investeringar uppgick till 1 877 MSEK och avsåg huvudsakligen förvärv av flygplan, reservdelar, motorunderhåll samt flygplansmodifieringar. Flygplansinvesteringarna uppgick till 1 058 MSEK varav flygplansköp utgjorde 711 MSEK och avsåg 15 flygplan – åtta MD-82 och fyra Boeing 717 som tidigare var operationellt leasade, två Airbus A320 samt en Bombardier Q300, tidigare operationellt leasad av Widerøe. Av dessa flygplan har fyra MD-82 sålts vidare under året.

Totalt har 18 flygplan sålts under räkenskapsåret och tillsammans med de reservmotorer som såldes under andra kvartalet uppgick den totala försäljningsintäkten till cirka 1,5 mdr SEK. I september såldes 80% av aktierna i Widerøe's Flyveselskap AS och de resterande 20% redovisas som andra värdepappersinnehav.

Per 31 oktober 2013 uppgick bokförda pensionsmedel, netto, till 12 507 MSEK. Per 31 oktober 2012 var värdet 12 232 MSEK (se vidare Not 15).

Likvida medel uppgick vid räkenskapsårets slut till 4 751 MSEK, vilket innebär en ökning om 1 962 MSEK sedan 31 oktober 2012. Likvida medel uppgår till 13% av balansomslutningen.

Eget kapital

Totalt eget kapital minskade med 53 MSEK till 11 103 MSEK. Årets resultat uppgick till 179 MSEK. Övrigt totalresultat uppgick till netto -246 MSEK där omräkning av utländska verksamheter netto stod för största delen med -224 MSEK. Soliditeten var 31% (30%) den 31 oktober 2013 och eget kapital per aktie uppgick till 33,70 (33,91) SEK.

Skulder

Av de totala skulderna var 11 510 (10 887) MSEK räntebärande per 31 oktober 2013. Värdet avseende kontrakterade kreditfaciliteter uppgick till 4 155 (7 113) MSEK, varav 1 986 (5 266) MSEK var outnyttjade. Räkenskapsårets amorteringar uppgick till 1 580 (2 572) MSEK och nyupplåningen uppgick till 3 115 (714) MSEK, varav huvudparten var nya obligationslån samt ersättningsfinansiering avseende flygplan.

Den finansiella nettoskulden, exklusive pensionsmedel, netto, uppgick till 4 567 (6 549) MSEK, en minskning sedan årsskiftet med 1 982 MSEK. Förändringen beror i huvudsak på försäljningen av Widerøe och från rörelsen genererade medel.

Totalt sysselsatt kapital uppgick vid årsskiftet till 22 613 (22 043) MSEK. Genomsnittligt sysselsatt kapital under året var 21 530 (24 757) MSEK. Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 7% (-8%).

SAS koncernens förändring i eget kapital

MSEK	Aktiekapital ¹	Övrigt tillskjutet kapital	Säkringsreserver	Omräkningsreserv	Balanserade vinstmedel ³	Totalt eget kapital hänförligt till moderföretagets ägare	Innehav utan bestämmande inflytande	Totalt eget kapital
Ingående balans 1 januari 2012	6 613	337²	251	58	5174	12 433		12 433
Årets resultat					-985	-985		-985
Valutakursdifferenser vid omräkning av utlandsverksamheter				-29		-29		-29
Kassaflödessäkringar			-357			-357		-357
Skatt hänförlig till komponenter avseende totalresultat			94			94		94
Summa totalresultat för året	-	-	-263	-29	-985	-1 277	-	-1 277
Utgående balans 31 oktober 2012	6 613	337	-12	29	4 189	11 156		11 156
Årets resultat					178	178	1	179
Förändring av ägarandel i dotterföretag							15	15
Valutakursdifferenser vid omräkning av utlandsverksamheter				-224		-224		-224
Kassaflödessäkringar			-29			-29		-29
Skatt hänförlig till komponenter avseende totalresultat			6			6		6
Summa totalresultat för året	-	-	-23	-224	178	-69	16	-53
Utgående balans 31 oktober 2013	6 613	337	-35	-195	4 367	11 087	16	11 103

1) Aktiekapitalet i SAS AB är fördelat på 329 000 000 aktier, kvotvärde 20,1. Se Not 21.

2) Beloppet består i sin helhet av överkursfonder.

3) Utdelning har ej lämnats för 2011 och 2012.

SAS koncernens kassaflödesanalys

MSEK	Not	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Resultat före skatt		433	-1 245
Avskrivningar och nedskrivningar		1 658	1 426
Resultat vid försäljning av flygplan, byggnader och aktier		488	-153
Justering för övriga poster som inte ingår i kassaflödet m m	35	-772	1 292
Betald skatt		-1	-1
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		1 806	1 319
<i>Förändring av:</i>			
Varulager och förråd		182	13
Rörelsefordringar		-406	39
Rörelseskulder		-554	1 191
Kassaflöde från förändringar av rörelsekapital		-778	1 243
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 028	2 562
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Flygplan		-1 058	-535
Reservmateriel		-257	-135
Byggnader, inventarier och pågående investeringar		-287	-340
Aktier och andelar, immateriella tillgångar m m		-178	-263
Förskottsinsbetalningar på flygmateriel		-97	-
Förvärv av dotterföretag	36	-	-1 322
Summa investeringar		-1 877	-2 595
Avyttring av dotterföretag	37	267	1 761
Försäljning av flygplan, reservmotorer och byggnader		751	211
Intäkter från sale and leaseback av flygplan		720	-
Försäljning av andra anläggningstillgångar m m		-94	4
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-233	-619
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Upptagande av lån		3 115	714
Återbetalning av lån		-1 580	-2 572
Förändring av räntebärande fordringar och skulder		-364	-1 103
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		1 171	-2 961
Årets kassaflöde			
Omräkningsdifferens i likvida medel		1 966	-1 018
Likvida medel vid årets början		-4	-1
Likvida medel vid periodens slut	38	2 789	3 808
Likvida medel vid periodens slut	38	4 751	2 789

Kommentarer till kassaflödesanalysen

Kassaflödet från den löpande verksamheten före rörelsekapitalförändringar har under året successivt förbättrats och uppgick till 1 806 MSEK.

Rörelsekapitalförändringen som uppgick till -778 MSEK är främst hänförlig till minskade rörelseskulder där framför allt avsättningarna är lägre än ett år tidigare.

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 1 028 MSEK. Flygplansköpen som uppgick till 711 MSEK består av åtta MD-82 och fyra Boeing 717 som tidigare var operationellt leasade av Scandinavian Airlines och en Q300 som tidigare var operationellt leasad av Widerøe samt två Airbus A320. Aktiverat motorunderhåll uppgick till 189 MSEK och flygplans-modifiering till 158 MSEK.

Avyttring av dotterföretag avser försäljningen av 80% av aktierna i Widerøe's Flyveselskap AS. Dessutom erhöles i november 2012 köpeskillingen för Flybussen i Oslo som avyttrades i oktober 2012. Sammantaget påverkade dessa två försäljningar koncernens likvida medel med 267 MSEK.

I mars såldes reservmotorer vilket genererade 738 MSEK. Vidare såldes nio MD-82 och genomfördes sale and leaseback av sex Boeing 737-600. Därutöver sålde Scandinavian Airlines tre Q400 till Widerøe som i sin tur genomförde en sale and leaseback.

Den externa finansieringen, netto, har under året ökat med 1 171 MSEK. Sammantaget ökade SAS koncernens likvida medel med 1 962 MSEK varefter de likvida medlen uppgick till 4 751 MSEK.

Noter till de finansiella rapporterna

Uttryckt i miljoner svenska kronor (MSEK) om inte annat anges.

Not 1 Väsentliga redovisningsprinciper

Allmänt

SAS AB ("Bolaget") och dess dotterföretag (kallas kollektivt för "Koncernen") tillhandahåller transporttjänster.

Koncernens huvudsakliga verksamhet är att bedriva passagerarflyg i ett omfattande nordiskt och internationellt nätverk. Koncernens tre viktiga knutpunkter i Köpenhamn, Stockholm och Oslo utgör fundamentet i flygnätverket. Förutom passagerarflyg erbjuder koncernen flygfrakttjänster och andra flygrelaterade tjänster på utvalda flygplatser i koncernens linjenätverk. Koncernens verksamhet inkluderar Scandinavian Airlines och Widerøe. Per den 30 september 2013 har dock 80% av aktieinnehavet i Widerøe avyttrats. I Scandinavian Airlines ingår, förutom flygverksamheten i konsortiet Scandinavian Airlines System, även Ground Operations, Technical Operations, SAS Cargo samt Blue1. Utöver dessa verksamheter finns även koncerngemensamma funktioner samt övriga verksamheter.

SAS AB är ett svenskt publikt aktiebolag med säte i Stockholm och adressen till huvudkontoret är Kabinvägen 5, Arlanda, Stockholm. SAS AB är moderföretag i SAS koncernen.

Vid SAS årsstämma den 19 april 2012 fattades beslut om att ändra koncernens räkenskapsår till att omfatta perioden 1 november–31 oktober istället för kalenderår och att föregående räkenskapsår skulle vara ett förkortat räkenskapsår och omfatta perioden 1 januari–31 oktober 2012. Årsredovisningen, inklusive dess noter, kommer således att för innevarande räkenskapsår 1 november 2012–31 oktober 2013 att jämföras med föregående räkenskapsår vilket omfattade perioden 1 januari–31 oktober 2012.

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de av EU godkända International Financial Reporting Standards (IFRS) samt tolkningar av IFRS Interpretations Committee (IFRIC) som gäller för räkenskapsår som börjar den 1 november 2012. Dessa standarder har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter. De finansiella rapporterna har upprättats på basis av anskaffningsvärde med undantag för omvärdering av finansiella tillgångar och skulder. De viktigaste redovisningsprinciperna anges nedan.

Uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna

För att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS krävs att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och antaganden.

Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Förändringar i uppskattningarna redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder. Se mer information under rubriken "Kritiska redovisningsbedömningar och källor till osäker värdering" i denna not.

Nya och ändrade standarder och tolkningar 2012/2013

Inga av de IFRS eller IFRIC-tolkningar som för första gången är obligatoriska för det räkenskapsår som började den 1 november 2012 har haft någon väsentlig inverkan på koncernen, förutom vad som anges nedan.

IAS 19 "Utförning av finansiella rapporter" förändrad avseende övrigt totalresultat. Den främsta förändringen är kravet på att gruppera de poster som redovisas i Övrigt totalresultat utifrån om de eventuellt ska omklassificeras till resultaträkningen i senare perioder eller ej. Detta har inneburit att nya rubrikrader lagts till i rapporten över övrigt totalresultat.

Nya standarder, ändringar och tolkningar av befintliga standarder där ändringen ännu inte trätt i kraft och som inte har tillämpats i förtid av koncernen

Följande nya och ändrade standarder och tolkningar av befintliga standarder har publicerats och är obligatoriska för koncernens redovisning för räkenskapsår som börjar den 1 november 2013 eller senare, men har inte tillämpats i förtid:

IAS 19 "Ersättningar till anställda" (ändringar) innebär bland annat att det inte längre är tillåtet att skjuta upp redovisningen av vissa avvikelser i uppskattningar (den så kallade "korridormetoden" tas bort) utan samtliga

avvikelser i uppskattningar ska redovisas omedelbart i övrigt totalresultat. Till följd av den ändrade standarden kommer de ackumulerade oredovisade avvikelserna ("Ej resultatförda estimatavvikelser samt planändringar") att redovisas i sin helhet mot eget kapital, vilken kommer att ha en avsevärd negativ effekt på koncernens eget kapital. Moderföretaget SAS AB:s redovisade eget kapital påverkas inte av denna ändring. Vidare ersätts räntekostnad och förväntad avkastning på förvaltningstillgångar med ett "räntenetto", vilket ska beräknas med diskonteringsräntan på den förmånsbestämda pensionsskulden eller pensionstillgången, netto. SAS avser att klassificera detta räntenetto som en personalkostnad och redovisa räntenettet inom rörelseresultatet. Redovisningen av estimatavvikelser och planändringar kommer också att innebära att uppskjutna skatteskulder kopplat till pensioner kommer att upplösas i och med att den temporära skillnaden mellan redovisningsmässig och skattemässig värde försvinner. Effekten av upplösning av uppskjutna skatteskulder kopplat till pensioner uppgår till cirka 1,5 mdr SEK vilket påverkar SAS koncernens eget kapital positivt.

De kvarvarande pensionsordningarna i Sverige (Alecta-planen och Euroben) redovisar ett överskott om cirka 5 mdr SEK per 1 november 2013. Detta överskott kan komma SAS tillgodo i form av framtida premierreduktioner varför särskild löneskatt kommer att redovisas på överskottet. Detta kommer att öka pensionsmedel, netto med cirka 1,2 mdr SEK, uppskjutna skatteskulder med cirka 0,2 mdr SEK samt eget kapital med cirka 1 mdr SEK.

Den ändrade IAS 19 ska tillämpas för räkenskapsår som börjar från och med den 1 januari 2013. Ändringen av räkenskapsåret inom koncernen innebär att koncernen kommer att tillämpa den ändrade standarden för det räkenskapsår som börjar den 1 november 2013, med retroaktiv tillämpning. Som en följd av ändringarna av IAS 19 har också Rådet för finansiell rapportering dragit tillbaka UFR 4 Redovisning av särskild löneskatt och avkastningsskatt. Koncernen kommer istället att redovisa särskild löneskatt enligt reglerna i IAS 19, vilket innebär att de aktuariella antaganden som ska göras vid beräkning av förmånsbestämda pensionsordningar även ska inkludera skatter som belöper på pensionsförmåner.

Nya kollektivavtal med flygande personal i Skandinavien ingicks i november 2012. De nya avtalen innebär bland annat att de förmånsbaserade pensionsordningarna till stor del ersätts med premiebaserade pensionsordningar med verkan från första kvartalet 2013/2014. När ovanstående förändringar redovisas under första kvartalet 2013/2014 reduceras pensionsförpliktelsen med cirka 12,9 mdr SEK. Dessutom kommer resultatet att förbättras med cirka 1 mdr SEK till följd av villkorsförändringarna.

Förutom övergång till premiebaserade pensionsordningar har bland annat den tidigare möjligheten till förtids- och deltidspension tagits bort, pensionsgrundande lön har sänkts och pensionsåldern för kabinpersonal inom Alecta-planen höjts från 60 till 65 år. Dessa förändringar har inneburit en resultatförbättring om 450 MSEK under räkenskapsåret 2012/2013 samt reducerat pensionsförpliktelsen och estimatavvikelsen med cirka 1,7 mdr SEK. Försäljningen av 80% av Widerøe i september 2013 har också ytterligare minskat pensionsförpliktelsen med cirka 2,8 mdr SEK och estimatavvikelsen med cirka 1,1 mdr SEK.

Per 31 oktober 2012 var pensionsförpliktelsen 33,5 mdr SEK. Under räkenskapsåret 2012/2013 har pensionsförpliktelsen reducerats med cirka 5 mdr SEK och efter redovisning av övergången till premiebaserade pensionsordningar blir reduktionen totalt sett cirka 18 mdr SEK. I och med att en del anställda redan har för- och deltidspension kommer denna förpliktelse att reduceras under de närmaste fem åren och i slutet av räkenskapsåret 2017/2018 beräknas därför pensionsförpliktelsen uppgå till cirka 14 mdr SEK vilket innebär en total reduktion om cirka 19,5 mdr vilket motsvarar cirka 60% av den ursprungliga pensionsförpliktelsen.

Sammantaget innebär ovanstående att eget kapital kommer att skrivas ned med cirka 7 mdr SEK vid införandet av den omarbetade IAS 19 per 1 november 2013 samt redovisning av villkorsändringarna under första kvartalet 2013/2014.

IFRS 7 "Finansiella instrument: Upplysningar" (ändringar), gällande upplysningar relaterade till nettoredovisning av tillgångar och skulder.

IFRS 9 "Finansiella instrument" ersätter de delar i IAS 39 som är relaterat till klassificering och värdering av finansiella instrument. IFRS 9 anger att finansiella tillgångar ska klassificeras i två olika kategorier; värdering till verkligt värde eller värdering till upplupet anskaffningsvärde. Klassificering fastställs vid första redovisningstillfället utifrån företagets affärsmodell samt karaktäristiska egenskaper i de avtalsenliga kassaflödena. För finansiella skulder sker inga stora förändringar jämfört med IAS 39. Den största för-

ändringen avser skulder som är identifierade till verkligt värde. För dessa gäller att den del av verkligt värdeförändringen som är hänförlig till den egna kreditrisken ska redovisas i övrigt totalresultat istället för resultatet såvida detta inte orsakar inkonsekvens i redovisningen (accounting mismatch). Koncernen har för avsikt att tillämpa den nya standarden senast det räkenskapsår som börjar 1 januari 2015 och har ännu inte utvärderat effekterna. Standarden har ännu inte antagits av EU.

IFRS 10 "Koncernredovisning" (ny) ger ytterligare vägledning för att bistå vid fastställandet av kontroll. Koncernen avser att tillämpa IFRS 10 för det räkenskapsår som börjar 1 november 2013 och bedömer att standarden inte kommer att få någon effekt på de finansiella rapporterna.

IFRS 12 "Upplysningar om andelar i andra företag" (ny), omfattar upplysningskrav för dotterföretag, samarbetsarrangemang, intresseföretag och ej konsoliderade "strukturerade enheter". Koncernen avser att tillämpa IFRS 12 för det räkenskapsår som börjar 1 november 2013 och kommer enbart påverka upplysningskraven i de finansiella rapporterna.

IFRS 13 "Värdering till verkligt värde" (ny) syftar till att minska komplexiteten genom att ge en mer precis definition av verkligt värde samt att upplysningskraven blir mer enhetliga. Koncernens bedömning är att standarden enbart innebär utökade tilläggsupplysningar.

Inga andra av de IFRS eller IFRIC-tolkningar som ännu inte har trätt i kraft, väntas ha någon väsentlig inverkan på koncernen.

Konsolideringsprinciper

Koncernredovisningen omfattar finansiella rapporter för moderföretaget och enheter som kontrolleras av företaget. Bestämmande inflytande (kontroll) föreligger där koncernen direkt eller indirekt äger mer än 50% av röstetallet eller har rätt att utforma/styra en enhets finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar.

Företag där koncernens ägande uppgår till minst 20% och högst 50%, eller där koncernen har betydande inflytande på annat sätt men inte kan utöva ett bestämmande inflytande, definieras som intresseföretag. Intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

Resultat från dotterföretag som förvärvats under året ingår i koncernens resultat från och med den dag då det kom under koncernens kontroll. De nettotillgångar som kan särskiljas, såväl materiella som immateriella, i nyligen förvärvade dotterföretag konsolideras i de finansiella rapporterna på basis av verkligt värde för koncernen vid det datum då koncernen fick kontroll. Resultat från dotterföretag som avyttrats under räkenskapsåret ingår i koncernens resultat fram till försäljningsdagen.

Minoritetsintresse i nettotillgångar hos konsoliderade dotterföretag redovisas i koncernens balansräkning som en separat komponent i eget kapital. Koncernens resultat och komponenter i övrigt totalresultat är hänförligt till moderföretagets ägare och till minoritetens ägare även om detta leder till ett negativt värde för minoritetsintresset. Alla koncerninterna transaktioner, balansposter, intäkter och kostnader elimineras vid konsolidering.

Rörelseförvärv

Förvärv av dotterföretag och rörelser redovisas enligt förvärvsmetoden. Anskaffningsvärdet för rörelseförvärv värderas som det sammanlagda verkliga värdet (vid förvärvstidpunkten då bestämmande inflytande erhålls) för erlagda tillgångar, uppkomna eller övertagna skulder samt emitterade egetkapitalandelar utfärdade av koncernen i utbyte mot kontroll av den förvärvade rörelsen. Förvärvsrelaterade kostnader redovisas i resultatet när de uppkommer. I anskaffningsvärdet ingår även verkligt värde vid förvärvstidpunkten för de tillgångar eller skulder som är följden av en överenskommelse om villkorad köpeskilling. Förändringar i verkligt värde för en villkorad köpeskilling som uppkommer på grund av ytterligare information som erhållits efter förvärvstidpunkten om fakta och förhållanden som förelåg per förvärvstidpunkten, kvalificerar som justeringar under värderingsperioden och justeras retroaktivt, med motsvarande justering av goodwill. Alla andra förändringar i det verkliga värdet för en villkorad köpeskilling som klassificeras som en tillgång eller skuld redovisas i enlighet med tillämplig standard. Villkorad köpeskilling som klassificeras som eget kapital omvärderas inte och efterföljande reglering redovisas inom eget kapital.

Det förvärvade företagets identifierbara tillgångar, skulder och eventualförpliktelser som uppfyller kraven för redovisning enligt IFRS 3 Rörelseförvärv redovisas till sitt verkliga värde på förvärvsdagen, med följande undantag:

- Uppskjuten skattefordran eller -skuld och skulder eller tillgångar hänförliga till det förvärvade företagets avtal om ersättning till anställda redovisas och värderas i enlighet med IAS 12 Inkomstskatter respektive IAS 19 Ersättningar till anställda.
- Skulder eller egetkapitalinstrument hänförliga till det förvärvade företagets aktierelaterade tilldelningar eller till utbytet av det förvärvade företagets aktierelaterade tilldelningar mot förvärvarens aktierelaterade tilldelningar

värderas vid förvärvstidpunkten i enlighet med IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar.

- Anläggningstillgångar (eller avyttringsgrupp) klassificerade som att de innehas för försäljning enligt IFRS 5 Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter värderas i enlighet med den standarden.

För varje rörelseförvärv värderas minoritetsintresse i det förvärvade företaget antingen till verkligt värde eller till värdet av den proportionella andelen av den förvärvade rörelsens identifierbara nettotillgångar. Vid stegvisa förvärv omvärderas de tidigare egetkapitalandelarna i det förvärvade bolaget till dess verkliga värde vid förvärvstidpunkten (det vill säga då bestämmande inflytande erhålls). Eventuell vinst eller förlust redovisas i resultatet. Eventuella förändringar i värdet på de tidigare egetkapitalandelarna som före förvärvstidpunkten redovisats i övrigt totalresultat, omklassificeras till resultatet utifrån samma grund som skulle krävas om dessa andelar hade avyttrats. Vid rörelseförvärv där summan av anskaffningsvärdet, eventuellt minoritetsintresse och verkligt värde vid förvärvstidpunkten på tidigare aktieinnehav överstiger verkligt värde vid förvärvstidpunkten på identifierbara förvärvade nettotillgångar redovisas skillnaden som goodwill i balansräkningen. Om skillnaden är negativ redovisas denna som en vinst på ett förvärv till lågt pris direkt i resultatet efter omprövning av skillnaden.

Transaktioner med minoritetsintressen

Förändringar i moderföretagets andel i ett dotterföretag som inte leder till en förlust av bestämmande inflytande redovisas som egetkapitaltransaktioner (det vill säga som transaktioner med koncernens ägare). Eventuell skillnad mellan det belopp med vilket minoritetsintresset justeras och det verkliga värdet på den erlagda eller erhållna ersättningen redovisas direkt i eget kapital och fördelas på moderföretagets ägare.

Förlust av bestämmande inflytande

När moderföretaget förlorar bestämmande inflytande över ett dotterföretag, beräknas vinsten eller förlusten vid avyttringen som skillnaden mellan:

- summan av det verkliga värdet för den erhållna ersättningen och det verkliga värdet av eventuellt kvarvarande innehav och
- de tidigare redovisade värdena för dotterföretagets tillgångar (inklusive goodwill), och skulder och eventuellt minoritetsintresse.

När det avyttrade dotterföretaget har tillgångar som värderas enligt omvärderingsmetoden eller till verkliga värden och de hänförliga ackumulerade vinsterna eller förlusterna har redovisats i övrigt totalresultat och ackumulerats i eget kapital, ska dessa belopp som tidigare redovisats i övrigt totalresultat och ackumulerats i eget kapital redovisas som om moderföretaget hade avyttrat tillgångarna direkt, vilket innebär en omklassificering till resultatet eller direkt överföring till balanserade vinstmedel.

Det verkliga värdet på kvarvarande innehav i det tidigare dotterföretaget vid den tidpunkt då det bestämmande inflytandet förloras betraktas som det verkliga värdet vid det första redovisningstillfället för en finansiell tillgång enligt IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering eller, i tillämpliga fall, anskaffningsvärdet vid det första redovisningstillfället för en investering i ett intresseföretag eller gemensamt styrt företag.

Innehav i intresseföretag

Intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden från och med det datum då koncernen får betydande inflytande till det datum då sådant inflytande upphör.

Resultat i intresseföretag redovisas med utgångspunkt i koncernens ägarandel av resultat för dessa intresseföretag. Eventuella förluster hos intresseföretag redovisas i koncernredovisningen tills innehavet i sådana intresseföretag skrivs ned till noll. Efter detta redovisas förluster endast i den utsträckning koncernen är skyldig att ge ekonomiskt stöd till sådana intresseföretag.

Det redovisade värdet för innehav i intresseföretag motsvarar kostnaden för varje investering, inklusive goodwill, andelen balanserade vinstmedel efter förvärvet och andra eventuella förändringar i eget kapital. Det redovisade värdet av innehav i intresseföretag värderas regelbundet, och om värdet har sjunkit skrivs det ned under den period då detta skedde.

Vinster och förluster från transaktioner med intresseföretag elimineras proportionerligt med koncernens intresse i dessa företag.

Avvecklade verksamheter och tillgångar som innehas för försäljning

När koncernen avser att avyttra, alternativt kategorisera som "innehav för försäljning", en verksamhet som utgör en självständig, väsentlig verksamhet eller ett geografiskt verksamhetsområde ska den klassificeras som avveck-

lad. Vinst eller förlust efter skatt i den avvecklade verksamheten särredovisas i resultaträkningen, skild från koncernens övriga resultat och redovisningen för jämförelseperioden visas för att presentera den avvecklade verksamheten separat från den kvarvarande verksamheten.

Tillgångar som innehas för försäljning värderas till det lägre av redovisat värde och verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader. Anläggnings-tillgångar och avyttringsgrupper klassificeras som innehav för försäljning om deras redovisade värde kommer att återvinnas vid en försäljning snarare än genom fortsatt nyttjande. Detta villkor anses vara uppfyllt när företagsledningen och styrelsen har fattat beslut om att avyttra rörelsen, en aktiv försäljningsprocess har inletts, och tillgångarna finns tillgängliga för omedelbar försäljning i sitt nuvarande skick, samt att det är troligt att försäljningen kommer att ske inom ett år.

Segmentrapportering

Identifieringen av segment görs baserat på den interna rapporteringen till den högste verkställande beslutsfattaren, vilken för SAS vidkommande bedömts vara VD. Koncernen styrs och rapporteras i enlighet med de nedan beskrivna segmenten. Tillämpade redovisningsprinciper i segmentrapporteringen sammanfaller med koncernens redovisningsprinciper enligt den beskrivning som framgår av denna not.

SAS koncernens rörelsesegment utgörs av Scandinavian Airlines och Widerøe. Per den 30 september 2013 har dock 80 % av aktieinnehavet i Widerøe avyttrats. Segmentens resultat används av koncernens högsta verkställande beslutsfattare för att följa upp och driva verksamheten. Övriga verksamheter omfattar vissa gemensamma service- och ledningsfunktioner.

Koncernens högste verkställande beslutsfattare följer inte löpande upp rörelseresultatet för resterande verksamheter och därför rapporteras dessa inte som separata segment. De har inkluderats i tabellen i Not 41 i kolumnen Övrigt.

Alla verksamheter, antingen de är juridiska bolag eller affärsenheter ska ha affärsmässiga relationer med kunder och leverantörer inom koncernen.

Segmentens prestationer bedöms utifrån ett rörelseresultatmått varför segmentinformationen presenteras per affärsområde till rörelseresultat, EBIT. Övriga poster fördelas ej per affärsområde.

Geografisk information om intäkter från externa kunder:

Trafikintäkter från inrikes trafik inom Danmark, Norge respektive Sverige allokeras till Inrikes. Trafik mellan de tre länderna hänförs till Intraskandinavisk. Övriga trafikintäkter allokeras till det geografiska område där destinationen ligger.

Övriga intäkter allokeras till geografiskt område baserat på kundens geografiska placering, till exempel avseende varor som exporteras till en kund i annat land alternativt den geografiska placering där tjänsten eller servicen utförs.

Tillgångar fördelade per geografiskt område omfattar inte koncernens flygplan och reservdelar. Eftersom flygplanen används flexibelt över hela linjenätet, finns ingen rättvisande bas för att allokera dessa tillgångar.

Omräkning av utländsk valuta

De enskilda finansiella rapporterna för företag inom koncernen värderas i företagets funktionella valuta, det vill säga valutan i den ekonomiska miljön där de primärt har sin verksamhet.

Transaktioner i andra valutor än företagets funktionella valuta (utländska valutor) omräknas enligt de valutakurser som rådde vid transaktionstillfället. Vid varje balansdatum ska monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta omräknas till balansdagens valutakurser. Icke-monetära poster redovisade till verkligt värde i utländsk valuta omräknas till de kurser som rådde den dag då det verkliga värdet fastställdes. Icke-monetära poster som värderats till sitt anskaffningsvärde i en utländsk valuta omräknas inte.

Kursdifferenser som uppstår på grund av omräkning redovisas som vinst eller förlust under den period då de uppstår, förutom kursdifferenser vid transaktioner som ingåtts för att säkra nettoinvesteringar i utländska dotterföretag och kursdifferenser på monetära poster som ska erhållas från eller betalas till en utländsk verksamhet för vilka betalning varken planeras eller sannolikt kommer att göras och som utgör en del av nettoinvesteringen i en utländsk verksamhet. Dessa differenser redovisas i övrigt totalresultat.

För koncernredovisningen omräknas tillgångar och skulder i koncernens utlandsverksamheter till balansdagens valutakurser. Intäkter och kostnader omräknas till genomsnittskursen under perioden, under förutsättning att valutakurserna inte fluktuerar väsentligen under perioden. I så fall används valutakursen på transaktionsdagen. Eventuella omräkningsdifferenser redovisas i övrigt totalresultat.

De valutakurser som tillämpas vid omräkning av de finansiella rapporterna i konsolideringssyfte är följande:

Valutakurser

			Balansdagskurs		Genomsnittskurs	
			2013 31 okt	2012 31 okt	2013 Nov-okt	2012 Jan-okt
Danmark	DKK	100	118,03	115,55	115,48	117,36
Norge	NOK	100	108,72	115,85	112,67	116,02
USA	USD		6,42	6,63	6,55	6,78
Storbritannien	GBP		10,30	10,68	10,22	10,72
Schweiz	CHF	100	713,46	713,27	703,77	724,59
Japan	JPY	100	6,53	8,31	7,07	8,59
EMU-länder	EUR		8,80	8,62	8,61	8,73

Finansiella instrument

Finansiella instrument redovisas i koncernens balansräkning när koncernen blir en part enligt instrumentets avtalsmässiga bestämmelser och värderas därefter till upplupet anskaffningsvärde eller verkligt värde beroende på hur de ursprungligen kategoriserades enligt IAS 39.

Upplupet anskaffningsvärde beräknas med hjälp av effektivräntemetoden där eventuella över- eller underkurser samt direkt hänförliga kostnader och intäkter periodiseras över kontraktets löptid med hjälp av effektivräntan. Effektivräntan är den ränta som ger instrumentets anskaffningsvärde som resultat vid nuvärdesberäkning av framtida kassaflöden.

Verkligt värde fastställs vanligtvis genom hänvisning till officiella marknadsnoteringar. När marknadsnotering saknas fastställs det verkliga värdet genom allmänt vedertagna värderingsmetoder såsom diskontering av framtida kassaflöden baserat på tillgänglig marknadsinformation.

Finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar delas upp i följande kategorier: tillgångar som kan säljas, finansiella tillgångar som omvärderas till verkligt värde över resultaträkningen samt lånefordringar och kundfordringar. Kategoriseringen beror på de finansiella tillgångarnas art och syfte, och fastställs vid det första redovisningstillfället.

Lånefordringar och kundfordringar

Utestående fordringar i intresseföretag kategoriseras som lånefordringar och kundfordringar och värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kundfordringar kategoriseras som lånefordringar och kundfordringar. Kundfordrans förväntade löptid är 13 dagar, varför värdet redovisas till nominellt belopp utan diskontering, vilket bedöms vara en god uppskattning av verkligt värde. Kundfordringar utvärderas individuellt för nedskrivningar och alla nedskrivningsförluster redovisas i resultatet som övriga rörelsekostnader.

Likvida medel

Likvida medel omfattar kassamedel, depositioner och likvida investeringar med en löptid på högst tre månader, vilka snabbt kan konverteras till känt kontantbelopp och där risken för värdeförändring är liten. Posterna kortfristiga placeringar samt kassa och bank i koncernens balansräkning utgör sammantaget koncernens likvida medel. Depositioner och spårade medel, kategoriseras som låne- och kundfordringar och övriga placeringar kategoriseras som finansiella tillgångar som innehas för handel.

Finansiella skulder och eget kapital

Finansiella skulder och egetkapitalinstrument klassificeras enligt villkoren i kontraktet.

Ett egetkapitalinstrument är ett kontrakt som innebär en residual rätt i koncernens tillgångar när skulderna har dragits av. Egetkapitalinstrument utfärdade av koncernen redovisas med beloppet av de ersättningar som erhållits efter direkta emissionskostnader.

Finansiella skulder utgör kontraktsskyldigheter och redovisas när koncernen blir betalningsskyldig enligt kontraktet.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulder kategoriseras som andra skulder. Eftersom leverantörsskulder har en förväntat kort löptid redovisas värdet till nominellt belopp utan diskontering, vilket bedöms vara en god approximation av leverantörsskulderens verkliga värde.

Låneskulder

Långfristiga låneskulder, det vill säga skulder med löptid längre än ett år, utgörs av räntebärande skulder till banker och kreditinstitut samt emitterade obligationslån. Kortfristiga låneskulder utgörs av kortfristig del av den räntebärande långfristiga låneskulden, det vill säga den del av lånen som ska

amorteras, under kommande räkenskapsår, samt övriga kortfristiga räntebärande skulder med en återstående löptid som är kortare än ett år.

Alla låneskulder kategoriseras som andra skulder och redovisas inledningsvis till verkligt värde med avdrag för direkta transaktionskostnader. Därefter värderas låneskulder till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden med undantag för eventuella långfristiga låneskulder som redovisas som säkring av verkligt värde. Den säkrade risken i samband med långfristiga låneskulder som betecknas som verkligt värdesäkringar värderas till verkligt värde.

Sammansatta finansiella instrument

Komponenterna i ett sammansatt finansiellt instrument (konvertibelt skuldebrev) som emitteras av SAS klassificeras separat som finansiella skulder respektive eget kapitalinstrument i enlighet med avtalsvillkoren och definitionerna av en finansiell skuld och ett eget kapitalinstrument. Konverteringsrätten som kommer att regleras genom ett utbyte av ett fast belopp av kontanter mot ett fastställt antal av bolagets egna aktier är ett eget kapitalinstrument.

Vid emissionstidpunkten, fastställs skuldkomponentens verkliga värde genom diskontering med gällande marknadsränta för en liknande skuld utan konverteringsrätt. Detta belopp redovisas som en skuld och värderas därefter till upplupet anskaffningsvärde till dess att skulden utsläcks vid konvertering eller vid dess förfallotidpunkt.

Konverteringsrätten klassificeras som ett eget kapitalinstrument och dess värde bestäms genom avdrag av skuldkomponenten från det sammansatta finansiella instrumentets verkliga värde. Detta värde redovisas som eget kapital och omvärderas därefter inte. Ingen vinst eller förlust redovisas vid konvertering eller vid förfall av konverteringsrätten.

Transaktionskostnader som är direkt hänförliga till emissionen av det sammansatta finansiella instrumentet allokeras till skuld- respektive egetkapitalkomponenten proportionerligt baserat på den initiala fördelningen av erhållna medel. Transaktionskostnader hänförliga till egetkapitalkomponenten redovisas direkt i eget kapital. Transaktionskostnader hänförliga till skuldkomponenten inkluderas i skuldens bokförda värde och periodiseras över skuldens löptid enligt effektivräntemetoden.

Derivatinstrument

Koncernen innehar olika finansiella instrument för att hantera valutarisker, ränterisker och bränslerisker.

Alla derivat värderas till verkligt värde och redovisas som antingen tillgångar eller skulder beroende på om instrumentets verkliga värde är positivt eller negativt.

Redovisningen av förändringar i verkligt värde beror på huruvida derivatet har betecknats, och uppfyller kraven för säkringsredovisning samt vilken typ av säkring det gäller. Om derivat betecknats som ett säkringsinstrument i en verklig värdesäkring redovisas förändringar i derivatets verkliga värde och den säkrade posten i resultatet på den rad i koncernens resultaträkning som gäller den säkrade posten. Om ett derivat betecknats som ett säkringsinstrument i en kassaflödessäkring eller säkring av nettoinvestering redovisas den effektiva delen av förändringarna i derivatinstrumentets verkliga värde i övrigt totalresultat och ackumuleras i säkringsreserven i eget kapital. Den ineffektiva delen av kassaflödessäkringar redovisas direkt i koncernens resultat. Belopp som hänförs till eget kapital återförs i koncernens resultat under de perioder när den säkrade posten redovisas i koncernens resultat. För ett derivat som inte betecknats som säkringsinstrument redovisas vinsten eller förlusten i resultatet för den period då förändringen uppkom.

För att säkringsredovisning ska få tillämpas måste dess effektivitet kunna påvisas vid ingående och löpande under säkringsperioden. När det gäller säkring av prognostiserade kassaflöden är ett krav att det är mycket sannolikt att prognosen ska inträffa.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till historiskt anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuell nedskrivning. Dessa tillgångar skrivs av linjärt till beräknat restvärde över den förväntade nyttjandeperioden. Eftersom komponenter i flygplan har varierande nyttjandeperiod har koncernen delat upp komponenterna i avskrivningssyfte.

Kostnader för rutinmässigt flygplansunderhåll samt reparationer resultatförs löpande. Omfattande modifieringar, bland annat de större obligatoriska genomgångarna av motorerna, och förbättringar på anläggningstillgångar aktiveras och skrivs av tillsammans med den tillgång som arbetet hänförs till, över dess kvarvarande nyttjandeperiod. Investeringar i egna och hyrda lokaler skrivs av över beräknad nyttjandeperiod, dock ej överstigande kvarvarande hyresperiod för hyrda lokaler.

Resultat vid avyttring eller utrangering av materiell anläggningstillgång beräknas som skillnaden mellan försäljningsvärdet och det redovisade värdet. Den vinst eller förlust som uppstår redovisas i resultatet.

Avskrivningar baseras på följande förväntade nyttjandeperioder:

Tillgångsklass	Avskrivning
Flygplan	20 år ¹
Reservmateriel och reservdelar	20 år ¹
Motorkomponenter (genomsnitt)	8 år
Verkstadsinventarier och serviceutrustning för flygplan	5–10 år
Övriga inventarier och fordon	3–5 år
Byggnader	5–50 år

1) Beräknat restvärde efter en nyttjandeperiod på 20 år uppgår till 10%.

Leasing

SAS har ingått finansiella och operationella leasingavtal. Leasingavtal där SAS i stor utsträckning tar över samtliga risker och fördelar med tillgången redovisas som finansiella leasingavtal. Alla övriga leasingavtal klassificeras som operationella leasingavtal.

Koncernen som leasetagare

Finansiella leasingavtal – I början av leasingperioden redovisas finansiella leasingavtal till det lägre av verkligt värde för tillgången i leasingavtalet och nuvärde av minimileaseavgifterna. Motsvarande betalningsskyldighet till leasegivaren ingår i balansräkningen under övriga lån. Leaseavgifter är proportionellt fördelade mellan finansiella kostnader och minskad leasingförpliktelse så att en konstant räntesats redovisas för den återstående skulden. Tillgångens nyttjandeperiod överensstämmer med koncernens policy för ägda tillgångar.

Vinst från sale and leaseback av egendom och utrustning som givit upphov till ett finansiellt leasingavtal skjuts upp och periodiseras över leasingperioden.

Sale and leaseback-avtal klassificeras i enlighet med ovan nämnda principer för finansiell respektive operationell leasing.

Operationell leasing – Avgifter som ska betalas under operationella leasingavtal belastar resultatet linjärt över perioden för respektive leasingavtal. Förmåner som erhållits och eventuellt kommer att erhållas som stimulans för att ingå ett operationellt leasingavtal fördelas också linjärt över leasingperioden.

Om en sale and leaseback-transaktion resulterar i ett operationellt leasingavtal, och det är uppenbart att transaktionen genomförs till verkligt värde, redovisar koncernen eventuell vinst eller förlust omedelbart.

Koncernen som leasegivare

Finansiell leasing – Fordringar från finansiell leasing upptas i balansräkningen till nettoinvesteringsbeloppet i leasingavtalet, vilket beräknas utifrån minimileaseavgifterna och eventuellt restvärde diskonterat till den ränta som kalkylerats i leasingavtalet. Intäkter från finansiell leasing allokeras till olika redovisningsperioder så att den speglar en konstant periodisk avkastning från koncernens utestående nettoinvestering för leasingavtalen.

Operationell leasing – Hyresintäkter från operationell leasing redovisas linjärt över perioden för respektive leasingavtal. Direkta initialkostnader för förhandlingar och upprättande av ett operationellt leasingavtal adderas till det redovisade värdet för den leasade tillgången och redovisas linjärt över leasingperioden.

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar utgörs av goodwill och aktiverade kostnader för systemutveckling. Koncernen bedriver ingen verksamhet avseende forskning och utveckling (FoU).

Immateriella tillgångar redovisas i balansräkningen när:

- en identifierbar, icke-monetär tillgång föreligger
- det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna som kan hänföras till tillgången kommer att tillfalla företaget
- tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt

Goodwill redovisas i balansräkningen som en immateriell tillgång till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade nedskrivningar. Goodwill utgörs av det belopp varmed summan av anskaffningsvärdet, eventuellt innehav utan bestämmande inflytande och verkligt värde vid förvärvstidpunkten på tidigare aktieinnehav överstiger verkligt värde vid förvärvstidpunkten på identifierbara förvärvade nettotillgångar.

Vinst eller förlust vid avyttringen av en enhet inkluderar kvarvarande redovisat värde på den goodwill som avser den avyttrade verksamheten.

Goodwill har bedömts ha en obestämbar nyttjandeperiod. Goodwill allokeras till minsta möjliga kassagenererande enhet och det redovisade värdet prövas minst en gång per år för ett eventuellt nedskrivningsbehov. Prövning av nedskrivningsbehovet sker dock oftare om det finns indikationer på att en värdeminskning har inträffat. En analys av diskonterat kassaflöde utförs

utifrån kassaflödena från den kassagenererande enheten och denna enhets redovisade värde av tillgångarna jämförs med deras återvinningsvärde. Dessa kassaflöden diskonteras med räntesatser som koncernen uppskattar vara den riskpåverkade genomsnittliga kapitalkostnaden för de aktuella verksamheterna. Eventuell nedskrivning redovisas omedelbart i resultatet.

Utvecklingskostnader som inte uppfyller ovan nämnda kriterier resultatförs i den period de uppkommer. Kostnader för systemutveckling redovisas som en tillgång under förutsättning att de uppfyller ovan nämnda kriterier. Aktiverade utvecklingskostnader skrivs av linjärt över tillgångens förväntade nyttjandeperiod vilken uppgår maximalt till fem år. Avskrivning på aktiverade utvecklingskostnader ingår i posten avskrivningar i resultaträkningen.

Utsläppsrätter

När utsläppsrätter erhålls vederlagsfritt från respektive lands myndighet redovisas dessa till nominellt belopp, vilket i praktiken innebär att både den immateriella tillgången och den förutbetalda intäkten värderas till noll. Inköpta utsläppsrätter avsedda för eget bruk redovisas som immateriella tillgångar under omsättningstillgångar till anskaffningskostnad med avdrag för nedskrivningar. Till den del förbrukade utsläppsrätter motsvaras av innehavda utsläppsrätter redovisas en avsättning i balansräkningen. Denna avsättning värderas till de innehavda utsläppsrätternas anskaffningsvärde. Till den del förbrukade utsläppsrätter överstiger innehavda utsläppsrätter värderas avsättningen till gällande marknadspris, med motsvarande kostnad i resultaträkningen.

Nedskrivning av materiella och immateriella tillgångar med bestämbar nyttjandeperiod

Koncernen utvärderar kontinuerligt huruvida det finns indikationer på värdenedgång avseende materiella och immateriella tillgångar med bestämbar nyttjandeperiod för att identifiera potentiella nedskrivningsbehov. Om sådana indikationer identifieras görs en beräkning av återvinningsvärdet för tillgången (eller som en del av en kassagenererande enhet) för att fastställa den eventuella nedskrivningens storlek. Återvinningsvärdet definieras som det högre av tillgångens verkliga värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Om det beräknade återvinningsvärdet för tillgången (eller den kassagenererande enheten) är lägre än dess bokförda värde skrivs det bokförda värdet på tillgången (eller den kassagenererande enheten) ned. Hur återvinningsvärdet fastställs beror på vilken sorts tillgång det rör sig om.

Vid varje bokslutstillfälle utvärderas om det finns indikationer om att grunden för tidigare nedskrivningar inte längre föreligger eller har förbättrats. Om sådana indikationer finns omräknas återvinningsvärdet, och bokfört värde ökas till det lägre av återvinningsvärde och det bokförda värde som tillgången skulle ha haft om tidigare nedskrivning inte hade ägt rum.

Varulager och förråd

Varulager och förråd av flygmateriel samt övriga förråd är redovisade till det lägsta av anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde. Anskaffningsvärde beräknas genom tillämpning av först in/först ut-metoden. Vissa reservdelar relaterade till flygplan värderas enligt lägsta värdets princip kollektivt med motsvarande flygplan.

Avsättningar och eventalförpliktelser

Avsättningar redovisas då koncernen identifierar legala eller informella förpliktelser som ett resultat av historiska händelser, då dessa utfall är sannolika samt att de ekonomiska resurser som krävs för att lösa förpliktelserna med rimlig säkerhet kan uppskattas.

Ett omstruktureringsåtagande anses ha uppstått och avsättning för förpliktelser görs när koncernen har fastställt en utförlig och detaljerad formell plan för omstruktureringen. Planen ska ha kommunicerats till berörda parter och antingen ha påbörjats eller blivit offentligt tillkännagiven.

Ersättningar till anställda

Pensioner

Koncernen har olika pensionsordningar för sina anställda. Dessa varierar kraftigt på grund av olika lagstiftning och avtal om tjänstepensionssystem i de enskilda länderna.

För de pensionsordningar där arbetsgivaren har förpliktat sig för en bestämd premie har förpliktelserna mot arbetstagarna upphört när avtalade premier har erlagts. Där förmånsbaserad pension har avtalats upphört inte förpliktelserna förrän avtalade pensioner utbetalats. Koncernen gör en beräkning av pensionsförpliktelserna för de förmånsbaserade pensionsordningarna baserad på uppskattad framtida slutlön. Samtidigt görs en uppskattning av fonderade medel.

Årets pensionskostnad är sammansatt av nuvärdet av årets pensionsintjänning och ränta på förpliktelsen vid årets början med avdrag för avkastning på fonderade medel. Härtill kommer för vissa pensionsordningar amortering av estimatavvikelser och planändringar. Koncernen tillämpar den så kallade korridoren vid redovisning av estimatavvikelser. Under korridor-metoden redovisas estimatavvikelser utanför korridorrens nedre och övre gränser omedelbart. Dessa beräknas som 10% av den största av den fastställda förpliktelsen vid den aktuella tidpunkten eller det verkliga värdet av förvaltningstillgångarna. Estimativavvikelser utanför korridoren amorteras över en 15-årsperiod, vilket motsvarar den genomsnittliga återstående anställningstiden.

Planändringar och avvikelser mellan förväntade och faktiska utfall för beräknade pensionsförpliktelser och fonderade medel amorteras över genomsnittlig kvarvarande intjäningstid för de yrkesaktiva som omfattas av pensionsplanen.

Uppsägningslöner

Ersättningar vid uppsägning utgår när en anställd sagts upp före normal pensionstidpunkt eller då en anställd accepterar frivillig avgång från anställning i utbyte mot sådana ersättningar. Koncernen redovisar avgångsvederlag när det föreligger sådan skyldighet enligt anställningskontrakt eller vid uppsägning som resultat av ett erbjudande som gjorts för att uppmuntra till frivillig avgång från anställd.

Intäktsredovisning

Passagerarintäkter

Biljettförsäljning redovisas som kortfristig trafikavräkningskuld i koncernens balansräkning. Passagerarintäkter redovisas när SAS eller annat flygbolag utför transporten. Ej längre giltiga biljetter som inte har använts av passageraren redovisas som intäkt. Koncernen gör en uppskattning av outnyttjade biljetter varje period med utgångspunkt i historisk användningsnivå för outnyttjade biljetter under den senaste två- eller treårsperioden, och redovisar löpande intäkter och reducerar den kortfristiga trafikavräkningskulden utifrån denna uppskattning.

Koncernen bedömer löpande den beräknade kortfristiga trafikavräkningskulden och redovisar eventuella justeringar i sina finansiella rapporter under den period då bedömningarna görs. Dessa justeringar gäller i första hand återbetalningar, utbyten, transaktioner med andra flygbolag och andra poster som slutbetalas under en period som kommer senare än respektive biljettförsäljning och till annat belopp än det ursprungliga försäljningspriset.

Charterintäkter

Koncernen nyttjar flygplan på charterbasis för flygningar som äger rum utöver de reguljära flygningarna i form av hyresavtal med särskilda kunder. Likt passagerarintäkter, redovisas charterintäkter när transporten har genomförts.

Post- och fraktintäkter

Koncernen tillhandahåller godstransporttjänster, både i passagerarplan och kommersiella fraktflygningar. Intäktsredovisning görs när flygtransporten har genomförts.

Ränteintäkter

Ränteintäkter redovisas i enlighet med effektivräntemetoden. Ränteintäkter består huvudsakligen av ränteintäkter på bankkonto, fordringar och räntebärande värdepapper.

Övriga intäkter

Försäljning av varor och övriga tjänster intäktsredovisas när varan har levererats respektive när tjänsten har utförts.

Lojalitetsprogram

Genom medlemskap i koncernens lojalitetsprogram, EuroBonus, kan kunderna tjäna bonuspoäng genom att flyga med SAS och/eller andra Star Alliance-bolag samt genom att handla från kommersiella samarbetspartners, till exempel hyrbils- och kreditkortsföretag.

Enligt IFRIC 13 är tilldelning av lojalitetspoäng att betrakta som en separat identifierbar transaktion vid köp av flygbiljetter. Den del av biljettpriiset som allokeras till lojalitetspoängen värderas till verkligt värde och redovisas som en intäkt först i den period som åtagandet uppfylls.

Låneutgifter

Låneutgifter som uppkommer i verksamheten resultatförs under den period de uppkommer. Låneutgifter avseende förskottsbetalningar hänförliga till

ännu ej levererade flygplan aktiveras som del i anskaffandet av kvalificerade produktionsresurser. I det fall beslut fattats att skjuta upp leveranser av flygplan för vilka förskott erlagts, upphör aktivering av räntekostnader. Avskrivningar av aktiverade låneutgifter påbörjas vid drifttagande av flygplanen och sker enligt huvudprincipen för flygplan.

Skatter

Aktuell skatt för perioden baseras på periodens resultat justerat för skattemässigt icke avdragsgilla kostnader och icke skattepliktiga intäkter. Den aktuella skatten beräknas utifrån per balansdagen gällande skattesatser.

Vid redovisning av uppskjuten skatt tillämpas balansräkningsmetoden varvid temporära skillnader, skillnader mellan tillgångars eller skulders redovisade och skattemässiga värden, resulterar i en uppskjuten skattefordran eller skatteskuld. Uppskjutna skatteskulder redovisas för samtliga skattepliktiga temporära skillnader, medan uppskjutna skattefordringar redovisas i den utsträckning det är sannolikt att skattepliktiga överskott kommer att skapas mot vilka de avdragsgilla temporära skillnaderna kan utnyttjas, eller innan rätten att utnyttja underskottsavdrag går förlorad.

Uppskjutna skatteskulder redovisas avseende samtliga skattepliktiga temporära skillnader hänförliga till investeringar i dotter- och intresseföretag utom i de fall koncernen kan styra tidpunkten för återföring av de temporära skillnaderna och det är sannolikt att en sådan återföring inte sker inom en överskådlig framtid.

Uppskjuten skatt beräknas utifrån de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller aviserade per balansdagen. Uppskjuten skatt resultatförs, utom i de fall då den är relaterad till poster som bokförs i övrigt totalresultat eller direkt mot eget kapital, då den uppskjutna skatten också bokförs i övrigt totalresultat respektive direkt mot eget kapital.

Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder netto redovisas om posterna avser samma skattemyndighet.

Kritiska redovisningsbedömningar och källor till osäker värdering

Upprättandet av bokslut och tillämpningen av redovisningsprinciper baseras ofta på ledningens bedömningar eller på uppskattningar och antaganden om de redovisade beloppen av tillgångar och skulder som inte är direkt uppenbara utifrån andra källor. Dessa uppskattningar samt antaganden i samband med dessa baseras på tidigare erfarenheter och andra faktorer som anses vara relevanta. Faktiska resultat kan komma att skilja sig från dessa uppskattningar.

Uppskattningarna och underliggande antaganden ses över regelbundet. Ändrade uppskattningar redovisas i den period uppskattningen ändras om ändringen endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Nedan beskrivs övergripande de redovisningsprinciper som påverkas av sådana uppskattningar eller antaganden som förväntas ha den största inverkan på SAS koncernens redovisade resultat eller finansiella ställning. För uppgifter om redovisade värden på balansdagen hänvisas till balansräkningen med tillhörande nothänvisningar.

Förväntade ekonomiska nyttjandeperioder för materiella anläggningstillgångar

Koncernledningens granskar periodiskt att de ekonomiska nyttjandeperioderna för materiella anläggningstillgångar är korrekta. Granskningen utgår från tillgångarnas aktuella skick, den period som de förväntas fortsätta vara ekonomiskt förmånliga för koncernen, information om tidigare tillgångar av samma art samt utvecklingen i branschen.

Eventuella förändringar i den ekonomiska nyttjandeperioden för egendom och utrustning redovisas framåtriktat i resultatet.

Nedskrivning av tillgångar

Koncernen granskar de bokförda värdena på sina tillgångar för att avgöra om det finns några indikationer på att dessa tillgångar behöver skrivas ned. När dessa bedömningar görs allokteras tillgångar som inte genererar eget kassaflöde till en lämplig kassagenererande enhet.

Företagsledningen ska göra vissa antaganden vid värdering av tillgångarna, inklusive tidpunkt och värde för kassaflöden som ska genereras genom tillgångarna. Det uppskattade framtida kassaflödet baseras på rimliga antaganden vilka representerar ledningens bästa uppskattning av de ekonomiska förutsättningar som kommer att föreligga under tillgångens återstående livslängd, och baseras på senaste finansiella plan som godkänts av ledningen. På grund av denna subjektivitet kommer dessa uppskattningar sannolikt att avvika från framtida faktiska verksamhetsresultat och kassaflöden, och alla sådana avvikelser kan medföra en nedskrivning under kommande perioder.

Pensioner

Pensionsantaganden är viktiga inslag i de aktuariella metoder som används för att mäta pensionsåtaganden och värdera tillgångar och kan ha en väsentlig inverkan på redovisad pensionsförpliktelse, pensionstillgång och den årliga pensionskostnaden. De två antaganden som är mest kritiska är diskonteringsräntan och den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångar.

Diskonteringsräntan har fastställts baserat på marknadsmässig avkastning på förstklassiga företagsobligationer (bostadsobligationer) och löptiden återspeglar den uppskattade tidsfördelningen och storleken av pensionsutbetalningarna (durationen) samt den valuta som dessa ska betalas i.

En sänkt diskonteringsränta ökar nuvärdet av pensionskulden och den årliga kostnaden.

För att bestämma den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångar tar koncernen i beaktande tillgångarnas nuvarande och förväntade kategorifördelning och historisk såväl som förväntad avkastning på de olika kategorierna av tillgångar.

Avvikelser kan uppstå om den faktiska avkastningen är högre eller lägre än uppskattat eller av faktiska inflationsnivåer och lönejusteringar som avviker från koncernens antaganden. Dessutom påverkas estimatavvikelser av förändrade parametrar med avseende på diskonteringsränta och förväntad livslängd. Förändrade antaganden kan medföra en väsentlig förändring av pensionstillgångarna, förpliktelser och pensionskostnader under kommande perioder.

Under året har diskonteringsräntan höjts vid beräkandet av nuvärdet av pensionsförpliktelser i Sverige. Denna ökning har minskat nuvärdet av pensionsförpliktelserna (och estimatavvikelsen med motsvarande belopp). Bedömningen avseende framtida lönejusteringar har ökat med en procentenhet avseende pensionsplaner i Sverige med motsvarande ökning av inflationsantagandet. Bedömningen avseende framtida lönejusteringar motsvarar inflationsantagandet i respektive land, se vidare information i Not 15.

Känsligheten vid förändringar av olika parametrar var för sig kan uppskattas enligt följande: En procentenhets förändring av diskonteringsräntan har en påverkan på förpliktelsen med cirka 3,4 mdr SEK. En procentenhets förändring av inflationsantagandet påverkar förpliktelsen med cirka 1,4 mdr SEK och en procentenhets förändring av parametern för lönejustering påverkar förpliktelsen med cirka 1,2 mdr SEK. En procentenhets förändring av förväntad långsiktig avkastning av förvaltningstillgångar har en påverkan på förvaltningstillgångarnas verkliga värde med cirka 0,2 mdr SEK.

Uppskjuten skatt

Koncernen redovisar uppskjutna skattefordringar vid varje balansdag i den utsträckning det är sannolikt att de kommer att utnyttjas under kommande perioder. Detta bygger på uppskattningar om framtida lönsamhet. Om dessa uppskattningar ändras kan det medföra minskade uppskjutna skattefordringar under kommande perioder för tillgångar som för närvarande redovisas i koncernens balansräkning. När framtida lönsamhetsnivåer uppskattas, beaktas verksamhetsresultat från de senaste åren och, om så behövs, övervägs försiktiga och genomförbara skatteplaneringsstrategier för att generera framtida lönsamhet. Om framtida lönsamhet är sämre än det belopp som kalkylerades när det uppskjutna skattebeloppet fastställdes kommer en minskning i uppskjutna skattefordringar att krävas, med motsvarande belastning av resultatet, utom i fall då den är relaterad till poster som bokförts direkt mot eget kapital. Om framtida lönsamhet överskrider den nivå som kalkylerats vid beräkningen av uppskjutna skattefordringar, kan ytterligare en uppskjuten skattefordran redovisas med motsvarande kreditering av resultatet, utom i det fall den uppskjutna skatten hänförs sig till ett rörelseförvärv.

Om dessa uppskattningar ändras kan det också medföra nedskrivning av uppskjutna skattefordringar under kommande perioder för tillgångar som för närvarande redovisas i balansräkningen.

Rättstvister

Koncernen är involverad i rättstvister och andra tvister som en naturlig del av affärsverksamheten. Det krävs bedömningar från ledningen för att avgöra det sannolika utfallet. Faktiska resultat av utfallet kan avvika från ledningens bedömning vilket i sin tur kan påverka koncernens resultat (se också förvaltningsberättelsen: legala frågeställningar).

Moderföretagets redovisningsprinciper

Moderföretaget har upprättat sin årsredovisning enligt Årsredovisningslagen och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 "Redovisning för juridiska personer" samt tillämpliga uttalanden från Rådet för finansiell rapportering. RFR 2 innebär att moderföretaget i årsredovisningen för den juridiska personen ska tillämpa samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden så långt detta är möjligt inom ramen för Årsredovisningslagen och

Tryggandelagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Rekommendationen anger vilka undantag och tillägg som ska göras från IFRS.

Ändrade redovisningsprinciper:

Ändringar i RFR 2 2012/2013

De ändringar i RFR 2 Redovisning för juridiska personer som har trätt i kraft och gäller för räkenskapsåret 2012/2013 avser följande områden:

IFRS 7 Finansiella instrument: upplysningar, IAS 1 Utformning av finansiella rapporter, IAS 10 Händelser efter rapportperioden, IAS 11 Entreprenadavtal och IAS 18 Intäkter.

Implementeringen av dessa ändringar har inte haft någon väsentlig effekt på moderföretagets finansiella rapporter.

Ändringar i RFR 2 som ännu inte har trätt i kraft och som inte har tillämpats i förtid av moderföretaget

Rådet för finansiell rapportering har givit ut en ändring i RFR 2 avseende redovisning av koncernbidrag som träder i kraft för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2013 eller senare. Ändringen innebär att företag kan välja att redovisa koncernbidrag enligt rekommendationens huvudregel eller enligt en alternativregel. Enligt huvudregeln redovisar moderföretaget koncernbidrag som erhålls från ett dotterföretag som en finansiell intäkt och koncernbidrag som lämnas till dotterföretag som en ökning av andelar i koncernföretag. Enligt alternativregeln redovisas koncernbidrag som moderföretaget erhåller från eller lämnar till dotterföretag som bokslutsdispositioner. Denna ändring har inte tillämpats i förtid och Koncernen har ännu inte utvärderat effekterna av ändringen.

Skillnaderna mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper framgår nedan:

Pensioner: De löpande pensionspremierna redovisas som kostnader.

Aktier i dotter- och intresseföretag: Redovisas till anskaffningsvärde. Förvärvsrelaterade kostnader för dotterföretag, som kostnadsförs i koncernredovisningen, ingår som en del i anskaffningsvärdet för andelar i dotterföretag.

Övriga aktier och andelar: Redovisas till anskaffningsvärde.

Säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet: Omräkningsdifferenser avseende valutasäkring redovisas i resultaträkningen.

Not 2 Intäkter

	2012-2013 Nov-okt	2012 Jan-okt
Trafikintäkter:		
Passagerarintäkter	31 739	26 998
Charter	2 066	1 726
Post och frakt	1 289	1 130
Övriga trafikintäkter	2 353	1 954
Övriga rörelseintäkter:		
Försäljning ombord	169	18
Ground Handling-tjänster	1 161	1 012
Tekniskt underhåll	179	148
Terminal- och speditionstjänster	412	315
Försäljningskommissioner och -avgifter	758	776
Övriga rörelseintäkter	2 056	1 909
	42 182	35 986

Not 3 Personalkostnader

Medelantal anställda

Medelantalet anställda under 2012/2013 inom SAS koncernen var 14 127 (14 897). Fördelningen av medelantal anställda per land framgår av tabell nedan.

Medelantalet anställda i Danmark uppgick till 4 387 (4 710), i Norge 5 127 (5 360) samt i Sverige 3 821 (3 964).

	2012-2013 Nov-okt		2012 Jan-okt	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Danmark	2 385	2 002	2 967	1 743
Norge	3 481	1 646	3 413	1 947
Sverige	2 378	1 443	2 463	1 501
Finland	164	152	179	148
Estland	28	71	25	72
Övriga länder	200	177	233	206
Totalt	8 636	5 491	9 280	5 617
Totalt män och kvinnor	14 127		14 897	

Könsfördelning inom ledande befattningar i koncernen

	2013		2012	
	Antal på balansdagen	varav män	Antal på balansdagen	varav män
Styrelseledamöter	39	79%	34	79%
VD och andra ledande befattningshavare	30	67%	32	75%

Löner, ersättningar och sociala avgifter

SAS koncernens totala lönekostnader uppgick till 10 794 (11 014) MSEK varav sociala avgifter 1 508 (1 345) MSEK och pensioner 844 (1 031) MSEK.

Löner, ersättningar och sociala avgifter inkluderar omstrukturingskostnader om 40 (979) MSEK.

	2012-2013 Nov-okt		2012 Jan-okt	
	Löner & andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostnad) ¹⁾	Löner & andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostnad) ¹⁾
SAS AB	60	31(16)	63	36(18)
SAS Konsortiet	6 702	2 034(755)	7 215	2 129(966)
Övriga dotterföretag	1 680	287(73)	1 360	211(47)
SAS koncernen totalt	8 442	2 352(844)	8 638	2 376(1 031)

¹⁾ Pensionskostnaden för samtliga VD och andra ledande befattningshavare i SAS koncernens företag uppgick till 13 (13) MSEK.

Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelse, verkställande direktörer och övriga ledande befattningshavare samt övriga anställda framgår av tabell nedan.

	2012-2013 Nov-okt		2012 Jan-okt	
	Styrelse, VD & ledande befattningshavare (varav rörlig lön)	Övriga anställda	Styrelse, VD & ledande befattningshavare (varav rörlig lön)	Övriga anställda
SAS AB	25 (-)	35	30 (-)	33
SAS Konsortiet	11 (-)	6 691	9 (-)	7 206
Ground Handling-verksamheten ¹⁾	2 (1)	397	-	-
Blue1	13 (-)	161	9 (-)	156
Widerøes Flyveselskap	2 (0)	1 014	3 (1)	1 001
SAS Cargo	7 (0)	71	8 (1)	63
Övriga dotterföretag	1 (-)	12	3 (0)	117
SAS koncernen totalt	61 (1)	8 381	62 (2)	8 576

¹⁾ Verksamheten omfattar endast sep-okt 2013 och ingick tidigare i Konsortiet.

	2012-2013 Nov-okt	2012 Jan-okt
Pensionskostnader		
Förmånsbaserade pensionsordningar	431	552
Premiebaserade pensionsordningar	413	479
Summa	844	1 031

Ersättningar och förmåner till styrelsen, VD och övriga ledande befattningshavare

Till styrelsens ledamöter i SAS AB utgår arvode och annan ersättning enligt årsstämans beslut, som även har godkänt principerna för ersättningarna till ledande befattningshavare.

Styrelsen

Vid årsstämman i SAS AB den 20 mars 2013 fastställdes i förhållande till 2012 oförändrade arvoden till styrelsens ledamöter och ersättning för arbete i styrelseutskott enligt nedan:

Styrelsens ordförande	585 TSEK
Styrelsens förste vice ordförande	390 TSEK
Styrelsens andre vice ordförande	345 TSEK
Övriga styrelseledamöter (7 pers.)	295 TSEK/ledamot
Arbetsgattsuppleanter (6 pers.)	1 TSEK inläsningsarvode/styrelsemöte
	3,5 TSEK arvode/styrelsemöte vid deltagande
Ordförande revisionsutskottet	95 TSEK
Övriga ledamöter i revisionsutskottet (2 pers.)	45 TSEK
Ordförande ersättningsutskottet	70 TSEK
Övriga ledamöter ersättningsutskottet (2 pers.)	25 TSEK

Ingen av styrelseledamöterna har under räkenskapsåret 2012/2013 varit anställd i SAS koncernen med undantag av arbetstagarrepresentanterna och deras suppleanter. Ingen styrelseledamot, som inte är anställd i SAS koncernen, har erhållit någon ersättning eller förmån från något bolag i SAS koncernen utöver i flygbranschen sedvanliga reseförmåner och det arvode som erhållits för styrelse- och utskottsarbetet.

Styrelsens ledamöter beslöt den 5 november 2012 att sänka sina av årsstämman fastställda arvoden med 30% till årsstämman 2014. För de ledamöter som var ledamöter i styrelsen i november 2012 gäller således ovanstående arvode minus 30%. För nyvalda styrelseledamöter på årsstämman den 20 mars 2013 följs de av årsstämman 2013 fastställda arvoden.

Principer

Följande av årsstämman fastställda ersättningsprinciper har tillämpats under räkenskapsåret 2012/2013 avseende ledande befattningshavare i SAS koncernen. Med ledande befattningshavare avses i detta sammanhang VD och övriga medlemmar av SAS koncernledning. Det har under räkenskapsåret 2012/2013 varit sex övriga medlemmar av SAS koncernledning.

Den sammanlagda ersättningen till ledande befattningshavare ska vara marknadsmässig och konkurrenskraftig samt stå i relation till ansvar och befogenheter. Ersättningen ska utgöras av fast lön, övriga förmåner samt

pension. Styrelsen får frånga riktlinjerna om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det.

SAS koncernens övergripande ersättningsmodell bygger på följande fem hörnstenar:

- Lönesättningen ska vara individuell och differentierad
- Lönesättningen ska vara nationell och marknadsanpassad
- Lönesättningen ska vara ett viktigt chefsinstrument för att nå verksamhetens mål
- Lönesättningen ska stimulera till professionell och personlig utveckling
- Pensionsförmånen ska vara avgiftsbestämd och premien får ej överstiga 30% av årslönen

Verkställande direktör tillika koncernchef Rickard Gustafson, har följande ersättningskomponenter i sitt anställningsavtal:

- En årlig lön som är föremål för lönerrevision i januari varje år. Från och med 1 december 2012 är årslönen 8 000 TSEK.
- En premiebestämd pensionsordning där 30% av den årliga lönen erläggs som premie till en överenskommen pensionsförsäkring. Pensionsålder är 62 år.
- Uppsägningstiden är sex månader vid uppsägning från verkställande direktörens sida och tolv månader vid uppsägning från SAS AB:s sida. Avgångsvederlag för verkställande direktören, vid uppsägning från SAS AB på annan grund än väsentligt avtalsbrott, grovt åsidosättande av verkställande direktörens åligganden eller brottslig gärning mot SAS koncernen, utgår med ett belopp motsvarande tolv månadslöner. Om ny anställning erhålls inom tolv månader efter anställningens upphörande ska utfallande avgångsvederlag minskas med erhållen ersättning från sådan ny anställning.

Vice verkställande direktörerna

SAS koncernen har under räkenskapsåret 2012/2013 haft två vice verkställande direktörer, Henriette Fenger Ellekrog (Koncerndirektör, HR & Communication) och Göran Jansson (CFO).

Henriette Fenger Ellekrog har följande ersättningskomponenter i sitt anställningsavtal:

- En årlig lön som är föremål för lönerrevision i januari varje år. Från och med 1 december 2012 är årslönen 3 157 TDKK motsvarande 3 646 TSEK.
- En premiebestämd pensionsordning där 30% avsätts till försäkring. Pensionsålder är 65 år.

Göran Jansson har följande ersättningskomponenter i sitt anställningsavtal:

- En årlig lön som är föremål för lönerrevision i januari varje år. Från och med 1 december 2012 är årslönen 3 950 TSEK.
- En premiebestämd pensionsordning där 29,8% av lönen avsätts till vald försäkring. Pensionsålder är 60 år.

För Henriette Fenger Ellekrog och Göran Jansson är uppsägningstiden sex månader vid uppsägning från den anställdes sida och tolv månader vid uppsägning från SAS AB:s sida.

Avgångsvederlag för vice verkställande direktörer, vid uppsägning från SAS AB:s sida på annan grund än väsentligt avtalsbrott, grovt åsidosättande av vice verkställande direktörens åligganden eller brottslig gärning mot SAS koncernen, utgår med ett belopp motsvarande tolv månadslöner med avräkning mot inkomster från annan anställning eller uppdrag.

Avgångsvederlag kan även utgå vid uppsägning från befattningshavarens sida om dennes ansvar eller befogenheter väsentligen förändras genom organisatoriska förändringar. Avgångsvederlag i ovannämnda fall utgår dock inte om befattningshavaren erbjuds annan relevant anställning inom SAS koncernen.

Andra ledande befattningshavare

Två av de nuvarande fyra övriga koncernledningsmedlemmarna har premiebaserade pensionsordningar där 23–30% av den fasta grundlönen avsätts till pension. Pensionsålder för båda är 65 år. Övriga två medlemmar har förmånsbaserade pensionsordningar med respektive 67 och 60 års pensionsålder. Uppsägningstiden för alla övriga koncernledningsmedlemmar är

tolv månader vid uppsägning från SAS AB:s sida och sex månader vid uppsägning från den anställdes sida.

Avgångsvederlag för dessa ledande befattningshavare fastställs enligt samma principer som för de två nuvarande vice verkställande direktörerna, dock med den skillnaden att avgångsvederlaget, till följd av redan ingångna avtal, för en befattningshavare uppgår till belopp motsvarande årslönen i två år där avräkning för inkomster från annan anställning eller uppdrag uppgår till maximalt 50% av det totala avgångsvederlaget.

För en medlem av koncernledningen har styrelsen beslutat en rörlig lönemodell. För aktuell lönemodell gäller en "mällön" på 100% som består av en fast grundlön på 60% och en rörlig lön på 40%. Den rörliga lönen baseras på utfall i förhållande till i förväg uppsatta mål och fastställs i ett målkontrakt. De av årsstämman fastställda ersättningsprinciperna medger att styrelsen får frånga riktlinjerna om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det. Styrelsen har i detta fall ansett att det finns särskilda skäl till att avvika från principerna om att ingen rörlig lön ska utgå till medlemmar av koncernledningen då (i) modellen är introducerad i samband med en substantiell reduktion av koncernledningsmedlemmens årliga lön, och (ii) att den rörliga lönen utgår till den koncernledningsmedlem som ansvarar för Sales & Marketing, vilket är ett funktionsområde där rörlig lön är etablerad marknadsstandard.

Aktierelaterade ersättningar

Några aktiekursrelaterade incitamentsprogram finns inte i SAS koncernen och har därför inte tilldelats någon befattningshavare i SAS koncernen.

Övrigt

Övriga typiska chefsavtal i SAS koncernen baseras på de fem hörnstenar som beskrivits ovan under rubriken Principer.

Under 2013 har den sammanlagda ersättningen utgjorts av fast lön, rörlig lön, övriga förmåner samt pension. Som en del av åtgärderna i omställningsprogrammet beslutades 2012 att ändra ersättningsmodellen för chefsavtal i SAS och att avveckla rörlig lön och resultatbonus i chefsavtal. Avvecklingen av rörlig lön är genomförd vid utgången av den individuella uppsägningstid som gäller för respektive chef och har för merparten av dem genomförts under räkenskapsåret 2012/2013. Härefter består chefsavtal av fast lön, övriga förmåner samt pension.

För ledare och medarbetare inom försäljningsorganisationen är en rörlig lönemodell introducerad under 2013. Denna lönemodell utgörs av en "mällön", bestående av en fast grundlön motsvarande 60–80% av "mällönen" och en rörlig lön motsvarande 20–40% av "mällönen". Den rörliga lönedelen baseras på utfall i förhållande till i förväg uppsatta individuella försäljningsmål som fastställs i ett målkontrakt.

Berednings- och beslutsprocessen

Frågan om styrelsens arvoden bereds av valberedningen, som består av representanter valda vid årsstämman. Förslag till styrelsearvoden framläggs på stämman av valberedningen för stämmans beslut.

Det av styrelsen inrättade ersättningsutskottet har som sin primära uppgift att för styrelsens beslut bereda frågor som rör den verkställande direktörens lön och övriga anställningsvillkor, samt utarbeta och föreslå de huvudprinciper och ramvillkor som ska gälla för lönesättning och andra ersättnings- och anställningsvillkor (inklusive, i förekommande fall, rörlig lön, pension och principer för avgångsvederlag) för ledande befattningshavare och övriga ledare i SAS koncernen. Förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för koncernledningen framläggs av styrelsen på årsstämman för stämmans beslut.

Ersättningsutskottet har under året behandlat samt givit styrelsen rekommendationer gällande övergripande principer för ersättningspolicys i SAS koncernen innefattande bland annat principerna och nivåerna för den avvecklade rörliga lönen baserat på koncernens resultat. Styrelsen har diskuterat ersättningsutskottets rekommendationer och fattat beslut i enlighet därmed. Ersättningar till andra ledande befattningshavare än VD har beslutats av verkställande direktören efter samråd med ersättningsutskottet och i enlighet med av stämman fastställda principer.

Ersättningsutskottet har haft ett protokollfört sammanträde under räkenskapsåret 2012/2013 och därutöver ett antal informella diskussioner.

Ersättningar och förmåner till VD och övriga ledande befattningshavare 2012–2013 (nov–okt), TSEK

Namn	Fast lön ¹	Övriga förmåner ³	Summa fast lön och övriga förmåner	Pensionspremier
Rickard Gustafson	8 210	195	8 405	2 328
Henriette Fenger Ellekrog ²	3 764	152	3 916	1 110
Göran Jansson	4 044	8	4 052	1 208
Övriga ²	17 666	591	18 257	4 214

1) Inkluderar semesterersättning.

2) Omräknat till TSEK.

3) Övriga förmåner inkluderar bilförmån, sjukvårdsförsäkringar samt grupplivförsäkringar.

Not 4 Övriga rörelsekostnader

	2012-2013 Nov-okt	2012 Jan-okt
Försäljningskostnader	2 444	1 994
Flygbränsle	9 046	8 035
Luftfartsavgifter	4 154	3 539
Cateringkostnader	981	780
Hanteringskostnader	1 649	1 372
Tekniskt flygplansunderhåll	2 566	2 025
Data- och telekommunikationskostnader	981	898
Övrigt	3 621	3 462
Summa	25 442	22 105

Not 5 Avskrivningar och nedskrivningar

	2012-2013 Nov-okt	2012 Jan-okt
Immateriella tillgångar	47	38
Flygplan	1 377	1 108
Reservmotorer och reservdelar	107	158
Verkstadsinventarier och serviceutrustning för flygplan	35	29
Övriga inventarier och fordon	49	46
Byggnader och inredningar	43	47
Summa	1 658	1 426

Not 6 Resultat- och kapitalandelar i intresseföretag

	2012-2013 Nov-okt	2012 Jan-okt
<i>Resultatandelar i intresseföretag:</i>		
Air Greenland A/S ¹	23	28
Flyrail AB	-3	-1
Malmö Flygfraktterminal AB	5	5
Övriga	0	0
Summa	25	32
Totala intäkter i intresseföretag	1 540	1 278
Resultat efter skatt i intresseföretag	78	105

1) Resultatandelen inkluderar korrigering avseende föregående års resultat med -4 (-8) MSEK.

	Organisationsnr	Säte	Kapitalandel %	Kapitalandel	
				2013 31 okt	2012 31 okt
<i>Kapitalandelar i intresseföretag:</i>					
Air Greenland A/S	30672	Nuuk, Grönland	37,5	338	308
Flyrail AB	556773-5252	Norrköping, Sverige	50,0	0	3
Malmö Flygfraktterminal AB	556061-7051	Malmö, Sverige	40,0	11	12
Övriga				3	2
Summa				352	325
Totala tillgångar i intresseföretag				1 768	1 752
Totala skulder i intresseföretag				-815	-852
Eget kapital i intresseföretag				953	900

Not 7 Resultat vid försäljning av flygplan och byggnader

	2012-2013 Nov-okt	2012 Jan-okt
Boeing 737	-33	-
deHavilland Q400	-30	-39
MD-82/83/87	-47	-218
Reservmotorer	-8	-
Fastigheter	-	10
Summa	-118	-247

Not 8 Resultat från andra värdepappersinnehav

	2012-2013 Nov-okt	2012 Jan-okt
Realisationsresultat vid försäljning av aktier och andra andelar	1	0
Summa	1	0

Not 9 Finansnetto

	2012-2013 Nov-okt	2012 Jan-okt
Finansiella intäkter		
Ränteutgifter på finansiella tillgångar ej värderade till verkligt värde	14	22
Ränteutgifter på finansiella tillgångar värderade till verkligt värde	37	82
Övriga finansiella intäkter	0	0
Nettoresultat finansiella instrument kategoriserade som:		
Innehav för handel	-1	-8
Summa	50	96
Finansiella kostnader		
Räntekostnader på finansiella skulder ej värderade till verkligt värde	-732	-658
Räntekostnader på finansiella skulder värderade till verkligt värde	-90	-199
Övriga finansiella kostnader	-180	-203
Valutakursdifferenser, netto	4	1
Nettoresultat finansiella instrument kategoriserade som:		
Innehav för handel	-1	4
Andra skulder	0	0
Säkringsredovisning		
Säkring av verkligt värde		
- varav värdeförändring på säkringsinstrument	-22	-11
- varav värdeförändring på säkrad post	22	11
Ineffektivitet på kassaflödessäkring	-	-
Ineffektivitet på säkning av nettoinvestering i utlandsverksamhet	-	-
Summa	-999	-1055

Not 10 Skatt

Följande komponenter ingår i koncernens skattekostnad.

	2012-2013 Nov-okt	2012 Jan-okt
Aktuell skatt	-69	-21
Uppskjuten skatt	-185	281
Summa skattekostnad redovisad i årets resultat	-254	260
Skatt redovisad i övrigt totalresultat	17	93
Summa skattekostnad redovisad i övrigt totalresultat	17	93

Aktuell skatt har beräknats utifrån fastställd skattesats i respektive land. Uppskjuten skatt har beräknats till den skattesats som förväntas gälla då skatten realiserar.

Skattekostnaden för räkenskapsåret kan stämmas av mot resultat före skatt enligt följande:

	2012-2013 Nov-okt	2012-2013 (%) Nov-okt	2012 Jan-okt	2012 (%) Jan-okt
Resultat före skatt	433		-1 245	
Skatt enligt skattesats i Sverige	-114	-26,3	327	-26,3
Skatteeffekt av resultat i intresseföretag	-10	2,3	-13	-1,0
Skatteeffekt av icke avdragsgilla kostnader	-23	5,3	-271	-21,8
Skatteeffekt av icke skattepliktiga intäkter	123	-28,4	316	25,4
Övrigt	68	-15,7	-12	-1,0
Skatteeffekt av omvärdering av uppskjuten skatt	-298	68,8	-87	-7,0
Skattekostnad och effektiv skattesats för räkenskapsåret	-254	58,6	260	20,9

	2013 31 okt	2012 31 okt
Uppskjuten skatteskuld/skattefordran:		
Uppskjuten skatteskuld	938	1 013
Uppskjuten skattefordran	-536	-597
Uppskjuten skatteskuld, netto	402	416

I tabellerna nedan redovisas koncernens väsentligaste uppskjutna skatteskulder och skattefordringar efter kategori samt hur skulderna och fordringarna förändrats.

	2013 31 okt	2012 31 okt
Uppskjuten skatteskuld i balansräkningen:		
Anläggningstillgångar	1 512	1 919
Kassaflödessäkringar	-37	-50
Pensioner	1 681	1 726
Övriga temporära skillnader	227	209
Kvittning av uppskjutna skattefordringar/skatteskulder	-2 445	-2 791
Summa	938	1 013

	2013 31 okt	2012 31 okt
Uppskjuten skattefordran i balansräkningen:		
Skattemässiga underskottsavdrag	2 287	2 558
Anläggningstillgångar	155	77
Avsättningar/fordringar	539	753
Kvittning av uppskjutna skattefordringar/skatteskulder	-2 445	-2 791
Summa	536	597

	2013 31 okt	2012 31 okt
Avstämning av uppskjuten skatteskuld, netto:		
Ingående balans	416	814
Årets förändring avseende kassaflödessäkringar	-6	-94
Förändring enligt resultaträkningen	185	-281
Uppskjuten skatt redovisad mot eget kapital	11	-1
Kursdifferenser m m	-204	-22
Uppskjuten skatteskuld, netto, per 31 oktober	402	416

Per balansdagen har koncernen outnyttjade underskottsavdrag uppgående till cirka 11 000 (11 200) MSEK. Baserat på dessa underskottsavdrag redovisar koncernen en uppskjuten skattefordran om 2 287 (2 558) MSEK. Uppskjutna skattefordringar redovisas i den utsträckning det finns faktorer som talar för att skattepliktiga överskott kommer att skapas innan rätten att

utnyttja underskottsavdragen går förlorad. Bedömningen om respektive koncernföretags framtida resultatutveckling baseras såväl på redovisade resultat under senare år som på förbättrade lönsamhetsutsikter. Redovisade skattefordringar avser främst koncernens verksamheter i Danmark och Sverige. För underskottsavdrag uppgående till 1 611 (1 342) MSEK, redovisas ingen uppskjuten skattefordran på grund av osäkerhet vad avser framtida vinstintjäning. Av underskottsavdragen förfaller 0 MSEK under 2014 och 77 MSEK under åren 2015–2023. För resterande underskottsavdrag finns ingen förfallotidpunkt.

Avsättning för uppskjuten skatt på temporära skillnader relaterade till icke utdelade vinster i dotter- och intresseföretag har inte skett, då dessa vinster inte kommer att delas ut inom överskådlig framtid alternativt att utdelning kan ske utan att vinstmedlen blir föremål för beskattning.

Skatter redovisade direkt mot balansräkningen avseende kassaflödessäkringar, redovisade enligt IAS 39, uppgår till 7 (59) MSEK.

Not 11 Immateriella tillgångar

	Goodwill		Övriga tillgångar ²		Summa immateriella tillgångar	
	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt
Ingående anskaffningsvärde	1 033	1 027	2 251	1 992	3 284	3 019
Investeringar	-	-	124	263	124	263
Försäljning/utrangering	-	-	-3	-2	-3	-2
Företagsförsäljning ¹	-166	-	-	-	-166	-
Omklassificeringar	-	-	-	-	-	-
Valutakursdifferenser	-63	6	1	-2	-62	4
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	804	1 033	2 373	2 251	3 177	3 284
Ingående avskrivningar	-130	-130	-1 232	-1 196	-1 362	-1 326
Årets avskrivningar	-	-	-47	-38	-47	-38
Försäljning/utrangering	-	-	3	-	3	-
Företagsförsäljning ¹	24	-	-	-	24	-
Omklassificeringar	-	-	-	-	-	-
Valutakursdifferenser	8	-	-1	2	7	2
Utgående ackumulerade avskrivningar	-98	-130	-1 277	-1 232	-1 375	-1 362
Redovisat värde	706	903	1 096	1 019	1 802	1 922

1) Under året avyttrades 80% av innehavet i Widerøe's Flyveselskap AS.

2) Avser aktiverade systemutvecklingskostnader.

SAS koncernen bedriver ingen verksamhet avseende forskning och utveckling (FoU).

	2013 31 okt	2012 31 okt
Goodwill:		
SAS Scandinavian Airlines Norge	692	737
Widerøe	-	152
Blue1	14	14
Summa goodwill	706	903

Prövning av nedskrivningsbehov av immateriella tillgångar

Bedömning av värdet av koncernens goodwillposter har gjorts genom jämförelse med återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet har baserats på respektive kassagenererande enhets nyttjandevärde och bygger på kassaflöden i respektive enhets affärsplan, vilka omfattar fyra år.

För perioden efter planperioden har ingen tillväxttakt eller kostnadsutveckling antagits utan prövningen har baserats på en konstant resultatnivå.

De prognostiserade kassaflödena baseras på antaganden avseende volymutveckling, enhetsintäkt, driftsmarginaler och diskonteringsräntor, som fastställs av företagsledningen baserat på historisk erfarenhet och marknadsdata. Antaganden bortom det fjärde året i planperioden bygger på att kassaflödet ligger kvar på slutårets nivå. Principerna för ovan bedömning är oförändrade sedan 2012 års prövning.

Diskonteringsräntan har estimerats baserat på en vägd kapitalkostnad efter skatt om 9,2% (9,6%–10,2%). Diskonteringsräntan före skatt för respektive bolag har därefter bestämts beroende på respektive bolags nominella skattesats och uppgår till 12,2%. För 2012 uppgick diskonteringsräntan före skatt till mellan 13% och 13,5%.

För att stödja den nedskrivningsprövning som gjorts av goodwill i koncernen har en övergripande analys gjorts av känsligheten i de variabler som använts i modellen. En försämring av vart och ett av de väsentliga antagandena som ingår i affärsplanerna eller en försämring av den årliga omsättningstillväxten, driftsmarginalerna bortom planperioden eller en höjning av diskonteringsräntan som var och en för sig är rimligt trolig visar att en god marginal ändå finns mellan återvinningsvärde och redovisade värden. Ledningen har därför gjort bedömningen att det inte finns något behov av nedskrivning av goodwill vid utgången av oktober 2013.

Not 12 Materiella anläggningstillgångar

	Byggnader & mark		Flygplan ^{1,2}		Reservmotorer & reservdelar		Verkstadsinventarier & serviceutrustning flygplan	
	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt
Ingående anskaffningsvärde	1 264	1 611	24 368	24 792	2 627	2 518	1 088	1 077
Investeringar	2	4	1 058	535	257	135	51	57
Aktiverade räntor ³	-	-	-	-	-	-	-	-
Försäljning/utrangering	-21	-394	-1 813	-1 343	-1 175	-29	-13	-34
Företagsförsäljning ⁴	-243	-	-2 958	-	-742	-	-53	-
Omklassificeringar	19	46	272	370	-445	3	-7	-
Valutakursdifferenser	-6	-3	-38	14	-26	-	-14	-12
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	1 015	1 264	20 889	24 368	496	2 627	1 052	1 088
Ingående avskrivningar	-911	-1 120	-13 148	-12 926	-1 278	-1 151	-978	-1 001
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-43	-47	-1 377	-1 108	-107	-158	-35	-29
Försäljning/utrangering	18	253	859	910	414	18	12	34
Företagsförsäljning ⁴	157	-	1 563	-	240	-	47	-
Omklassificeringar	-	-	-18	-14	367	13	6	-
Valutakursdifferenser	5	3	27	-10	15	-	13	18
Utgående ackumulerade avskrivningar	-774	-911	-12 094	-13 148	-349	-1 278	-935	-978
Redovisat värde	241	353	8 795	11 220	147	1 349	117	110

	Övriga inventarier & fordon		Pågående investeringar		Förskott anläggningstillgångar		Summa materiella anläggningstillgångar	
	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt
Ingående anskaffningsvärde	1 171	1 211	34	66	160	155	30 712	31 430
Investeringar	65	46	169	233	97	-	1 699	1 010
Aktiverade räntor ³	-	-	-	-	7	5	7	5
Försäljning/utrangering	-17	-83	-	-	-	-	-3 039	-1 883
Företagsförsäljning ⁴	-183	-	-	-	-	-	-4 179	-
Omklassificeringar	-	-	-181	-264	-13	-	-355	155
Valutakursdifferenser	-29	-3	-1	-1	-	-	-114	-5
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	1 007	1 171	21	34	251	160	24 731	30 712
Ingående avskrivningar	-1 054	-1 088	-	-	-	-	-17 369	-17 286
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-49	-46	-	-	-	-	-1 611	-1 388
Försäljning/utrangering	17	79	-	-	-	-	1 320	1 294
Företagsförsäljning ⁴	160	-	-	-	-	-	2 167	-
Omklassificeringar	-	-	-	-	-	-	355	-1
Valutakursdifferenser	24	1	-	-	-	-	84	12
Utgående ackumulerade avskrivningar	-902	-1 054	-	-	-	-	-15 054	-17 369
Redovisat värde	105	117	21	34	251	160	9 677	13 343

1) Försäkringsvärdet för flygplanen per 31 oktober 2013 uppgick till 29 392 MSEK. Här ingår försäkringsvärde för inhyrda (operationellt leaseade) flygplan med 20 124 MSEK.

2) Modifieringar av operationellt leaseade flygplan ingår i planenligt restvärde med 323 (356) MSEK.

3) Aktivering av räntor har gjorts till en genomsnittlig räntesats om 5,0% (5,0%).

4) Under året avyttrades 80% av innehavet i Widerøe's Flyveselskap AS.

Vid ingången av räkenskapsåret 2012/2013 fanns sju Boeing 737 och två Airbus A330 som förvärvats, formellt genom finansiella leasingavtal, med löptider om ursprungligen tio år. Under året förföll avtalen för båda Airbus A330. Dessa två flygplan har omfinansierats och placerats i finansieringsstrukturer som är helägda av SAS.

Med avseende på finansiellt leaseade flygplan är leasingavtalens utformning sådan (särskilt vad avser SAS köpoption under löptiden och vid leasingavtalets slut samt den ekonomiska risk SAS har vad avser flygplanens värde) att avtalen ur SAS synpunkt är att jämföra med köp.

De 7 (9) finansiellt leaseade flygplanen ingår i balansräkningen med 1 202 (2 357) MSEK. Utöver dessa finns bland de ägda, 24 (21) flygplan till ett värde om 4 733 (3 961) MSEK placerade i av SAS helägda finansieringsstrukturer tillsammans med härtill hörande skuldsättning om 2 246 (1 953) MSEK, att betrakta som finansiellt leaseade.

SAS koncernens flygplansinnehav kan specificeras enligt följande:

	2013 31 okt	2012 31 okt
Ägda	7 593	8 863
Finansiellt leaseade	1 202	2 357
Bokfört värde	8 795	11 220

Finansiell leasing

SAS koncernen har finansiella leasingavtal avseende flygplan med kvarvarande löptider på drygt tre år. Dessutom finns finansiella leasingavtal avseende fordon och serviceutrustning för flygplan med kvarvarande löptider på upp till tio år.

Leaseavgifterna består dels av minimileaseavgifter och dels av variabla avgifter. I de fall leaseavgifterna baseras på en rörlig ränta ingår dessa i minimileaseavgifterna enligt den vid avtalets början gällande räntan. Framtida förändringar av räntan ingår i de variabla avgifterna. Totalt erlagda leaseavgifter uppgick till 530 (1 224) MSEK. Variabla avgifter påverkade årets leaseavgifter med -37 (-27) MSEK.

Per balansdagen förekom ingen vidareuthyrning av finansiellt leasade tillgångar.

Finansiellt leasade tillgångars bokförda värde uppgick på balansdagen till:

	Flygplan		Maskiner & inventarier	
	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt
Anskaffningsvärde	2 317	3 863	95	35
Avgår ackumulerade avskrivningar	-1 115	-1 506	-9	-
Bokfört värde finansiellt leasade tillgångar	1 202	2 357	86	35

Framtida minimileaseavgifter och dess nuvärden för finansiella leasingavtal gällande på balansdagen:

	2013 31 okt		2012 31 okt	
	Framtida minimileaseavgift	Nuvärde av framtida minimileaseavgift	Framtida minimileaseavgift	Nuvärde av framtida minimileaseavgift
Förfallotidpunkt:				
Inom ett år	136	134	472	470
1-5 år	623	596	646	628
Över 5 år	32	19	13	7
Summa	791	749	1 131	1 105

Operationell leasing

SAS koncernen leasar ut ägda tillgångar med bokfört värde som på balansdagen uppgick till:

	Flygplan		Maskiner & inventarier	
	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt
Anskaffningsvärde	2 685	2 685	0	0
Avgår ackumulerade avskrivningar	-2 153	-2 025	0	0
Bokfört värde operationellt utleasade tillgångar	532	660	0	0

Not 14 Finansiella anläggningstillgångar

	Kapitalandelar i intresseföretag		Andra värdepappersinnehav		Pensionsmedel, netto		Andra långfristiga fordringar		Summa finansiella anläggningstillgångar	
	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt
Ingående anskaffningsvärde	325	317	303	303	12 232	11 355	1 847	3 746	14 707	15 721
Tillskott	-	-	54	-	713	989	1 429	294	2 196	1 283
Resultatandelar i intresseföretag	25	32	-	-	-	-	-	-	25	32
Företagsförsäljning ¹	-	-	-	-	-547	-	-36	-	-583	-
Amortering	-	-	-	-	-	-	-433	-266	-433	-266
Utdelning	-5	-12	-	-	-	-	-	-	-5	-12
Omklassificeringar ²	1	-	215	-	-	-	-	-1 867	216	-1 867
Valutakursdifferenser	6	-12	-	-	109	-112	-22	-60	93	-184
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	352	325	572	303	12 507	12 232	2 785	1 847	16 216	14 707
Ingående nedskrivning	-	-	-280	-280	-	-	-	-1 395	-280	-1 675
Nedskrivningar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Omklassificeringar	-	-	-	-	-	-	-	1 395	-	1 395
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-	-	-280	-280	-	-	-	-	-280	-280
Redovisat värde	352	325	292	23	12 507	12 232	2 785	1 847	15 936	14 427

1) Under året avyttrades 80% av innehavet i Widerøe's Flyveselskap AS.

2) Kvarvarande innehav 20% i Widerøe omklassificeras till andra värdepappersinnehav.

Årets avskrivningar avseende operationellt utleasade tillgångar var 128 (107) MSEK.

Årets leaseintäkter som uppgick till 78 (67) MSEK innehöll ej någon variabel del.

Framtida leaseintäkter för operationella leasingavtal på balansdagen:

	2013 31 okt	2012 31 okt
Inom ett år	85	77
1-5 år	109	173
Över 5 år	-	-
Summa	194	250

Kontrakterade inköpsåtaganden

Koncernen har förpliktelser avseende framtida förvärv av materiella anläggningstillgångar. Kontrakterade beställningar finns för 30 Airbus A330neo, fyra Airbus A330-300 Enhanced och åtta Airbus A350-900 till ett sammanlagt listpris på 5 830 MUSD före rabatter. På balansdagen uppgick övriga inköpsåtaganden till 8 (20) MSEK.

Not 13 Förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	2013 31 okt	2012 31 okt
Airbus	251	147
Bombardier	-	13
Summa	251	160

Not 15 Pensionsmedel, netto

	2013 31 okt	2012 31 okt
Pensionsmedel, netto, fonderade ordningar	13 778	14 083
Pensionsmedel, netto, ofonderade ordningar	-1 271	-1 851
Summa	12 507	12 232

De flesta pensionsordningar för personal i Skandinavien är förmånsbaserade. Premiebaserade pensionslösningar återfinns för huvuddelen av personalen i Danmark och i Sverige för yngre tjänstemän och personal inom SAF-LO kollektivet. Merparten av de förmånsbaserade pensionsordningarna är säkrade genom försäkringsbolag. De kollektiva pensionsplanerna för piloter och tjänstemän i Sverige, för piloter i Danmark samt för personal i Norge är säkrade genom förmånsbaserade pensionsordningar i försäkringsbolag i respektive land. I Sverige är pensionsordningarna säkrade främst hos Alecta och Euroben, i Danmark hos Danica och i Norge hos DnB.

En stor del av SAS anställda i Sverige omfattas av ITP-pension återförsäkrad i Alecta (Alecta-planen). Alecta-planen är en pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare (så kallad multi-employer plan). Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 3, är detta en förmånsbestämd plan, och enligt UFR 6 ska företag som omfattas av en pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare och som klassificeras som förmånsbestämd redovisa sin proportionella andel av planens förpliktelser, förvaltningstillgångar och kostnader på samma sätt som för vilken annan förmånsbestämd plan som helst. SAS erhåller information som gör det möjligt för SAS att redovisa sin proportionella andel av Alecta-planens förpliktelser, förvaltningstillgångar och kostnader i enlighet med reglerna i IAS 19 avseende förmånsbestämda pensionsplaner.

Nya kollektivavtal med flygande personal i Skandinavien ingicks i november 2012. De nya avtalen innebär bland annat att de förmånsbaserade pensionsordningarna till stor del ersätts med premiebaserade pensionsordningar med verkan från första kvartalet 2013/2014. När ovanstående förändringar redovisas under första kvartalet 2013/2014 reduceras pensionsförpliktelserna med cirka 12,9 mdr SEK. Dessutom kommer resultatet att förbättras med cirka 1 mdr SEK till följd av villkorsförändringarna.

Förutom övergång till premiebaserade pensionsordningar har bland annat den tidigare möjligheten till förtids- och deltidspension tagits bort, pensionsgrundande lön har sänkts och pensionsåldern för kabinpersonal inom Alecta-planen höjts från 60 till 65 år. Dessa förändringar har inneburit en resultatförbättring om 450 MSEK under räkenskapsåret 2012/2013 samt reducerat pensionsförpliktelserna och estimatavvikelsen med cirka 1,7 mdr SEK. Försäljningen av 80% av Widerøe i september 2013 har också ytterligare minskat pensionsförpliktelserna med cirka 2,8 mdr SEK och estimatavvikelsen med cirka 1,1 mdr SEK.

Per 31 oktober 2012 var pensionsförpliktelserna 33,5 mdr SEK. Under räkenskapsåret 2012/2013 har pensionsförpliktelserna reducerats med cirka 5 mdr SEK och efter redovisning av övergången till premiebaserade pensionsplaner blir reduktionen totalt sett cirka 18 mdr SEK. I och med att en del anställda redan har för- och deltidspension kommer denna förpliktelse att reduceras under de närmaste fem åren och i slutet av räkenskapsåret 2017/2018 beräknas därför pensionsförpliktelserna uppgå till cirka 14 mdr SEK vilket innebär en total reduktion om cirka 19,5 mdr vilket motsvarar cirka 60% av den ursprungliga pensionsförpliktelserna.

Vid beräkning av pensionsförpliktelser, årets pensionsintjäning och avkastning på förvaltningstillgångar används parametrar som fastställs lokalt i respektive land baserat på den lokala marknadssituationen samt förväntad framtida utveckling. Följande ekonomiska förutsättningar utgör ett vägt genomsnitt för SAS koncernen:

	2013 31 okt	2012 31 okt	2011 31 dec
Diskonteringsränta	4,2%	3,8%	4,2%
Förväntad långsiktig avkastning på förvaltningstillgångar	5,9%	5,9%	5,9%
Inflation	1,9%	1,6%	1,7%
Framtida lönejustering	1,8%	1,6%	1,7%
Framtida justering av löpande pensioner	1,9%	1,6%	1,7%

För de största pensionsordningarna i Sverige och Norge är följande ränteparametrar använda:

Diskonteringsränta	4,4% (3,5%) i Sverige och 4,1% (4,0%) i Norge
Långsiktig avkastning	6,0% (6,0%) i Sverige och 6,0% (6,0%) i Norge

Diskonteringsräntan ska enligt IAS 19 fastställas baserat på marknadsmässig avkastning på företagsobligationer på balansdagen med samma löptid som förpliktelsen, vilken uppgår till cirka 15 år i SAS. Om det inte finns företagsobligationer med samma löptid som förpliktelsen har räntan extrapolerats alternativt interpolerats.

Diskonteringsräntan i SAS har fastställts baserat på marknadsmässig avkastning på förstklassiga företagsobligationer (bostadsobligationer) och löptiden återspeglar den uppskattade tidsfördelningen och storleken av pensionsutbetalningarna (durationen) samt den valuta som dessa ska betalas i.

Övriga antaganden baseras på förväntad utveckling under förpliktelsens löptid.

För att bestämma den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångar tar koncernen i beaktande tillgångarnas nuvarande och förväntade kategorifördelning och historisk såväl som förväntad avkastning på de olika kategorierna av tillgångar, det vill säga den långsiktiga avkastningen ska motsvara en långsiktig förväntad avkastning på förvaltningstillgångar med bakgrund i pensionsinstitutens placeringar i aktier respektive i räntebärande värdepapper.

Inflationsantagande har gjorts med 2,0% i Sverige, 1,5% i Danmark samt 1,75% i Norge, vilket även motsvarar den bedömda framtida lönejustering i respektive land.

Estimatavvikelse uppkommer dels genom att faktisk avkastning är lägre eller högre än den förväntade, dels genom att faktisk inflation samt löneökning avviker från antagandena. Därutöver påverkas estimatavvikelsen vid förändringar av parametrar avseende diskonteringsränta, livslängd och förtidspensionering.

Enligt IAS 19 är det tillåtet att skjuta fram redovisningen av estimatavvikelse genom att amortera ackumulerad avvikelse som överstiger det högsta av 10% av förpliktelsen eller fonderade medel över genomsnittlig återstående anställningstid. SAS uppskattar den återstående anställningstiden för de flesta pensionsplaner till 15 år. I några fall, där den återstående anställningstiden bedöms vara betydligt kortare används en kortare amorteringstid.

Vid ingången av räkenskapsåret 2012/2013 uppgick den ackumulerade oredovisade estimatavvikelsen samt planändringar till 13,5 mdr SEK. Avvikelsen har minskat under räkenskapsåret främst på grund av förändrade pensionsvillkor och ökad diskonteringsränta vilket har reducerat estimatavvikelsen med cirka 1,7 mdr SEK samt försäljningen av Widerøe vilket har reducerat estimatavvikelsen med cirka 1,1 mdr SEK. Årets amortering av estimatavvikelsen uppgick till cirka 0,6 mdr SEK. Vid utgången av räkenskapsåret 2012/2013 uppgick den ackumulerade oredovisade estimatavvikelsen samt planändringar till cirka 10,3 mdr SEK.

Känsligheten vid förändringar av olika parametrar var för sig kan uppskattas enligt följande: En procentenhets förändring av diskonteringsräntan har en påverkan på förpliktelsen med cirka 3,4 mdr SEK, en procentenhets förändring av inflationsantagandet påverkar förpliktelsen med cirka 1,4 mdr SEK och en procentenhets förändring av parametern för lönejustering påverkar förpliktelsen med cirka 1,2 mdr SEK. En procentenhets förändring av förväntad långsiktig avkastning av förvaltningstillgångar har en påverkan på förvaltningstillgångarnas verkliga värde med cirka 0,2 mdr SEK.

Förmånsbaserade pensionsordningar	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Årets pensionsintjäning	-758	-754
Räntekostnader	-1 156	-1 051
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	1 830	1 551
Reduceringar	242	-
Årets amorteringar av estimatavvikelse och planändringar	-589	-298
Årets resultatpåverkan avseende förmånsbaserade pensionsordningar	-431	-552

Ovanstående kostnad redovisas i sin helhet som personalkostnad.

I bokslutet är förpliktelseerna i SAS koncernen inkluderade på det sätt som framgår i tabellen nedan:

Status, bokförd pensionstillgång	2013 31 okt	2012 31 okt
Verkligt värde förvaltningstillgångar	30 775	32 264
Nuvärdet av pensionsförpliktelser	-28 536	-33 506
Summa	2 239	-1 242
Ej resultatförda estimatavvikelser samt planändringar ¹	10 268	13 474
Bokförd tillgång	12 507	12 232

1) Varav estimatavvikelser 10 079 (13 239) MSEK.

Förändringar av nuvärdet av förmånsbestämda pensionsförpliktelser	2013	2012
Ingående pensionsförpliktelser	33 506	32 786
Utbetalda pensioner	-1 693	-1 478
Årets pensionsintjäning	758	754
Räntekostnader	1 156	1 051
Reduceringar	-397	-
Aktuariella vinster och förluster (-/+)	-1 284	509
Effekter av sålda bolag	-2 771	-
Valutakursdifferenser	-739	-116
Utgående förpliktelser 31 oktober	28 536	33 506

Förändringar av förvaltningstillgångarnas verkliga värde	2013	2012
Ingående verkligt värde	32 264	32 089
Inbetalda premier	1 333	1 541
Utbetalda pensioner	-1 693	-1 478
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	1 830	1 551
Aktuariella vinster och förluster (+/-)	-94	-1 360
Effekter av sålda bolag	-2 436	-
Valutakursdifferenser	-429	-79
Utgående verkligt värde 31 oktober	30 775	32 264

Förvaltningstillgångarna består av följande	2013 31 okt	2012 31 okt
Koncernen		
Aktier	25%	19%
Räntebärande värdepapper	65%	70%
Fastigheter	8%	10%
Övrigt	2%	1%
	100%	100%

Endast en obetydlig andel av förvaltningstillgångarna är investerade i SAS-aktier.

	2013 31 okt	2012 31 okt	2011 31 dec	2010 31 dec	2009 31 dec
Nuvärdet av pensionsförpliktelser	-28 536	-33 506	-32 786	-31 370	-33 578
Verkligt värde förvaltningstillgångar	30 775	32 264	32 089	31 651	32 816
Underskott/Överskott	2 239	-1 242	-697	281	-762
Erfarenhetsbaserad justering avseende förvaltningstillgångar	-94	-925	-1 449	-280	-735
Erfarenhetsbaserad justering avseende förmånsbestämda förpliktelser	1 598	-1 417	484	1 334	-21

Not 16 Varulager och förråd

	2013 31 okt	2012 31 okt
Förråd, flygmateriel	267	454
Förråd, övrigt	47	193
Varulager	45	40
Summa	359	687
Värderat till anskaffningskostnad	359	687
Värderat till nettoförsäljningsvärde	-	-
Summa	359	687

Den faktiska avkastningen på förvaltningstillgångarna har under räkenskapsåret 2012/2013 motsvarat koncernens beräknade långsiktiga avkastning. Den faktiska avkastningen på förvaltningstillgångarna uppgick till 1 735 (626) MSEK vilket motsvarar en avkastning om 6% (2%). För räkenskapsåret 2013/2014 beräknas avkastningen bli cirka 6%.

Under räkenskapsåret 2013/2014 förväntas inbetalda premier avseende förmånsbestämda pensionsplaner att uppgå till cirka 0,6 mdr SEK vilket är en minskning med cirka 0,7 mdr SEK vilket beror på att merparten av alla anställda inom SAS koncernen kommer att ha premiebestämda pensionsplaner framöver.

Skillnaden mellan förvaltningstillgångar/pensionsförpliktelser och nettobokförd tillgång visas nedan (per 31 oktober 2013):

	Förvaltnings- tillgångar	Pensions- förpliktelser	Differens	Ej resultatförda estimatavvikelser samt plan- ändringar	Pensions- medel, netto
Pensionsplaner i Sverige	16 593	12 244	4 349	4 013	8 362
Pensionsplaner i Norge	8 525	9 941	-1 416	3 917	2 501
Pensionsplaner i övriga länder	5 657	6 351	-694	2 338	1 644
Summa	30 775	28 536	2 239	10 268	12 507

I pensionsmedel, netto, ingår ofonderade pensionsordningar vilka finansieras över rörelseresultatet med 331 (461) MSEK i Sverige och 940 (1 389) MSEK i Norge.

Pensionsmedel, netto, omfattande pensionsförpliktelser, förvaltningstillgångar samt ej resultatförda planändringar och estimatavvikelser har för de förmånsbaserade pensionsordningarna utvecklats på följande sätt:

Pensionsmedel, netto	2013	2012
Ingående balans	12 232	11 355
Årets resultatpåverkan	-431	-552
Inbetalda premier	1 333	1 541
Pensionsmedel (återläggning från sålda bolag)	-736	-
Valutakursdifferenser	109	-112
Utgående balans 31 oktober	12 507	12 232

Av totala pensionsförpliktelser 28 536 (33 506) MSEK var 26 507 (30 600) MSEK fonderade och 2 029 (2 906) MSEK ofonderade.

Not 17 Kortfristiga fordringar

Nedskrivning av kundfordringar och återvunna kundfordringar, netto, har belastat resultatet med 10 (11) MSEK.

	2013 31 okt	2012 31 okt
Åldersanalys ej nedskrivna kundfordringar		
Ej förfallna kundfordringar	1 124	1 187
Förfallna < 31 dagar	149	64
Förfallna 31–90 dagar	44	0
Förfallna 91–180 dagar	57	18
Förfallna >180 dagar	2	42
Summa	1 376	1 311

	2013 31 okt	2012 31 okt
Avsättning för osäkra kundfordringar		
Ingående avsättning	31	32
Reservering för befarade förluster	3	10
Återförda reserveringar	-6	-2
Konstaterade förluster	-11	-9
Utgående avsättning	17	31

Not 18 Kortfristiga fordringar hos intresseföretag

	2013 31 okt	2012 31 okt
Air Greenland A/S	1	3
Summa	1	3

Not 19 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2013 31 okt	2012 31 okt
Förutbetalda kostnader	653	767
Upplupna intäkter	205	106
Summa	858	873

Not 20 Kortfristiga placeringar

	2013 31 okt	2012 31 okt
Statsskuldsväxlar	599	-
Depositioner	977	118
Företagscertifikat	352	-
Skatteavdragskonto i Norge	152	248
Summa	2 080	366

Bokfört värde på kortfristiga placeringar överensstämmer med det verkliga värdet. Verkligt värde är det belopp som skulle ha erhållits för utestående kortfristiga placeringar vid avyttring på balansdagen. Depositioner och skatteavdragskontot är kategoriserade som lånefordringar och kundfordringar. Övriga finansiella instrument kategoriseras som innehav för handel.

Samtliga placeringar har en löptid om högst tre månader. I posten depositioner ingår fordran övriga finansiella institut 766 (118) MSEK.

Not 21 Aktiekapital

Aktiekapital

Bolaget har två slags aktier, stamaktier och förlagsaktier. Per den 31 oktober 2013 fanns 329 000 000 stamaktier utfärdade och utestående, som tillsammans utgör ett registrerat aktiekapital om 6 612 900 000 SEK. Under räkenskapsåret 2012/2013 skedde ingen förändring avseende antal aktier och aktiekapital. Det finns inte några utfärdade eller utestående förlagsaktier. De 329 000 000 stamaktierna har ett kvotvärde om vardera SEK 20,1. Stamaktierna ger aktieinnehavaren de rättigheter som finns i aktiebolagslagen och bolagsordningen. Förlagsaktierna ger aktieinnehavarna rätt att delta i och rösta på bolagets stämmor. Förlagsaktier ger inte aktieinnehavarna rätt till utdelning eller att delta i fondemission. Skulle förlagsaktier inlösas eller bolaget upplösas och bolagets tillgångar utskiftas erhåller innehavare av förlagsaktier endast ersättning motsvarande aktiernas nominella värde plus en ränteersättning.

För att säkra att bolagets ägandeförhållanden uppfyller de krav som ställs i bilaterala luftfartsavtal eller i lag eller förordning rörande tillstånd för lufttrafik inom EES, har styrelsen enligt bolagsordningen rätt att besluta om obligatorisk inlösen av aktier som innehas av utomskandinaviska aktieägare utan återbetalning till berörda aktieägare. Om inlösen av sådana aktier inte är möjlig, har styrelsen rätt att (efter godkännande av bolagsstämman) överlåta teckningsoptioner, vilka ger rätt till teckning av förlagsaktier, till skandinaviska aktieägare för att spåda ut utomskandinaviska aktieägares aktieinnehav till den nivå som krävs enligt ovan nämnda regler.

Styrelsen har till Årsstämman 2014 föreslagit ändring av bolagsordningen för att möjliggöra emission av preferensaktier samt bemyndigande för beslut om nyemission av preferensaktier och konvertibler.

Utdelningspolicy

SAS koncernens årliga utdelning på stamaktier fastställs med beaktande av koncernens resultat, finansiella ställning, kapitalbehov samt relevanta konjunkturförhållanden. Utdelningen ska över en konjunkturcykel ligga på nivån 30–40% av koncernens resultat efter schablonskatt. Vid negativa resultat ges som regel ingen utdelning för att säkerställa koncernens finansiella position.

Not 22 Reserver

	2013	2012
Omräkningsreserv		
Ingående omräkningsreserv	29	58
Årets omräkningsdifferenser	-284	-34
Avgår: Säkring av valutarisk i utlandsverksamhet	49	6
Skatt avseende säkring av valutarisk i utlandsverksamhet	11	-1
Utgående omräkningsreserv 31 oktober	-195	29
Säkringsreserv		
Ingående säkringsreserv	-12	251
Kassaflödesräkningar:		
– Redovisade direkt i övrigt totalresultat	-33	-225
– Förändring i resultaträkningen	4	-132
– Skatt hänförlig till årets förändring av säkringsreserv	6	94
Utgående säkringsreserv 31 oktober	-35	-12
Summa reserver		
Ingående reserver	17	309
Årets förändring av reserver:		
– Omräkningsreserv	-224	-29
– Säkringsreserv	-23	-263
Utgående reserver 31 oktober	-230	17

Omräkningsreserv

Omräkningsreserven omfattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter som har upprättat sina finansiella rapporter i en annan valuta än svenska kronor. Vidare består omräkningsreserven av valutakursdifferenser som uppstår vid omvärdering av skulder och valutaterminer som upptagits som säkringsinstrument av en nettoinvestering i utländsk verksamhet.

Säkringsreserv

Säkringsreserven innefattar den effektiva andelen av den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på ett kassaflödesinstrument hänförligt till säkringstransaktioner som ännu inte inträffat.

Not 23 Långfristiga skulder

Långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen.

	2013 31 okt	2012 31 okt
Förlagslån	956	978
Obligationslån	-	201
Övriga lån	1 110	1 274
Summa	2 066	2 453

Not 24 Förlagslån

Under verksamhetsåret 1985/1986 emitterades ett förlagslån på 200 MCHF. Lånet löper utan fastställd förfalldag. Räntesatsen fastställs för perioder om tio år och uppgår från och med januari 2006 till 2,375%. SAS har exklusiv rätt att säga upp lånet vart femte år. Vid uppsägning i samband med ränteomsättning har SAS rätt att återbetala lånet till 100% av nominellt värde. Sker uppsägning fem år efter ränteomsättning ska lånet återbetalas till 102,5% av nominellt värde.

SAS har tidigare år återköpt obligationer för 73 MCHF varefter lånet uppgår till nominellt 127 (127) MCHF, motvärde 907 (907) MSEK. Lånets räntexponering har ändrats från fast till rörlig ränta genom ränteswapavtal. Lånet ingår i en verkligt värdesäkring och det verkliga värdet uppgick på balansdagen till 956 (978) MSEK.

Lånet är noterat på Basel Stock Exchange, Geneva Stock Exchange och Swiss Exchange. På balansdagen uppgick det totala marknadsvärdet (inklusive kreditrisk) till 48 (32) MCHF, motvärde 340 (231) MSEK.

Not 25 Obligationslån

I maj 2001 etablerades ett program för europeiska medellånga lån på 1 000 MEUR. EMTN-programmet gör det möjligt för koncernen att emittera obligationer med fast eller rörlig ränta i valfri valuta. På balansdagen uppgick

SAS koncernens emitterade obligationer till 4 508 (2 763) MSEK. Nedan följer en specifikation på enskilda obligationslån:

Ursprungligt emitterat belopp	Kupongränta	Löptid	Återstående skuld valuta	2013 31 okt Bokfört värde	2012 31 okt Bokfört värde
60,0 MEUR	7,8% ¹	2010/16	58,2 MEUR	512	494
75,0 MEUR	9,7%	2011/14	73,8 MEUR	650	646
40,0 MEUR	6,2% ¹	2011/17	38,0 MEUR	334	323
1 300,0 MSEK	10,5%	2011/14	1 217,0 MSEK	1 217	1 300
1 500,0 MSEK	9,0%	2013/17	1 487,2 MSEK	1 487	-
35,0 MEUR	8,7%	2013/18	35,0 MEUR	308	-
Summa				4 508	2 763
Avgår amorteringar 2013/2014 resp. 2012/2013				-1 867	-
Summa				2 641	2 763

1) Kupongränta vid balansdagen. Lånet löper till rörlig ränta.

Återstående skuld i valuta och bokfört värde i MSEK överensstämmer med upplupet anskaffningsvärde. Under 2012/2013 har återköp gjorts för 94 MSEK.

Räntexponeringen hanteras genom att ränteswapavtal har ingåtts för

att ändra räntebindningstiden för vissa av lånen. Koncernen har även ingått valutaderivatavtal för vissa av dessa obligationer i syfte att begränsa valutarisken.

Not 26 Övriga lån

	2013 31 okt		2012 31 okt	
	Bokfört värde	Verkligt värde ¹	Bokfört värde	Verkligt värde ¹
Finansiell leasing	625	627	1 069	1 079
Konvertibel	1 536	1 627	1 491	1 625
Övriga lån	3 516	3 799	4 062	4 381
Derivat	27	27	41	41
Summa före amortering	5 704	6 080	6 663	7 126
Avgår amortering 2013/2014 resp. 2012/2013	-650	-777	-1 403	-1 505
Summa övriga lån	5 054	5 303	5 260	5 621

Förfalloprofil för övriga lån	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	2018>	Totalt
Finansiell leasing	97	103	110	315	-	-	625
Konvertibel	-	1 536	-	-	-	-	1 536
Övriga lån	553	328	803	441	281	1 110	3 516
Derivat	-	27	-	-	-	-	27
Totalt	650	1 994	913	756	281	1 110	5 704

1) Utan hänsyn tagen till SAS kreditrisk.

Övriga lån, finansiell leasing och konvertibel kategoriseras som andra skulder vilket innebär redovisning till upplupet anskaffningsvärde.

Under 2010 emitterades ett konvertibelt skuldebrev om 1 600 MSEK som löper på 5 år. Värdet på skuld- respektive eget kapitalandel avseende det

konvertibla lånet har på balansdagen fastställts till 1 536 MSEK respektive 64 MSEK. Vid utställandedagen var dessa värden 1 374 MSEK respektive 226 MSEK. Lånets konverteringskurs är 46,50 och är konverteringsbart var tredje månad.

I övriga lån ingår viss upplåning inom ramen för olika revolverande kreditfaciliteter (se Not 27 för ytterligare information). Dessa lån ränteomsätts till gällande interbankränta som baseras på valutans lösningskurs plus en marginal.

Den genomsnittliga räntesatsen uppgick på balansdagen till 1,62% för finansiell leasing, 7,50% för konvertibel och 3,32% för övriga lån.

Not 27 Finansiell riskhantering och finansiella derivat

SAS koncernen är exponerad för olika typer av finansiella risker. All riskhantering sker centralt och i enlighet med av styrelsen fastställda policys. SAS koncernen använder derivatinstrument som en del i sin finansiella riskhantering för att begränsa bränsle-, valuta- och räntexponeringen.

Bränsleprisrisk

SAS koncernen är exponerad mot förändringar i priset på flygbränsle. Exponeringen hanteras genom att löpande säkra 40–80% av den prognostiserade bränsleförbrukningen för kommande tolv månader. De finansiella derivat som används för säkring av flygbränsle är huvudsakligen optioner och swappar. Den 31 oktober 2013 hade koncernen träffat avtal om derivat som omfattar cirka 47% av koncernens beräknade bränslebehov för november 2013–oktober 2014 med hänsyn tagen till charter och säsongseffekt. Under november 2012–oktober 2013 stod kostnader i samband med flygbränsle för 24,4% av koncernens rörelsekostnader, jämfört med 23,8% under januari–oktober 2012.

Valutarisk

SAS koncernen är valutaexponerad för både transaktionsrisk och translationsrisk.

Transaktionsrisk uppkommer när flöden i utländsk valuta exponeras för valutakursförändringar. För att hantera den transaktionsrisk som SAS koncernen exponeras för, säkras prognostiserade kommersiella valutaflöden med hjälp av valutaderivat. Säkringsnivån ska enligt finanspolicyen uppgå till 40–80% av en 12 månaders rullande likviditetsprognos. Styrelsen har under året godkänt att göra avsteg från policyn vilket möjliggjort en lägre säkringsgrad. Framtida kontrakterade flygplansköp i USD valutasäkras med upp till 80% av kontrakterade belopp. Vidare kan framtida flygplansförsäljningar säkras med valutaderivat och lån i USD upp till 80% av flottans bokförda värde. Den 31 oktober 2013 hade koncernen träffat avtal om derivat som omfattar cirka 44% av koncernens beräknade kommersiella valutaexponering för november 2013–oktober 2014 samt säkrat framtida kontrakterade flygplansköp genom köp av valutaderivat till ett värde av 408 MUSD.

Translationsrisk uppkommer vid omräkning av balansposter i utländska valutor till följd av valutakursförändringar. För att begränsa translationsrisken anger policyn att den finansiella nettoskulden huvudsakligen ska hållas i respektive dotterföretags redovisningsvaluta. Vidare har SAS koncernen säkrat utländska dotterföretags egna kapital genom skuldsättning i lån och derivat.

Känslighetsanalys, omvärderingseffekt per balansdagen

Marknadsrisk	Förändring	Resultatpåverkan,	Resultatpåverkan,	Eget kapital	Eget kapital
		2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt
Bränslepris	+10%	-	-	270	173
Bränslepris	-10%	-	-	-161	-173
Valutarisk	+10%	-7	-21	359	66
Valutarisk	-10%	7	5	-359	-58
Marknadsräntor	+1%	1	-	18	32
Marknadsräntor	-1%	-1	-	-19	-33

Ränterisk

SAS koncernen exponeras för ränterisk när marknadsvärdet på den finansiella nettoskulden (räntebärande tillgångar och skulder) påverkas vid rörelser i avkastningskurvan (marknadsräntor vid olika löptider). Koncernens upplåning inkluderar lån till både fast och rörlig ränta. För att hantera ränterisken används räntederivat i syfte att förändra den underliggande finansiella nettoskuldens räntebindningstid. Enligt gällande policy är målsättningen att den genomsnittliga räntebindningen på den finansiella nettoskulden ska motsvara 3,5 år. Därutöver ska den finansiella nettoskuldens utveckling för nästkommande tolv månader samt kontrakterade framtida flygplansköp beaktas. Per 31 oktober 2013 var den genomsnittliga räntebindningstiden 3,5 (2,3) år.

Känslighetsanalys, omvärderingseffekt per balansdagen

Känslighetsanalysen avseende bränslepris visar den omedelbara omvärderingseffekten vid ett 10-procentigt parallellskifte av priskurvan för bränslederivat.

Känslighetsanalysen avseende valuta visar den omedelbara omvärderingseffekten på balansdagen för kassaflödessäkringar, kundfordringar och leverantörsskulder vid en 10-procentig förstärkning eller försvagning av den svenska kronan gentemot samtliga valutor som SAS koncernen är exponerad för. Utöver ovanstående effekt på eget kapital påverkas eget kapital vid 10% valutaförändring med 36 (126) MSEK av värdeförändringar för säkringar av nettoinvesteringar. Motsvarande värdeförändring uppstår för nettoinvesteringar i utlandsverksamhet. Nettoeffekten av ovanstående värdeförändringar ger ingen påverkan på eget kapital.

Känslighetsanalysen avseende marknadsräntor visar den omedelbara omvärderingseffekten på balansdagen för räntederivat, verkligt värdesäkringar och kortfristiga placeringar vid en 1-procentig parallellförskjutning av avkastningskurvan. Utöver omvärderingseffekten påverkas SAS koncernens räntenetto under perioden november 2013–oktober 2014 med cirka -37 (-44) MSEK om korta marknadsräntor stiger med 1 procentenhet. Om korta marknadsräntor däremot faller med 1 procentenhet ger det motsvarande positiva effekt på räntenettet med 37 (44) MSEK. Beräkningen inkluderar även räntederivat.

Finansiella derivat

För att hantera valutaexponeringen används olika typer av valutaderivat såsom valutaterminkontrakt, valutaswapavtal och valutoptioner. Vidare hanteras ränterisik exponering med olika typer av räntederivat såsom FRA

(forward rate agreement), futures, ränteswapavtal och valutaränteswapavtal.

Per 31 oktober 2013 uppgick det verkliga värdet på SAS koncernens utestående derivatinstrument till totalt 15 (99) MSEK, fördelat enligt nedanstående tabell.

	2013 31 okt Verkligt värde				2012 31 okt Verkligt värde, netto	
	Utestående volym	Tillgångar	Skulder	Netto	Utestående volym	Verkligt värde, netto
Valutaderivat	16 440	66	-144	-78	25 937	-96
Räntederivat	2 127	49	-11	38	943	46
Bränslederivat	3 734	62	-7	55	4 355	149
Summa	22 301	177	-162	15	31 235	99

Per 31 oktober 2013 överensstämmer verkligt värde med bokfört värde. Verkligt värde är det belopp som erhålls/erläggs vid avyttring på balansdagen av utestående finansiella instrument. Ej säkringsredovisade derivat kategoriseras som finansiella instrument som innehas för handel. Med utestående volym menas derivatkontraktens nominella belopp uttryckt i absoluta tal.

Det totala bokförda värdet för koncernens finansiella derivatinstrument presenteras i följande balansposter.

	2013 31 okt	2012 31 okt
Andra långfristiga fordringar	49	71
Övriga fordringar	128	393
Summa derivattillgångar	177	464
Övriga lån	-27	-41
Kortfristiga skulder	-135	-324
Summa derivataskulder	-162	-365
Derivattillgångar/-skulder		
Netto vid periodens slut	15	99
Allokering av derivat enligt följande		
Kassaflödessakringar	-68	52
Verkligt värdesäkringar	67	88
Säkring av nettoinvesteringar	-3	39
Derivat som inte betecknas som säkringar ur redovisningssynpunkt	19	-80
Derivattillgångar/-skulder		
Netto vid periodens slut	15	99

Säkringsredovisade derivat, kassaflödessakring*Flygplanssäkringar*

Säkringar av framtida kontrakterade flygplansköp/försäljningar utgör säkringstransaktioner utifrån att det är betalningsflödet i utländsk valuta vid ett framtida köp/försäljning som säkras enligt kassaflödessaeringsmetoden. De lån och

de valutaterminkontrakt som ingår i säkringsförhållanden valutaomräknas till aktuell balansdagskurs och den förändring som beräknats effektiv, bokförs i övrigt totalresultat. Per 31 oktober 2013 redovisas den ackumulerade valutaeffekten på kassaflödessaerade lån och derivat avseende framtida flygplansköp och -försäljningar i eget kapital med -6 (19) MSEK.

Kommersiella flöden

För att hantera transaktionsrisken gällande kommersiella prognostiserade flöden används valutaderivat. Dessa valutaderivat utgör säkringstransaktioner enligt kassaflödessaeringsmetoden och är villkorsmässigt matchade mot underliggande likviditetsprognos. Under förutsättning att effektiviteten hos säkringarna kan påvisas, redovisas den ackumulerade förändringen i marknadsvärdet för varje säkringstransaktion i eget kapital tills den återförs till resultaträkningen som en kostnad/intäkt. Per 31 oktober 2013 redovisas den ackumulerade valutaeffekten på dessa kassaflödessaerade valutaderivat i eget kapital med -34 (-45) MSEK.

Räntederivat

När SAS koncernen lånar till rörlig ränta och ändrar räntexponeringen genom att ingå ränteswapavtal, i vilket det avtalas att rörlig ränta erhålles och fast ränta betalas, klassificeras säkringsförhållandet som en kassaflödessaering. När säkringsredovisning tillämpas redovisas den effektiva delen av säkringsinstrumentets värdeförändring i övrigt totalresultat. De räntederivat som utgör säkringstransaktioner är villkorsmässigt matchade mot enskilda lån. Per 31 oktober 2013 redovisas den ackumulerade effekten på dessa kassaflödessaerade räntederivat i eget kapital med -21 (-30) MSEK.

Bränslederivat

För att hantera prisrisken gällande flygbränsle används bränslederivat. Dessa derivat utgör säkringstransaktioner enligt kassaflödessaeringsmetoden och är villkorsmässigt matchade mot underliggande prognostiserade bränslebehov. Per 31 oktober 2013 redovisas den ackumulerade effekten på dessa kassaflödessaerade bränslederivat i eget kapital med 26 (44) MSEK. Tidsvärdet omvärderas löpande och tidsvärdeförändringen redovisas till verkligt värde över resultaträkningen.

Totalt redovisas -35 (-12) MSEK avseende kassaflödessaeringar i eget kapital per 31 oktober 2013 och beräknas påverka resultaträkningen under följande år:

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019>	Summa
Flygplan	-	-4	-6	-1	2	1	-8
Kommersiella flöden	-44	-	-	-	-	-	-44
Räntederivat	-	-27	-	-	-	-	-27
Bränslederivat	34	-	-	-	-	-	34
Uppskjuten skatt	2	7	1	-	-	-	10
Effekt på eget kapital	-8	-24	-5	-1	2	1	-35

Säkringsredovisade derivat, verklig värdesäkring

I de fall SAS koncernen lånar till fast ränta och ändrar räntexponeringen genom att ingå ränteswapavtal, i vilket det avtalas att fast ränta erhålles och rörlig ränta betalas, klassificeras säkringsförhållandet som en verklig värdesäkring. När säkringsredovisning tillämpas redovisas värdeförändringarna

hänförliga till säkringsinstrumentet över räntenettet där effekterna motverkas genom att även underliggande säkrad position (lånets räntedel) värderas till verkligt värde och redovisas över räntenettet. De räntederivat som utgör säkringstransaktioner är villkorsmässigt matchade mot enskilda lån.

Säkringsredovisade derivat, säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet

För att säkra nettoinvestering i utlandsverksamhet har SAS ingått valuta-derivatavtal och lån i motsvarande valuta. När säkringsredovisning tillämpas redovisas den effektiva delen av säkringsinstrumentets värdeförändring i eget kapital. Per 31 oktober 2013 uppgick koncernens säkring av nettoinvesteringar till 331 MNOK.

Ej säkringsredovisade derivat

Övriga derivat säkringsredovisas ej utan omvärderas löpande och redovisas till verkligt värde över resultaträkningen. Räntederivat som inte kan kopplas till specifik upplåning är inte heller föremål för säkringsredovisning och omvärderas löpande till verkligt värde över resultaträkningen.

Utsläppsrätter

Från 1 januari 2012 ingår all flygtrafik till/från och inom EU i det europeiska ETS-systemet. I mitten av oktober 2013 presenterade den europeiska kommissionen ett förslag om att ändra omfattningen för flygbolag inom ETS-systemet för perioden 2013–2020. Beslut väntas fattas i kvartal 1 2014 och till dess råder osäkerhet kring hur många rätter SAS behöver köpa på den öppna marknaden. I avvaktan på beslut har SAS inte köpt några rätter ej heller tilldelats några rättigheter gratis. Under perioden november 2012 till oktober 2013 har SAS kostnadsfört 31,5 MSEK gällande utsläppsrätter.

Kreditrisk

Koncernens finansiella transaktioner ger upphov till exponering för kreditrisk gentemot de finansiella motparterna. Med kreditrisk eller motpartsrisk avses risken för förlust om motparten inte fullgör sina åtaganden enligt ingångna avtal. Finanspolicyn föreskriver att transaktioner endast får ingås med motparter med hög kreditvärdighet, definierat som kategori A3/P-1 eller bättre enligt Moody's alternativt A-/A-1 enligt Standard & Poor's.

Fastställda motpartslimiten finns för varje motpart och revideras kontinuerligt. För att begränsa motpartsrisken ytterligare har ISDA-avtal (netting-avtal) ingåtts med de flesta motparter. Den kreditmässiga exponeringen är geografiskt koncentrerad till Norden med 83%. Resterande kreditexponering är fördelad med 17% i övriga Europa och med 0% i övriga världen. Den maximala kreditexponeringen för derivatinstrument motsvaras av det bokförda värdet, se tabell under rubriken finansiella derivat. För likvida medel utgörs kreditriskens storlek av det bokförda värdet och fördelar sig enligt följande.

	Bokfört värde	
Rating (Moody's)	2013 31 okt	2012 31 okt
Aaa/P-1	599	-
Aa1/P-1	42	-
Aa2/P-1	-	-
Aa3/P-1	518	86
A1/P-1	2 743	2 571
A2/P-1	-	-
A3/P-1	849	132
Summa	4 751	2 789

Beträffande SAS koncernens kundfordringar är kreditrisken spridd på ett stort antal kunder, såväl privatpersoner som företag i olika branscher. Kreditupplysning erfordras för försäljning på kredit i syfte att minimera risken för kundförluster och baseras på koncernintern information om betalningsbeteende kompletterad med kredit- och affärsinformation från externa källor.

Den maximala kreditrisken för SAS koncernen överensstämmer med de finansiella tillgångarnas bokförda värde enligt kategoriseringstabell.

Likviditets- och upplåningsrisk

Med likviditets- och upplåningsrisk avses risken att tillräcklig likviditet inte är tillgänglig vid önskad tidpunkt, samt att refinansiering av förfallna lån blir kostsam eller försvårad.

Målsättningen är att den finansiella beredskapen minimum ska uppgå till 20% av SAS koncernens fasta kostnader. Den finansiella beredskapen motsvarar likvida medel plus totala outnyttjade kreditfaciliteter. Per 31 oktober 2013 uppgick den finansiella beredskapen till 5 971 (8 055) MSEK där likvida medel uppgick till 4 751 (2 789) MSEK och totala outnyttjade kreditfaciliteter till 1 986 (5 266) MSEK eller 26% (29%) av koncernens fasta kostnader. SAS koncernens likvida medel ska hållas i instrument med god likviditet eller kort löptid med kreditvärdighet om lägst A3/P-1 enligt kreditvärderingsinstitutet Moody's alternativt A-/A-1 enligt Standard & Poor's.

Följande tabeller visar återstående kontraktens löptid för SAS finansiella skulder och tillgångar exklusive verksamheter för försäljning. Beloppen är kontraktens löptid när SAS är skyldig att betala eller erhålla och innehåller både ränta och nominellt belopp. Vissa skulder är kopplade till finansiella covenants, vilket innebär att SAS kan bli återbetalningsskyldig tidigare än kontrakterat förfall om dessa bryts. Framtida ränteflöden till rörlig ränta är beräknade med gällande räntesats på balansdagen, vilket medför att dessa kan falla ut med andra belopp.

Per 31 oktober 2013 uppgick koncernens räntebärande skulder till 11 510 (10 887) MSEK, 14% (13%) av de räntebärande skulderna är förenade med krav på finansiella nyckeltal såsom kassaflödes-, skuldsättnings- och likviditetsmått. Löptiden för den räntebärande bruttoskulden uppgick vid utgången av året till 2,8 (3,0) år, exklusive förlagslånet på 127 MCHF som löper utan fastställd förfallodag.

Likviditetsrisk, MSEK

31 okt 2013	Upp till och med 3 mån	4–12 mån	1–5 år	Över 5 år
Finansiella skulder				
Förlagslån	22	-	43	907
Obligationslån	67	2 033	3 191	-
Finansiella leasar	53	54	544	-
Konvertibel	30	90	1 660	-
Övriga lån	299	602	2 168	1 193
Övriga skulder	3	10	174	-
Kortfristiga lån	-	-	-	-
Bränslederivat	4	3	-	-
Valutaderivat	42	102	-	-
Räntederivat	-	-16	27	-
Leverantörsskulder	1 689	-	-	-
Summa	2 209	2 878	7 807	2 100
Valutaderivat brutto ¹	14 615	1 913	-	-
Finansiella tillgångar				
Andra långfristiga fordringar	6	17	2 271	-
Kundfordringar	1 376	-	-	-
Övriga fordringar	2	872	-	-
Kortfristiga placeringar	2 082	-	-	-
Kassa och bank	2 673	-	-	-
Bränslederivat	6	56	-	-
Valutaderivat	19	47	-	-
Räntederivat	-	-	49	-
Summa	6 164	992	2 320	0
Netto	3 955	-1 886	-5 487	-2 100

1) Valutaderivaten har i stort sett motsvarande positiva kassaflöden.

31 okt 2012	Upp till och med 3 mån	4–12 mån	1–5 år	Över 5 år
Finansiella skulder				
Förlagslån	21	-	65	907
Obligationslån	76	239	3 029	216
Finansiella leasar	72	346	701	-
Konvertibel	30	150	1 750	-
Övriga lån	190	996	2 237	1 396
Övriga skulder	-	-	58	-
Kortfristiga lån	-	-	-	-
Bränslederivat	131	49	-	-
Valutaderivat	112	48	-	-
Räntederivat	-16	-	41	-
Leverantörsskulder	1 929	-	-	-
Summa	2 545	1 828	7 881	2 519
Valutaderivat brutto ¹	17 068	8 212	-	-
Finansiella tillgångar				
Andra långfristiga fordringar	1	2	1 179	-
Kundfordringar	1 311	-	-	-
Övriga fordringar	2	1 010	-	-
Kortfristiga placeringar	366	-	-	-
Kassa och bank	2 423	-	-	-
Bränslederivat	91	237	-	-
Valutaderivat	60	4	-	-
Räntederivat	-	-	71	-
Summa	4 254	1 253	1 250	0
Netto	1 709	-575	-6 631	-2 519

1) Valutaderivaten har i stort sett motsvarande positiva kassaflöden.

Kontrakterade kreditlöften

Koncernen har träffat avtal om olika kreditfaciliteter för att säkra ytterligare finansiering vid behov. I tabellen nedan finns en detaljerad beskrivning av dessa faciliteter per 31 oktober 2013.

Facilitet	Förfall	Total facilitet	Utnyttjad facilitet	Outnyttjad facilitet oktober 2013	Outnyttjad facilitet oktober 2012
Revolverande kreditfacilitet, 1 800 MSEK	2015	1 800	-	1 800	-
Revolverande kreditfacilitet, 125 MUSD	2016	803	631	172	277
Revolverande kreditfacilitet, 59 MUSD	2017	380	380	-	-
Kreditfacilitet, 114 MUSD	2020	732	732	-	571
Kreditfacilitet, 66 MUSD	2021	426	426	-	-
Övriga faciliteter	2013	14	-	14	13
Bilaterala bankfaciliteter	2013	-	-	-	500
Bilaterala bankfaciliteter	2013	-	-	-	500
Bilaterala bankfaciliteter	2013	-	-	-	250
Revolverande kreditfacilitet, 366 MEUR	2013	-	-	-	3 155
Summa		4 155	2 169	1 986	5 266

I november 2012 omförhandlades den befintliga kreditfaciliteten på 366 MEUR till en amorterande facilitet på 3,5 mdr SEK med löptid till 31 mars 2015, vilken är uppdelad i två separata trancher med olika villkor för utnyttjande. Samtidigt avslutades de bilaterala faciliteterna uppgående till 1,25 mdr SEK. Den nya faciliteten har reducerats enligt plan i samband med försäljning av olika tillgångar och uppgick per 31 oktober till 1,8 mdr SEK.

Värdering till verkligt värde

För räkenskapsår som påbörjas från 1 januari 2009 eller senare har utökade upplysningskrav avseende finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen tillkommit i IFRS 7. Upplysningar ska lämnas om metod för fastställande av verkligt värde enligt en värderingshierarki bestående av tre nivåer. Nivåerna ska återspegla i vilken utsträckning verkligt värde bygger på observerbar marknadsdata respektive egna antaganden. Nedan följer en beskrivning av de olika nivåerna för fastställande av verkligt värde.

Nivå 1

Finansiella instrument där verkligt värde fastställs utifrån observerbara (ojusterade) noterade priser på en aktiv marknad för identiska tillgångar och skulder. En marknad betraktas som aktiv om noterade priser från en börs, mäklare, industrigrupp, prissättningstjänst eller övervakningsmyndighet finns lätt och regelbundet tillgängliga och dessa priser representerar verkliga och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på armslängds avstånd.

Denna grupp inkluderar i huvudsak statsskuldsväxlar och standardiserade derivat där det noterade priset används vid värderingen. Kassa och tillgodohavande hos bank kategoriseras även till nivå 1.

Nivå 2

Finansiella instrument där verkligt värde fastställs utifrån värderingsmodeller som baseras på andra observerbara data för tillgången eller skulden än noterade priser inkluderade i nivå 1, antingen direkt (det vill säga som prisnoteringar) eller indirekt (dvs. härledda från prisnoteringar).

Exempel på observerbara data inom nivå 2 är data som kan utgöra grund för bedömning av pris, till exempel marknadsräntor och avkastningskurvor.

Denna grupp inkluderar i huvudsak certifikat och ej standardiserade derivat (ränte-, valuta- och bränsleswappar, valuta- och bränsleoptioner) som inte handlas på en aktiv marknad och det verkliga värdet fastställs med hjälp av värderingstekniker som baseras i all väsentlighet på observerbar marknadsdata.

Nivå 3

Finansiella instrument där verkligt värde fastställs utifrån värderingsmodeller där väsentlig indata baseras på icke observerbar data.

SAS koncernen har för närvarande inga finansiella tillgångar eller skulder där värderingen väsentligen baseras på icke observerbar data.

Fastställande av verkligt värde – värderingsteknik

Andra värdepappersinnehav

Balansposten "Andra värdepappersinnehav" 292 (23) MSEK utgörs av aktieinnehav som inte är intresseföretag eller dotterföretag.

Hela balansposten värderas till anskaffningsvärde på grund av att dess verkliga värde inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt till en försvarbar kostnad. Av detta skäl ingår inte balansposten "Andra värdepappersinnehav" i vidstående tabeller "Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde".

Räntederivat

Ränteswappar: Verkligt värde för ränteswappar fastställs genom diskontering av bedömda framtida kassaflöden. Diskontering sker utifrån avkastningskurvor som baseras på aktuella marknadsräntor på balansdagen.

Futures: Standardiserade terminskontrakt med daglig avräkning. Det verkliga värdet bestäms därigenom via daglig marknadsvärdering "market to market".

Forward Rate Agreement, FRA: Verkligt värde för OTC FRA-kontrakt fastställs genom diskontering av bedömda framtida kassaflöden. Diskontering sker utifrån avkastningskurvor som baseras på aktuella marknadsräntor på balansdagen. Standardiserade FRA-kontrakt med kontantavräkning värderas till verkligt värde utifrån noterade köp- respektive säljräntor per bokslutsdagen för ett FRA-kontrakt med motsvarande återstående löptid.

Valutaderivat

Valutaswappar: Verkligt värde för valutaswappar fastställs genom diskontering av bedömda framtida kassaflöden i respektive valuta och ränta. Diskontering sker utifrån avkastningskurvor på balansdagen. Omräkning av valuta-komponenten sker utifrån aktuella valutakurser på balansdagen.

Valutaoptioner: Verkligt värde för optioner fastställs genom användandet av Black and Scholes värderingsmodell som är erkänd och accepterad värderingsmodell på de finansiella marknaderna. Modellen baseras på i huvudsak observerbara data som till exempel spotkurs, lösenkurs, löptid, ränta, volatilitet med mera.

Bränslederivat

Bränsleoptioner: Verkligt värde för bränsleoptioner fastställs genom användandet av Black and Scholes värderingsmodell. Modellen baseras på i huvudsak observerbara data som till exempel fuelswapkurvan, lösenkurs, löptid, ränta, volatilitet med mera.

Bränsleswappar: Verkligt värde för bränsleswappar fastställs utifrån fuelswapkurvan på balansdagen.

Kortfristiga placeringar

Kortfristiga placeringar som kategoriserats som innehav för handel utgörs av statsskuldsväxlar, bostads- och företagscertifikat med maximal återstående löptid av tre månader. Verkligt värde fastställs genom diskontering utifrån avkastningskurvor på balansdagen.

Kassa och bank

Kassa och bank utgörs av kassamedel samt disponibla tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut. Bokfört värde motsvarar verkligt värde.

Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde

	2013 31 okt			2012 31 okt		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
TILLGÅNGAR						
Andra långfristiga fordringar						
– Räntederivat	-	49	-	-	71	-
Övriga fordringar						
– Bränslederivat	-	62	-	-	329	-
– Valutaderivat	-	66	-	-	64	-
– Räntederivat	-	-	-	-	-	-
Kortfristiga placeringar	599	352	-	-	-	-
Kassa och bank	2 671	-	-	2 423	-	-
Summa	3 270	529	0	2 423	464	0
SKULDER						
Övriga lån						
– Räntederivat	-	27	-	-	-41	-
Kortfristiga lån						
– Bränslederivat	-	7	-	-	-180	-
– Valutaderivat	-	144	-	-	-160	-
– Räntederivat	-	-16	-	-	16	-
Summa	0	162	0	0	-365	0

Kategorisering av finansiella tillgångar och skulder

	Innehav för handel	Låne- & kund- fordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Andra skulder	Säkrings- instrument, derivat	Icke finansiella poster	Summa bokfört värde	Summa verkligt värde ¹
	Verkligt värde	Uppl. ansk. värde	Verkligt värde	Uppl. ansk. värde	Verkligt värde			
31 okt 2013								
TILLGÅNGAR								
Andra värdepappersinnehav	-	-	292	-	-	-	292	292
Andra långfristiga fordringar	-	1 868	-	-	-	332	2 200	2 200
– Räntederivat	-	-	-	-	49	-	49	49
Kundfordringar	-	1 376	-	-	-	-	1 376	1 376
Fordringar hos intresseföretag	-	-	-	-	-	-	0	0
Övriga fordringar	-	147	-	-	-	591	738	738
– Bränslederivat	-	-	-	-	62	-	62	62
– Valutaderivat	40	-	-	-	26	-	66	66
– Räntederivat	-	-	-	-	-	-	0	0
Kortfristiga placeringar	951	1 129	-	-	-	-	2 080	2 080
Kassa och bank	2 671	-	-	-	-	-	2 671	2 671
Summa	3 662	4 520	292	0	137	923	9 534	9 534
SKULDER								
Förlagslån	-	-	-	956	-	-	956	340
Obligationslån	-	-	-	2 641	-	-	2 641	2 641
Övriga lån	-	-	-	5 027	-	-	5 027	5 275
– Räntederivat	-	-	-	-	27	-	27	27
Övriga skulder	-	-	-	109	-	52	161	161
Kortfristig del av långfristiga lån	-	-	-	2 517	-	-	2 517	2 644
Kortfristiga lån	-	-	-	96	-	-	96	96
– Bränslederivat	-	-	-	-	7	-	7	7
– Valutaderivat	21	-	-	-	123	-	144	144
– Räntederivat	-	-	-	-	-16	-	-16	-16
Leverantörsskulder	-	-	-	1 689	-	-	1 689	1 689
Summa	21	0	0	13 035	141	52	13 249	13 008

1) Verkligt värde för kortfristiga placeringar och förlagslån har fastställts i sin helhet genom användande av officiella prisnoteringar. Verkligt värde för övriga finansiella tillgångar och skulder har fastställts genom att delvis användas sig av officiella prisnoteringar, såsom diskontering av framtida kassaflöden till noterad ränta.

Kategorisering av finansiella tillgångar och skulder

	Innehav för handel	Låne- & kund- fordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Andra skulder	Säkrings- instrument, derivat	Icke finansiella poster	Summa bokfört värde	Summa verkligt värde ¹
31 okt 2012	Verkligt värde	Uppl. ansk. värde	Verkligt värde	Uppl. ansk. värde	Verkligt värde			
TILLGÅNGAR								
Andra värdepappersinnehav	-	-	23	-	-	-	23	23
Andra långfristiga fordringar	-	878	-	-	-	301	1 179	1 179
– Räntederivat	-	-	-	-	71	-	71	71
Kundfordringar	-	1 311	-	-	-	-	1 311	1 311
Fordringar hos intresseföretag	-	-	-	-	-	-	0	0
Övriga fordringar	-	207	-	-	-	799	1 006	1 006
– Bränslederivat	-	-	-	-	329	-	329	329
– Valutaderivat	45	-	-	-	19	-	64	64
– Räntederivat	-	-	-	-	-	-	0	0
Kortfristiga placeringar	-	366	-	-	-	-	366	366
Kassa och bank	2 423	-	-	-	-	-	2 423	2 423
Summa	2 468	2 762	23	0	419	1 100	6 772	6 772
SKULDER								
Förelagslån	-	-	-	978	-	-	978	231
Obligationslån	-	-	-	2 763	-	-	2 763	2 763
Övriga lån	-	-	-	5 219	-	-	5 219	5 621
– Räntederivat	-	-	-	-	41	-	41	41
Övriga skulder	-	-	-	72	-	58	130	130
Kortfristig del av långfristiga lån	-	-	-	1 403	-	-	1 403	1 505
Kortfristiga lån	-	-	-	87	-	-	87	87
– Bränslederivat	-	-	-	-	180	-	180	180
– Valutaderivat	125	-	-	-	35	-	160	160
– Räntederivat	-	-	-	-	-16	-	-16	-16
Leverantörsskulder	-	-	-	1 929	-	-	1 929	1 929
Summa	125	0	0	12 451	240	58	12 874	12 631

¹) Verkligt värde för kortfristiga placeringar och förelagslån har fastställts i sin helhet genom användande av officiella prisnoteringar. Verkligt värde för övriga finansiella tillgångar och skulder har fastställts genom att delvis använda sig av officiella prisnoteringar, såsom diskontering av framtida kassaflöden till noterad ränta.

Not 28 Övriga avsättningar

	Omstrukturering		Loyalitetsprogram		Övriga avsättningar		Totalt	
	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt
Ingående avsättningar	1 631	636	1 412	1 347	110	118	3 153	2 101
Nya avsättningar	40	1 313	644	448	-	30	684	1 791
Ianspråktaga avsättningar	-513	-315	-820	-383	-41	-38	-1 374	-736
Upplösta avsättningar	-186	-	-	-	-	-	-186	-
Företagsförsäljning ¹	-	-	-	-	-54	-	-54	-
Omklassificeringar	5	-	-	-	-5	-	-	-
Valutakurseffekter	0	-3	-	-	-7	0	-7	-3
Utgående avsättningar	977	1 631	1 236	1 412	3	110	2 216	3 153
Fördelning i balansräkningen:	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt	2013 31 okt	2012 31 okt
Långfristiga skulder	123	461	1 236	1 412	2	94	1 361	1 967
Kortfristiga skulder	854	1 170	-	-	1	16	855	1 186
	977	1 631	1 236	1 412	3	110	2 216	3 153

¹) Under året avyttrades 80% av innehavet i Widerøe's Flyveselskap AS.

Omstrukturering

I samband med rapporten för tredje kvartalet 2012 presenterade SAS omställningsprogrammet 4Excellence Next Generation som innebär genomgripande förändring och förenkling av verksamheten och som kommer att ge en kraftig reduktion av enhetskostnaden. Avsättningen för räkenskapsåret 2012 bestod till största delen av kostnader direkt hänförliga till omställningsprogrammet.

Förutom omstruktureringens avsättningar för personal innehåller reserven bland annat avsättningar för hyreskostnader avseende outnyttjade lokaler. I samband med beslut om centralisering av administrationen gjordes i juli 2013 en upplösning på 186 MSEK av reserven för outnyttjade lokaler.

Loyalitetsprogram

Genom medlemskap i koncernens lojalitetsprogram, EuroBonus, kan kunderna tjäna bonuspoäng genom att flyga med SAS och/eller andra Star

Alliance-bolag samt genom att handla från kommersiella samarbetspartners, till exempel hyrbils- och kreditkortsföretag.

Enligt IFRIC 13 är tilldelning av lojalitetspoäng att betrakta som en separat identifierbar transaktion vid köp av flygbiljetter. Den del av biljettpriiset som allokeras till lojalitetspoängen värderas till verkligt värde och redovisas som en intäkt först i den period som åtagandet uppfylls.

Beloppet för ianspråktaga avsättningar inkluderar omvärderingar avseende EuroBonus poängskuld. Tidigare uppskattningar av verkligt värde per poängkategori har under de senaste åren fortlöpande justerats ned drivet av fortsatta prisreduceringar, ändrade EuroBonus-regler och uttagsmönster.

Övriga avsättningar

I Övriga avsättningar ingår huvudsakligen underhållskostnader för inhyrda flygplan i enlighet med leasingavtal.

Not 29 Kortfristiga lån

	2013 31 okt	2012 31 okt
Upplupna räntor	88	86
Derivat	135	324
Övrigt	8	1
Summa	231	411

Not 30 Trafikavräkningskund

Trafikavräkningskullen utgörs av sålda fortfarande giltiga outnyttjade biljetter, se Not 1 – Väsentliga redovisningsprinciper, sida 54 – intäktsredovisning.

Den i trafikavräkningskullen estimerade reserven uppgick på balansdagen till 91 (188) MSEK.

Not 31 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2013 31 okt	2012 31 okt
Semesterlöneskuld	1 248	1 413
Övriga upplupna personalkostnader	121	236
Försäljningsomkostnader	399	415
Bränslekostnader	162	230
Luftfartsavgifter	284	379
Hanteringskostnader	277	210
Övriga upplupna kostnader	690	194
Förutbetalda intäkter	235	124
Summa	3 416	3 201

Not 32 Ställda säkerheter

	2013 31 okt	2012 31 okt
<i>Avseende skulder:</i>		
Inteckningar i fast egendom	-	19
Inteckningar i flygplan	6 395	4 151
Andelar i dotterföretag	0	0
<i>Avseende depositioner:</i>		
Depositioner och spärrade bankmedel	2 014	986
Summa	8 409	5 156

Utestående skuld per 31 oktober 2013 avseende inteckningar i flygplan uppgick till 3 516 (2 816) MSEK.

I posten Andelar i dotterföretag ingår bokfört värde på SAS andelar i av SAS helägda finansieringsstrukturer avseende flygplan. För ytterligare information kring detta hänvisas till Not 12.

	2013 31 okt	2012 31 okt
<i>Avseende kreditfacilitet:</i>		
Inteckningar i fast egendom	12	67
Inteckningar i flygplan	101	807
Inteckningar i reservdelar	-	745
Företagsinteckningar	-	816
Övriga inteckningar	324	116
Spärrade bankmedel	600	40
Summa	1 037	2 591

Totalt utställda säkerheter uppgick på balansdagen till 9 446 (7 747) MSEK.

Not 33 Eventualförpliktelser

	2013 31 okt	2012 31 okt
<i>Garantier avseende</i>		
Utsläppsrätter	-	68
Övrigt	-	6
Summa	-	74

Koncernen är inblandad i diverse processer och juridiska förfaranden som har uppstått genom den vardagliga affärsverksamheten. Dessa anspråk relaterar till, men är inte begränsade till, koncernens affärspraxis, personalfrågor och skattefrågor. Tillräckliga avsättningar har redovisats för dessa frågor i enlighet med de sannolika och kvantifierbara förlustriskerna. Vad gäller frågor som inte kräver några avsättningar har bedömningen gjorts, med utgångspunkt i information som finns tillgänglig för närvarande, att dessa inte kommer att ha någon betydande negativ effekt på koncernens finansiella resultat. Rättsprocesser är emellertid oförutsägbara till sin karaktär och även om bedömning skett att de aktuella avsättningarna är tillräckliga och/eller att koncernen har ett tillräckligt försvar i dessa frågor, kan ofördelaktiga resultat ändå uppstå. Detta skulle kunna ha en betydande negativ effekt på koncernens finansiella resultat under kommande redovisningsperioder. För ytterligare information, se förvaltningsberättelsen sida 42.

Not 34 Hyresförpliktelser

SAS koncernen har ingått hyresåtaganden enligt följande, med angivande av den totala årshyran för:

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019>
Flygplan	2 227	2 210	1 845	1 391	1 055	1 678
Fastigheter	865	857	801	765	757	1 568
Maskiner och inventarier	138	149	146	143	138	71
Summa	3 230	3 216	2 792	2 299	1 950	3 317

Hyreskontrakt med en årlig hyreskostnad överstigande 0,5 MSEK har medtagits. Den totala hyreskostnaden under räkenskapsåret 2012/2013 uppgick till 3 296 (2 148) MSEK, varav –20 MSEK avsåg variabla avgifter. De variabla avgifterna varierar med olika faktorer som omsättning, konsumentprisindex och kortfristiga marknadsräntor. Under räkenskapsåret 2012/2013 vidareuthyrdes objekt för 266 MSEK. Värdet av framtida fasta avgifter för dessa vidareuthyrda objekt uppgår till 676 MSEK.

SAS koncernen hade vid utgången av räkenskapsåret 2012/2013 totalt 156 flygplan i flygplansflottan, varav 100 inhyrda.

SAS har en köpoption på nio av de fastigheter som hyrs i Danmark och Norge. Hyreskostnaden för dessa fastigheter uppgår för räkenskapsåret 2013/2014 till 171 MSEK.

Not 35 Justering för övriga poster som inte ingår i kassaflödet med mera

	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Resultatandelar i intresseföretag	–25	–32
Utdelningar från intresseföretag	5	12
Aktiverad ränta på förskott till flygplansleverantörer	–7	–5
Resultateffekt vid värdering av finansiella instrument enligt IAS 39	–125	69
Avsättningar	-	1 221
Upplösning av avsättningar	–186	-
Justering av pensionsvillkor	–450	-
Övrigt	16	27
Summa	–772	1 292

Not 36 Förvärv av dotterföretag

Under räkenskapsåret 2012/2013 förvärvades inga dotterföretag.

2012 förvärvades dotterföretag innehållande tre flygplatsfastigheter från Airside Properties AB. Företagen avyttrades därefter till Swedavia.

Värdet av förvärvade tillgångar och skulder var enligt förvärvsanalyserna följande:

	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Anläggningstillgångar	-	1 279
Omsättningstillgångar	-	-
Likvida medel	-	-
Långfristiga skulder	-	-
Kortfristiga skulder	-	-
Summa	-	1 279
Optionsersättning och förtida optionslösen	-	43
Köpeskillning och påverkan på koncernens likvida medel	-	1 322

Not 37 Avyttring av dotterföretag

Under räkenskapsåret 2012/2013 avyttrades 80% av aktierna i Widerøe's Flyveselskap AS samt 9,98% av aktierna i SAS Ground Handling Denmark, SAS Ground Handling Norway och SAS Ground Handling Sweden.

2012 avyttrades dotterföretag innehållande sex flygplatsfastigheter till Swedavia.

Värdet av sålda tillgångar och skulder var följande:

	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Immateriella tillgångar	142	-
Materiella anläggningstillgångar	2 012	1 427
Finansiella anläggningstillgångar	367	-
Omsättningstillgångar	142	-
Kortfristiga fordringar	446	-
Likvida medel	109	-
Innehav utan bestämmande inflytande	16	-
Långfristiga skulder	–772	-
Kortfristiga skulder	–1 763	-
Summa	699	1 427
Realisationsresultat exklusive försäljningskostnader	–352	348
Köpeskillning	347	1 775
Ej betald köpeskillning	–14	-
Försäljningskostnader	–17	–14
Likvida medel i avyttrade företag	–109	-
Betald köpeskillning avseende avyttring 2012	60	-
Påverkan på koncernens likvida medel	267	1 761

Not 38 Likvida medel

	2013 31 okt	2012 31 okt
Kortfristiga placeringar	2 080	366
Kassa och bank	2 671	2 423
Likvida medel vid periodens slut	4 751	2 789

Upplysning om betalda räntor:

Under året erhållen ränta uppgick till 48 (115) MSEK varav 21 (57) MSEK avser terminspremier för valutaderivat. Under året betald ränta uppgick till 729 (843) MSEK varav 131 (246) MSEK avser terminspremier för valutaderivat.

Not 39 Revisionsarvoden

Följande ersättningar har utgått till revisionsföretag för revisionsuppdrag.

	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Revisionsuppdrag		
Deloitte	7	11
PwC	3	-
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget		
Deloitte	1	6
PwC	1	-
Skatterådgivning	-	-
Övriga tjänster		
Deloitte	4	4
PwC	5	-
Summa	21	21
Andra revisionsföretag		
Revisionsuppdrag	-	-
Summa	21	21

Not 40 Transaktioner med intresseföretag

Intäkter vid försäljning till intresseföretag uppgick till 22 (17) MSEK. Kostnader vid inköp från intresseföretag var 33 (24) MSEK.

Not 41 Segmentrapportering

Koncernens verksamhet styrs och rapporteras i två rörelsesegment, Scandinavian Airlines och Widerøe. Scandinavian Airlines omfattar verksamheten i konsortiet Scandinavian Airlines System samt SAS Cargo och Blue1. Widerøe är ett självständigt flygbolag med bas i Norge och ingår i

koncernens resultaträkning till och med september 2013 då 80% av innehavet avyttrades. Efter denna tidpunkt består koncernen enbart av ett rörelsesegment. Övriga verksamheter omfattar moderföretaget SAS AB (koncernfunktioner) samt övriga ej rapporterbara segment.

	Scandinavian Airlines		Widerøe		Avstämning Övrigt		Elimineringar		SAS koncernen	
	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Externa intäkter	38 493	32 753	3 688	3 231	1	2	0	0	42 182	35 986
Försäljning mellan segment	406	395	15	42	0	6	-421	-443	0	0
Intäkter	38 899	33 148	3 703	3 273	1	8	-421	-443	42 182	35 986
Personalkostnader	-10 011	-10 262	-1 357	-1 234	-83	-88	0	0	-11 451	-11 584
Övriga rörelsekostnader	-23 821	-20 747	-1 850	-1 593	-119	-119	348	354	-25 442	-22 105
Leasingkostnader flygplan	-1 744	-1 311	-115	-120	0	0	73	89	-1 786	-1 342
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 491	-1 296	-167	-129	0	-1	0	0	-1 658	-1 426
Resultatandelar i intresseföretag	2	4	-	0	23	28	0	0	25	32
Realisationsresultat	-120	-257	-	10	-369	400	0	0	-489	153
Rörelseresultat	1 714	-721	214	207	-547	228	0	0	1 381	-286
Avstämning mot periodens resultat: Resultat från andra värdepappers- innehav									1	0
Finansiella poster, netto									-949	-959
Skatt									-254	260
Årets resultat									179	-985

Geografisk uppdelning

	Inrikes		Intraskandinavien		Europa		Interkontinentalt		Total	
	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Passagerarintäkter	10 864	8 917	3 384	2 928	11 449	10 089	6 042	5 064	31 739	26 998
Frakt- och postintäkter	106	82	16	18	127	69	1 040	961	1 289	1 130
Charterintäkter	25	35	0	5	2 041	1 686	0	0	2 066	1 726
Övriga trafikintäkter	770	646	248	241	857	687	478	380	2 353	1 954
Totala trafikintäkter	11 765	9 680	3 648	3 192	14 474	12 531	7 560	6 405	37 447	31 808

	Danmark		Norge		Sverige		Europa		Övrigt		Total	
	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Övriga rörelseintäkter	628	676	1 941	1 816	731	832	288	571	1 147	283	4 735	4 178

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

	Danmark		Norge		Sverige		Europa		Övrigt		Ej fördelat		Total	
	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Tillgångar ¹	927	1 067	610	1 596	5 656	4 138	552	647	104	167	7 778	11 956	15 627	19 571
Årets investeringar	82	58	385	56	575	608	37	22	0	4	798	525	1 877	1 273

1) Flygplan och reservdelar är ej fördelade, se Not 1, Väsentliga redovisningsprinciper – Segmentrapportering, sida 52.

Under 2012/2013 och 2012 fanns ingen enskild kund som stod för mer än 10% av koncernens intäkter.

Not 42 Dotterföretag i SAS koncernen

	Säte	Organisations-nummer	Antal ägda aktier	Ägarandel	Bokfört värde 31 oktober 2013	Andeleget kapital 31 oktober 2013	Bokfört värde 31 oktober 2012
<i>Ägda av SAS AB:</i>							
SAS Sverige AB	Sigtuna	556042-5414	70 500 000	100	737	1 426	737
SAS Norge AS	Bærum	811176702	47 000 000	100	628	539	628
SAS Danmark A/S	Köpenhamn	56994912	47 000 000	100	571	1 308	571
Widerøe's Flyveselskap AS	Bodø	917330557	364 196	100	-	-	1 440
SAS Individual Holding AB	Stockholm	556063-8255	610 000	100	756	741	756
SAS Tech AB	Stockholm	556137-6764	940 000	100	1 150	2 263	1 150
Linjeflyg AB	Sigtuna	556062-8454	2 000 000	100	237	245	237
OY Nordair Ab	Vantaa	525.232	150	100	71	-124	71
SAS Cargo Group A/S	Tårnby	25736443	200 500	100	0	-281	-
SAS Ground Handling Denmark A/S	Tårnby	32339026	49 501	90	33	37	-
SAS Ground Handling Norway AS	Oslo	912056228	4 502	90	46	51	-
SAS Ground Handling Sweden AB	Stockholm	556934-7924	400 100	90	58	60	-
Övriga					0	0	0
					4 287	6 265	5 590
<i>Ägt av SAS Danmark A/S, SAS Norge AS, SAS Sverige AB:</i>							
SAS konsortiet	Stockholm	902001-7720	-	100	4 109	4 109	4 345
<i>Ägda av SAS konsortiet:</i>							
SAS Scandinavian Airlines Norge AS	Bærum	962308449	150 000	100	380	382	951
SAS Scandinavian Airlines Sverige AB	Sigtuna	556235-5908	710 000	100	810	824	810
Linjeflyg Leasing HB	Sigtuna	916644-1080	-	79	-	-	391
Cherrydean Ltd	Dublin	310983	12 633 198	100	53	48	53
SAS Capital B.V.	Rotterdam	167071	501	100	8	73	8
SAS Ground Services Sweden AB	Stockholm	556657-7374	101 000	100	222	226	300
SAS Ground Services Norway AS	Oslo	986978364	12 100	100	260	267	552
URIS Ltd	Dublin	316438	1 620 000	100	4	4	3
Övriga					0	20	2
					1 737	1 844	3 070
<i>Ägda av SAS Individual Holdings AB:</i>							
RASN A/S	Köpenhamn	24202941	500	100	1	0	1
Spirit Air Cargo Handling Group AB	Stockholm	556690-7076	11 000	100	63	74	63
					64	74	64
<i>Ägt av Uris Ltd:</i>							
Commercial Aviation Leasing Limited	Dublin	30 8550	1 612 747	6	5	5	5
<i>Ägt av Cherrydean Limited:</i>							
Commercial Aviation Leasing Limited	Dublin	30 8550	25 266 373	94	75	75	78

Not 43 Väsentliga händelser efter balansdagen

Som en effekt av implementering av nya pensionsvillkor, upplösning av uppskjutna skatteskulder kopplat mot pensioner, bokning av särskild löneskatt på pensionsöverskottet inom Alecta och Euroben-planerna samt implementering av reviderad IAS 19 påverkas SAS koncernens balans- och resultaträkning enligt följande under november månad, vilket påverkar koncernens eget kapital negativt med cirka 7 mdr SEK:

- Pensionsförpliktelsen reduceras med cirka 12,9 mdr SEK
- Förvaltningstillgångarna reduceras med cirka 10,7 mdr SEK
- Estimatavvikelsen skrivs ned med cirka 10,3 mdr SEK
- Latenta skatteskulder reduceras med cirka 1,2 mdr SEK
- Resultaträkningen (personalkostnader) förbättras med cirka 1 mdr SEK

Styrelsen har till Årsstämman 2014 föreslagit följande åtgärder för att möta SAS finansieringsbehov:

- Ändring i bolagsordningen för att möjliggöra emission av preferensaktier.
- Bemyndigande för beslut om nyemission av högst 7 miljoner preferensaktier.
- Bemyndigande att ge ut konvertibla skuldebrev till belopp om högst 2 mdr SEK, berättigande till högst 130 miljoner stamaktier vid konvertering.

För den fullständiga beskrivningen av styrelsens förslag, se kallelse till årsstämma: www.sasgroup.net under Investor Relations.

SAS AB, moderföretag

Resultaträkning

MSEK	Not	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Intäkter		20	16
Personalkostnader	1	-90	-96
Övriga rörelsekostnader		-85	-68
Avskrivningar		0	0
Rörelseresultat		-155	-148
Resultat från andelar i koncernföretag	2	-938	28
Ränteintäkter och liknande resultatposter		204	219
Räntekostnader och liknande resultatposter		-229	-294
Valutakursdifferenser		1	21
Resultat före bokslutsdisposition och skatt		-1 117	-174
Bokslutsdisposition		3	20
Skatt	3	-42	34
Årets resultat		-1 156	-120

Moderföretaget redovisar inga poster i övrigt totalresultat för 2012/2013 respektive 2012. Årets resultat för moderföretaget utgör därmed även bolagets totalresultat.

Balansräkning

TILLGÅNGAR, MSEK	Not	2013 31 okt	2012 31 okt
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier	4	0	0
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i dotterföretag	5	4 287	5 590
Andra värdepappersinnehav	6	272	2
Uppskjuten skattefordran	3	703	725
Andra långfristiga fordringar		722	34
Summa anläggningstillgångar		5 984	6 351
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		0	0
Fordringar på koncernföretag		7 078	7 053
Övriga fordringar		21	26
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		0	0
		7 099	7 079
Kassa och bank		1	0
Summa omsättningstillgångar		7 100	7 079
SUMMA TILLGÅNGAR		13 084	13 430

EGET KAPITAL OCH SKULDER, MSEK	Not	2013 31 okt	2012 31 okt
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		6 613	6 613
Reservfond		473	473
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst		3 545	3 665
Årets resultat		-1 156	-120
Summa eget kapital		9 475	10 631
Långfristiga skulder			
Konvertibelt lån	7	1 536	1 491
Obligationslån	8	1 487	0
Långfristiga skulder till koncernföretag		431	1 082
Uppskjuten skatteskuld	3	20	0
Övriga skulder		4	4
Summa långfristiga skulder		3 478	2 577
Kortfristiga skulder			
Skulder till koncernföretag		3	6
Leverantörsskulder		4	7
Övriga skulder		109	189
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		15	20
Summa kortfristiga skulder		131	222
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		13 084	13 430
Ställda säkerheter			
Ställda panter	9	324	1 440
Eventualförpliktelser	10	3	119

Förändring i eget kapital

MSEK	Aktiekapital	Bundna reserver	Fritt eget kapital	Summa eget kapital
Eget kapital 31 december 2011	6 613	473	3 665	10 751
Årets resultat			-120	-120
Eget kapital 31 oktober 2012	6 613	473	3 545	10 631
Årets resultat			-1 156	-1 156
Eget kapital 31 oktober 2013	6 613	473	2 389	9 475

Antal aktier 329 000 000 (329 000 000). Kvotvärde 20,1 (20,1). Varje aktie berättigar till en röst och samtliga aktier äger lika rätt till andel i företagets tillgångar och vinst.

Ingen utspädning har skett under året.

Kassaflödesanalys

MSEK	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Den löpande verksamheten		
Resultat före bokslutsdisposition och skatt	-1 117	-174
Avskrivningar	0	0
Resultat vid försäljning av aktier	145	0
Nedskrivning av aktier	765	613
Anteciperad utdelning	-	-600
Nedskrivning av fordringar	80	-
Avsättning	-	50
Justering för övriga poster som inte ingår i kassaflödet	17	38
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	-110	-73
<i>Förändring av:</i>		
Rörelsefordringar	8	19
Rörelseskulder	-116	53
Kassaflöde från förändringar av rörelsekapital	-108	72
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-218	-1
Investeringsverksamheten		
Investering i dotterföretag	-153	-
Investering i andra företag	-54	-
Avyttring av dotterföretag	316	3
Avyttring av inventarier	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	109	3
Finansieringsverksamheten		
Förändring av långfristiga fordringar	-661	-
Förändring av kortfristiga placeringar	-676	1 749
Förändring av långfristiga skulder	836	-1 728
Förändring av kortfristiga skulder	9	-23
Erhållen utdelning	582	-
Erhållet koncernbidrag	20	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	110	-2
Årets kassaflöde	1	0
Likvida medel vid årets början	0	0
Likvida medel vid periodens slut	1	0

Uppllysning om betalda räntor:

Under året erhållen ränta uppgick till 219 (181) MSEK. Under året betalad ränta uppgick till 147 (161) MSEK.

Not 1 Antal anställda, löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Medelantalet anställda uppgick till 35 (44) personer. Fördelningen av medelantal anställda per land framgår av nedanstående tabell.

	2012–2013 Nov–okt		2012 Jan–okt	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Danmark	3	5	4	6
Sverige	14	13	18	16
Totalt	17	18	22	22
Totalt män och kvinnor	35		44	

För löner, ersättningar och sociala avgifter samt ersättning till styrelse, VD och övriga ledande befattningshavare i SAS AB hänvisas till SAS koncernens Not 3, Personalkostnader sida 57–58.

Not 2 Resultat från andelar i koncernföretag

	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Utdelning	-18	41
Anticiperad utdelning	-	600
Realisationsresultat vid försäljning av aktier och andra andelar	-145	0
Resultat vid likvidation av dotterföretag	70	-
Nedskrivning av aktier	-765	-613
Nedskrivning av fordringar	-80	-
Summa	-938	28

Not 3 Skatt

	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Aktuell skatt	-	-
Uppskjuten skatt	-42	34
Summa skatt	-42	34
Uppskjuten skattefordran/skuld		
Ingående balans	725	691
Uppskjuten skatt	-42	34
Utgående skattefordran/skuld	683	725

Not 4 Materiella anläggningstillgångar

Inventarier	2013 31 okt	2012 31 okt
Ingående anskaffningsvärde	0	1
Utrangering/försäljning	0	-1
Periodens anskaffningar	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	0	0
Ingående avskrivningar	0	-1
Utrangering/försäljning	0	1
Periodens avskrivningar	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	0	0
Bokfört värde	0	0

Not 5 Andelar i dotterföretag

Se SAS koncernens Not 42 – Dotterföretag i SAS koncernen, sida 78.

Not 6 Andra värdepappersinnehav

	2013 31 okt	2012 31 okt
Widerøe's Flyveselskap AS	270	0
Incorporate Cell Company	2	2
Summa	272	2

Not 7 Konvertibelt lån

Under 2010 emitterades ett konvertibelt skuldebrev om 1 600 MSEK som löper på fem år. Värdet på skuld- respektive eget kapitalandel avseende det konvertibla lånet har på balansdagen fastställts till 1 536 (1 491) MSEK respektive 64 (109) MSEK. Vid utställandedagen var dessa värden 1 374 MSEK respektive 226 MSEK. Lånets konverteringskurs är 46,50 och är konverteringsbart var tredje månad samt har en räntesats på 7,5%.

Lånet kategoriseras som andra skulder vilket innebär redovisning till upplupet anskaffningsvärde.

Not 8 Obligationslån

	2013 31 okt	2012 31 okt
Emitterat belopp 1 500 MSEK	1 487	0
Summa	1 487	0

Under 2013 emitterades ett obligationslån med förfall 2017. Lånet löper med 9% ränta. Lånet kategoriseras som andra skulder vilket innebär redovisning till upplupet anskaffningsvärde.

Not 9 Ställda panter

	2013 31 okt	2012 31 okt
20% ägande Widerøe's Flyveselskap AS	270	1 440
Övrig pant avseende försäljning Widerøe	54	0
Summa	324	1 440

Not 10 Eventualförpliktelser

SAS AB har med effekt från 31 december 2003 förbundit sig att såsom för egen skuld garantera SAS konsortiets nuvarande och framtida räntebärande förpliktelser, leasingåtaganden och andra finansiella förpliktelser (så kallad "Irrevocable undertaking").

Övriga eventualförpliktelser till förmån för:	2013 31 okt	2012 31 okt
Blue1	3	119
Summa	3	119

Not 11 Arvoden till revisionsföretag

Arvoden till Deloitte/PwC har utgått enligt nedan:	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Revisionsuppdrag		
Deloitte	4	4
PwC	2	-
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget		
Deloitte	-	5
Skatterådgivning	-	-
Summa	6	9

Bolagsstyrning

Bolagsstyrningsrapport

SAS AB, moderföretag för verksamheten inom SAS, är ett svenskt publikt aktiebolag med säte i Stockholm. SAS AB är sedan juli 2001 noterat på NASDAQ OMX Stockholm med sekundärnoteringar i Köpenhamn och Oslo. Målsättningen med bolagsstyrningen är att SAS ska ha en effektiv styrning och kontroll av verksamheten i kombination med god transparens, tydlighet och god affärsetik.

Denna bolagsstyrningsrapport avseende räkenskapsåret 2012/2013 har upprättats enligt årsredovisningslagen och Svensk kod för bolagsstyrning (Kodens) bestämmelser baserat på den revidering av Kodens som utkom i februari 2010.

Avvikelse från Kodens

SAS koncernen har sedan införandet av Kodens följt Kodens förutom i följande avseenden: SAS håller bolagsstämman på svenska, norska och danska, vilket avviker mot kodbestämmelsen 1.5.

Förklaring till avvikelse: bolagsordningen för SAS AB anger att språket på bolagsstämman ska vara svenska, danska eller norska samt, om styrelsen så bestämmer, även på annat språk. Bakgrunden till att bolagsstämman avhålls på de tre skandinaviska språken är SAS koncernens starka skandinaviska karaktär med flest antal aktieägare i Danmark och en ledning och styrelse som består av personer från samtliga tre skandinaviska länder. Stämmoförhandlingarna i SAS AB hålls huvudsakligen på svenska och stämmomaterial finns tillgängligt på svenska. Styrelsen anser mot denna bakgrund att vart och ett av de skandinaviska språken fritt kan användas vid bolagsstämman i bolaget med beaktande av de tre skandinaviska språkens stora likhet.

Bolagsstämma

På bolagsstämman i SAS AB, som är bolagets högsta beslutande organ, motsvarar en aktie en röst utan begränsningar i fråga om hur många röster varje aktieägare kan avge vid en bolagsstämma.

Legala regelverk för SAS koncernen

De viktiga regelverken för SAS AB är:

Externa regler

- Svensk lagstiftning
- Svensk kod för bolagsstyrning (Kodens)
- NASDAQ OMX regelverk för emittenter
- Rekommendationer utgivna av relevanta svenska och internationella organisationer

Inga överträdelse av tillämpliga börsregler eller av god sed på aktiemarknaden har rapporterats av Börsens disciplinnämnd eller Aktiemarknadsnämnden.

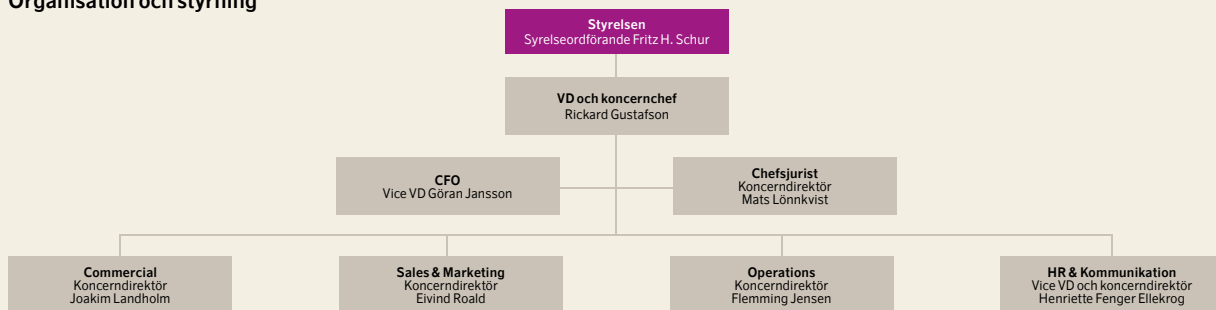
Interna regler

- Bolagsordningen
- Informations-/IR-policy
- Styrelsens arbetsordning
- Styrelsens instruktioner till VD
- Interna policys och riktlinjer inklusive Code of Conduct

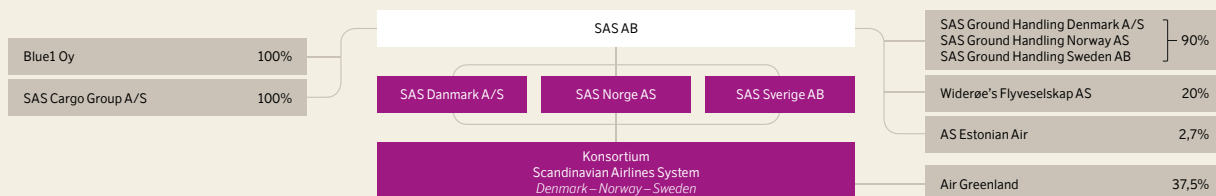
Bolagsstämma kan avhållas i Stockholm eller i Sigtuna. Fram till 2013 angav SAS bolagsordning att aktieägare också kunde delta i bolagsstämma från lokal i Köpenhamn och Oslo via telekommunikation. På årsstämman 2013 beslutades att ändra i bolagsordningen så att bolagsstämmor framöver enbart behöver äga rum i Stockholm eller i Sigtuna. Förändringen är en del i SAS strävan att effektivisera sin verksamhet.

Kallelse till årsstämma utfärdas tidigast sex och senast fyra veckor före stämman. Kallelsen utfärdas genom annonser i dagstidningar i Sverige, Danmark och Norge, offentliggörande i pressmeddelande och publicering på bolagets hemsida. Bolaget skickar kallelsen med e-post till de aktieägare som begär det via Shareholder Service på bolagets hemsida www.sasgroup.net.

Organisation och styrning

SAS koncernens legala struktur 27 januari, 2014

Bolagsordningen innehåller inga särskilda bestämmelser om tillsättande och entledigande av styrelseledamöter eller om ändring av bolagsordningen. Styrelsen i SAS har till årsstämman 2014 föreslagit dels att bolagsordningen ska ändras för att möjliggöra emission av preferensaktier, dels att styrelsen ska bemyndigas att fram till årsstämman 2015 besluta om nyemission av högst 7 miljoner preferensaktier. Därutöver har styrelsen föreslagit att styrelsen ska bemyndigas att fram till årsstämman 2015 besluta att ge ut konvertibla skuldebrev till ett belopp om högst 2 mdr SEK, berättigande till högst 130 miljoner stamaktier vid konvertering.

Valberedningen

Valberedningen utses av årsstämman med uppgift att bereda stämmans beslut i val och arvodesfrågor samt procedurfrågor för nästkommande valberedning. Valberedningens ledamöter ska, oavsett hur de utsetts, tillvarata samtliga aktieägares intresse. I samband med årsstämman 2013 antogs en instruktion till valberedningen. Inför årsstämman 2014 har valberedningen som uppgift att lämna förslag avseende val av ordförande vid årsstämman, antalet styrelseledamöter och arvodet till styrelsen, uppdelat mellan ordförande, vice ordförande, övriga ledamöter och eventuell ersättning för arbete i styrelseutskottet, val av styrelseledamöter och styrelseordförande, val av revisor, arvode till bolagets revisor och valberedning inför årsstämman 2015.

Valberedning, 3 protokollförda möten

Jonas Iversen, Finansdepartementet, för svenska staten (ordförande)
Peter Brixen, Danska Finansministeriet
Knut J. Utvik, Norska Närings- och fiskeridepartementet
Peter Wallenberg Jr, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse
Karsten Biltoft, Danmarks Nationalbank (till och med oktober 2013)

Valberedningen har utvärderat styrelsens arbete, kompetens och sammansättning. Styrelseordföranden har en nära dialog med valberedningen och resultatet av styrelsens utvärdering hålls tillgängligt för valberedningen. Minst ett möte med styrelseordföranden och koncernchefen genomförs innan valberedningen lämnar sitt förslag till årsstämman. Valberedningens förslag offentliggörs i kallelsen till årsstämman, på bolagets hemsida och vid årsstämman. Ledamöterna har inte av SAS erhållit arvode eller ersättning för sitt arbete i valberedningen. Valberedningen kan belasta SAS med skäliga kostnader för rekryteringskonsulter eller andra externa kostnader som erfordras för att valberedningen ska kunna fullgöra sitt uppdrag.

Styrelsen

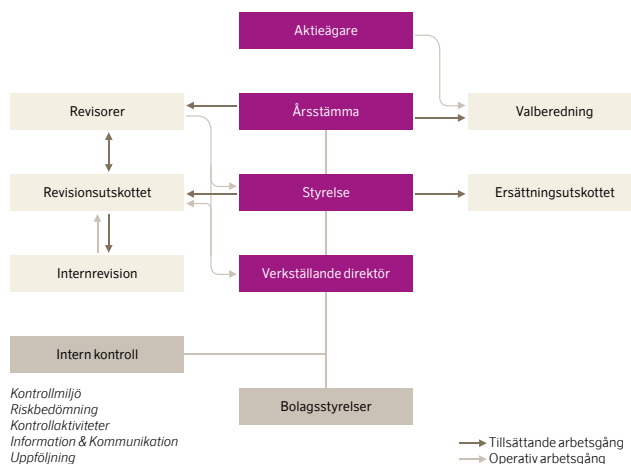
Bolagsordningen anger att styrelsen ska ha sex till åtta bolagsstämmovalda ledamöter. Styrelsen har under året bestått av sju bolagsstämmovalda ledamöter, utan suppleanter, samt tre arbetstagarrepresentanter med vardera två personliga suppleanter. Arbetstagarrepresentanterna utses av SAS arbetstagargrupper i Danmark, Norge och Sverige enligt lag och särskilt avtal. Suppleanterna deltar vid styrelsens sammanträden om ordinarie ledamot har förfall. Med undantag för arbetstagarrepresentanterna är ingen styrelseledamot anställd i SAS AB eller annat bolag i SAS koncernen.

De bolagsstämmovalda ledamöterna utses för tiden fram till slutet av nästa årsstämman. Någon regel om längsta tid som ledamot kan ingå i styrelsen finns inte. Styrelseledamöternas erfarenhet och eventuella beroendeförhållanden till bolagets ägare med mera framgår på sida 88–89.

Ledamöternas medelålder är 56 år och två av de sju bolagsstämmovalda ledamöterna är kvinnor. Samtliga bolagsstämmovalda ledamöter anses av valberedningen vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen, medan en ledamot inte bedöms vara oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare. Till följd av sin position som VD och koncernchef i det av norska staten helägda Posten Norge AS anses inte Dag Mejdell vara oberoende i förhållande till större aktieägare. SAS AB uppfyller de krav som Koncernen uppställer avseende styrelsens oberoende i förhållande till bolaget, bolagsledningen respektive bolagets större aktieägare.

Corporate Governance, styrningsstruktur

SAS AB hade 61 383 aktieägare per den 31 oktober 2013. De största aktieägarna är de tre skandinaviska staterna. Största privata aktieägare är Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse, Avanza Pension, JPM Chase och Unionen samt olika bankers fonder.

Styrelsens arbete

Styrelsens arbete styrs av den svenska aktiebolagslagen, bolagsordningen, Koden och den av styrelsen årligen fastställda arbetsordningen. Arbetet i styrelsen följer en plan som bland annat ska säkerställa att styrelsen får all erforderlig information. Arbetsordningen beskriver fördelningen av styrelsens arbete dels mellan styrelsen och dess utskott, dels mellan styrelsen, dess ordförande och VD. Arbetsordningen innehåller också bestämmelser som ska säkerställa styrelsens behov av fortlöpande information och ekonomisk rapportering samt instruktioner för verkställande direktören och bolagets styrelseutskott.

Under november 2012–oktober 2013 höll styrelsen 15 styrelsemöten. VD och andra ledande befattningshavare i bolaget har deltagit i styrelsens sammanträden såsom föredragande och bolagets chefsjurist har varit styrelsens sekreterare. Vid styrelsemötena har styrelsen behandlat de fasta punkter som förelagat vid respektive sammanträde, såsom affärs- och marknadsplåge, riskbedömning, ekonomisk rapportering och uppföljning, finansiell ställning samt investeringar. Styrelsen har dessutom behandlat hållbarhetsrelaterad information av väsentlig betydelse.

Avhandlade huvudfrågor vid styrelsemöten

- 5/11: Status i förhandlingarna med banker och aktieägare avseende ny kreditfacilitet.
- 7/11: Tredje kvartalsrapporten, genomgång av refinansieringsplanen och omställningsprogrammet.
- 16/11: Status omställningsprogrammet – fackliga förhandlingar.
- 19/11: Samma teman som mötet den 16 november.
- 11/12: Bokslutsrapport, PULS samt utvärdering av styrelsearbetet.
- 15/2: Status på omställningsprogrammet – pensioner, IT-transformeringen, Widerøe, administration och Ground Handling – fastställande av budget, godkännande av årsredovisningen, EuroBonus i Norge och fastställande av ny Informationspolicy.
- 7/3: Godkännande av första kvartalsrapporten.
- 20/3: Presentation och beslut av nya kommersiella koncept, genomgång av flygsäkerhetsarbetet, status omställningsprogrammet.
- 29/4: Genomgång av finansiell ställning och beredskap, beslut om försäljning av Widerøe, joint venture med Lufthansa, flytt av huvudkontor till Frösundavik samt fastställande av styrelsens (och utskottens) arbetsordning samt arbetsplan.

- 10–11/6: Strategimöte, riskbedömning, godkännande av andra kvartalsrapporten, uppdatering av SAS finanspolicy, genomgång av sjukfrånvaro, mandat om långdistansinvestering och emission av obligation (EMTN).
- 3/9: Försäljning av Ground Handling till Swissport, godkännande av tredje kvartalsrapporten, emission av obligationslån, genomgång av operationell kvalitet och kundleverans, uppföljning av nya kommersiella koncept.
- 24/10: Status och uppföljning av omställningsprogrammet, avrapportering sjukfrånvaro, marknads- och intäktsuppföljning, budget för 2013/2014, utvärdering av styrelsens och VD:s arbete.

I tillägg finns ett konstituerande styrelsemöte och två möten per capsulam.

För att effektivisera och fördjupa styrelsens arbete finns två utskott, ersättningsutskott och revisionsutskott, vars ledamöter utses av styrelsen.

Huvuduppgiften för utskotten är att förbereda ärenden för styrelsens beslut. Utskotten innebär ingen delegering av styrelsens rättsliga ansvar. Rapportering till styrelsen av frågor som behandlas vid utskottens möten sker antingen skriftligen eller muntligen vid efterföljande styrelsesammanträde. Arbetet i respektive utskott följer en skriftlig instruktion och arbetsordning, fastställd av styrelsen. SAS koncernens chefsjurist tjänstgör som sekreterare i utskotten. Protokoll från utskottssammanträdena tillställs samtliga styrelseledamöter. Ersättning för arbete i styrelseutskott fastställs av årsstämman.

Ersättningsutskottet

Ersättningar och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare ska utformas med syfte att säkerställa bolagets tillgång till befattningshavare med den kompetens bolaget behöver till för bolaget anpassade kostnader och så att de får för verksamheten avsedda effekter.

Ersättningsutskottet, 1 protokollfört möte

	Deltagit vid antal möten
Fritz H. Schur (ordförande)	1
Jacob Wallenberg	1
Dag Mejdell	1

SAS ersättningsutskott följer Kodens anvisningar. Kodens anger bland annat att ledamöterna i ersättningsutskottet ska vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Fritz H. Schur, Jacob Wallenberg och Dag Mejdell är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Ersättningsutskottet förbereder förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för godkännande på årsstämman.

I början av räkenskapsåret 2012/2013 utvärderade ersättningsutskottet de ersättningsstrukturer och ersättningsnivåer som finns i bolaget, varvid ersättningsutskottet och styrelsen fann att dessa inte i alla avseenden var marknadsmässiga. Det beslutades därför om en lönesänkning för samtliga medlemmar i koncernledningen på mellan 5 och 20% från den 1 december 2012.

Ersättningsutskottet har följt och diskuterat det omfattande arbetet med framtagandet av en reviderad strategi och de efterföljande stora omställningsprocesserna som SAS har genomfört och som fortfarande pågår. Utskottet gav i den utvärderingen sitt stöd för de av koncernledningen vidtagna åtgärderna för att säkerställa detta arbete genom att använda så kallade "stay on"-ersättningar för vissa nyckelkompetenser utanför koncernledningen.

Revisionsutskottet och finansiell rapportering

Revisionsutskottet svarar för beredningen av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets finansiella rapportering. Kvalitetssäkringen sker genom att utskottet behandlar kritiska redovisningsfrågor och de finansiella rapporter som bolaget lämnar. Frågor som utskottet behandlar är intern kontroll, regelfterlevnad, osäkerhet i redovisade värden, händelser efter balansdagen, ändringar i uppskattningar och bedömningar, finansiella och legala risker, misstänkta och konstaterade oegentligheter samt andra förhållanden som påverkar bolagets finansiella rapportering. Bolagets externa revisor deltar i alla revisionsutskottets möten. Styrelsen granskar bolagets bokslutskommuniké och delårsrapporter.

Revisionsutskottet ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, övervaka bolagets finansiella rapportering inklusive revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och därvid särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller bolaget andra tjänster än revisionstjänster, och biträda vid upprättandet av förslag till bolagsstämmans beslut om revisorsval och revisionsarvode.

Närvarofrekvens styrelsemöten november 2012–oktober 2013

	5/11	7/11	16/11	19/11	11/12	15/2 ¹	7/3	20/3 ²	29/4	10–11/6 ¹	3/9	24/10
Fritz H. Schur, ordförande	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Jacob Wallenberg, vice ordförande	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Monica Caneman, ledamot	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●
Jens Erik Christensen, ledamot	●	●	●	●	●	●	○	●				
Lars-Johan Jarnheimer, ledamot									●	○	●	●
Birger Magnus, ledamot									●	●	●	●
Sanna Suvanto-Harsaae, ledamot									●	●	●	●
Dag Mejdell, andre vice ordförande	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Gry Mølleskog, ledamot	●	●	●	●	●	●	●	●				
Timo Peltola, ledamot	●	●	●	●	●	●	●	●				
Ulla Gröntvedt, arbetstagarrepresentant	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Anna-Lena Gustafsson, arbetstagarrepresentant	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Elisabeth Goffeng, arbetstagarrepresentant	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●

● Närvarat ○ Ej närvarat

1) Ett per capsulam möte hölls den 14 februari 2013 och den 11 juni 2013 avhölls dessutom ett per capsulam möte.

2) Den 20 mars 2013 avhölls även ett konstituerande möte.

Revisionsutskottet, 5 protokollförda möten

	Deltagit vid antal möten
Timo Peltola (ordförande till 20 mars 2013)	3
Jens Erik Christensen (till 20 mars 2013)	2
Monica Caneman (ordförande från 20 mars 2013)	5
Lars-Johan Jarnheimer (från 20 mars 2013)	2
Birger Magnus (från 20 mars 2013)	2

Samtliga ledamöter av revisionsutskottet är oberoende i förhållande till SAS koncernen, bolagsledningen och aktieägarna i enlighet med Koden. I utskottets sammanträden deltar, utöver utskottssekreteraren, SAS koncernens CFO och bolagets externa revisor.

Revisorer

Revisorer utses av årsstämman med uppgiften att granska bolagets finansiella rapportering samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av bolaget. Val av revisor genomfördes vid årsstämman 2013, då PricewaterhouseCoopers AB (PwC) valdes till revisor för tiden intill slutet av årsstämman 2014. Huvudansvarig revisor är Bo Hjalmarsson. Vid sidan av SAS har han revisionsuppdrag för bland annat Eniro och Teracom. Den huvudansvariga revisorn har vid två tillfällen för räkenskapsåret 2012/2013 träffat styrelsen och presenterat upplägget för revisionsarbetet och redovisat sina iakttagelser från revisionen.

Styrelsen har under räkenskapsåret vid ett tillfälle träffat bolagets revisor utan närvaro av VD eller annan person från bolagsledningen. PwC avger revisionsberättelse avseende SAS AB, koncernen och en övervägande majoritet av dotterföretagen. Under året har PwC utöver revisionsarbetet utfört tjänster för bolag i SAS avseende rådgivning inom områden som är förknippade med revisionen, till ett sammanlagt fakturerat belopp om 0,6 MSEK.

Revisorn erhåller arvode för sitt arbete i enlighet med beslut på årsstämman. För information om arvoden till revisorn under 2012/2013, se Not 39.

Verkställande direktören och koncernledning

Styrelsen utser VD i SAS AB, som tillika är koncernchef. Styrelsen har delegerat det operativa ansvaret för bolagets och koncernens förvaltning till VD. En instruktion avseende arbetsfördelningen mellan styrelse och VD beslutas årligen av styrelsen som också årligen utvärderar VD:s arbete. I styrelsens instruktioner för VD framgår närmare föreskrifter angående VD:s befogenheter och förpliktelser. Koncernledningen bestod större delen av 2013 av sju medlemmar inklusive VD. Koncernledningens sammansättning, se sida 90–91.

VD har ett nära samarbete och informationsutbyte med ordföranden samt regelbundna möten avseende koncernens verksamhet och utveckling samt för planeringen av styrelsesammanträdena. För att möjliggöra för styrelsen att fortlöpande följa och kontrollera koncernens ekonomiska ställning förser VD styrelsen med månadsrapporter.

Koncernledningen är inte ett bolagsorgan i svensk aktiebolagsrättslig mening och har som kollegialt ledningsorgan inte något på lag grundat ansvar i förhållande till styrelse och aktieägare. Det är enbart VD som rapporterar till styrelsen. Koncernledningen har normalt protokollförda möten varje vecka. Dessa möten leds av VD, som fattar beslut efter samråd med koncernledningens övriga medlemmar. Koncernens övergripande affärsområden som inte är separata juridiska enheter styrs av koncernledningen, genom respektive affärsområdes representant. Till grund för koncernledningens styrning och kontroll av verksamheten finns riktlinjer och policys avseende finansiell styrning och uppföljning, kommunikationsfrågor, HR, juridiska frågor, koncernens varumärken, affärsetik samt miljöfrågor.

På årsstämman 2013 beslutade arvoden

Namn	Nationalitet	Oberoende	Styrelse	Revisionsutskott	Ersättningsutskott	Totalt, TSEK
Fritz H. Schur	DK	Ja	585		70	655
Jacob Wallenberg	SE	Ja	390		25	415
Dag Mejdell	NO	Nej ¹	345		25	370
Monica Caneman	SE	Ja	295	95		390
Lars-Johan Jarnheimer	SE	Ja	295	45		340
Birger Magnus	NO	Ja	295	45		340
Sanna Suvanto-Harsaae	FI	Ja	295			295
Elisabeth Goffeng	NO	-	295			295
Ulla Gröntvedt	SE	-	295			295
Anna-Lena Gustafsson	DK	-	295			295
Totalt			3 385	185	120	3 690

1) Dag Mejdell anses inte oberoende i förhållande till större aktieägare (men oberoende i förhållande till SAS och bolagsledningen).

Utfall november 2012–oktober 2013 bokförda arvoden till arbetstagsuppleanter

Christian Anderström	6 000 SEK
Erik Bolin	3 000 SEK
Sven Cahier	9 000 SEK
Bo Nielsen	9 000 SEK
Rune Thuv	7 000 SEK
Per Weile	9 000 SEK
Asbjørn Wikestad	9 000 SEK

Som en del av SAS omställningsprogram beslutade den 5 november 2012 samtliga dåvarande styrelseledamöter att reducera de av årsstämman 2012 fastställda styrelsearvodena med 30%. För de ledamöter som var ledamöter i styrelsen i november 2012 gäller även efter årsstämman 2013 ovanstående av stämman fastställda arvoden minus 30%. För nyvalda ledamöter på årsstämman 2013 följs de av stämman fastställda arvoden.

Principer för ersättning och övriga anställningsvillkor för bolagsledningen

Principer för ersättning till bolagsledningen utarbetas och presenteras av ersättningsutskottet för styrelsen som förelägger årsstämman förslag till sådana principer för godkännande. För 2013 fastställde årsstämman ersättningsprinciper till ledande befattningshavare. Ersättningsprinciperna för 2013 har varit oförändrade jämfört med vad som gällde för 2012. I samband med förhandlingarna om nya kollektivavtal under 2012 beslutades om en lönesänkning för samtliga medlemmar i koncernledningen med 5–20% från 1 december 2012. Ingen rörlig ersättning ska enligt årsstämans beslut utgå till ledande befattningshavare och inga aktierelaterade incitamentsprogram finns i SAS. Styrelsen har ansett att det föreligger särskilda skäl att avvika från ersättningsprinciperna i ett avseende i det styrelsen beslutat att möjliggöra att rörlig lön utgår till den ledande befattningshavare som ansvarar för Sales & Marketing, se Not 3 sida 58.

Sedan tidigare ingångna avtal med några befattningshavare innehållande delvis avvikande villkor för pension, uppsägning och avgångsvederlag gäller till dess de upphör eller omförhandlas.

Den sammanlagda ersättningen bör vara marknadsmässig och konkurrenskraftig samt stå i relation till ansvar och befogenheter.

Ersättningen ska utgöras av fast lön, övriga förmåner samt pension. Den fasta lönen ska återspegla de krav som ställs på befattningen avseende kompetens, ansvar, komplexitet och på vilket sätt den bidrar till att uppnå affärsmålen. Den fasta lönen ska också återspegla den prestation som befattningshavaren nått och således vara individuell och differentierad. Övriga förmåner, som bland annat kan omfatta bilförmån och sjukvårdsförsäkring, ska vara marknadsmässiga och endast utgöra en begränsad del av den sammanlagda ersättningen. Pensionsförmånerna ska vara avgiftsbestämda och premierna ska inte överstiga 30% av den fasta årslönen.

Ersättning till VD ska beslutas inom ramen för godkända principer av styrelsen i SAS AB efter beredning och rekommendation av det av styrelsen inrättade ersättningsutskottet. Ersättning till övriga koncernledningsmedlemmar ska beslutas av VD inom ramen för godkända ersättningsprinciper och efter avstämning med ersättningsutskottet. De fullständiga riktlinjerna finns tillgängliga på bolagets hemsida. För detaljerade upplysningar om styrelsens, VD:s och ledande befattningshavares ersättningar och förmåner under 2013, se Not 3 sida 58.

Årsstämma

SAS koncernens årsstämma äger rum den 18 februari 2014, kl 15.00 i **Stockholm-Arlanda**: Clarion Hotel Arlanda Airport

Delta på årsstämman

Aktieägare som önskar att delta på årsstämman måste meddela detta i förväg. Detaljer om anmälningsförfarandet publiceras i kallelsen till årsstämman.

Förslag eller frågor till kallelsen till årsstämman

Aktieägare som önskar att ta upp en specifik fråga eller har ett förslag i kallelsen till årsstämman kan göra det i god tid före kallelsens utskick. Sista datum för förslag anges i god tid enligt Kodens bestämmelser på SAS hemsida.

Ärende i kallelsen

• Sista dag för att ta emot ärende för att tas upp i kallelsen: 2 januari 2014

Utskick av kallelsen och anmälan

• Kallelsen sändes ut 16 januari 2014.
• Sista anmälningsdag: 12 februari 2014 i Sverige och 11 februari 2014 i Norge och Danmark

Avstämningsdag

• 12 februari 2014

Utskick av deltagarkort

• 12–13 februari 2014

Årsstämman

• 18 februari 2014

Intern kontroll – finansiell rapportering

SAS koncernen tillämpar COSO, ett internationellt vedertaget ramverk för intern kontroll, för att beskriva och utvärdera koncernens kontrollstruktur. Intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen involverar styrelsen, bolagsledningen och personalen och har utformats för att ge en rimlig försäkran om tillförlitligheten i den externa rapporteringen. Nedan beskrivs fem områden som gemensamt formar basen för en god kontrollstruktur.

Kontrollmiljön

Kontrollmiljön utgör basen för den interna kontrollen och innefattar den kultur som SAS koncernen kommunicerar och verkar i. Koncernen har som ambition att dess värderingar; pålitlighet, öppenhet, omtanke och värdeskapande ska genomsyra organisationen och den interna kontrollmiljön. Samtliga handlingar, såväl internt som externt, ska präglas av denna värderingsgrund. SAS Code of Conduct (Uppförandekoden) beskriver önskat förhållningssätt i olika situationer, inklusive en rapportstruktur för avvikelser från önskat förhållningssätt.

Koncernens styrning av verksamheten omfattar en tydlig ledning, kompetent personal och en effektiv organisering av verksamheten. Information om koncernens styrning finns tillgänglig för samtliga medarbetare på koncernens intranät. Dessa dokument beskriver koncernens styrfilosofi, styrmodell, enheterna och bolagens roller och ansvar, ägarkrav, övergripande uppföljning, interna affärsrelationer samt uppdelning av arbetsuppgifter.

Riskbedömning

Bolagsledningen gör varje år en riskbedömning avseende den finansiella rapporteringen för att säkerställa att målen för verksamheten uppnås. Bedömning av risker i olika större balans- och resultatposter graderas där kritiska områden identifierats. SAS koncernens internrevisionsfunktion gör kontinuerligt en övergripande riskbedömning som resulterar i en årlig re-

sionsplan. De revisioner som utförs av internrevisionen är främst inriktade på operationell revision men fokuserar även på processer som påverkar den finansiella rapporteringen samt risker för oegentligheter, otillbörligt gynnande av annan part på bolagets bekostnad samt risker för förlust eller förskingring. Revisionsplanen godkänns av revisionsutskottet och SAS koncernens styrelse. Fram till och med maj 2013 har internrevisionen hanterats genom en intern funktion inom SAS. Därefter hanteras internrevisionen i extern regi genom Deloitte som har lång erfarenhet av SAS i och med att de tidigare varit koncernens externrevisorer under lång tid.

Kontrollaktiviteter

Kontrollaktiviteter omfattar bland annat den interna kontrollen i respektive enhet och dotterföretag inom koncernen.

SAS har utarbetat ett formulär med definierade kontrollmål i ledningsprocessen, bokslutprocessen, intäktsprocessen, inköpsprocessen, löneprocessen samt kapitalförvaltningsprocessen (Internal Control Questionnaire). Dessa kontrollmål inkluderar även IT-kontroller som säkrar ändringshantering, användaradministration och rutiner och ansvar. Ledningen i samtliga enheter och dotterföretag genomför årligen en utvärdering av den interna kontrollen med avseende på uppfyllande av kontrollmålen, inklusive dokumentation av processerna i kontrollaktiviteterna. Denna kontroll och utvärdering omfattar även processer som utförs av tredje part. Utvärderingen granskas även av de externa revisorerna som gör en självständig bedömning av status och förbättringspotentialer. Vid ej godkända bedömningar, där de externa revisorernas bedömning är styrande, upprättas åtgärdsplaner vilka är föremål för uppföljning. Under räkenskapsåret 2012/2013 genomfördes denna granskning internt och den totala bedömningen vid denna granskning var att den interna kontrollen över finansiell rapportering var tillfredsställande.

De revisioner som internrevisionen utför resulterar i samtliga fall i rekommendationer som är graderade utifrån ett riskperspektiv. Dessa rekommendationer resulterar i åtgärdsplaner som tillsammans följs upp av SAS ledning och SAS revisionsutskott.

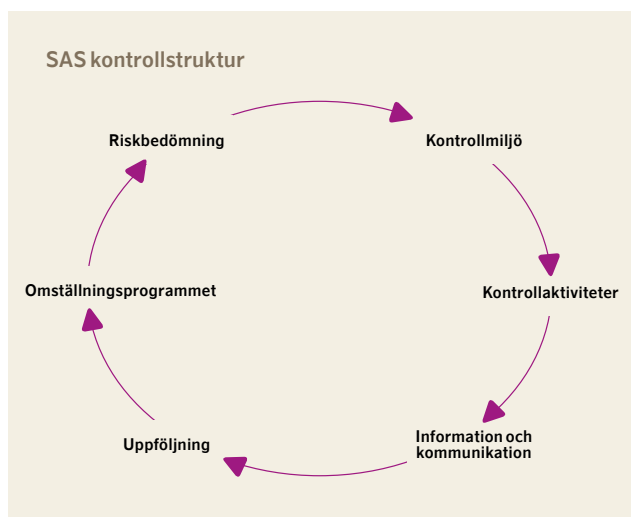
Information och kommunikation

SAS koncernens ambition är att informations- och kommunikationsvägar avseende den interna kontrollen för den finansiella rapporteringen ska vara kända och ändamålsenliga. På intranätet finns samtliga policies och riktlinjer inom det finansiella området samlade under "SAS Group Financial Guide". SAS koncernens redovisningsprinciper och eventuella förändringar kommuniceras alltid genom direktutskick samt genom kontinuerliga möten med ekonomiansvariga i enheterna och dotterföretagen. Samtliga enheter och dotterföretag avger varje månad en verksamhetsrapport, inklusive finansiell status och utveckling. För att säkerställa att den externa informationsgivningen blir korrekt och fullständig finns för SAS koncernen en informationspolicy för informationsgivning till aktiemarknaden och en Investor Relations-policy som är fastlagd av SAS koncernens styrelse och finns tillgänglig på koncernens hemsida under "Investor Relations".

SAS koncernens publicerade externa rapporter bygger på rapportering från samtliga legala enheter i enlighet med en standardiserad rapporteringsrutin. Finansiell information som lämnas regelbundet är: årsredovisningen, kvartalsrapporter, pressmeddelanden, presentationer och telefonkonferenser riktade till finansanalytiker, investerare och möten med kapitalmarknaden i Sverige och internationellt. Ovanstående information finns också tillgänglig på koncernens hemsida www.sasgroup.net

Uppföljning

Uppföljning och kontinuerlig utvärdering av efterlevnad av policies och riktlinjer såväl som uppföljning av rapporterade brister görs regelbundet. I samband med uppföljning av åtgärdsplaner för noterade brister i "Internal Control Questionnaire" testas åtgärderna och dess efterlevnad. Rekommendationer från den externa och interna revisionen samt status avseende åtgärder sammanställs och presenteras för koncernledningen och revisionsutskottet. Den finansiella rapporteringen behandlas på varje styrelsemöte och möten i revisionsutskottet.

Styrelse

Styrelsen ansvarar för SAS organisation och förvaltning, att kontrollen av bokföringen och de ekonomiska förhållandena i övrigt är betryggande samt för tillsättande och entledigande av VD. Samtliga bolagsstämموvalda styrelseledamöter är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen.

Stämman 2013 beslutade i enlighet med valberedningens förslag om omval av följande styrelseledamöter i SAS AB: Fritz H. Schur, Dag Mejdell, Jacob Wallenberg och Monica Caneman. Tre nya styrelseledamöter valdes i enlighet med valberedningens förslag in i SAS AB:s styrelse: Lars-Johan Jarnheimer, Birger Magnus och Sanna Suvanto-Harsaae. Till styrelsens ordförande omvaldes Fritz H. Schur.

Den förändring i styrelsens sammansättning som beslutades vid årsstämman 2013 grundades på att valberedningen ansåg att det förelåg behov av en förstärkning i styrelsen av ledamöter med erfarenhet av förändringsarbete i ledande befattning, lång och djup erfarenhet av affärsdrivande fokus kring kund- och konsumentfrågor samt erfarenhet av att arbeta med strategisk utveckling av affärsmodeller.

Vidare ansåg valberedningen att Kodens krav på mångsidighet, bredd och en jämn könsfördelning bedöms bli tillfredsställda på ett relevant sätt.

Inga aktiekonvertibler eller optioner finns utställda till styrelsen i SAS AB.

Ordförande Fritz H. Schur, född 1951

Ordförande i SAS AB:s styrelse sedan april 2008. Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan 2001. *Styrelseuppdrag:* Styrelseordförande för företagen i Fritz Schur Gruppen. Ordförande i DONG Energy A/S, F. Uhrenholt Holding A/S och C.P. Dyvig & Co A/S. Vice ordförande i Brd. Klee A/S. Styrelseledamot i WEPA Industrieholding SE. *Utbildning:* B.Sc. Economics and Business Administration. *Tidigare styrelseuppdrag/befattningar:* Ordförande i Det Danske Klasse-lotteri A/S, SN Holding A/S, CVI A/S, PostNord AB och Post Danmark A/S samt vice ordförande i Interbank A/S. Styrelseledamot i De Post NV/La Poste SA, Belgien m.fl. *Aktieinnehav:* 40 000.

Förste vice ordförande Jacob Wallenberg, född 1956

Vice ordförande i SAS AB:s styrelse sedan 2001. *Styrelseuppdrag:* Styrelseordförande i Investor AB. Vice ordförande i Ericsson AB och SEB samt styrelseledamot i ABB Ltd, The Coca-Cola Company, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse och Handelshögskolan i Stockholm. *Utbildning:* B.Sc. Economics och MBA Wharton School, University of Pennsylvania. *Tidigare styrelseuppdrag/befattningar:* Vice ordförande i Stockholms Handelskammares Service AB, Electrolux AB och Atlas Copco samt styrelseledamot i Svenskt Näringsliv och Nobelstiftelsen. *Aktieinnehav:* 10 000.

Andre vice ordförande Dag Mejdell, född 1957

Andre vice ordförande i SAS AB:s styrelse sedan 2008. VD och koncernchef i Posten Norge AS. *Styrelseuppdrag:* Ordförande i Arbejdsgiverforeningen Spekter och International Post Corporation. Vice ordförande i EVRY ASA:s styrelse samt styrelseledamot Norsk Hydro ASA och IK investment. *Utbildning:* MBA från Norges Handelshøyskole. *Tidigare styrelseuppdrag/befattningar:* VD och koncernchef för Dyno Nobel ASA. Styrelseordförande för Svenska Handelsbanken, Region Norge. Styrelseledamot i DYWIDAG System International GmbH. *Aktieinnehav:* 4 214.

Monica Caneman, född 1954

Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan 2010. *Styrelseuppdrag:* Styrelseordförande i Fjärde AP Fonden, Arion Bank hf och Big Bag AB. Styrelseledamot i Storebrand ASA, Poolia AB, My Safety AB, Intermail A/S, SOS Barnbyar och Schibsted Sverige AB. *Utbildning:* Civilekonom, Handelshögskolan i Stockholm. *Tidigare styrelseuppdrag/befattningar:* Styrelseordförande i EDT AS, Allenex AB, Frösunda LSS AB och Interverbum AB. Styrelseledamot i Schibsted ASA, Resco AB, Nocom AB, Akademikliniken AB, Nya Livförsäkrings AB, SEB Trygg Liv, XponCard Group AB, Lindorff Group AB, Citymail Group AB, EDB Business Partner ASA, Nordisk Energiförvaltning ASA och Svenska Dagbladet AB. *Aktieinnehav:* 4 000.

Lars-Johan Jarnheimer, född 1960

Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan 2013.
Styrelseuppdrag: Styrelseordförande i CDON Group, Eniro AB, Arvid Nordqvist HAB. Styrelseledamot i Ingka Holding B.V (moderbolag till IKEA), Egmont International Holding AS. *Utbildning:* Bachelor of Science in Business Administration and Economics, Lunds och Växjö universitet. *Tidigare styrelseuppdrag/befattningar:* Styrelseordförande i BRIS. Styrelseledamot i MTG Modern Times Group AB, Millicom International Cellular S.A, Invik, Apoteket AB. VD och koncernchef för Tele2. *Aktieinnehav:* 10 000.

Birger Magnus, född 1955

Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan 2013.
Styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Storebrand ASA, Hafslund ASA, Bmenu AS. Styrelseledamot i Wevideo Inc, Kristian Gerhard Jebsen Group, Aschehoug AS, Aktiv mot Kreft, Harvard Business School Publishing. *Utbildning:* MBA, INSEAD och M.Sc., University of Science and Technology. *Tidigare styrelseuppdrag/befattningar:* Styrelseordförande i Svenska Dagbladet, Aftonbladet, Aftenposten, VG, Media Norge och 20 Min Holding. *Aktieinnehav:* 0.

Sanna Suvanto-Harsaae, född 1966

Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan 2013.
Styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Babysam AS, Sunset Boulevard AS, VPG AS, Best Friend AB. Styrelseledamot i Paulig Oy, Clas Ohlson AB, Altia OY, CCS AB och Upplands Motor AB. *Utbildning:* Civilekonom, Lunds universitet. *Tidigare styrelseuppdrag/befattningar:* Styrelseordförande i Health and Fitness Nordic AB och BTX AS. Styrelseledamot i Jetpak AB, Duni AB, Candyking AB och Symrise AG. *Aktieinnehav:* 0.

**Arbetsstagarrepresentant
Asbjørn Wikestad, född 1948**

Verksam i Scandinavian Airlines i Norge.
Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan november 2013.
Aktieinnehav: 0.
Suppleanter: Rune Thuv, förste suppleant.
Aktieinnehav: 10 238.
Jan Levi Skogvang, andre suppleant.
Aktieinnehav: 0.

**Arbetsstagarrepresentant
Ulla Grøntvedt, född 1948**

Verksam i Scandinavian Airlines i Sverige.
Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan 2001.
Aktieinnehav: 2 000.
Suppleanter: Sven Cahier, förste suppleant.
Aktieinnehav: 418.
Erik Bohlin, andre suppleant.
Aktieinnehav: 0.

**Arbetsstagarrepresentant
Anna-Lena Gustafsson, född 1959**

Verksam i Scandinavian Airlines i Danmark.
Ledamot i SAS AB:s styrelse sedan september 2011.
Aktieinnehav: 0.
Suppleanter: Bo Nielsen, förste suppleant.
Aktieinnehav: 392.
Per Weile, andre suppleant.
Aktieinnehav: 656.

Revisorer PricewaterhouseCoopers AB (PwC)

Huvudansvarig revisor Bo Hjalmarsson. Auktoriserad revisor. Utsedd 2013.

Övriga större uppdrag Eniro och Teracom.

Styrelsesekreterare Mats Lönnkvist, chefsjurist och medlem av koncernledningen.

Koncernledning

Koncernledningen svarar för koncernens affärsstyrning, ekonomiska rapportering, förvärv/avyttringar, finansiering och kommunikation samt andra koncernövergripande frågor. Medlemmarna i koncernledningen tillsätts av VD i samråd med styrelsen. Det är enbart VD som rapporterar till styrelsen medan övriga koncernmedlemmar rapporterar till VD. Koncernledningen har fördelat ansvaret inbördes vad gäller koncernens affärsstyrning och har normalt protokollförda möten varje vecka.

Rickard Gustafson, född 1964

Verkställande direktör och koncernchef

Medlem av SAS Group Management från den 1 februari 2011. *Tidigare:* Olika ledande befattningar inom GE Capital, både i Europa och USA, och 2006–2011 VD på Codan/Trygg-Hansa. *Externa styrelseuppdrag:* inga. *Utbildning:* Civilingenjör Industriell Ekonomi. *Aktieinnehav:* 40 000. Närstående eller närstående bolag till Rickard Gustafson har inga aktieinnehav i SAS AB.

Henriette Fenger Ellekrog, född 1966

Vice VD och koncerndirektör, Human Resources & Kommunikation

Medlem av SAS Group Management från den 1 oktober, 2007. Sedan 2007 ansvarig för Human Resources, och sedan 2010 ansvarig för Kommunikation. *Tidigare:* 1998–2007 ledande befattningar inom TDC A/C, senast som HR & Chief of Staff Senior Executive Vice President. Dessförinnan befattningar och chefsposter på Mercuri Urval A/S och Peptech (Europe) A/S. *Externa styrelseuppdrag:* Ordförande för Svenska Flygbranschen, Styrelseledamot i Svenskt Flyg, Fonden för Dansk-Norsk Samarbejde och Advisory Board för kvinnor i ledande befattningar och styrelser för Dansk Industri. *Utbildning:* Cand. ling.merc. vid Handelshøjskolen i København. *Aktieinnehav:* 12 200.

Göran Jansson, född 1958

Vice VD och CFO

Medlem av SAS Group Management sedan 2011. *Tidigare:* CFO och vice koncernchef i Assa Abloy. *Externa styrelseuppdrag:* Styrelseledamot i Axis Communication AB och SPP. *Utbildning:* Civilekonom från Stockholms Universitet. *Aktieinnehav:* 0.

Flemming Jensen, född 1959

Koncerndirektör Operations

Medlem av SAS Group Management sedan 14 september 2011. Flemming Jensen har sedan 1989 arbetat för SAS och sedan 2008 i ett antal ledande befattningar inom SAS produktion såsom Chief Operating Officer Production unit CPH. Under perioden 2002–2008 var han Chief Pilot och var innan dess pilot. *Externa styrelseuppdrag:* Ledamot i Industriens Arbejdsgivere i København (IAK) och medlem av hovedbestyrelsen och forretningsudvalget i Dansk industri. *Utbildning:* Pilot i Det Danske Flyvevåben. *Aktieinnehav:* 14 100.

Joakim Landholm, född 1969
Koncerndirektör Commercial

Medlem av SAS Group Management från 16 januari 2012. Joakim Landholm kommer från en tjänst som Chief Operating Officer, inom RSA Scandinavia, som omfattar Trygg-Hansa och Codan. Han har i övrigt en bred bakgrund inom ledarskap, strategiskt och analytiskt arbete från GE Money Bank, Accenture och Swedbank. *Externa styrelseuppdrag:* inga. *Utbildning:* Civilekonomexamen från Handelshögskolan i Stockholm. *Aktieinnehav:* 0.

Mats Lönnkvist, född 1955
Koncerndirektör, chefsjurist

Medlem av SAS Group Management sedan 2009. Ansvarig för Legal, Insurance och Public Affairs samt styrelsessekreterare i SAS AB. *Tidigare uppdrag/befattningar:* Olika juristbefattningar i SAS Group 1988–2009, Advokatfirman Mannheimer & Zetterlöf 1984–1988. *Externa styrelseuppdrag:* inga. *Utbildning:* Jur.kand.examen från Uppsala Universitet. *Aktieinnehav:* 2 704.

Eivind Roald, född 1966
Koncerndirektör Sales & Marketing

Medlem av SAS Group Management från 1 april, 2012. Eivind Roald kommer från Hewlett Packard i Norge, där han var VD de sista 7 åren. Har i tillägg 16 års erfarenhet från bland annat Accenture och Willi Railo Consulting, med fokus på omstrukturering av sälj- och marknadsfunktioner. *Externa styrelseuppdrag:* Inmeta Crayon. *Utbildning:* Bachelor från Norwegian Management School (BI). *Aktieinnehav:* 84 000.

Karl Sandlund, född 1977
Koncerndirektör Strategic Initiatives

Medlem av SAS Group Management från 1 februari 2014. Karl Sandlund kommer från en tjänst som Vice President Network & Partners och har dessförinnan arbetat i olika ledningsroller med strategiska uppgifter för SAS. Innan Karl Sandlund rekryterades till SAS 2004 arbetade han inom McKinsey. *Externa styrelseuppdrag:* inga. *Utbildning:* Civilekonomexamen inom industriell ekonomi, Linköpings universitet. *Aktieinnehav:* 2 000.

Styrelsen och verkställande direktören intygar härmed att årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen samt RFR 2 "Redovisning för juridiska personer" och ger en rättvisande bild av företagets ställning och resultat och att förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av företagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som företaget står inför.

Styrelsen och verkställande direktören intygar härmed att koncernredovisningen har upprättats enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och ger en rättvisande bild av koncernens ställning och resultat och att förvaltningsberättelsen för koncernen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av koncernens verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm 27 januari 2014

Fritz H. Schur

Styrelsens ordförande

Jacob Wallenberg

Förste vice ordförande

Dag Mejdell

Andre vice ordförande

Monica Caneman

Styrelseledamot

Lars-Johan Jarnheimer

Styrelseledamot

Birger Magnus

Styrelseledamot

Sanna Suvanto-Harsaae

Styrelseledamot

Asbjørn Wikestad

Styrelseledamot

Ulla Gröntvedt

Styrelseledamot

Anna-Lena Gustafsson

Styrelseledamot

Rickard Gustafson

Verkställande direktör och koncernchef

Årsredovisningen och koncernredovisningen har som framgår av ovan, godkänts för utfärdande av styrelsen den 27 januari 2014. Koncernens resultat- och balansräkning och moderföretagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 18 februari 2014.

Vår revisionsberättelse har avgivits den 27 januari 2014

PricewaterhouseCoopers AB

Bo Hjalmarsson

Auktoriserad revisor
Huvudansvarig

Christine Rankin

Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till årsstämman i SAS AB
Organisationsnummer 556606-8499

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för SAS AB för räkenskapsåret 2012-11-01 – 2013-10-31, med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 82–91. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 37–92.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderföretagets finansiella ställning per den 31 oktober 2013 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 oktober 2013 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderföretaget och koncernen.

Övriga upplysningar

Revisionen av årsredovisningen för räkenskapsåret 2012-01-01–2012-10-31 har utförts av en annan revisor som lämnat en revisionsberättelse daterad 15 februari 2013 med omodifierade uttalanden i Rapport om årsredovisningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för SAS AB för räkenskapsåret 2012-11-01 – 2013-10-31.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret. En bolagsstyrningsrapport har upprättats, och dess lagstadgade information är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Stockholm den 27 januari 2014
PricewaterhouseCoopers AB

Bo Hjalmarsson
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig

Christine Rankin
Auktoriserad revisor

SAS aktiedata

Aktierelaterade nyckeltal

	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2011	2010	2009	2008
Börsvärde, MSEK	6 416	2 122	2 632	7 403	9 944	6 235
Omsättning antal aktier, miljoner ¹	421,9	200,7	309,8	271,2	79,2	9,2
Omsättning aktier, MSEK	6 195	1 509,8	4 900	9 540	11 183	8 936
Antal aktier, miljoner	329	329	329	329	2 467,50	164,5
Resultat efter skatt, SEK per aktie ²	0,54	-2,99	-5,13	-6,74	-8,96	-38,66
Kassaflöde från den löpande verksamheten, SEK per aktie ²	3,12	7,79	-1,47	-0,47	-10,38	-16,12
Utdelning, SEK	0	0	0	0	0	0
Utdelning i % av vinst efter skatt	0	0	0	0	0	0
Direktavkastning, %	0	0	0	0	0	0
Eget kapital, SEK per aktie ²	33,70	33,91	37,79	43,88	34,62	44,45
Totala tillgångar, SEK per aktie ²	108,29	111,71	119,10	127,13	129,16	263,61
Intäkter, SEK per aktie ²	128,21	109,38	125,87	124,83	136,53	321,4

	2012– 2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2011	2010	2009 ¹	2008 ¹
Kursrelaterade nyckeltal, SEK						
Börsvärde/eget kapital vid årets slut, %	58	19	21	51	87	85
Aktiekurs vid årets slut	19,50	6,45	8,00	22,5	30,23	18,95
Högsta aktiekurs under året	25,10	9,50	27,80	43,2	43,5	41,13
Lägsta aktiekurs under året	5,40	5,10	7,50	17,85	6,95	13,35
Genomsnittskurs under året	13,31	7,13	16,16	25,9	28,75	23,19

1) För 2008–2009 har de historiska nyckeltalen justerats för nyemissionerna 2009 och 2010 samt sammanläggning av aktier under 2010.
2) För åren 2009–2013 är nyckeltalet beräknat utifrån 329 miljoner aktier och för 2008 utifrån 165,4 miljoner aktier.

De 20 största aktieägarna i SAS AB¹

2013-10-31	Antal aktier	Ägarandel
Regeringskansliet	70 500 000	21,4
Närings- och fiskeridepartementet	47 000 000	14,3
Statens Administration (FSC)	47 000 000	14,3
Knut och Alice Wallenbergs stiftelse	24 855 960	7,6
Försäkringsaktiebolaget, Avanza Pension	4 894 626	1,5
JPM Chase NA	4 427 387	1,3
Unionen	4 150 359	1,3
Robur Försäkring	2 873 217	0,9
CBNY-DFA-INT SML CAP V	2 678 362	0,8
Euroclear Bank S.A./N.V, W8-IMY	2 212 552	0,7
SSB CL Omnibus AC OM03 (O PCT), Pension Fund	2 157 129	0,7
SEB	2 136 424	0,6
JP Morgan Chase BK, W9	2 036 297	0,6
CBNY-OLD Westbury Global Opps Fund	1 669 680	0,5
Handelsbanken Fonder AB	1 532 544	0,5
JPM Chase NA	1 393 438	0,4
Nordnet Pensionsförsäkring AB	1 119 060	0,3
Engström, Gerald	900 000	0,3
Handelsbanken Liv	821 847	0,2
SSB+TC Lending Omnibus Fd No OM79	774 846	0,2
Övriga aktieägare	103 866 272	31,6
Totalt	329 000 000	100

1) Dansk lag medger offentliggörande endast vid ägarandel över 5%.

Aktiefördelning

2013-10-31	Antal aktie-ägare	Antal röster	% av aktie-kapital	% av alla aktie-ägare
1–1 000	49 313	11 843 357	3,6	80,3
1 001–5 000	9 407	21 496 684	6,5	15,3
5 001–10 000	1 439	10 786 359	3,3	2,3
10 001–100 000	1 104	27 784 001	8,4	1,8
100 001–1 000 000	103	28 515 725	8,7	0,2
1 000 001–	17	222 637 035	67,7	0,0
Okända aktieägare		5 936 839	1,8	
Totalt	61 383	329 000 000	100	100

Omsatta aktier per börs

	Värde, MSEK		Antal aktier, miljoner	
	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt	2012–2013 Nov–okt	2012 Jan–okt
Stockholm	4 213	1 181	291,1	156,6
Köpenhamn	1 586	263	106,1	35,6
Oslo	396	66	24,7	8,5
Totalt	6 195	1 510	421,9	200,7

Förändring av aktiekapital¹

	Händelse	Antal nya aktier	Totalt antal aktier	Nom. värde/aktie SEK	Nominellt aktiekapital
maj-01	Bolagsregistrering	50 000	50 000	10	500 000
jul-01	Apportemission	155 272 395	155 322 395	10	1 553 223 950
aug-01	Apportemission	6 494 001	161 816 396	10	1 618 163 960
maj-05 ²	Nyemission	2 683 604	164 500 000	10	1 645 000 000
apr-09	Nyemission	2 303 000 000	2 467 500 000	2,5	6 168 750 000
apr-10	Nyemission	7 402 500 000	9 870 000 000	0,67	6 612 900 000
jun-10	Sammanläggning	-	329 000 000	20,1	6 612 900 000

1) Innan SAS AB bildades i maj 2001 var SAS koncernen noterad genom SAS Danmark A/S, SAS Norge ASA och SAS Sverige AB.
2) Teknisk förändring i samband med omläggning till en gemensam aktie.

Antal aktieägare per börs

	31 okt 2013	31 okt 2012	2011
Stockholm	21 103	22 668	24 358
Köpenhamn	37 031	38 457	39 416
Oslo	3 249	3 143	3 143
Totalt	61 383	64 268	66 917

Handelskoder – aktiefördelning, ISIN-kod SE0003366871

	Reuters	Bloomberg	Aktiefördelning
Stockholm	SAS.ST	SAS.SS	192,3 milj.
Köpenhamn	SAS.CO	SAS.DC	84,3 milj.
Oslo	SASNOK.OL	SAS.NO	52,4 milj.

Analytiker som följer SAS

Skandinaviska aktieanalytiker	Kontakt
ABG Sundal Collier	Lars Heindorff
Swedbank	Hans Erik Jacobsen
Handelsbanken	Dan Togo Jensen
Danske Bank	Brian Börsting
Nordea	Finn Bjarke Petersen
Sydbank	Jacob Pedersen
Internationella aktieanalytiker	Kontakt
Citi	Andrew Light
Goldman Sachs	Hugo Scott Gall
HSBC	Andrew Lobbenberg
Nomura	Andrew Evans

Flygplansflotta

SAS koncernens flygplansflotta 31 oktober 2013

	Ålder	Ägda	Leasade	Totalt	I trafik	Parkerade	Order köp	Order lease
Airbus A330/A340/350	11,4	5	6	11	11	0	12	1
Airbus A319/A320/A321	8,8	6	18	24	24	0	30	1
Boeing 737 NG	11,5	17	64	81	80	1	0	7
Boeing 737 Classic	22,4	0	7	7	3	4	0	0
Boeing 717	13,2	4	5	9	9	0	0	0
McDonnell Douglas MD-80-serien	-	12	0	12	0	12	0	0
Bombardier CRJ900NG	4,2	12	0	12	12	0	0	0
Totalt	10,9	56	100	156	139	17	42	9

Uthyrda flygplan

	Ålder	Ägda	Leasade	Totalt	I trafik
McDonnell Douglas MD-90-serien	16,8	8	0	8	8
Bombardier Q400	5,8	0	1	1	1
Avro RJ-85	11,9	0	1	1	1
Totalt	15,2	8	2	10	10

I tillägg finns följande flygplan på wet lease: fyra CRJ200, två ATR för SAS i Danmark, två ATR och fyra S2000 för SAS i Sverige.

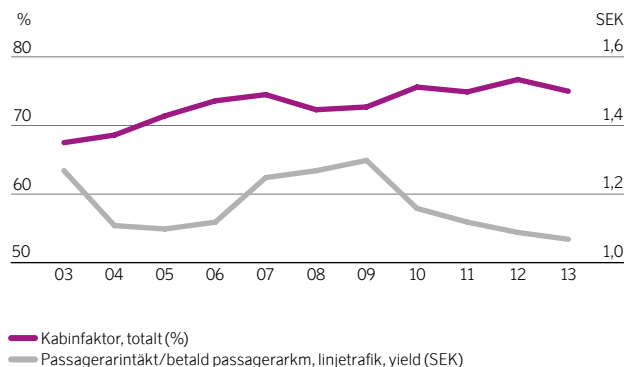
Koncernens operationella nyckeltal

Passagerartrafikrelaterade nyckeltal	2012–2013	2012								
	Nov–okt	Jan–okt	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Antal beflugna destinationer, linjetrafik	150	136	128	127	134	157	158	164	147	146
Antal flygningar, linjetrafik	402 460	338 870	396 134	367 817	380 470	427 201	423 807	552 899	554 838	530 597
Antal passagerare, totalt (000) ¹	30 436	25 916	28 990	27 096	26 967	30 936	31 381	43 138	41 033	38 253
Antal passagerare, linjetrafik (000)	28 057	23 979	27 206	25 228	24 898	29 000	29 164	39 059	36 312	34 250
Offererade säteskm, totalt (milj.) ¹	44 629	36 126	40 953	38 851	39 934	45 764	44 433	63 555	62 445	60 173
Offererade säteskm, linjetrafik (milj.)	40 583	32 813	37 003	34 660	35 571	41 993	40 019	54 907	53 689	51 478
Betalda passagerarkm, totalt (milj.) ¹	33 451	27 702	30 668	29 391	29 025	33 097	33 082	46 770	44 566	41 287
Betalda passagerarkm, linjetrafik (milj.)	29 650	24 746	27 174	25 711	25 228	29 916	29 365	39 247	35 864	33 312
Kabinfaktor, totalt (%) ¹	75,0	76,7	74,9	75,6	72,7	72,3	74,5	73,6	71,4	68,6
Genomsnittlig passagerarsträcka, totalt (km)	1 099	1 069	1 058	1 085	1 076	1 070	1 054	1 084	1 086	1 079
Viktrelaterade nyckeltal²										
Offererade tonkm, ATK, totalt (milj. tonkm)	5 527	4 475	5 089	4 835	5 052	5 991	5 812	7 775	7 614	7 302
Offererade tonkm, linjetrafik (milj. tonkm)	5 042	4 098	4 604	4 318	4 463	5 291	4 987	6 461	6 376	6 068
Offererade tonkm, övrigt (milj. tonkm)	485	377	485	517	589	700	827	1 314	1 238	1 233
Betalda tonkm, RTK, totalt (milj. tonkm)	3 930	3 201	3 555	3 448	3 327	4 136	4 210	5 496	5 299	4 629
Passagerare och överviktsbagage (milj. tonkm)	3 308	2 733	3 018	2 897	2 863	3 268	3 265	4 489	4 298	3 844
Total lastfaktor, linjetrafik (%)	71,1	71,5	69,9	71,3	65,9	69,0	72,4	70,7	69,6	63,4
Trafikintäkt/betald tonkm (SEK)	9,53	9,94	10,23	10,42	11,34	10,12	9,72	9,46	8,80	9,39
Nyckeltal för kostnader och effektivitet										
Total enhetskostnad ⁵	0,80	0,81	0,86	0,95	1,02	0,96	0,87	0,78	0,73	0,74
Betald flygbränslekostnad inkl hedging, snitt (USD/ton)	1 093	1 116	970	773	831	1 120	786	707	564	434
Intäktrelaterade nyckeltal										
Passagerarintäkt/betald passagerarkm, linjetrafik, yield (SEK)	1,07	1,09	1,12	1,16	1,30	1,27	1,25	1,12	1,10	1,11
Passagerarintäkt/offererade säteskm, linjetrafik, (SEK)	0,78	0,82	0,82	0,86	0,92	0,91	0,92	0,80	0,73	0,72
Miljönyckeltal										
CO ₂ , gram/passagerarkm ⁶	113 ⁷	118	122	121	127	131	130	131	136	154
Klimatindex ³ (Miljöindex ⁴ t.o.m. 2004)	96 ⁷	98	100	90	94	98	96	95	100	76

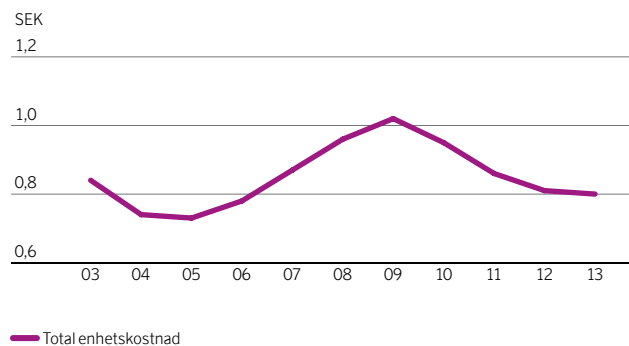
- 1) Total produktion, vilket inkluderar reguljärtrafik, charter, ad hoc-flygningar och så kallade bonusresor m m, vilket gör att siffrorna avviker från trafikalen hos respektive flygbolag.
 2) Exklusive Blue1 under 2004.
 3) Justerat från 2005 för att återspegla förändringar i koncernen. I samband med 4Excellence ändrades basår till helår 2011. Resultatet januari–oktober 2012 omfattar november 2011–oktober 2012.
 4) Avser Scandinavian Airlines.
 5) Inkluderar enbart flygplansavskrivningar för åren 2004–2007.
 6) Koldioxidutsläpp per passagerarkilometer som omfattar samtliga passagerare ombord på samtliga genomförda flygningar (linjetrafik, charter etc.).
 7) Exklusive Widerøe

Definitioner och begrepp se sida 99.

Kabinfaktor och yield 2003–2013

Total enhetskostnad 2003–2013

Ekonomisk tioårsöversikt

Resultaträkningar, MSEK	2013	2012 ¹	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004 ²
Intäkter	42 182	35 986	41 412	41 070	44 918	52 870	50 598	50 152	55 501	58 093
Rörelseresultat före avskrivningar	3 503	955	3 019	246	-1 311	997	2 677	2 618	2 548	1 779
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 658	-1 426	-2 413	-1 885	-1 845	-1 550	-1 457	1 757	-2 170	-2 846
Resultatandelar i intresseföretag	25	32	28	12	-258	-147	32	59	76	157
Resultat vid försäljning av aktier i dotter- och intresseföretag	-371	400	-	-73	429	-	-	-	41	5
Resultat vid försäljning av flygplan och byggnader	-118	-247	12	-239	-97	4	41	85	182	113
Resultat före skatt, EBT	433	-1 245	-1 629	-3 069	-3 423	-969	1 044	177	-246	-1 833
Resultat från avvecklade verksamheter	-	-	-	-	-327	-5 395	-135	4 528	577	-
Resultat, EBT, före realisationsresultat och engångsposter i kvarvarande och avvecklade verksamheter	775	23	94	-444	-2 247	-1 947	824	1 279	114	-1 701
Resultat, EBT, före realisationsresultat och engångsposter i kvarvarande verksamheter	775	23	94	-444	-1 754	-339	1 234	727	-106	-
Balansräkningar, MSEK										
Anläggningstillgångar	27 415	29 692	29 883	30 591	29 636	26 840	26 663	31 189	36 439	38 458
Omsättningstillgångar, exklusive likvida medel	3 462	4 273	5 494	6 191	8 670	10 741	13 216	9 172	12 893	10 748
Likvida medel	4 751	2 789	3 808	5 043	4 189	5 783	8 891	10 803	8 684	8 595
Totalt eget kapital	11 103	11 156	12 433	14 438	11 389	7 312	17 149	16 388	12 081	11 044
Långfristiga skulder	11 111	12 111	13 889	13 932	13 069	19 160	11 274	17 847	23 608	25 193
Kortfristiga skulder	13 414	13 487	12 863	13 455	18 037	16 892	20 347	16 929	22 327	21 564
Balansomslutning	35 628	36 754	39 185	41 825	42 495	43 364	48 770	51 164	58 016	57 801
Kassaflödesanalyser, MSEK										
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 028	2 562	-482	-155	-3 414	-2 651	2 866	2 102	1 507	-1 440
Investeringar	-1 877	-2 595	-2 041	-2 493	-4 661	-4 448	-2 908	-2 299	-1 827	-3 865
Försäljning av anläggningstillgångar m m	1 644	1 976	517	697	2 050	1 535	2 695	9 784	2 797	6 853
Kassaflöde före finansieringsverksamheten	795	1 943	-2 006	-1 951	-6 025	-5 564	2 653	9 587	2 477	1 548
Nyemission	-	-	-	4 678	5 808	-	-	-	-	-
Utdelning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Extern finansiering, netto	1 171	-2 961	763	-1 859	-1 524	2 480	-4 492	-7 438	-2 426	-2 016
Årets kassaflöde	1 966	-1 018	-1 243	868	-1 741	-3 084	-1 839	2 149	51	-468
Nyckeltal										
Bruttovinstmarginal, %	8,3	2,7	7,3	0,6	-2,9	1,9	5,3	5,2	4,6	3,1
EBIT-marginal, %	3,3	-0,8	1,6	-4,7	-6,9	-1,3	2,6	2,1	1,2	-1,4
EBT-marginal före engångsposter i kvarvarande verksamheter, %	1,8	0,1	0,2	-1,1	-3,9	-0,6	2,4	1,4	-0,2	-
Avkastning på sysselsatt kapital (ROCE), % ³	6,7	-8,1	-2,2	-7,6	-11,7	-19,6	6,7	18,2	5,0	-1,1
Avkastning på eget kapital efter skatt, % ³	1,7	-24,8	-12,0	-17,0	-26,8	-47,6	3,8	37,8	1,4	-14,9
Justerad soliditet, % ⁴	23	24	26	28	21	13	27	22	15	15

1) Som följd av att koncernens räkenskapsår ändrats till perioden 1 november–31 oktober är räkenskapsåret 2012 förkortat till perioden 1 januari–31 oktober.

Avkastningsbaserade nyckeltal är beräknade med 12 månaders resultatposter.

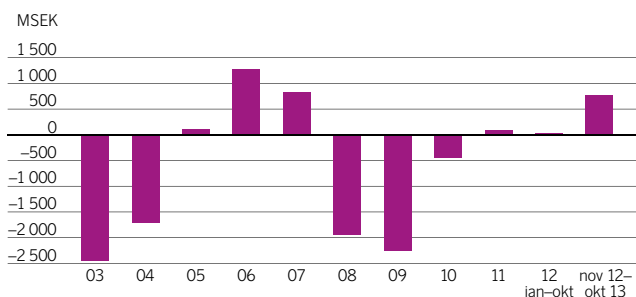
2) Jämförelsetal för 2004 är omräknade i enlighet med IFRS. Felaktigheter i Spanairs redovisning har korrigerats för år 2004.

3) Inkluderar resultat från avvecklade verksamheter.

4) Beräknas från och med 2007 med kvarvarande verksameters leasingkostnader. I tidigare års nyckeltal ingår även avvecklade verksameters leasingkostnader.

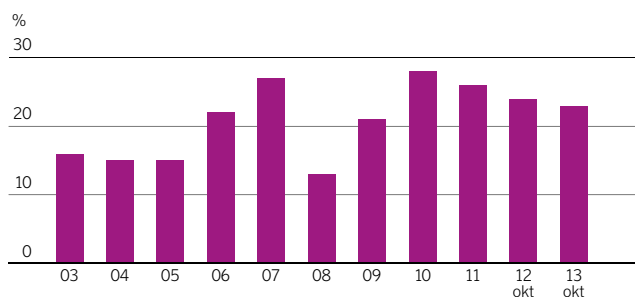
Definitioner och begrepp se sida 99.

EBT¹

1) Resultat, EBT, före realisationsresultat och engångsposter i kvarvarande och avvecklade verksamheter.

Justerad soliditet 2003–2013

Finansiella nyckeltal, MSEK	2013	2012 ¹	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004 ²
Resultat- och kapitalbegrepp som ingår i CFROI										
Resultat före avskrivningar, EBITDA, i kvarvarande och avvecklade verksamheter	3 503	872	3 019	246	-1 732	-1 232	2 646	3 663	2 984	1 779
+Kostnader för operationell flygplansleasing	1 786	1 618	1 560	1 815	2 534	3 186	3 472	3 527	3 133	2 689
EBITDAR	5 289	2 490	4 579	2 061	802	1 954	6 118	7 190	6 117	4 468
- Intäkter från operationell flygplansleasing	-76	-96	-199	-341	-312	-160	-174	-194	-155	-163
Justerat EBITDAR i kvarvarande och avvecklade verksamheter	5 213	2 394	4 380	1 720	490	1 794	5 944	6 996	5 962	4 305
Justerat genomsnittligt sysselsatt kapital⁵										
+Totalt eget kapital	10 671	12 153	14 087	13 045	11 014	13 224	16 687	12 706	11 921	11 823
+Övervärde flygplan	-222	-37	-1 305	-1 037	193	-423	-208	371	-161	-674
+Kapitaliserade leasingkostnader, netto (x 7)	11 219	9 827	9 706	11 984	19 502	22 016	23 191	22 567	18 967	18 130
-Kapitalandelar i intresseföretag	-321	-309	-300	-300	-567	-755	-1 054	-1 132	-853	-676
+Finansiell nettoskuld	6 320	6 448	3 957	4 403	5 662	3 163	2 447	11 136	16 119	18 592
Justerat sysselsatt kapital	27 667	28 082	26 145	28 095	35 804	37 225	41 063	45 648	45 993	47 195
Cash Flow Return On Investments CFROI, %	18,8	8,5	16,8	6,1	1,4	4,8	14,5	15,3	13,0	9,1
Övriga finansiella mått										
Finansiella intäkter	50	96	224	174	304	660	787	585	492	357
Finansiella kostnader	-999	-1 055	-1 030	-1 041	-645	-933	-1 041	-1 367	-1 465	-1 399
Räntebärande skulder	11 510	10 887	13 338	11 897	14 660	16 117	12 042	16 478	26 337	27 280
Operationellt leasingkapital ⁴	11 970	10 654	9 527	10 318	13 804	13 573	14 462	23 331	20 846	17 682
Finansiell nettoskuld	4 567	6 549	7 017	2 862	6 504	8 912	1 231	4 134	14 228	17 377
Skuldsättningsgrad ³	0,41	0,59	0,56	0,20	0,57	1,22	0,07	0,25	1,18	1,57
Justerad finansiell nettoskuld (x 7)/ eget kapital ⁴	1,49	1,54	1,33	0,89	1,70	3,08	0,92	1,68	2,90	3,17
Räntekostnader/genomsnittlig bruttoskuld, %	7,6	8,1	7,3	6,9	5,6	7,6	7,8	6,1	5,2	4,3
Räntetäckningsgrad	1,4	-1,6	-0,6	-1,9	-4,4	-5,3	1,8	4,4	1,3	-0,3

1) Som följd av att koncernens räkenskapsår ändrats till perioden 1 november – 31 oktober är räkenskapsåret 2012 förkortat till perioden 1 januari – 31 oktober.

Avkastningsbaserade nyckeltal är beräknade med 12 månaders resultatposter.

2) Jämförelsetal för 2004 är omräknade i enlighet med IFRS. Felaktigheter i Spanairs redovisning har korrigerats för år 2004.

3) Beräknas på finansiell nettoskuld.

4) Beräknas från och med 2007 med kvarvarande verksamheter leasingkostnader. I tidigare års nyckeltal ingår även avvecklade verksamheter leasingkostnader.

5) Inkluderar kvarvarande och avvecklade verksamheter.

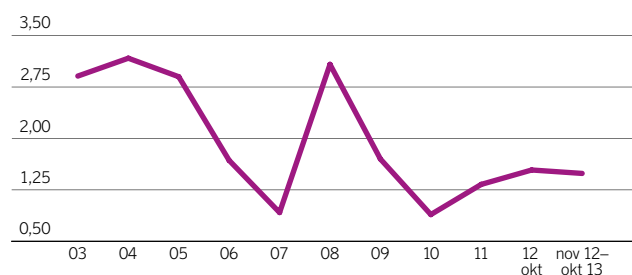
Definitioner och begrepp, se sida 99.

CFROI¹ 2003–2013

1) Cash Flow Return On Investments.

Justerad skuldsättningsgrad¹

1) Justerat finansiell nettoskuld (x 7)/eget kapital.

Definitioner och begrepp

AEA The Association of European Airlines. En sammanslutning av de största europeiska flygbolagen.

AOE (Air Operator Certificate) Flygoperativt tillstånd.

ASK, offererade säteskilometer Antalet tillgängliga passagerarsäten multiplicerat med den sträcka som dessa flygs.

ATK, Offererade tonkilometer Antalet tillgängliga kapacitetston för transport av både passagerare, frakt och post multiplicerat med den sträcka i km som kapaciteten flygs.

Avkastning på eget kapital efter skatt Periodens resultat hänförligt till innehavare av aktier i moderföretaget i relation till genomsnittligt eget kapital exklusive innehav utan bestämmande inflytande.

Avkastning på sysselsatt kapital (ROCE), % Rörelseresultatet ökat med finansiella intäkter i relation till genomsnittligt sysselsatt kapital. Med sysselsatt kapital avses totalt kapital enligt balansräkningen med räntefria skulder frånräknade.

Betalda passagerarkilometer (RPK) Se RPK.

Betalda tonkilometer (RTK) Se RTK.

Blocktider Avser tiden från det att flygplanet lämnar gate till dess att det ankommer vid gate.

Bruttovinstmarginal Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA) i relation till intäkter.

Börsvärde Pris på aktien multiplicerat med utestående antal aktier.

CAGR Genomsnittlig årlig tillväxttakt.

CAPEX (Capital Expenditure) Framtida betalningar avseende flygplan på fasta order.

CASK Se enhetskostnad.

CFROI Justerat EBITDAR i relation till justerat sysselsatt kapital.

Code share När ett eller flera flygbolags flygnummer anges i tidtabellen på en flygning, medan endast ett av bolagen utför själva flygningen.

CSI Nöjd Kund Index mäter hur kunderna uppfattar tjänster.

Direktavkastning, genomsnittskurs Utdelning i % av genomsnittlig aktiekurs under året.

EBIT Rörelseresultat.

EBIT-marginal EBIT dividerat med intäkterna.

EBITDA, Rörelseresultat före avskrivningar Resultat före skatt, avskrivningar, resultatandelar i intresseföretag och resultat från försäljning av anläggningstillgångar.

EBITDA-marginal EBITDA dividerat med intäkterna.

EBITDAR Resultat före skatt, avskrivningar, resultatandelar i intresseföretag, resultat från försäljning av anläggningstillgångar och leasingkostnader för flygplan.

EBITDAR-marginal EBITDAR dividerat med intäkterna.

EBT Resultat före skatt.

EES Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Eget kapital per aktie Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare dividerat med antal utestående aktier på balansdagen.

Enhetsintäkt Se PASK

Enhetskostnad (CASK), total Flygverksamhetens totala rörelsekostnader inklusive flygplansleasing och totala avskrivningar justerade för valuta- och omstruktureringskostnader minskade med ej trafikrelaterade intäkter per total ASK (scheduled och charter).

Finansiell beredskap Likvida medel samt outnyttjade kreditfaciliteter/fasta kostnader.

Finansiell nettoskuld Räntebärande skulder minskat med räntebärande tillgångar exklusive pensionsmedel netto.

Finansiell leasing Baseras på ett leasingavtal vari de risker och förmåner som är förknippade med ägandet av objektet i allt väsentligt finns kvar hos leasetagaren. Objektet redovisas som anläggningstillgång i balansräkningen på grund av att leasetagaren har en skyldighet att köpa tillgången när leasen är slut. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter tas upp som skuld.

FTE Full Time Equivalent, heltidstjänster.

IATA International Air Transport Association. En global sammanslutning av mer än 200 flygbolag.

ICAO International Civil Aviation Organization. FNs fackorgan för internationell civil luftfart.

Interline-intäkter Biljettavräkning mellan flygbolag.

Intresseföretag Företag där SAS koncernens ägarandel uppgår till minst 20% och högst 50%.

Justerad finansiell nettoskuld, x 7 Finansiell nettoskuld plus kapitaliserade leasingkostnader, x 7.

Justerad skuldsättningsgrad Finansiell nettoskuld plus kapitaliserade leasingkostnader (x 7) i relation till eget kapital och minoritetsintressen.

Justerad soliditet Eget kapital dividerat med totalt kapital plus 7 gånger den årliga operationella leasingkostnaden.

Justerat sysselsatt kapital (AV Asset value) Totalt eget kapital, plus övervärde i flygplansflottan, plus 7 gånger den årliga kostnaden för operationell flygplansleasing netto plus finansiell nettoskuld, minus kapitalandelar i intresseföretag.

Kabinfaktor RPK dividerat med ASK. Beskriver utnyttjandegraden av tillgängliga platser. Kallas även passagerarbeläggning.

Kapitalandelsmetoden Andelar i intresseföretag upptas till SAS koncernens andel av eget kapital med hänsyn till förvärvade över- respektive undervärden.

Kapitaliserade leasingkostnader (x 7) Den årliga kostnaden för operationell flygplansleasing multiplicerat med sju.

Kassaflöde från verksamheten Kassaflödet från löpande verksamhet före rörelsekapitalförändring.

LCC Low Cost Carrier. Lågkostnadsbolag.

Nettoskuld Räntebärande skulder minskat med räntebärande tillgångar.

NPV Nuvärde – netto, används bland annat vid beräkning av den kapitaliserade framtida kostnaden för operationell flygplansleasing.

Offererade säteskilometer Se ASK.

Offererade tonkilometer Se ATK.

Operationell leasing Baseras på ett leasingavtal vari risker och förmåner förknippade med ägandet kvarstår hos leasegivaren och jämföras med hyra. Leasingavgiften kostnadsförs löpande i resultaträkningen.

PASK (Enhetsintäkt) Passagerarintäkter/ASK (scheduled)

P/CE-tal Genomsnittlig aktiekurs dividerad med kassaflöde per aktie efter betald skatt.

P/E-tal Genomsnittlig aktiekurs dividerad med vinst per aktie efter schablon-skatt.

RASK Totala trafikintäkter/total ASK (scheduled+charter).

Regularitet Andelen genomförda flygningar i relation till tidtabellagda flygningar.

Resultat per aktie (EPS) Resultat efter skatt dividerat med totalt antal aktier.

RPK, Betalda passagerarkilometer Antalet betalande passagerare multiplicerat med den sträcka i kilometer som dessa flygs.

RTK, Betalda tonkilometer Antalet ton betald trafik (passagerare, frakt och post) multiplicerat med den sträcka i kilometer som denna trafik flygs.

Räntetäckningsgrad Rörelseresultat ökat med finansiella intäkter i relation till finansiella kostnader.

Sale and leaseback Försäljning av en tillgång (flygplan, fastighet etc) som sedan hyrs tillbaka.

Skuldsättningsgrad Finansiell nettoskuld i relation till eget kapital och minoritetsintressen.

Soliditet Synligt eget kapital plus minoritetsintressen i relation till balansomslutningen.

Sysselsatt kapital Totalt kapital enligt balansräkningen med räntefria skulder frånräknade.

Total lastfaktor RTK dividerat med ATK.

Totalavkastning Summan av aktiens kursförändring inklusive utdelning.

WACC Genomsnittlig total kapitalkostnad, består av den genomsnittliga kostnaden för skulder, eget kapital och operationell flygplansleasing. Finansieringskällorna beräknas och vägs i enlighet med dagens marknadsvärde för eget kapital och skulder samt kapitaliserat nuvärde för kostnaden för operationell flygplansleasing.

Wet lease-avtal Inhyrning av flygplan inklusive besättning.

Yield Passagerarintäkter/RPK (scheduled).

Årsstämma 2014

SAS årsstämma hålls den 18 februari kl 15.00

Stockholm-Arlanda: Clarion Hotel Arlanda Airport.

För utförligare information, se vidare sida 82–83.

Finansiell kalender 2014

Månatlig trafiktalsinformation utkommer normalt den femte arbetsdagen. Utförlig uppdaterad finansiell kalender finns på www.sasgroup.net under Investor Relations.

18 februari 2014	▶	Årsstämma
14 mars 2014	▶	Q1 Delårsrapport 1 (nov–jan)
18 juni 2014	▶	Q2 Delårsrapport 2 (feb–apr)
10 september 2014	▶	Q3 Delårsrapport 3 (maj–jul)
18 december 2014	▶	Bokslutskommuniké nov 2013–okt 2014
Januari/ februari 2015	▶	Årsredovisning och Hållbarhetsredovisning 2013/2014

För mer information se www.sasgroup.net

Kontakter SAS koncernen

Investor Relations: investor.relations@sas.se

Environment and sustainability: Director Lars Andersen Resare
+46 709 97 23 46
lars.andersen@sas.se

Distributionspolicy

Alla rapporter finns på engelska och svenska och kan hämtas på www.sasgroup.net

SAS koncernens tryckta Årsredovisning distribueras endast till de aktieägare som begärt detta, men kan även beställas via e-mail: investor.relations@sas.se

Produktion: SAS koncernen och Intellecta Corporate.
Form: Intellecta Corporate.
Foto: Peter Knutson och SAS bildbank.
Tryck: TMG Sthlm (ISO 14001 certifierad).
Miljögodkänt papper: Galerie Art Silk.

NORDENS BÄSTA NÄTVERK OCH TIDTABELL

